དབུ་མའི་ལུང་ཚོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྨད་ཆ།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་།
Namdroling Monastery
NNI 2022

༄ དབུ་མའི་ལུང་ཚོགས་བསྒྲིགས་
བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

༼སྨད་ཆ།༽

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་ཆོས་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་ནས་པར་སྐྲུན་ཞུས།

ཚོ་གསལ་རིག་པའི་སློ་འཁྲིད་དེབ་ཕྲེང་བརྒྱད་དང་བཅུ་དགུ་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོའི་ཟླ་འཁྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།
ཚོགས་གཙོ། སློབ་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་ནོར་བུ།

རྩོམ་སྒྲིག་པ།	ལོ་རིམ།
སྤྲུལ་སྐུ་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཚན།	༧
དངོས་གྲུབ་དབང་ཕྱུག	༨
ཟླ་བ་རྡོ་རྗེ།	༩
ཕུར་པ།	༧
བསམ་གྲུབ་ཚེ་རིང་།	༧
སངས་རྒྱས་བཀྲ་ཤིས།	༧
བསྟན་འཛིན་ལེགས་གྲུབ།	༧
ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ།	༧
ཚོ་གྲོས།	༦
བཀྲ་ཤིས་རྡོ་རྗེ།	༦
ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ།	༦
ངག་དབང་ལྷུན་གྲུབ།	༥
རིག་མཛོད་དཔེ་དེབ་ཚོང་པ།	
འགན་འཛིན། སློབ་དཔོན་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ།	
ལས་རོགས། རྣཱེ་ཧྲ་རྣར་ཧྲལ།	༥

NGAGYUR NYINGMA INSTITUTE

(Higher Buddhist Studies and Research Center)

Estd : 1978 by H.H. Penor Rinpoche

unit of: Penor Rinpoche Charity Foundation

Ref:

༄༅། །ཐེག་མཆོག་རྣམ་གྲོལ་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གླིང་གི་བཤད་གྲྭ་སྔ་འགྱུར་མཐོ་སློབ་མདོ་སྔགས་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་གླིང་གི་ཡན་ལག་སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་པའི་དཔེ་དེབ་ 《གསང་བ་སྙིང་པོའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།》 《དབུ་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།》 《ཚད་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ་》 བཅས་པར་བསྐྲུན་གནང་འཆར་ཡོད་པ་ལ་བསྟུགས་བརྗོད་དང་ཡི་རང་ཞུ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་དེབ་འདི་ཉིད་རིག་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་ལ་ཕན་ཐོགས་གནད་དུ་སླེབ་པ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་དང་བཅས།

སྔ་འགྱུར་མཐོ་སློབ་ཆེན་མོའི་རྒྱུན་ལས་ཡིག་ཚང་ནས།

རབ་གནས་ཤུ་ཕོ་སྟག་ལོའི་མཚོ་ཟླ་བའི་ཚེས་ ༢༡ ལ།

སྔོན་གླེང་།

ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་སྔ་ནས།

བློ་འཆལ་མང་དུ་སྨྲ་བས་ཅི་བགྱི་སྟེ།།

དབང་པོ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྲོག་བཞིན་དུ།།

གྲུབ་མཐའི་ཟབ་གནད་རྗེན་གཅེར་ཟིན་པའི་བློ།།

ཆུ་ལས་འོ་མ་འབྱེད་པའི་ངང་མོ་བཞིན།།

ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་དང་མཐུན་པར་གཙོ་བོ་བཀའ་བསྟན་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་འགྱུར་བའི་སྐྱེས་ཆེན་ཚོའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལས་གསལ་བའི་དབུ་མའི་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་པར་སྐྲུན་ཞུས་པ་ཡིན། དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་ནི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གྲངས་མང་བས། དེ་དག་རེ་རེ་ནས་སློབ་གཉེར་གསར་བུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བལྟ་ཀློག་བྱེད་དགོས་ཆེ་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་གང་ལ་བསམས་ན་ཡང་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བར་བརྟེན། འདིར་དུས་ཆོད་ཐུང་ངུའི་ནང་དུ་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་པ་རེ་རེའི་དགོངས་དོན་འཚོལ་དགོས་ཆེ། ཐད་ཀར་བརྗོད་དོན་དངོས་ལ་འཇུག་ཐུབ་པ་དང་། དཀའ་བའི་གནད་གསང་མང་པོ་ཞིག་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བ། དེ་བཞིན་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གནད་ཟིན་ཐུབ་པ་དང་། དཀའ་གནད་རྣམས་རྟོགས་པ་ལ་དཔེ་ཆ་གང་ཞིག་ལྟ་ཀློག་བྱེད་དགོས་མིན། མདོ་རྒྱུད་དང་རྒྱ་བོད་བསྟན་བཅོས་གང་དུ་ཡོད་མེད་རྟོགས་སླ་བ་བཅས་དགོས་དོན་དུ་མར་དམིགས་ཏེ་ངེད་སྒྲ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་རེ་སྐུལ་ཞུས་

པ་བཞིན་སྨར་ཤོད་གོ་འཇོ་བ་སློབ་དཔོན་བློ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་མཆོག་ནས་དབུ་མའི་བརྗོད་བྱ་གལ་ཆེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ལུང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཏེ་གནང་འབྱོར་བྱུང་བ་དང་། ལོ་རིམ་བཞི་པའི་སློབ་གཉེར་བ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་དང་། ལོ་རིམ་གསུམ་པའི་སློབ་གཉེར་བ་པདྨ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ནས་དཔེ་བསྡུར་དང་མཆན་འགོད་སོགས་གནང་ཞིང་། སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་ལས་མིས་ཟླ་གཉིས་རིང་ལས་ཁུངས་གཡར་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མཁན་ཆེན་ཚེ་དབང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་དཔེ་དེབ་པར་སྐྲུན་གྱི་འགྲོ་གྲོན་ཡོངས་རྫོགས་གནང་བ་བཅས་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་། སྐད་མར་སྐུ་ཁམས་དྭངས་ཤིང་མཛད་འཕྲིན་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་བཅས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༠༩ ཚེས་ ༥ ལ་སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་ནས་སྤེལ།།

དཀར་ཆག

ངོས་སྦྱོར།

སྔོན་གླེང་།

༡༦། བདེན་གཉིས་གཅིག་ཐ་དད་སྐོར། 1

༡༧། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་སྐོར། 42

༡༨། དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡིན་སྐོར། 106

༡༩། རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་སྐོར། 140

༣༠། དབུ་མའི་དགག་བྱའི་སྐོར། 187

༣༡། དྲང་ངེས་སྐོར། 224

༣༢། ས་ལམ་སྐོར། 262

༣༣། སྤང་བྱའི་སྐོར། 319

༣༤། ཐུན་མོང་བལྡུ་བྱའི་སྐོར། 383

༄ དབུ་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

༡༨༽ བདེན་གཉིས་གཅིག་ཐ་དད་སྐོར།

༄ དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས།[1] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་གི་སྐད་དུ་འདི་སྐད་ཅེས་དོན་དམ་པ་ནི་ཕྲ་བ། ཟབ་པ་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། ཇི་ཙམ་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་དེ་ནི་ངོ་མཚར་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལ་བདག་གིས་ས་ཕྱོགས་ཤིག་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་ཞུགས་པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་ཅིག་འདི་ལྟ་སྟེ་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། དོན་དམ་པ་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ།

ཕན་ཚུན་ནས་མཆིས་ཤིང་མཆིས་ནས་འདུས་ཏེ་མཆིས་ནས་དེ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་ཅེས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་མཆི། ཁ་ཅིག་ནི་འདི་སྐད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་པ་མ་ལགས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༦བ-༧བ

མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ལགས་སོ་ཞེས་མཆི། ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པའི་བློ་གྲོས་ཅན། ཡིད་གཉིས་སུ་གྱུར་པ་ཁ་ཅིག་ནི་འདི་སྐད་དུ་གང་དག་དེ་སྐད་ཅེས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་མཆི་བ་དང་།

གང་དག་དེ་སྐད་ཅེས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་མཆིས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལས་གང་ནི་མེད་པར་མཆི་བ་ལགས། གང་ནི་ཤོབ་བེ་མཆིས་ལགས། གང་ནི་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་ལགས། གང་ནི་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་ལགས་པར་ཞུགས་པ་ལགས་ཞེས་མཆི་བ་དག་ཅིག་མཐོང་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་འདི་སྙམ་བགྱིད་དེ། རིགས་ཀྱི་བུ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འདི་ལྟར་དོན་དམ་པ་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། ཐ་དད་པ་དང་། ཐ་དད་པ་མ་ལགས་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐྲ་བ་མ་འཚལ་བ། བྱིས་པ་རྨོངས་པ་མི་གསལ་བ། མི་མཁས་པ། ཚུལ་བཞིན་མ་ལགས་པར་ཞུགས་པ་ཤ་སྟག་ལགས་སོ་སྙམ་བགྱིད་ལགས་སོ།།

དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འདི་ལྟར་དོན་དམ་པ་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་ཐ་དད་པ་དང་། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཕྲ་བ་མི་ཤེས་པ། བྱིས་པ་རྨོངས་པ། མི་གསལ་བ། མི་མཁས་པ། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཞུགས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག

པ་དག་ནི་དོན་དམ་པ་རྟོགས་པའམ། དོན་དམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི་དེས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པར་ཡང་འགྱུར། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཁོ་ནར་གྱུར་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་ཡང་འགྱུར་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ།།

གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ན་བདེན་པ་མཐོང་ས་རྣམས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དང་མ་བྲལ་བར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་བདེན་པ་མཐོང་བ་མཚན་མའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་འགྲོལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། མཚན་མའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་ན་གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་བར་འགྱུར། འཆིང་བ་དེ་གཉིས་ལས་མ་གྲོལ་ན་བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲུབ་པ་དང་། བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་ཡང་མི་འགྱུར། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།།

བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གང་གི་ཕྱིར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་བདེན་པ་མཐོང་བ་མ་ཡིན། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཁོ་ནར་གྱུར་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་དང་། བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་མི་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་

ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱུར་མི་རུང་སྟེ་དེ་ལ་གང་དག་དེ་སྐད་ཅེས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ནི། རྣམ་གྲངས་དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།

༄ དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས།[1] འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། མར་ལ་མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཡང་མར་དང་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའམ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གདགས་པར་སླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་གང་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་དེ་དག་དང་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའམ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གདགས་པར་སླ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱི་མ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའམ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གདགས་པར་སླ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་གི་འང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའམ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གདགས་པར་མི་བཟོད་དོ།།

བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ངས་ནི་དེ་ལྟར་དོན་དམ་པ་ཕྲ་བ་མཆོག་ཏུ་ཕྲ་བ། མཆོག

[1] ལྡེབ་ངོས། ༡༧-༡༨

ཏུ་ཟབ་པ། རྟོགས་པར་དཀའ་བ། མཆོག་ཏུ་དཀའ་བ། ཐ་དད་པ་དང་། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཀྱང་བསྟད་ཅིང་གསལ་བར་བྱས། རྣམ་པར་ཕྱེ། གདགས་པ་བྱས། རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེའི་ཚེ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་ཡང་གང་རྟོག་པ། །དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཞུགས་པ་ཡིན།།

༄ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།[(1)] གཞན་ཡང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པའོ། །དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཇི་སྙེད་པ་དང་། ཡི་གེ་དང་སྒྲ་དང་། བརྡར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ།།

དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འཆད་པས་མི་སྐྱོ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་མི་ལྟུང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་ཡང་བདེན་པ་ནི་གཅིག་པུ་གཉིས་མ་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འགོག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༧༨ན༡༧༨བ

པའི་བདེན་པའོ། །དེ་ལ་བདེན་པ་གཅིག་པུ་ལ་གང་སྒྲོ་མི་འདོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྒྲོ་འདོགས་པར་ལྷུང་བ་རྣམས་ལ་བདེན་པ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༈ བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས།[1] ཇི་ལྟར་བུ་རམ་མངར་བ་དང་། །མེ་ཡི་རང་བཞིན་ཚ་བ་བཞིན། །དེ་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད།།

༈ བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས།[2] ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །བྱས་དང་མི་རྟག་པ་བཞིན་ནོ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[3] དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་དགག་ལ་རག་མོད། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་དེ། བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ། །འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་བདེན་མོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་དག་བདེན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །འདུ

---

(1) ཤེ་བ་ངོས། ༩༠བ

(2) ཤེ་བ་ངོས། ༩༠བ-༩༡ཨ

(3) ཤེ་བ་ངོས། ༣༥༨ཨ-༣༥༨བ

བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟེན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ གསང་སྔགས་ལུང་གི་བང་མཛོད་ལས།[1] དབུ་མའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གནོད་དེ། གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེས་འདྲིའོ། །གཅིག་པར་འདོད་ན་ཀུན་རྫོབ་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པ་ཡང་སྤྲོས་བཅས་སུ་ཐལ། དོན་དམ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ཐལ། ཐ་དད་པ་འདོད་ན་ཕ་རི་ཚུ་རི་བཞིན་དུ་ཕན་གནོད་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཅིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཐ་དད་ཀྱང་མ་ཡིན། དེ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའོ། །ཞེས་འདོད་ན། འོ་ན་གླང་གི་རྭ་དང་རི་བོང་གི་རྭ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་ཉིད་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་སྨྲོས། །འོ་ན་རི་བོང་གི་རྭ་མཚན་ཉིད་ཆད་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དེ་ཡང་ལོག་རྟོག་ཏུ་ཐལ་ལོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[2] དེས་ན་རང་རྒྱུད་འོག་མ་སྒྱུ་མ་དོན་དམ་དུ་འདོད་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། སྣང་སྟོང་ཐ་དད་དུ་འདོད་པས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བཞག་པའང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བའི་ཕྱིར།།

༄ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས།[3] སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ། དེ་རྟོགས་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པར་བཞེད་དོ། །དེའང་བདེན་པ་

(1) ཐོག་རྩོམ། ༨༧-༨༩

(2) ཐོག་རྩོམ། ༡༠༨

(3) ཐོག་རྩོམ། ༡༤༩-༡༥༥

གཉིས་རྣ་ལྟར་ཐ་དད་པ་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཆུའི་ཟླ་བ་ལྟར་མཐོང་དུས་ཟླ་གཟུགས་སྣང་བའི་ཆ་ནས་ཀུན་རྫོབ། ཟླ་བར་བདེན་པ་མེད་པའི་ཆ་ནས་དོན་དམ། དེ་གཉིས་རྗེང་བུའི་ཆུ་དེར་མེད་ལ་སྣང་བར་ངོ་བོ་གཅིག་པ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་དམ་ཟུང་འཇུག །དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

སྣང་བའི་ཆོས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ཡིད་ཡུལ་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་བློ་རྟོག་དང་བཅས་པ་འཁྲུལ་སྣང་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་ལྟར་སྣང་ལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ནི་སྲིད་པའི་དགོན་པ་ལས་ཐར་བའི་ལམ་སྣ་ཐེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་བློས་དཔྱད་ན་དཔྱད་མི་བཟོད་པ་ཀུན་རྫོབ། དཔྱད་བཟོད་པ་དོན་དམ་ཞེས་པའང་རྟོག་པའི་རི་མོ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནར་མངོན་ནོ། །ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བློས་དཔྱད་བཟོད་དེ་བློས་བརྟགས་པ་ལ་ལྟོས་སམ་མི་ལྟོས། མི་ལྟོས་ན་དཔྱད་བཟོད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། ལྟོས་ན་བློ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དཔྱད་བཟོད་མི་བཟོད་གཉིས་པོ་དེ་རྣམ་པ་མི་གཅིག་ཀྱང་བློས་དཔྱད་པར་གཅིག་པས་བློའི་ཡུལ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པས་གསལ་ལོ།།

མདོར་དྲིལ་ན་བློའི་སྤྲོས་པ་དང་སྤྲོས་པ་ལ་སྣང་བ་རྣམས་ནི་དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། སྤྲོས་པ་ཆད་ཅིང་གཟུང་འཛིན་ཞིག་པའི་བློ་དང་བློ་སྣང་ཀུན་དོན་དམ་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གྲགས་ཏེ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་འོང་བའི་སྐབས་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །འདིར་ཁས་བླངས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན

ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྲགས་སྡེ་སྤྱོད་པ་ལྟར་ངོ་བོ་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་པར་ཟད་དོ། །གྲུབ་མཐས་ཁས་བླངས་པའི་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་སྣང་བ་ལྟར། དོན་དམ་སྣང་བའམ་དོན་དམ་མི་སྣང་བ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་མི་སྣང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ།

དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་ཉིད་དུ་གང་རྟོག་པ། །དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། དེའི་ལྟར་ན་གཅིག་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བ་མེད་པའི་དབྱེར་མེད་དུ་བསྟན་པས་དོན་ལ་རང་བཞིན་གཉིས་སུ་མེད་པའོ། །འདི་དག་སྒྱུ་འཕྲུལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་དབྱེར་མེད་པའི། །བདེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་རུ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་བདེན་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་ཐ་དད་དེ་ཉིད། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དང་། ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། གཅིག་པ་བཀག་ཙམ་གྱི་ཐ་དད་དང་། དོན་གཅིག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཐ་དད་པ་བཞི་ལས་གང་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་པ་བཀག་ཙམ་གྱི་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་སོ་སོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་གཅིག་ལ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ན་ཆུ་དང་ཆུ་ཟླ་ལྟར་རང་བཞིན་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། བུ་རམ་རང་བཞིན་མངར་བ་དང་། །མེ་ཡི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གནས། །ཞེས་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་

ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །བྱས་པ་དང་ནི་མི་རྟག་བཞིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང་། རིམ་ལྔར། ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་དག །སོ་སོའི་ཆ་ནི་ཤེས་གྱུར་ཏེ། །གང་དུ་ཡང་དག་འདྲེས་གྱུར་པ། །ཟུང་དུ་འཇུག་པར་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་སོ།།

དོན་དམ་པར་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་དབྱེ་རུ་མེད་དེ། བྱམས་པས་ཞུས་པ་ལས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །གྲངས་ངེས་པ་ལ། མཐའ་གཞན་བཀག་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་དང་། དགོས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡིན་ཏེ་སྤྲོས་པ་ལས་གྲོལ་མ་གྲོལ་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པས། བསྒྲུབ་ཕྱོགས་དང་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་ཁེགས་པས་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་སོ། །ཡང་ན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པས་ན། ཡུལ་ནི་མཐར་མ་ཐུག་པ་འཁྲུལ་པའི་བློ་དང་། མཐར་ཐུག་པ་མ་འཁྲུལ་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མི་འདའོ། །དེ་ལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་འཁྲུལ་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་བློའི་དབང་གིས་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། རྒྱུའི་དབང་གིས་འབྲུར་ཀྱང་བཞིན་ནོ།།

དེ་སྐད་དུའང་། འཇུག་པ་ལས། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དོན་དམ་སྟེ། །མཐོང་བ་བརྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་སོ། །གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་ཤེས་པའི་དོན་དམ་བློས་དཔྱད་པ་དང་། དངོས་པོའི་དོན་དམ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་པས་མི་གནོད་

པ་སྟེ། ཤེས་པའི་རྒྱུན་དང་། དངོས་པོ་རགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། དངོས་པོའི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་པ་དོན་དམ་དུ་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། གང་ཞིག་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་སོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད། །ཅེས་འདོད་དེ་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་མཐུན་པར་གནས་སོ། །སེམས་ཙམ་པ་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་དེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། ཆ་ཤས་ཅན་ཞེས་བྱ་མེད་ཅིང་། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྣམས་མེད་པ་དང་། །སོ་སོར་སྣང་ལ་དམིགས་མེད་ལ། ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྨི་ལམ་འདྲ། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི། །རྣམ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད། །བློ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ལུགས་བསྒྲགས། །ཞེས་སོ།།

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ནི། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཞེས་འདོད་དེ། འཐྲུལ་འཇོམས་ལས། དམིགས་བཅས་ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་དུ། །དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀུན་ལས་གྲོལ། །ཞེས་སོ། །ཐལ་འགྱུར་པས་ནི། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་དང་སྟོང་པ་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་དེ་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྣང་དུས་ཉིད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། འགག་པ་མེད་པ། འོང་བ་མེད་པ། འགྲོ་བ་མེད་པར་

འདོད་པས། ཁས་ལེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡང་འགོག་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་བླངས། །ཞེས་སོ།།

འོ་ན་སྣང་བ་འདི་སྐྱེ་སོགས་སུ་གྲུབ་མོད་སྙམ་ན། སྐྱེ་མི་སྐྱེ་གྲུབ་མ་གྲུབ་སྣང་བ་ལ་བློས་ཕར་བཏགས་ཀྱི། གྲུབ་པ་ག་ལ་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་ཁས་བླངས་པ་བཀག་གི །སྣང་ཙམ་བཀག་པ་མེད་དེ། འཕགས་པ་ལྷས། ཇི་ལྟར་སྣང་ཉིད་དགག་མིན་ཏེ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །འདིར་ནི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི། །བདེན་པར་རྟོག་པ་བཟློག་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོ། སྣང་བ་ནི་མེད་བཞིན་པ་སྟེ། རྩ་ཤེས་ལས། གཟུགས་སྒྲ་རོ་དང་རེག་པ་དང་། །དྲི་དང་ཆོས་དག་འབའ་ཞིག་སྟེ། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང་། །སྨིག་རྒྱུ་རྨི་ལམ་འདྲ་བ་ཡིན། །སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུ་དང་། །གཟུགས་བརྙན་འདྲ་བ་དེ་དག་ལ། །སྡུག་པ་དང་ནི་མི་སྡུག་པ། །འབྱུང་བར་ཡང་ནི་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་སོ།།

འདིར་གང་གཟུང་ཞེ་ན། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལེགས་པའི་ཆ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཀུན་གཟུང་ལ། རང་རང་གི་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྦྱར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་རྣམས་འདོར་བ་ཡིན་ནོ། །བདེན་པ་འདི་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ནི་གཤིས་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ། བློས་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་པར་བཏགས་ཤིང་སྣང་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་བློས་རྟོགས་སམ་མི་རྟོགས་ཤེ་ན། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་ལས་འདས་པས་རྟོགས་པར་གཞག་ཏུ་མེད་དེ། དགོན་བརྩེགས་ལས། འོད་སྲུངས། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སུས་ཀྱང་བལྟར་མེད་པ། མངོན་དུ་བྱར་མེད་པ། ཐོབ་པ་མེད་པ། མ་

ཐོབ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ།།

འོ་ན་འཕགས་པས་མི་རྟོགས་སམ་ཞེ་ན། དོན་དམ་དང་མཐུན་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལ་དེ་སྐད་བཏགས་ཏེ། ཟླ་བ་གྲགས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་གོ་འབྱེད་པར་རྟོགས་པས་ནམ་མཁའ་ཉིད་བློ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་མ་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྒྲར་ཤེས་པ། །ལོག་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། །སྐྱེ་བོ་དེ་དག་ང་མི་མཐོང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ། །འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །ཆོས་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་མིན་པས། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་མི་ནུས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་པ་དེའི་ཚེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཐ་དད་མེད་པས་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་གཉིས་སུ་གྱུར་པ་མེད་ལ། འཕགས་པའི་བདེན་མཐོང་གི་ཚེའང་སེམས་ཉིད་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ནི་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་གཉིས་སུ་མེད་པས་ཀྱང་རྟོགས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པ་ཞེས་རྩོད་པས་ངལ་བ་དོན་མེད་དོ། །དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ལ་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས། གང་ཟག་གིས་དེ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའང་དོན་ལ་མ་འབྲེལ་བས་བཞད་གད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གོ །མེ་འདི་ཚ་ཞིང་བསྲེག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པས་སྐྱེས་བུས་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །ནམ་མཁའ་སེམས་པ་དང་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ལས་འདས་ཀྱང་སྐྱེས་བུས་འཇལ་བ་ལྟར། དོན་དམ་སྤྲོས་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་པས་འཇལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེའི་ཚེ་བས་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་ཞིང་སེམས་ཀྱི་དམ་པ་འོད་གསལ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་འདི་ནི་འཐད་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ། །དེའང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཤེས་ན་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་ཏེ། རྩ་ཤེས་ལས། གང་དག་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས། །ཞེས་སོ། །ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཇི་སྐད་དུ། གང་དག་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ལ། །བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཚོགས་བསགས་ཏེ། །དེ་དག་སྲིད་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། །ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཉིད། །ཅེས་སོ། །དེའང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་ལ་སྣང་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རོལ་པར་ནི་གང་ཡང་ཤོང་བས་འཐད་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཐད་པ་ཉིད། རྩ་མ་ལས། །གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་།

སྟོང་ལ་འདི་དག་ཀུན་འཐད་ཀྱི། །མི་སྟོང་པ་ལ་འཐད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །མདོར་དྲིལ་ན་མ་དག་པ་འཁྲུལ་པའི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་པ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་འདི་དག་མི་བདེན་པ། སླུ་བ། བྱིས་པ་འབྲིད་པ། འལ་འོལ་ཙམ་ལས་ངོ་བོ་དང་ངོས་གཟུང་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] དོན་དམ་རྣལ་མ་ནི་དཔྱད་རུང་མ་དཔྱད་རུང་དཔྱད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཉིད་དུ་གནས་དགོས་ཏེ། ཡུམ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་མ་བྱོན་ཡང་རུང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱོན་ཡང་རུང་། དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །དཔྱད་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡༢-༡༡༣

པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའང་མི་རུང་སྟེ། བློ་སྐད་ཅིག་ཆ་ཤས་མེད་པ་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ཆ་མེད་པས་དཔྱོད་མཁན་མ་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་དམིགས་བསམ་སྤྲོས་པ་ལས་འདས་པ་དཔྱད་གཞིར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་ཙམ་དུ་མི་འཐད་དེ། ངོ་བོ་གཅིག་ན་ཕན་ཚུན་འཚོལ་བའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་ཞིང་། ལྡོག་པ་ཐ་དད་ནི་བློ་བཏགས་ཡིན་པས་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་མཐུན་པའི་སྣང་རྫས་ཀྱང་ཁེགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ལས་རྫས་གཞན་དོན་དམ་མེད། དོན་དམ་ལས་རྫས་གཞན་ཀུན་རྫོབ་མེད་དུས་གཉིས་ཀའི་རྫས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྫས་མ་གྲུབ་ན་ལྡོག་པའང་མེད་པས་བདེན་གཉིས་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། བློས་དཔྱད་པ་དང་དཔྱད་ཡུལ་གྱི་བདེན་གཉིས་དངོས་པོ་ལ་མེད་པས་བདེན་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། ལង្ការ་གཤེགས་པ་ལས། བདེན་པ་གཅིག་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད། །བྱིས་པ་སྤྲོས་ལ་དགའ་བས་བརྟག་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

འོ་ན་ལུང་ལས་གསུངས་མོད་ཅེ་ན། དཔྱད་བྱ་དཔྱད་ཡུལ་དུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྣང་ཚོད་དཔྱད་པ་མ་ཞུགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་སྣང་བ་དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆ་ཙམ་ལས་ཐ་སྙད་དུ་བརྗོད་ཀྱི། གཤིས་ལ་བདེན་རྫུན་གང་ཡང་མེད་པས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཞག་ཏུ་མེད་དོ། །བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཞག་ཏུ་ཡོད་ན་རྫུན་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྟགས་པ་མཚུངས་སོ། །ཡུམ་ལས། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བདེན་པའམ་རྫུན་པ་གང་དུ་ཡང་མེད་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། དཔྱད་པ་མཚུངས་ཏེ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ན་ཐ་སྙད་དུའང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མོ་གཤམ་ལ་བུ་དོན་དམ་ལ་མེད་ལ་ཀུན་

རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཚུལ་འདི་ཡང་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་གཟེབ་ལས་མ་འདས་པས་སྣང་བར་གྱུབ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཅེས་པས་རྟག་ཆད་ལས་མ་འདས་པ་ཉིད་དེ་སྣང་སྟོང་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆ་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས། དབྱེ་བ་ལ་ལྔ་སྟེ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་དོན། ངེས་ཚིག རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། གྲངས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ཙམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི་སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལོག་པ་ཙམ་ཡང་ཐ་དད་མེད་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང་། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་དང་། གཅིག་པ་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་དད་དང་བཞི་ལས། འདིར་དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ན་དེ་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་དང་པོ་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཐ་དད་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་པས།

ཀུན་རྫོབ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའང་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་འགྱུར་བ་དང་། གང་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་པས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཚད་མས་གཞོད་རྟོགས་པ་བྱར་མེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའང་དེ་གཞོད་གཏན་ལ་དབབ་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བཞིས་བཀག་གོ།

(1) ཤཔག་ཇོས། ༡༡-༩༧

ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པར་ ༼༡༽ འདོད་པ་ནི་སྒྲུ་མ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ལས། ཆོས་གང་ཞིག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་ལ་བདེན་པའང་མེད་བརྫུན་པའང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུར་མཁྱེན་ལ། རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་མཁྱེན་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་ཞིང་། བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྣང་བའང་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་དོན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་མེད་དགག་འགོད་ན་རི་བོང་གི་རྭས་མ་ངེས་སོ།།

མ་ཡིན་དགག་ཙམ་འགོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པས་མ་ངེས་སོ། །གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་སྣང་བ་རིག་ངོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མ་ཡིན་དགག་ཁྱད་པར་ཅན་རྟགས་སུ་འགོད་ན། ཁྱད་པར་རིག་ངོར་ཡོད་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་འགལ་བས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་མེད་ཅིང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དགག་བྱའི་དཔྱོད་པ་མཚུངས་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་ལས་ཀྱང་ལྟ་བ་དམན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རིགས་ཤིང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ནའང་།

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་དུ་རྟོགས་ནའང་ཀུན་རྫོབ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་དྲན་ལས་འདས་པ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དངོས་པོ་ཐ་དད་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་སྣམ་བུའི་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །བདེན་པ་གཉིས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་དག་རབ་ཏུ

མ་གྲུབ་པ་ཙམ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་སྣམ་བུ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།

དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་སྒྱུ་དྲན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་དུས་ནའང་། ཀུན་རྫོབ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་དམིགས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་ཡང་འགྱུར་བས། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་དུས་གཅིག་འཇུག་པ་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རིགས་པ་ལྷུས་གནོད་བྱེད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་དངོས་པོ་གཞན་དང་དེ་ཉིད་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པ། གཅིག་པ་བཀག་ཙམ་གྱི་ཐ་དད་ཡིན་ནོ། །ངེས་ཚིག་གམ་མིང་གི་དོན་ནི་སཾ་བྲྀ་ཏི་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་ན ༼༡༽ ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའོ།།

དེ་ནི་ ༼༢༽ ཡུལ་དུ་བདེན་པས་ན་བདེན་པ་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆོས་སྣང་ཚོད་པའི་ངོ་བོ་རྫི་ལམ་དང་འདྲ་བ་འདི་ཉིད་དོ། །པ་ར་མ་ཨརྠ་ཞེས་པས། ངེས་པར་ལེགས་པའི་དོན་དུ་གཉེར་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ། དེ་ཉིད་བློ་མ་འཁྲུལ་པའི་ངོ་བོ་རིག་པའི་ཤེས་པའོ། །དེ་ཉིད་གྱི་ནོམ་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་དམ་པ་སྟེ། བློ་མ་འཁྲུལ་པ་དེའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པས་ན་བདེན་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །གྲངས་ངེས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་གཉིས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་གཉིས་དང་བཅས་པར་ངེས་ཏེ། བར་གྱི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་བསལ་བས་གཉིས་དང་བཅས་པ་དང་། གཉིས་ལས་འདས་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་

ངེས་པར་གཉིས་དང་བཅས་པ་འཛིན་པའི་ཚད་མས་ངེས་ལ། དེ་གཉིས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཞག་པས་གྲངས་ངེས་པར་གྲུབ་བོ།།

རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །དེ་སྐད་དུའང་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པའི་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཏེ། །ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལས་མ་གསན་རང་གིས་གཟིགས། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་དང་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།།

༄ དཔལ་སྤྲུལ་སྤྱི་དོན་ལས།[1] གཉིས་པ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་གཉིས། བདེན་གཉིས་སྤྱིར་དང་། སོ་སོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ནི། བདེན་གཉིས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་མེད་དེ། གཞན་དུ་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པ་ཡང་རྟོགས་པས་ཀུན་ནས་བཏགས་པའི་བཅོས་མ་ཅམ་དུ་དང་། དོན་དམ་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་བློས་མ་བརྟགས་པའི་གཤིས་མ་བཅོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་དམ་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མའི་རྩ་བ་ལས། རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་ཞེས་བྱར། །ཇི་ལྟ་བུར་ན་རུང་བར་འགྱུར། །རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་།

འཕགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས། ཀུན་རྫོབ་དེ་ལ་དོན་དམ་དུ་སྨྲ་བ། དེ་དག་ནོར་བའི་བློ་ལྡན་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་དང་། ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན། །ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་ཚད་མ་མིན། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་ཡིན་ན། །འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་

(1) ཤོག་ངོས། ༤༤༨-༤༥༣

ཞིག་བྱ། །ཞེས་སོ། །ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་སྣང་སྟོང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐག་པ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པས་སྐྲག་པ་ལ་གླང་པོ་མེད་པར་མཐོང་བ་གཉེན་པོར་འདོད་པ་ལྟར་དོན་དམ་རྟོགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཞེན་པའི་དྲི་མ་མི་སེལ་བར་ཐལ་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ།།

རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་གཞན་ལ་དོན་དམ་པ་ཡང་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེད་ཀྱི་ཞེས་དང་། ཀུན་བྱང་གི་འདྲེས་རྣམས་སུ་ཆོས་དེ་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དག་ལས་གཞན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་མེད་པར་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཀའ་སྩལ་པ་རྣམས་སོ། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་ན་བདེན་གཉིས་མེད་པར་ཐལ་ཞེ་ན། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ནི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་འདོད་དེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་བཞིན་ནོ།།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐ་དད་པར་མི་བྱེད་པ་ལ་ནི་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། སྤྲོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བཏགས་ནས་རྣམ་གཞག་བྱེད་དེ། རྟོག་པའི་སྣང་བ་དང་བརྟག་པར་བྱ་བའི་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ནས་རང་མཚན་ལ་བརྫའ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །མདོ་ལས་ཀྱང་། ཡི་གེ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །ཉན་པ་གང་དང་སྟོན་པ་གང་། འགྱུར་བ་མེད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །དེ་ཉིད་ཉན་ཅིང་སྟོན་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །གཞན་ཡང་ལུང་ལས་ནི། བདེན་གཉིས་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པས་ལུང་གི་གནོད་པ་ནི་མེད་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཁྱེད་ཕོ་ན་ལ་ཁྱེད་རང་གིས་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་ཅིང་། སེམས་འགྲེལ་ལས། བྱས་པ་དང་ནི་མི་རྟག་བཞིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་སྟོང་པར་བཤད། །ཅེས་པ་ཡང་དེའི་ཁུངས་མ་ཡིན་ཏེ་དེས་བདེན་པ་གཅིག་མེད་པར་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་དཔེར་བྱས་མི་རྟག་བླངས་པས་འདི་ཡང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མེད་པའི་རིགས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་ཉིད་དུ་གང་རྟོག་པ། །དེ་དག་ཚུལ་མིན་ལྟ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན།།

ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲད་པའི་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་ལྟར་ངན་དོར་བར་བྱའོ། །འོ་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཇི་ལྟར་འབྱེད་ན་སྐྱེ་འགག་ཀུན་བྱང་དགག་སྒྲུབ་སོགས་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་བློ་ལ་སྣང་ཞིང་ཐ་སྙད་པའི་བློ་ངོ་དེར་རིག་པའི་གནོད་པ་མེད་པའི་ཆ་ཇི་སྙེད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་དཔྱད་ན་སྣང་མི་སྣང་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་བདག་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པས་དབེན་པ་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་གཞན་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་དགྲི་བའི་ཕྱིར་དུ་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་སྟེ། སྤྲོས་བྲལ་ཞེས་པའང་གཞན་ངོར་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱིས་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ཆོས་ཤིག་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཡང་བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་ཤོས་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །འདི་ལྟར་བསྟད་པ་ན་དོན

དམ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་འདི་ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་འདི་ལས་གཞན་དུ་ཡང་མེད་ན་འོ་ན་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་འདི་ལ་ནི་བློ་རྩེ་གཏད་སོ་མེད་པས་ཆད་པའི་ལྟ་བ་མི་བཟད་པའོ་སྙམ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་བདེན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སྤྱང་བླང་དང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་བག་ཆགས་རྟས་པས་རྟོག་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདིའོ་ཞེས་གཟུང་དུ་མ་རྙེད་པ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འཛིན་པ་མཐའ་དག་ཟློག་བྱེད་ལ་མི་མོས་པ་དང་སྐྲག་པ་སྐྱེ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ།།

དེས་ན་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྣང་དུས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དེའི་ངོར་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་པ་མི་གདབ་ཅིང་། དོན་དམ་པ་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡོད་དོ་རྟག་གོ་ཞེས་སྒྲོ་མི་འདོགས་པའི་མཐའ་བྲལ་གྱི་ཚུལ་ལ་བསླབ་བར་རིགས་སོ།།

༈ བརྒལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།(1) གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་མི་འཇལ་བར་ཁས་བླངས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། བདེན་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་དང་། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་མི་གཞལ་བར་ཐལ་བ་སོགས་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད་དེ། སྤྱིར་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་ལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། གང་ཞེ་ན་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དང་སྣང་ཚུལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ལ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འཇོག་པ་དང་།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༤༧-༡༤༨

ཡང་གནས་ཚུལ་དང་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་དང་། གནས་སྣང་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། ཕྱོགས་སྔ་བ་དེ་དག་གིས་ལུགས་ཕྱི་མ་འདི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་མི་འཛལ་བས་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་འཛལ་གྱི་བློ་དང་དོན་དམ་གཏན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་དོན་དམ་བདེན་པའི་མིང་ཅན་དེས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་བཞེད་དོ།།

དེས་ན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར་མ་ཤེས་པར་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་རྒྱུས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་ལ་ཕྱོགས་རེར་ཞེན་པ་ཁྲིན་པའི་ཧུས་སྐྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ནི་མཁས་པ་ལ་མི་མཛེས་སོ། །འདི་འདྲའི་ལུགས་འདི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལམ་རིམ་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པར་བཞེད་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞེད་པ་དང་ཡང་ཆེས་མཐུན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཇོག་ཅིང་དེ་མཐོང་བ་རྫུན་པ་དང་དོན་དམ་པ་ནི་མཐོང་བ་ཡང་དག་པར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།

༄ ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་སྤྱུད་འགྲེལ་ཡུམ་ལ་འཇུག་པའི་ལེགས་བཤད་ལས།[1] ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་གཟུགས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་གཉིས་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

(1) ཤེར་ཊཱིཀ། ༣༧-༣༨

རོ། །གཟུགས་ལ་ཤེས་རབ་ཐ་དད་དུ་གནས་པའང་མེད་དེ་གྱུད་ན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་དང་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་དང་སེམས་པ་འདུ་བྱེད་འདི་དག་ནི། ཤེས་རབ་མ་ཡིན་ལ་འདི་དག་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཞི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་དང་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་པར་བྱར་མེད་དོ།།

དེས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདི་ནི་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གང་དང་ཡང་གཅིག་མ་ཡིན་ལ་ཐ་དད་ཀྱང་མིན་མོད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་གཅིག་པུའི་ངང་ཚུལ་དུ་འུབ་ཆུབ་པས་དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་མཚུངས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འབའ་ཞིག་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་གཉིས་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་རྣམས་ལས་ཆོས་ཉིད་དམ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་གཅིག་ཡིན་ན་འདི་མཐོང་བ་ཁོ་ནས་བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་ཐ་དད་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་སོགས་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་བཙལ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ། དེར་ཀཽ་ཤི་ཀ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་གཟུགས་ལས་བཙལ་བར་མི་བྱ། གཟུགས་ལས་གཞན་དུ་བཙལ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཆོས་དེ་དག་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་སྟེ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལས་ཤེས་པ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] དེས་ན་སྔ་འགྱུར་རིང་ལུགས་འདིར། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཆོས་སྐད་ལ། །རྟག་དང་མི་རྟག་བདེན་གཉིས་སོགས། །རྒྱ་ཆད་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བ་ཡི། །ཟུང་འཇུག་ཁོ་ནའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱོང་། །ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་པ། །ཡ་བྲལ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ནི། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གཞག་མི་ནུས། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ཆར་དུའང་། །འདི་སྣང་འདི་སྟོང་དབྱེ་བ་མེད། །ཀུན་རྫོབ་སྣང་བའི་ཕ་རོལ་ན། །དོན་དམ་མེད་ལ་དོན་དམ་པ། །སྣང་བའི་ཀུན་རྫོབ་གཞན་མེད་ཉིད། །གང་སྣང་སྟོང་པས་ཁྱབ་པ་དང་། །གང་སྟོང་སྣང་བས་ཁྱབ་པ་སྟེ། །སྣང་ན་མི་སྟོང་མི་སྲིད་ཅིང་། །སྟོང་དེའང་མ་སྣང་མི་གྲུབ་ཕྱིར།།

དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་པོ་ཡང་། །སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་སྟོང་དགོས་ཕྱིར། །སྣང་ཀུན་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ལ། །སྟོང་པའང་བློ་ཡིས་བཏགས་པ་ཙམ། །རིག་པས་དཔྱད་པས་ངེས་ཤེས་ལ། །འདི་གཉིས་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་སྟེ། །གཅིག་ཡོད་ན་ནི་གཅིག་མེད་པ། །མི་སྲིད་འདུ་འབྲལ་མེད་པར་གནས། །དེ་ཕྱིར་སྣང་དང་སྟོང་པ་དག། །སོ་སོའི་ཆར་ནི་ཤེས་ན་ཡང་། །དོན་དུ་ནམ་ཡང་དབྱེ་བ་མེད། །དེ་ཕྱིར་ཟུང་འཇུག་ཅེས་བརྗོད་དོ། །གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ངེས་ཤེས་ནི། །གང་མཐར་ལྷུང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ངོར། །སྣང་དང་སྟོང་པ་འདི་གཉིས་པོ། །ཡོད་མཉམ་མེད་མཉམ་ངོ་བོ་གཅིག། །ལྡོག་པ་ཐ་དད་དབྱེ་བར་འདོད། །དེ་ཡང་དང་པོའི་ལས་ཅན་ལ། །དགག་བྱ་འགོག་བྱེད་ལྟ་བུར་སྣང་། །དེ་ཚེ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་མེད།།

ནམ་ཞིག་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་ནི། །སྣང་བར་འཆར་ལ་ཡིད་ཆེས་ཐོབ། །དེ་ཡང

(1) ལེགས་བཤད་ཞེས་པས་...

གདོད་ནས་སྟོང་པ་དང་། །སྣང་བ་འདི་དག་སྟོང་པ་ཡིས། །སྟོང་བཞིན་སྣང་ལ་སྣང་བཞིན་དུ། །སྟོང་མཐོང་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཉིད། །འདི་ནི་མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་གི། །ལམ་ཟབ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྟེ། །ཐོས་བསམ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་དོན། །ཡང་དག་ལྟ་བ་འཁྲུལ་མེད་ཡིན།།

༈ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] སྟོང་པ་འབའ་ཞིག་ཡུལ་བྱེད་པའི། །ལམ་དེ་བདེན་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ། །ལྷུང་ཕྱིར་ཉི་ཚེའི་ལྟ་བ་དེ། །ཟུང་འཇུག་དང་ནི་སྤྲོས་བྲལ་མིན། །ཟུང་འཇུག་ཡོད་དང་མེད་པའམ། །སྣང་དང་སྟོང་པ་མཉམ་ཉིད་ཀྱང་། །འདི་ནི་དོན་དམ་སྟོང་པའི་དབྱིངས། །འབའ་ཞིག་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །སྤྲོས་པ་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི། །དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །འདི་ནི་མེད་པའི་སྤྲོས་པ་དང་། །མ་བྲལ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །དེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ངོར། །ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །དེ་ཡིས་སྣང་སྟོང་མཉམ་ཉིད་དུ། །རྟོགས་སླད་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས།།

དགག་སྒྲུབ་སྤྲོས་ཀུན་བྲལ་བས་ན། །གནས་ལུགས་དོན་བཞིན་ཆོས་ཀུན་ཀྱང་། །ཁས་བླང་རིགས་པས་མི་གྲུབ་ཕྱིར། །གང་དུ་ཁས་ནི་ལེན་མི་བྱེད། །དེ་ལྟར་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དོན། །ཁས་ལེན་མེད་ཀྱང་སྣང་ཚུལ་ལ། །ཐ་སྙད་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཡང་། །ཁས་བླང་ཡོད་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱང་། །བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གནས་ལུགས་ལ། །ལྟོས་ན་སོ་སོའི་སྣང་ཚུལ་ཙམ། །དབྱེར་མེད་དོན་མཐོང་ཡེ་ཤེས་ལ། །ལྟོས་ན་ཚད་མ་གཉིས་པོ་ཡང་། །ཉི་ཚེའི་གནས་ཡིན་དེ་གཅིག་གིས། །བདེན་གཉིས་འཛིན་པ་མི་སྲིད་ཕྱིར། །དེས་ན་ཐ་སྙད་དོན་དམ་གྱི། །ཚད་མ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༠-༡༣༠

གཉིས་པོ་ཤེས་རབ་སྟེ། །བུམ་སོགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཞལ་ན།།

ངོ་བོ་གཉིས་ནི་རྟེན་ན་ཡང་། །གཅིག་ཆེ་གཅིག་ནི་ཡོད་མིན་པས། །སོ་སྐྱེའི་བློ་ལ་བདེན་པ་གཉིས། །རེས་འཇོག་ཚུལ་ལས་མི་སྣང་ཕྱིར། །སོ་སོ་གཞལ་བའི་ཁས་ལེན་གཉིས། །ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན། །འོ་ན་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་དང་། །བདེན་གཉིས་ཁས་ལེན་ནང་འགལ་ཚུལ། །གོང་དུ་གཞན་ལ་ཇི་བརྗོད་པ། །རང་ལའང་མཚུངས་པར་ཐལ་ཞེ་ན། །ངེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ཕྱེས་ནས་སུ། །ཤན་འབྱེད་ལམ་གྱི་དབུ་མ་དང་། །དངོས་གཞི་མཉམ་བཞག་དབུ་མ་གཉིས། །རགས་དང་ཕྲ་བའམ་རྒྱུ་འབྲས་སམ། །རྣམ་ཤེས་ཡེ་ཤེས་གནས་སྐབས་ཀྱི། །དབུ་མ་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་ཕྱེས་ནས། །བཤད་ཕྱིར་སྐྱོན་དེ་ག་ལ་འཇུག། །དེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ལ།།

ཁས་ལེན་མེད་པ་རང་གི་ལུགས། །མཐར་ཐུག་དེ་ཡིན་རྗེས་ཐོབ་ལ། །བདེན་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བའི་ཚེ། །བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཚད་མ་ཡིས། །གཞལ་བའི་དགག་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །ལོག་རྟོག་རེ་རེ་དགག་པའི་ཆེད། །ཡིན་གྱི་གཤིས་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཏུ། །ཁས་བླང་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཤིས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ཡང་། །རིས་སུ་ཆད་པ་ཡོད་མེད་པས། །ཁས་ལེན་གཉིས་པོ་གང་ལྟར་ཡང་། །བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་ཀར་ཡང་ནི་ཁས་བླངས་ཀྱང་། །སྣང་ཚུལ་ཙམ་གྱི་དབང་ཕྱིར་དང་། །གནས་སྐབས་གཉིས་ཀ་སོ་སོ་ན། །བདེན་དེ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།།

དཔྱད་བཟོད་ལ་སོགས་སྐྱོན་མི་འབབ། །དངོས་པོའང་དཔྱད་པར་མི་བཟོད་དེ། །དངོས་མེད་ཀྱང་ནི་དཔྱད་མི་བཟོད། །མཐར་ཐུག་གཉིས་ཀ་མཚུངས་པ་ལ། །གནས་སྐབས་ལྟོས་ཏེ་བཏགས་པ་ཙམ། །མ་བརྟགས་གྲགས་པས་ཡོད་

ཙམ་དེ། །སྣང་ཚུལ་ཡིན་གྱི་གནས་ཚུལ་མིན། །བདེན་མེད་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས། །མཐོང་བ་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་འདོད། །དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི། །དོན་དམ་ཡིན་གྱི་མཐར་ཐུག་ལ། །ལྟོས་ན་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་ཙམ། །གནས་སྣང་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ན། །བདེན་གཉིས་ཐ་དད་སྐྱོན་བཞི་འབབ། །གནས་སྣང་ཕན་ཚུན་གཞན་མིན་ན། །བདེན་གཉིས་གཅིག་པའི་སྐྱོན་བཞིས་གནོད།།

ཚུལ་དེས་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ཀུང་། །གནས་ཚུལ་སྣང་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་གྱི། །རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནི། །ཐེག་པ་ཆུང་ངུར་ཤེས་པར་བྱ། །གནས་སྣང་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ། །ཁས་བླངས་མེད་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ནི། །སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་སྣང་ངུང་དང་། །ལམ་དང་སྒྲུབ་པ་དོན་མེད་དང་། །རྒྱུ་ལ་འབྲས་གནས་ཁས་ལེན་སོགས། །རིགས་པས་གནོད་པ་རྣམ་ཀུན་མེད། །གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་སྒྲིབ་པ་ཡིས། །བསྒྲིབས་ཕྱིར་ཉེ་བར་མི་སྣང་བས། །ལམ་ལ་འབད་པར་བྱེད་པ་ནི། །རང་གཞན་གཉིས་ཀས་འདོད་པ་ཉིད། །བདེན་གཉིས་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡོད་དང་མེད་ཅེས་ལྟ་བ་ཡི། །ཁས་ལེན་གཉིས་པོའང་ཇི་ལྟར་འགལ། །ཕན་ཚུན་གཅིག་པའང་མིན་པའི་ཕྱིར། །ཁས་བླང་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག།

དེ་ཕྱིར་ཇི་སྲིད་བདེན་པ་གཉིས། །སོ་སོར་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི། །སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱི་བར། །དེ་གཉིས་རྣམ་ཀུན་སྟོབས་མཚུངས་པས། །མཐའ་གཅིག་ཁས་ལེན་ཡོད་མིན་ཏེ། །མེད་ཅེས་བདེན་སྟོང་ངེས་པ་དང་། །ཡོད་ཅེས་སྣང་ཆ་ངེས་པ་གཉིས། །རེས་འཇོག་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །གཞལ་ཚེ་སོ་སོས་རྟེད་དོན་ནམ། །མཐོང་དོན་བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་བརྗོད། །དེ་གཉིས་གཅིག

དང་ཐ་དད་པ། །མིན་ཕྱིར་དེ་གཉིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ། །གཅིག་སྤྲངས་གཅིག་ནི་གཟུང་མི་རུང་། །དེ་གཉིས་ལ་དཔྱོད་ཞིབ་རབ་ཀྱིས། །ཁས་ལེན་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་དཔེར། །མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་པའི་ཚེ།།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་མ་ལུས་པ། །ཐ་སྙད་དབང་དུ་འགག་ཅེས་བྱ། །དམ་པའི་དོན་དུ་འགག་པའང་མེད། །མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཞུང་ཀུན་ན། །དགག་སྒྲུབ་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་པ། །ལ་ལ་དོན་དམ་ཁས་ལེན་ཏེ། །ལ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དབང་དུ་གསུངས། །དོན་དམ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་ན། །ལམ་དང་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་སོགས། །མེད་ཅེས་སྨྲ་བར་རུང་མོད་ཀྱི། །ཀུན་རྫོབ་ཉིད་ལ་ལྟོས་མེད་དུ། །དེ་གཅིག་ཁོ་ནར་མི་འགྱུར་ཏེ། །མེད་ཀྱང་འཁོར་འདས་སྣང་ཆ་ཀུན། །སྣང་བར་མངོན་སུམ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཐ་སྙད་ཚད་མའི་དབང་བྱས་ནས། །ལམ་དང་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་སོགས། །ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི། །དོན་དམ་ཉིད་ལ་ལྟོས་མེད་དུ། །དེ་གཅིག་ཁོ་ནར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར། །དཔྱད་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར།།

དེས་ན་དེ་གཉིས་ནམ་དུ་ཡང་། །གཅིག་མེད་གཅིག་ཡོད་སྲིད་མ་ཡིན། །གཉིས་ཀ་སྟོབས་མཚུངས་བདེན་གྲུབ་ཚེ། །དངོས་པོ་མི་སྟོང་འགྱུར་ཞེ་ན། །གཉིས་ཀའང་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་དང་། །ཡུལ་གཉིས་དོན་གྱིས་ཐ་དད་པ། །མ་ཡིན་སྣང་བ་དེའི་ངོ་བོ། །སྟོང་ཕྱིར་མི་སྟོང་ག་ལ་ཡིན། །གཉིས་ཀ་མཚུངས་པར་སྣང་དེའི་ཕྱིར། །སྟོང་པར་གྲུབ་སྟེ་སྣང་མེད་ན། །སྟོང་པའང་ཅི་ཡིས་ཞེས་པར་འགྱུར། །དེས་ན་གཉིས་ཀ་མི་འགལ་བར། །ཕན་ཚུན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཆར་ཞིང་། །གཅིག་ཡོད་གཅིག་ལ་ངེས་ཞེས་ན། །ནམ་ཡང་འདུ་འབྲལ་མེད་པའམ། །གང་ལ་གང་གིས་མ་ཁྱབ་པ། །མེད་

ཕྱིར་གང་ལྟར་གཞལ་ཡང་བདེན༎

སྣང་བ་སྟོང་པར་ཤེས་པ་ཡིས། །སྣང་བ་བདེན་པ་མེད་པར་རྟོགས། །སྟོང་པ་སྣང་བར་ཤེས་ན་ཡང་། །སྟོང་པ་བདེན་པར་ཡོད་མི་རྟོགས། །དེ་ཕྱིར་འདུ་འབྲལ་མེད་མཐོང་ཚེ། །བདེན་པར་ནམ་ཡང་སླར་མི་ལྡོག། །གང་སྣང་དེ་ཡི་གནས་ལུགས་ནི། །སྟོང་པ་ཡིན་ཕྱིར་འདུ་འབྲལ་མེད། །སྣང་བ་སྤངས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ། །སྟོང་པ་ཡན་གར་མི་འགྲུབ་ཕྱིར། །དེས་ན་ཞི་སྲིད་རེས་འཇོག་གིས། །བདེན་གཉིས་བསྒོམ་པ་ཤེས་རབ་སྟེ། །གཉིས་སྣང་འཁོར་བའི་སྐབས་འདི་ན། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཡོ་བ་ཡིས། །ཡེ་ཤེས་ཉེ་བར་མི་སྣང་ཕྱིར། །དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་གཉིས། །སྤང་བླང་མེད་པར་གཟུང་བྱ་སྟེ༎

གང་ཚེ་གཅིག་མ་ཚང་གྱུར་ན། །དེ་གཉིས་ལས་བྱུང་ཟུང་འཇུག་གི། །ཡེ་ཤེས་ངེས་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། །གཙུབ་ཤིང་གཙུབ་སྟན་གང་རུང་དང་། །བྲལ་བའི་མེ་ནི་འབྱུང་མིན་བཞིན། །དེས་ན་ཐབས་དང་སྟོང་པ་ཉིད། །ཡ་བྲལ་ཡང་དག་ལམ་མིན་ཞེས། །རྒྱལ་དང་བརྒྱུད་འཛིན་གྱིས་གསུངས་ཕྱིར། །རྒྱུ་གཉིས་འདི་སྤངས་ཡེ་ཤེས་ཆེ། །སྐྱེ་བའི་ཐབས་གཞན་མི་སྲིད་དེ། །ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་ནི། །བསམ་བརྗོད་འདས་ཕྱིར་བརྡ་ཐབས་དང་། །ཚིག་ཙམ་དག་གིས་མཚོན་པ་ལས། །དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས། །སྤགས་སུ་ཚིག་དབང་ཞེས་གསུངས་ཏེ། །རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོའི་རྒྱུད་སོགས་སུ། །ཚིག་དང་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན༎

འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །དེ་ལྟར་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར། །གཟུང་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི། །བདེན་གཉིས་ལམ་གྱི་དབུ་མ་བསྟན། །བདེན་གཉིས་ཚུལ་གྱིས་དཔྱད་པའི་འབྲས། །ཟུང་འཇུག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ནུས་པ། །དེས་ན་བདེན

གཉིས་གདན་འབེབས་ཚེ། །སྣང་སྟོང་དགག་བྱ་འགོག་བྱེད་ཀྱི། །ཚུལ་དུ་རེས་
འཇོག་ལྟ་བུར་བསྟན། །དེ་འབྲས་ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་ཉིད། །རྒྱུད་སྡེར་རྣམ་གྲངས་
དུ་མས་བསྟན། །དེས་ན་དབུ་མའི་ལུགས་ཐམས་ཅད། །བདེན་གཉིས་ཚུལ་གྱིས་
རྣམ་པར་བཞག། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་མ་བརྟེན་པར། །ཟུང་འཇུག་གོང་དུ་ཚུད་
མི་འགྱུར། །རྒྱལ་བས་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་ཡང་། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་
བརྟེན།།

དེ་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་སོ་སོ་ཡི། །ཁས་ལེན་དང་བཅས་དབུ་མ་དེ། །འབྲས་མིང་
རྒྱུ་ལ་བཏགས་པ་ཡི། །རེས་འཇོག་དབུ་མ་ཚུད་དུ་ཡིན། །ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་
ཉིད། །དགག་བྱ་བཅད་པའི་མེད་དགག་ཙམ། །དེ་ལ་ལྟོས་ན་མེད་ཅེས་པའི། །ཁས་
ལེན་ཡང་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། །རྒྱུའམ་ལམ་གྱི་དབུ་མ་དེས། །བདེན་གཉིས་ཇི་ལྟར་ཁས་
བླངས་པ། །གཉིས་ཀ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་གྱི། །དོན་དམ་རང་ལུགས་བྱས་ནས་
སུ། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ངོར་སྐྱེལ་བ་མིན། །ཡིན་ན་རང་ལུགས་དོན་དམ་པ། །རྐྱང་
རྐྱང་པོ་རུ་གྱུར་ནས་ཀྱང་། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་སྣང་བ་ཀུན། །འཁྲུལ་བ་སྤྱང་བྱ་ཁོ་
ན་ཞེས།།

སྐྱུར་པ་འདེབས་ཤིང་མཐར་ཕྱིན་ཚེ། །སྒྲིབ་བྲལ་དབྱིངས་སྟོང་འབའ་ཞིག་
ཙམ། །ལྷག་མར་ལུས་ནས་མཁྱེན་གཉིས་སོགས། །མེད་འདོད་ཉན་རང་རང་
ལམ་གྱི། །ལྷག་མེད་མྱང་འདས་འདོད་ཇི་བཞིན། །འདིར་ཡང་མར་མེ་རྒྱུན་ཆད་
དང་། །དོན་ཁྱད་མེད་ཕྱིར་ཟུང་འཇུག་དབྱིངས། །མེད་པར་སྐྱུར་འདེབས་ནམ་མཁའ་
དང་། །འདྲ་བའི་ཡིད་ཅན་ཤཱཀྱ་ཡི། །བསྟན་པའི་རྐྱན་པོ་དམ་པའི་ཆོས། །འཇིག་པའི་
སྐྱེས་བུར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །རིགས་པས་ཀྱང་ནི་དེ་འདྲའི་ལུགས། །ཡོད་ལ་མེད་

པར་སྐྱུར་བའི་ཚུལ། །ཡིན་པར་ངེས་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་མེས། །ལྟ་ངན་རི་བོ་བཤླག་པར་ནུས། །དེས་ན་དབུ་མའི་གཞུང་ཀུན་ཏུ། །ཤེས་རབ་རྒྱུ་ཡི་དབུ་མ་ཉིད། །རིགས་པས་དཔྱད་ཅིང་མ་གྲུབ་པར། །འབྲས་བུ་ཟུང་འཇུག་མི་གྲུབ་ཕྱིར། །བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ནི།།

རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ན་ཡང་། །འབྲས་བུ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་དུ། །གྲུབ་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཐེག་པའི་བཅུད། །དེ་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ནི། །རེས་འཇོག་ཚུལ་གྱིས་མཐའ་གཉིས་ལ། །མི་གནས་བློ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། །དབུ་མ་ཡིན་ལ་ཆེན་པོའང་ཡིན། །ཇི་སྲིད་རེས་འཇོག་ཚུལ་གྱིས་ནི། །ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་མ་རེག་པར། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་དགོངས་པའི་མཐིལ། །མཐར་ཐུག་དབུ་མ་ཆེན་པོ་མིན། །གཙུབ་ཤིང་གཙུབས་པའི་མེ་བཞིན་དུ། །བདེན་གཉིས་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་ཀྱིས། །དྲངས་པ་ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་ཆེ། །ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་ལ་སོགས་པ། །མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་ཀུན་ཉེར་ཞི་བའི། །འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཉིད།།

ཟུང་འཇུག་འབྲས་བུའི་དབུ་མར་བཞག །བདེན་གཉིས་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ། །དེ་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ཞེས། །བརྡ་ཙམ་སྒོ་ནས་བཞག་མོད་ཀྱི། །མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་ངོར། །སྣང་དང་སྟོང་དང་ཟུང་འཇུག་གི །ངོ་བོར་དམིགས་སུ་ཡོད་མ་ཡིན། །སྣང་བ་ཐ་སྙད་ཚད་མའི་ཡུལ། །སྟོང་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཡུལ། །ཟུང་འཇུག་དེ་གཉིས་འདྲེས་པའི་ཆ། །དེ་རྣམས་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་ལས་འདས་པའི་མཉམ་བཞག་ནི། །སོ་སོ་རང་གི་ཡེ་ཤེས་ཙམ། །སྣང་བཅས་སྣང་མེད་ལ་སོགས་ཀྱང་། །དེ་བཞིན་རིག་པས་མི་འགྲུབ་བོ།།

དེས་ན་ཇི་སྲིད་རེས་འཛོག་གི། །བདེན་གཉིས་བསྒོམ་པ་ཤེས་རབ་སྟེ། །ནམ་ཞིག་རེས་འཛོག་མེད་པར་ཡང་། །ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པའི་ཚེ། །ཕྱུང་པོ་དགག་བྱ་རྣམ་དཔྱད་ཀྱིས། །བཅད་པའི་མེད་དགག་སྟོང་རྐྱང་ལས། །འདས་ཏེ་འགོག་དང་དགག་བྱ་ཡི། །ཚུལ་དུ་སོ་སོར་མི་སྣང་བ། །སྣང་ཆ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། །ལྡན་པ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི། །སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོ་དང་། །ལྷན་སྐྱེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས། །མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་མངའ་བ། །སེམས་འདས་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །རྟོག་པ་གཞན་གྱིས་བསམ་མི་ཁྱབ། །དེ་ནི་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་མིན་ཕྱིར། །མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་སོགས་དང་།།

ཐ་དད་དང་ནི་སྣང་སྟོང་སོགས། །རིས་སུ་ཆད་པ་མེད་པ་སྟེ། །རྒྱ་ཆད་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བས་ན། །ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ལས་འདས་ཀྱང་། །ཨེ་ཝཾ་ཟུང་དུ་ཞུགས་པ་ཡི། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་གནས་མེད་སྣང་། །དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ལས་འདས་པའི། །སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་དམ་པའི་དོན། །དབྱིངས་རིག་འདུ་འབྲལ་མེད་པའི་ཚུལ། །འདི་ཞེས་མཚོན་བརྗོད་མེད་པར་འདོད། །འོན་ཀྱང་བསམ་མིན་བྱེད་པོ་ལྟར། །སུ་ཡིས་རྟོགས་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། །དྲི་མེད་རིག་པས་དཔྱད་པ་ཡིས། །རབ་དྭངས་སོ་སོ་རང་རིག་པའི། ། རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། །ངེས་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་མར་མེ་ནི། །ཐེ་ཚོམ་སྨག་དང་བྲལ་བ་དག། །མངོན་སུམ་སྣང་བ་ཡོད་ཕྱིར་རོ།།

མདོ་ལམ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས། །གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་རྟེས་ཟིན་པར། །བྱེད་ཀྱི་འདིར་ནི་ཐབས་ཤེས་ཉིད། །འདུ་འབྲལ་མེད་པར་རྟོགས་གོམས་ཉིད། །སྤྲོས་བྲལ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་དང་། །འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་གཉིས། །དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། །དེ་ལས་ལྷག་པའི་ལྟ་བ་མེད། །གང

ཕྱིར་སྣང་སྟོང་རེས་འཛོག་ཏུ། །འཛིན་མེད་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་དང་། །བྲལ་ཕྱིར་
དེ་ལས་གཞན་གྱུར་ན། །སྤྲོས་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་མདོ་ལས་ཟུང་
འཇུག་དོན། །དཔྱད་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཉིད། །སྔགས་སུ་རང་གི་རིག་དབྱིངས་
སུ། །ཐད་ཀར་སྐྱོང་བས་གྲུབ་པ་ཡིན།།

དེ་ཕྱིར་དབུ་མ་ཞེས་པ་ཡང་། །བདེན་གཉིས་སོ་སོར་དཔྱོད་པ་ཡི། །ཤེས་རབ་
ལམ་གྱི་དབུ་མ་དང་། །ངེས་དྲངས་བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་པའི། །ཟུང་འཇུག་འབྲས་
བུའི་དབུ་མ་གཉིས། །རྒྱུ་འབྲས་མདོ་སྔགས་ལྟ་བ་སྟེ། །སྔ་མ་ཤེས་རབ་ཆ་ཡིན་
ལ། །ཕྱི་མ་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཕྱི་མ་འདི་ལ་ནི། །ཆེན་པོའི་སྒྲ་ཡིས་ཁྱད་དུ་
བསྔགས། །གནས་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ། །དངོས་པོ་སྟོང་པའི་གནས་ལུགས་
དང་། །བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གནས་ལུགས་གཉིས། །མིང་གཅིག་ན་ཡང་དོན་
ལ་ནི། །ཁྱད་པར་གནམ་ས་བཞིན་དུ་མཆིས། །དེ་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཆོས་དབྱིངས་
དང་། །སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་འགོག་པའི་མཐའ། །དོན་དམ་ལ་སོགས་སྒྲ་མཚུངས་
ཀྱང་། །མཐར་ཐུག་དང་ནི་ཉེ་ཚེ་བའི། །ཁྱད་པར་ཆེ་ཕྱིར་སྐབས་སོ་སོར། །ཕྱེ་ནས་
མ་ནོར་བཤད་བྱ་སྟེ། །སེནྡྷ་པ་ཡི་སྒྲ་བཞིན་ནོ།།

༈ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] དབུ་མའི་དཔྱད་པ་ལེགས་པོ་
ཡོད། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ། སྣང་
སྟོང་དབྱེར་མེད་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བདེན་གཉིས་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་
སྟེ། གང་སྣང་འདི་སྟོང་། སྟོང་པ་དེ་སྣང་བ་ལས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན། ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་མི་
སྟོང་བར་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མེད་དོ། །ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༧༡-༩༡༣

བོ་དེ་ནི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་སྟེ། དེ་ལ་གང་དུའང་བརྗོད་མི་ཤེས་ཏེ་སོ་སོ་རང་རིག་གི་ཡུལ་ལོ།།

དེ་ནི་ཆོས་དབྱིངས་དང་རིགས་སོགས་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་གྱི། རྣམ་གྲངས་པ་ནི་མིན་ནོ། །དེ་མིན་རྟགས་རྣམ་གྲངས་པའི་སྟོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཐའ་བཞི་འགོག་ཚེ། བདེན་མེད་ཀྱི་ཡོད་མཐའ་སེལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཆད་མཐའ་སེལ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གནས་ལུགས་རང་གི་ངོས་ནས་མཐའ་བཞི་སེལ་མི་ནུས་ཏེ། གནས་ལུགས་མེད་དགག་ལ་ཡོད་མཐའ་སེལ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་ཀྱི། མེད་མཐའ་སེལ་བ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གནས་ལུགས་ཁོ་རང་གི་ངོས་ན་མཐར་ལྟུང་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བས། དེ་འདྲའི་མཐར་ལྟུང་གི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་བདེན་གཉིས་ཕྱེས་ཏེ་མཐའ་བཞི་འགོག་པ་ལ་བརྗོད་པ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་པ་དེ་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཡིན་ན། རང་གི་ངོ་བོ་མ་འདྲེས་པར་ཐ་དད་ཟ་འོག་གི་རི་མོ་ལྟར་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཡིན། དབྱེར་མེད་ཡིན་ན་ཟུང་འཇུག་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་ལ། ཆོས་དབྱིངས་ལ་སྣང་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་ཀྱི། སྣང་མེད་སྟོང་རྐྱང་མིན་པར་གྲུབ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཞེས་པའང་མི་འགྲུབ་ལ། བདེན་གཉིས་ཐ་དད་དོན་འགལ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ།།

ཇི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གི་ཆ་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རང་ལྡོག་རྟག་པར་བརྗོད་དགོས་པ་ལྟར། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་དེ་ལ་ལྡོག་ཆ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་ངོ་བོ་འདུས་མ་བྱས་རྟག་པ་ལ་བརྗོད་དགོས། གང་དུ་ཡང་དག་འདྲེས་སོགས་དོན་བཞིན། བློ་ངོར་དབྱེར་མེད་གྲུབ་པ་ལ་འདྲེས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། དོན་ལ་ཡེ་ནས་དབྱེར་

མེད་ཡིན། དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་དུ་གྱུར་པས་སྣང་སྟོང་ཐ་དད་དུ་དབྱེར་མེད་ཀྱི། སྣང་སྟོང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་དེ་ལ་མ་རྫོགས་པ་མེད་པས། དེ་ནི་འདུས་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའོ། །དེའི་སྣང་ཆ་དེ་ཡང་འདི་ཞེས་རེས་ཆད་ཅན་དང་། འདུས་བྱས་ཉི་ཚེ་བ་གང་ཡང་མིན་ཏེ། སྣང་བ་ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་པར་གྱུར་པའི་སྟོང་པའོ།།

སྟོང་པ་དེ་ཡང་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་གྱི་སྟོང་པ་སྣང་བ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་ནོ། །རྣམ་གྲངས་པ་ལྟར་ན། ཡོད་མེད་མཐའ་གཉིས་དེ་ལྟར་ཁེགས་ཀྱང་། གཉིས་ཡིན་གཉིས་མིན་ཇི་ལྟར་འགོག་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཉིས་ཡིན་སྒྲུར་མི་དགོས་ཏེ། ངོ་བོ་ལ་གཉིས་ཀའི་ཡིན་པ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པས་སོ། །བདེན་གཉིས་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པས་མཐའ་འགོག་ཚུལ་ལྟར་ན། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྐྱུར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཟུང་འཇུག་དེ་ཡོད་པའང་ཡིན་མེད་པ་འང་ཡིན་ཟེར་དགོས་ལ། མིན་ན་ཟུང་འཇུག་གི་མཐའ་མི་ཁེགས་པས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུ་བར་མི་འགྱུར་རོ།།

ཇི་ལྟར་ཀ་བ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྣམ་བུ་མེད་པས་ཀ་བའི་ཡོད་མཐའ་མི་སེལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཀ་བ་དེ་ཀ་བར་ཡོད་པ་དང་སྣམ་བུ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡོད་མེད་ངོ་བོ་གཅིག་པ་འགལ་ཏེ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱར་འདོད་པ་ལྟར་ན། བདེན་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་མི་གཅིག་སྟེ་འགལ་བར་འགྱུར། སྣང་སྟོང་ཡང་ངོ་བོ་མི་གཅིག་འགལ་བར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟ་ན་སྟོང་རྗེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་མེ་ཆུ་ལྟར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་ཡིན་མིན་གཉིས་མིན་མིན་ཞེས་ཁས་ལེན་མི་རུང་སྟེ། དངོས་པོ་གཞི་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་། གཉིས་ཡིན་མིན་ན་གཉིས་མིན་ཡིན་དགོས

ལ། གཉིས་མིན་མིན་ན་གཉིས་ཡིན་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པ་མིན་མེད་པ་མིན་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་འཛིན་པ་ཅན་རང་གི་ཁས་ལེན་ནོ།།

བཞི་ཀར་བདེན་གྲུབ་སྤྱིར་ན། མཐའ་བཞི་བསལ་ཅི་དགོས། བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་བཀག་པས་ཆོག་གི། །དེ་ལྟ་ན་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ནས་མཐའ་བཞི་བསལ་གྱི། སྟོང་ཉེན་འབྱུང་སོ་སོས་ཅི་བྱེད་ལ། བདེན་གྲུབ་མེད་པའི་མཐའ་བཞིའི་འཛིན་སྟངས་དང་དོན་གཉིས་ཀ་གནས་ལུགས་ལ་ཡོད་ཅེས་ཁས་ལེན་དུ་འགྱུར་རོ། །རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱིས་ནི་མཐའ་བཞི་ཅར་ཁེགས་ཏེ་ཁྱད་པར་སྤྱིར་མི་དགོས་ཏེ། སྤྲོས་པའི་དྲྭ་བ་ཀུན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱུམ་པ་དང་བྱུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟག་དངོས་གཉིས་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་གཅིག །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་འདིའི་སྐྱོང་ན་ཕ་རོལ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པའི་གནད་ཐམས་ཅད་ཡོད། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཁོ་ན་དོན་དམ་དང་། ཐ་སྙད་ཞེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱུར་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་བྱས་ན། བདེན་གཉིས་གཅིག་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དོ། །ཆོས་དབྱིངས་ཉག་གཅིག་ལ་ཆོས་དབྱིངས་དུ་མ་མེད། དུས་གསུམ་ཁྱད་པར་སྤྱིར་མེད། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེའི་ངོ་བོར་རོ་གཅིག་སོགས་ཐེག་ཆེན་ཀུན་གྱི་དགོངས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ལ་འོང་གི། །རྣམ་གྲངས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འོངས་ཏེ། དེ་ནི་ཐ་དད་དུས་གསུམ་རེས་འགའ་བ།ཆོས་ཉི་ཚེ་བ་སོ་སོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་སོགས་སོ།།

གཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་སོགས་དྲངས། རྣམ་གྲངས་པ་ལྟར་ན། གཅིག་གི་མི་རྟག་ཀུན་གྱི་མི་རྟག་ཡིན། །གཅིག་གི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་དངོས་པོ་སོགས། །འདྲ་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་གྱུར་ན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་གཅེར་བུ་པའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དངོས་གཅིག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་ན་དངོས་ཀུན་དེ་ལྟར་མཐོང་གསུངས་པ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དབང་དུ་སྟེ། རྣམ་གྲངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་མིན་ཏེ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཙམ་མོ།།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] ཁ་ཅིག་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་སྨྲ། །ད་དུང་ངོ་བོ་བདག་གཅིག་ལ། །ལྡོག་པ་ཐ་དད་འགལ་འབྲེལ་གྱི། །གཞི་མཐུན་སྨྲ་བ་ངོ་མཚར་ཆེ། །ཚུལ་འདི་རྣམ་གྲངས་ཚད་མ་ཡི། །བདེན་གཉིས་ཙམ་གྱི་གོ་དོན་ལས། །མཐའ་བྲལ་རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཡི། །ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བའི་དགོངས་དོན་མིན། །གཞན་དག་མཐའ་གཅིག་བདེན་གཉིས་ཀྱི། །ངོ་བོ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ཏེ། །ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ནི། །ཐ་དད་རྟོག་གེའི་ལུགས་ཞེས་སྨྲ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བའི་ལུགས། །གཅིག་དང་དུ་བྲལ་དེ་ལྟ་མོད། །འོན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལྟ་བའི་ལུགས། །སེམས་འགྲེལ་གཞུང་བཞིན་ཅེས་མི་འཆད། །ཅེས་སོགས་ཏེ།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཡང་། མཁས་དབང་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་ལ། སྤྱིར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རང་ལྡོག་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བུམ་སོགས་དངོས་པོ་དང་དེའི་སྟེང་གི་བདེན་སྟོང་དངོས་མེད་གཉིས་རང་ལྡོག་འགལ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་རྣམས་ཆོས་ཉིད་བདེན་སྟོང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་

(1) ཤོག་ངོས། ༧༧–༧༩

ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་དེ། སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དོན་དམ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །བྱས་དང་མི་རྟག་ཇི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བདེན་སྟོང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། བདེན་སྟོང་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་བཞི་སྦྱོར་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་འཆད་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཅིག་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་བཞི་བཞིར་གསུངས་པ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་དང་དགོངས་པ་གཅིག་པར་བཞེད་ཅིང་། འོན་ཀྱང་རྩ་ཤེར་ལས་ཐ་དད་དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན་ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་དགོངས་པས་འདི་དང་མི་གཅིག་ཅེས་གསུངས་སོ།།

མདོར་ན་བདེན་པ་གཉིས་པོ་འགལ་འབྲེལ་གྱི་གཞི་མཐུན་དུ་བཞེད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བཞེད་ཚུལ་འདི་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་སྟེང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བདེན་གཉིས་ཅམ་གྱི་གོ་དོན་ལས། མཐའ་བྲལ་རྣམ་གྲངས་མེད་པའི་དོན་དམ་ཆེན་པོ་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བའི་དགོངས་དོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །ཀུན་གཟིགས་ཆེན་པོ་གཞན་དག་ནི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོ་ལ་ལྟོས་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་བྲལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཅེས་པ་ནི། རྟོག་གེ་ཚད་མའི་ལུགས་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་འཛོག་ཚུལ་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གཅིག་པ

བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཚུལ་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཚུལ་ཀྱང་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བའི་ལུགས་ལ་གཅིག་ཏུ་བྲལ་བཞེད་པ་དེ་ལྟར་མོད་ཀྱང་། འོན་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བའི་ལུགས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་བཞིན་ཞེས་མི་འཆད་དེ་དེ་ལྟར་འཆད་པར་རིགས་སོ་སྙམ་མོ།།

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞེད་རང་རྒྱུད་ལྟ་བའི་ལུགས། །རྣམ་གྲངས་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ། །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལ། །ལྡོག་པ་ཐ་དད་རྣམ་པར་དབྱེ། །མཐར་ཐུག་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བའི་ལུགས། །རྣམ་གྲངས་མིན་དཔྱོད་ཚད་མའི་ཡུལ། །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། །དུ་མའི་རྣམ་རྟོག་ཀུན་བྲལ་ལགས། །འོན་ཀྱང་དག་གཟིགས་ཚད་མའི་ཡུལ། །གནས་སྣང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ནི། །གནས་སྣང་དག་དང་མ་དག་ཆོས། །གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཞལ་བཞེས་མཛད། །ཅེས་སོགས་ཏེ།

གཞན་གྱིས་འཆད་སྲོལ་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་། སྔ་འགྱུར་རྙིང་མའི་རང་བཞེད་ནི། གཞུང་འགྲེལ་རྣམས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱིར་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་གྱི་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་གཉིས་གཞིར་བཞག་ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བ་ལས་འོས་མེད་ཀྱང་། །མཐར་ཐུག་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བྲལ་དུ་བཞེད་པ་ལགས་སོ།།

འོན་ཀྱང་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི། ཐ་སྙད་དག་གཟིགས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་

པའི་གནས་སྣང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ནི་གནས་སྣང་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་དག་པ་སྤྱང་འདས་ཀྱི་ཆོས་དང་། མི་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་མ་དག་འཁོར་བའི་ཆོས་གཉིས་གནས་ལུགས་ལ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་དངོས་མེད་ལྟར་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཞལ་བཞེས་མཛད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྟོང་ཐུན་སོགས་ལས་ནི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཆོས་ཅན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་ཞལ་བཞེས་ཀྱང་སྣང་ངོ་།།

༡༧ ༽ མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་སྐོར།

༈ འཕགས་པ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།[1] མཁས་པ་བསྟེན་པའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དག །མཐར་ལྟ་བ་ལ་གནས་པར་མི་བྱེད་དེ། །རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ཆོས་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཆོས་ནི་རྒྱུ་བཅས་རྐྱེན་བཅས་རབ་ཏུ་ཤེས། རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་ཡིན་སྟོང་པར་གསུངས། །སྟོང་ཉིད་གང་ཤེས་དེ་ནི་བག་ཡོད་པའོ། །རྐྱེན་ཁར་གང་ལས་དེ་ནི་མཚན་མ་མེད། །སྨོན་ལམ་ལྡན་པ་ཞི་ཞིང་ཉེ་བར་ཞི། །མི་གཡོ་བེམས་པོ་རྫ་དང་ཤིང་ལྟ་བུ། །དེ་ལ་བདུད་ཀྱི་ཡུལ་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། །རྐྱེན་གྱི་ཁར་ལས་འདི་ནི་གང་ཤེས་པ། །དེ་འདི་ང་དང་ངའི་འབྱུང་མི་འབྱུང་། །དེ་ནི་བདག་མེད་བདག་གི་མ་ཡིན་པར། །དེ་ལྟར་གང་ཤེས་དེ་ནི་བག་ཡོད་པའོ།།

༈ མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ་ལས།[2] མཁས་པ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་སྲིད་པ་གཅོད་པར་འདོད་ན། སྔར་ཚོར་བ་བརྟག་གོ །རིགས་ཀྱི་བུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་ཏེ་འབྱུང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཚོར་བའི་དུས་ལ་བྱས་ཏེ། དེ་བས་ན་ངས་དགའ་བོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། དགའ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱེད་པ་ནི་ཀུན་ཀྱང་ཚོར་བའི་དུས་ལ་བྱས་ཏེ། དེ་བས་ན་མཁས་པ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་ཐོག་མ་ཚོར་བ་བརྟག་གོ། ཚོར་བ་རྟོགས་ནས་གཞན་ཡང་ཚོར་བ་འདི་ཅིའི་རྒྱུ་ཅིའི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༣༠བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༢༥༢བ

རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་བརྟག་གོ།

གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ན། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཅི་ལས་སྐྱེས། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མེད་ན། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཅིའི་ཕྱིར་ཚོར་བ་མེད་པ་མ་སྐྱེས། གཞན་ཡང་ཚོར་བ་འདི་ནི་དབང་ཕྱུག་གི་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས། སྐྱེས་བུ་ལས་མ་སྐྱེས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་མ་སྐྱེས། དུས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན། འདུ་ཤེས་ལས་མ་སྐྱེས། རང་བཞིན་ལས་མ་སྐྱེས། བདག་ལས་མ་སྐྱེས། གཞན་ལས་མ་སྐྱེས། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོར་བ་དེ་ནི་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་ནི་སྲིད་པའོ། །རྐྱེན་ཚོགས་པ་དེ་ལ་ཚོར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། མེད་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ། དེ་བས་ན་ངས་རྐྱེན་ཚོགས་པ་བཅད་དོ། །རྐྱེན་ཚོགས་པ་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཚོར་བ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་རྟོག་གོ།།

༄ རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།[1] བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་རྣམ་བཞི་སྟེ་རྒྱུ་དང་ནི། །དམིགས་པ་དང་ནི་དེ་མ་ཐག །བདག་པོ་ཡང་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ། །རྐྱེན་ལྔ་པ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །གཞན་དངོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱ་བ་རྐྱེན་དང་ལྡན་མ་ཡིན། །རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་བྱ་བ་མེད། །བྱ་བ་མི་ལྡན་རྐྱེན་མ་ཡིན།།

བྱ་བ་ལྡན་ཡོད་འོན་ཏེ་ན། །འདི་དག་ལ་བརྟེན་སྐྱེ་བས་ན། །དེ་ཕྱིར་འདི་དག་རྐྱེན་ཅེས་གྲག །ཇི་སྲིད་མི་སྐྱེ་དེ་སྲིད་དུ། །འདི་དག་རྐྱེན་མིན་ཇི་ལྟར་མིན། །མེད་

(1) ལྗེབ་ཛོས། ༡ན-༣བ

དམ་ཡོད་པའི་དོན་ལ་ཡང་། །རྐྱེན་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །མེད་ན་གང་གི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར། །ཡོད་ན་རྐྱེན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །གང་ཚེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་དང་ཡོད་མེད་མི་འགྲུབ་པ། །ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ། །ཡོད་པའི་ཆོས་འདི་དམིགས་པ་ནི། །མེད་པ་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བསྟན།།

ཅི་སྟེ་ཆོས་ནི་དམིགས་མེད་ན། །དམིགས་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ན། །འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཕྱིར་དེ་མ་ཐག་མི་རིགས། །འགགས་ན་རྐྱེན་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན། །དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་རྣམས་ཀྱི། །ཡོད་པ་གང་ཕྱིར་ཡོད་མིན་ན། །འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་འཐད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་རྣམས་སོ་སོ་འདུས་པ་ལ། །འབྲས་བུ་དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད། །རྐྱེན་རྣམས་ལ་ནི་གང་མེད་པ། །དེ་ནི་རྐྱེན་ལས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ། །ཅི་སྟེ་དེ་ནི་མེད་པར་ཡང་། །རྐྱེན་དེ་དག་ལས་སྐྱེ་འགྱུར་ན། །རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་དག་ལས་ཀྱང་། །ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །འབྲས་བུ་རྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་ན། །རྐྱེན་རྣམས་བདག་གི་རང་བཞིན་མིན། བདག་དངོས་མིན་ལས་འབྲས་བུ་གང་། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་རྐྱེན་རང་བཞིན། །དེ་ཕྱིར་རྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་མིན། །རྐྱེན་མིན་རང་བཞིན་འབྲས་བུ་ནི། །ཡོད་མིན་འབྲས་བུ་མེད་པས་ན། །རྐྱེན་མིན་རྐྱེན་དུ་ག་ལ་འགྱུར།།

༄ རིག་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།[1] རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལ། དེ་དང་དེ་བརྟེན་གང་བྱུང་བ། །རང་བཞིན་དུ་ནི་དེ་མ་སྐྱེས། །རང་བཞིན་དུ་ནི་གང་མ་སྐྱེས། །དེ་ནི་སྐྱེས་ཞེས་ཇི་སྐད་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །དེ་

(1) ཞེབ་ཚོམ། ༡༥ན-༡༦ན

དང་དེ་བརྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དེ་དང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་བའི་ཕྱིར་ཚིག་འདིས་ནང་གི་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ཕྱིའི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་མ་ལུས་པ་དག་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་དང་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུའི་དངོས་པོར་གནས་པར་གྱུར་ཏེ། རྒྱུ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་སྐྱེ་བ་དེ་གལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཡོད་པར་གྱུར་པས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོའི་དུས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་རོ།།

ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་དེ་སྔོན་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་ན་ནི་སྐྱེས་པ་དེ་ཡང་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་མངོན་པས། །དེ་དང་དེ་བརྟེན་གང་བྱུང་བ། །རང་བཞིན་དུ་ནི་དེ་མ་སྐྱེས། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །ཅི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཀྱང་ལྷ་སྟེ་ཐ་སྙད་དུ་གཟུགས་སྐྱེས་སོ། །ཚོར་བ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་བྱ་བས་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན་ནི་ཀྱེ་མ་ལམ་ལོག་པར་སོང་དུ་གདོན་མི་ཟའོ། །མཁས་པས་ནི་གཟུ་བོ་ལྟ་བུའི་བློས་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་རིགས་པ་སྙམ། རང་བཞིན་དུ་ནི་གང་མ་སྐྱེས། །དེ་ནི་སྐྱེས་ཞེས་ཇི་སྐད་བྱ།།

སའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་ཐྲ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་པར་སེམས་ན་དེ་གཤེར་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྐྱེས་ས་ཞེས་བརྟག་ཏུ་ནི་མི་རུང་ན། དེ་གཞན་གང་ཅི་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་བརྟག །དེ་བས་ན་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་གྲུབ་བོ། །དེ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པ་ཅི་བསྟན་ནས། དེ་ནི་འགག་པ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། རྒྱུ་ཟད་པ་ཡིས་ཞི་བ་ནི། །ཟད་ཅེས་བྱ་བར་མངོན་པ་སྟེ། །རང་བཞིན་དུ་ནི་གང་མ་ཟད། །དེ་ལ་ཟད་

ཅེས་ཇི་སྐད་བརྗོད། །ཅེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ།།

སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་འཇིག་ལ་དངོས་པོའི་གནས་པ་ཡང་རྐྱེན་གྱི་ཕོ་ན་ལས་ཏེ་གནས་པའི་རྐྱེན་མེད་ན་འཇིག་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱུ་ཟད་ནས་ཞི་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བར་དམིགས་ཏེ། གང་ཡང་གནས་པའི་རྐྱེན་མེད་ན་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དེ་གནས་པའི་རྐྱེན་མེད་པ་ལ་རག་ལས་པས་རང་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གང་མ་ཟད། །དེ་ལ་ཟད་ཅེས་ཇི་སྐད་བརྗོད། །ཅེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་དེ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ལས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་མ་གྱུར་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་འབད་མི་དགོས་པར་ཐར་བར་འགྱུར་རོ། །མར་དང་རས་ཡོངས་སུ་མ་ཟད་པར་མར་མེ་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་རིགས་ན་དེ་ཡང་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པའི་འགག་པ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་མར་དང་རས་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ནི་མར་མེའི་འཆི་བའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། མར་དང་རས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགགས་ལ་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་མ་ཐ་མ་དེའི་རིགས་ཀྱི་མར་མེ་སྐད་ཅིག་མ་མ་འོངས་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མེད་པས་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་གི་དངོས་པོར་མ་འགྱུར་པ་མ་འགགས་སོ། །མ་འོངས་པ་ཡང་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་མེད་པས་མ་སྐྱེས་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་མ་འོངས་པའི་རྐྱེན་མེད་པས་འདི་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་བྱའོ།།

སྙམ་དུ་སེམས་ན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་འོངས་པའི་རྐྱེན་མེད་པ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་

ན་ནི་གལ་ཏེ་རྐྱེན་མེད་པར་མ་གྱུར་ན་གཏོན་མི་ཟ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་མི་སྐྱེ་བ་ཡང་རྒྱུ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་རྒྱུ་ཟད་ནས་ཞི་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགག་པ་རྒྱུ་མེད་པ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་དེ་དག་གི་འགག་པ་དེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྡམ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ན་དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པས་དེ་བས་ན་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་གྲགས་པས་དེ་དག་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ན་དེ་དག་ཀྱང་འགག་པ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་ཞེས་ཇི་སྐད་དུ་བྱ་ཞེ་ན། ཡོད་པ་ལས་ཡང་རྒྱུ་ཞེས་ཇི་སྐད་དུ་བྱ། ས་བོན་ཡོད་པའི་དུས་ཉིད་ན། །མྱུ་གུའི་རྒྱུའི་དངོས་པོར་ནི་ཤེས་པར་མི་རུང་སྟེ། མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དཔེར་ན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་པའི་དུས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་མི་ནུས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་ནི་མི་སྲིད་དོ། །ལ་ལ་རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ་ཟེར་བ་ཡང་ཡོད། དེ་བས་ན་མེད་པ་ཡང་རྒྱུར་སྲིད་པས་མེད་པ་རྒྱུར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་རིགས་སོ།།

༄ སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།[1] དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་སྟོང་། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ལྟར་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཚིག་གམ། འོན་ཏེ་གང་གིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡོད། འདིར་བཤད་པ། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པའམ། །སོ་སོ་རྣམས་ལའང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཡིན། །གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱུའི་རྐྱེན་རྣམས་སམ། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པའམ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་་རུང་སྟེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་སྨྲོ།།

གཞན་ཡང་། ཡོད་པ་ཡོད་ཕྱིར་སྐྱེ་མ་ཡིན། །མེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། །ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱིར་ཡོད་མེད་མིན། །སྐྱེ་བ་མེད་ཕྱིར་གནས་འགག་མེད། །དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་པ་ནི་ཡོད་བཞིན་པ་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །མེད་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཡོད་མེད་ནི་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ཕན་ཚུན་འགལ་ལོ། །འདི་ལྟར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་གལ་སྲྀ། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གནས་པ་དང་འགག་པ་ཡང་མེད་དོ།།

འདིར་སྨྲས་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དང་ལྡན་པར་གསུངས་ལ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་ཡང་སྟོན་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༠བ-༡༡༡བ

འགའ་ཞིག་ལས་འདུས་བྱས་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ། །འདིར་བཤད་པ། སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མིན། །མ་སྐྱེས་པ་ཡང་བསྐྱེད་བྱ་མིན། །སྐྱེ་བའི་ཚེ་ཡང་བསྐྱེད་བྱ་མིན། །སྐྱེ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ཡི་ཕྱིར། །རེ་ཞིག་སྐྱེས་པ་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་པ་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་སྐྱེས་པ་ཡང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གང་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་དང་། མཐུ་མེད་པ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་བའི་ཚེ་ཡང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐྱེད་བ་དང་མ་སྐྱེས་བར་ཟད་ལ། །སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་སྐྱེས་པ་ནི་སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མཐུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མེད་པའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་གང་གི་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གསུམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་དེ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་། རྒྱུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འབྲས་ཡོད་འབྲས་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ། །དེ་མེད་ན་ནི་རྒྱུ་མིན་མཚུངས། །ཡོད་མིན་མེད་པ་ཡིན་ན་འགལ། །དུས་གསུམ་རྣམས་སུ་འཐད་མ་ཡིན། །འབྲས་བུ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པ་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་བུ་དེ་མེད་ན་ནི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི་

འགལ་ཏེ། །མེད་པ་དང་ཡོད་པ་དུས་གཅིག་ཁོ་ན་ནི་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་། དུས་གསུམ་དུ་ཡང་རྒྱུར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་རྒྱུ་སྔ་བར་བརྟགས་ན་ནི་གང་གི་རྒྱུ་ཡིན། འོན་ཏེ་ཕྱི་མར་བརྟགས་ན་ནི་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་རྒྱུ་ཅི་དགོས། འོན་ཏེ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཅིག་ཅར་ཡིན་པར་བརྟགས་ན་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་པ་གཉིས་གང་གི་རྒྱུ་གང་ཡིན། གང་གི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན། དེ་ལྟར་དུས་གསུམ་ཅར་དུ་ཡང་རྒྱུར་མི་འཐད་དོ། །འདིར་སྨྲས་པ། གྲངས་འཐད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་དང་གཉིས་དང་མང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་གང་དག་ཡིན་པ་འདི་ནི་ཡོད་དོ། །གྲངས་ཀྱང་དངོས་པོ་རྣམས་ཡོད་ན་འཐད་པས་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་བཤད་པ། གཅིག་མེད་པར་ནི་མང་པོ་དང་། །མང་པོ་མེད་པར་གཅིག་མི་འཇུག །དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས། །འབྱུང་བ་མཚན་མ་མེད་པ་ཡིན། །གང་གི་ཕྱིར་གཅིག་མེད་ན་མང་པོ་མི་འཇུག་ལ་མང་པོ་མེད་ན་ཡང་གཅིག་མི་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྨྲས་པ། མདོ་སྡེ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡང་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་ལུང་འབོགས་པར་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་གཅིག་དང་སེམས་ཐ་དད་པ་ལ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་བཤད་པ། རྟེན་འབྱུང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གང་། །སྡུག་བསྔལ་འབྲས་ཅན་དེ་མ་སྐྱེས། །སེམས་གཅིག་ལ་ཡང་མི་འཐད་ལ། །དུ་མ་ལ་ཡང་མི་འཐད་

དོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་སྡུག་བསྔལ་འབྲས་བུ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པའོ། །དེ་ནི་སེམས་གཅིག་ལ་ཡང་མི་འཐད་ལ། མང་པོ་ལ་ཡང་མི་འཐད་དེ། གང་གི་ལྟར་ན་སེམས་གཅིག་ཡིན་པ་དེའི་ལྟར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ལྟར་ན་སེམས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ལྟར་ན་ཡང་ཡན་ལག་སྔ་མ་སྔ་མ་ཞིག་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་གཉི་ག་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་བརྟགས་ལ། མ་རིག་པ་དེ་ཡང་རྐྱེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྟོན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ བུདྡྷ་པ་ལིའི་ཏ་ལས།[1] འདི་ལ་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་གྱུར་ན། དངོས་པོ་དེའི་སྐྱེ་བ་དེ་བདག་ལས་སམ། གཞན་ལས་སམ། བདག་དང་གཞན་གཉིས་ལས་སམ། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་འགྱུར་གྲང་ན། བརྟགས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་མི་འཐད་དོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ཀྱང་ཡང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འདོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༧༡བ-༡༧༣ན

གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་དང་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གཉི་གའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཐད་པས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་នོ། །སྨྲས་པ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་ལས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ན་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འདི་ལྟར་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་དེ་ནི་ཐ་ཆད་ཡིན་པས་དེ་དག་ནི་རེ་ཞིག་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། །དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ།།

ཞེས་བྱ་བ་དེ་ངེས་པར་གཟུང་སྟེ་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྨྲ་བར་བྱ་སྟེ། རྐྱེན་རྣམས་བཞི་སྟེ་རྒྱུ་དང་ནི། །དམིགས་པ་དང་ནི་དེ་མ་ཐག །བདག་པོ་ཡང་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ། །རྐྱེན་ལྔ་པ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ལྔ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བས་ནི་སློབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་གིས་རྐྱེན་བཞི་པོ་འདི་ལས་གཞན་གང་དག་ཐ་སྙད་དུ་བརྗོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྐྱེན་བཞི་པོ་འདི་དག་ཏུ་འདུས་སོ། །ཞེས་ངེས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་རྐྱེན་བཞི་པོ་དེ་དག་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་དུ་བསྟན་ཏེ། རྐྱེན་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་རྐྱེན་བཞི་པོ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བར

འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །ཨ་ཤད་པ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་རྐྱེན་བཞི་པོ་གང་དག་གཞན་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེ་དག་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་གཞན་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་ཡང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་དག་ནི་གཞན་ཡིན་པར་མི་འཐད་དོ།།

༄ དབུ་མ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས།(1) དེ་ལ་རེ་ཞིག་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། སྐྱེས་པ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རེ་རེ་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱིས་བསམས་པའི་ཚིག་གི་དོན་མི་འགྲུབ་པས། འདིར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་གཟུང་སྟེ། འདི་ལྟར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་སྙད་གདགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་གིས་ཏེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་གྲགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགག་པ་འདི་ནི་མེད་པར་དགག་པའི་དོན་དུ་ལྟ་བར་བྱ་སྟེ་དགག་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ལྟར་རྟོགས་པ་མ་ལུས་པའི་དྲ་བ་དགག་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་མ་ལུས་པ་དང་ལྡན་པ་འགྲུབ་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཡིན་པ་དགག་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་ན་ནི་དེ་སྒྲུབ་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་མཛད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ལུང་ལས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༤༨བ-༥༧ཀ

ལ་སྐྱོད་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ།།

གཞན་དུ་ངེས་པར་གཟུང་ན་བདག་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་བཞེད་དེ། མཛད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མ་བསྟན་པས། གཏན་ཚིགས་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མེད་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པས་འདི་དང་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

འདིར་གྲངས་ཅན་དག་ལས་ཁ་ཅིག་ཕྱིར་ཟློག་པར་བྱེད་དེ། དམ་བཅས་པ་འདིའི་དོན་གང་ཡིན། ཅི་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ལས་སམ། འོན་ཏེ་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ངེས་ཅིར་འགྱུར། གལ་ཏེ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ལས་ན་ནི་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བོ། །འོན་ཏེ་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ན་ནི་དོན་འགལ་བ་ཉིད་དེ། སྐྱེ་བ་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཙམ་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ན་ཡང་བདག་དང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བསེལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་ཉུས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །འདི་ལས་གཞན་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་ཉིད

ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་ཀྱི་དོན་ལས་བཟློག་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། དེའི་ཆོས་བཟློག་པའི་དོན་མངོན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མཛད་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།།

གཞན་དག་ན་རེ་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་སྔ་མ་རང་དགར་སྒྲུར་བ་ལ་སེལ་བའི་ཕྱིར། རི་བོང་གི་རྭ་ལས་འཛིག་རྟེན་གསུམ་སྐྱེ་བ་སེལ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཉུས་པ་དང་གསལ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་བདག་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ཏེ། དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་སྔ་མ་གྲུབ་བོ། །ཕྱོགས་རྣམས་རྣམ་པར་བརྟགས་སུ་ཟིན་ན་ཡང་མི་རིགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།།

གཞན་ལས་མིན་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་སྐབས་ཡིན་ནོ། །གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕ་རོལ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དགག་པའི་དོན་རྒྱས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །འདིར་ཡང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་ནོ། །དཔེ་ནི་དེའི་དབང་གིས་སོ། །འདིར་སྒྲུར་བའི་ཚིག་ནི་

དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དེ་དག་གི་རྐྱེན་གཞན་དག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དོན་དམ་པར་གཞན་བརྗོད་པར་འདོད་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་རྒྱུ་སྤུན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཇི་སྐད་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་སྒྲ་རྟག་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔན་ཚིག་གི་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཟ་བོ་ཆེའི་སྒྲ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བས་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མཐོང་བས་གཏན་ཚིགས་མ་ངེས་པ་ཉིད་དོ།།

བྱེ་བྲག་དག་ལས་གཞན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཁོ་ན་ལས་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ས་དང་། ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་རྣམ་གྲངས་ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་རྫས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་མངོན་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ཕྱིར་ཟློག་པར་བྱེད་དེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་རྟོག་ན་ནི། དོན་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་ཡིན་པར་རྟོག་ན་ནི་གྲགས་པའི་གནོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེའོ། །དེ་ནི་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་བློའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བོའི་ཆོས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་སྟེ། གཏན་ཚིགས་ཉིད་སྤྱིར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡོན་ཏན་ཉིད་དམ་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་སེམས་པ་ཡང་སེམས་པ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གྲགས་པའི་གནོད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དམ་བཅས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པར་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ས་ཞེས་བྱ་བའི་རྫས་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་མེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཀྱང་མེའི་རྫས་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཆོས་མཐུན་པ་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། གཞན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གལ་ཏེ་འབྲས་བུའི་ནུས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བྱ་ན་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །གལ་ཏེ་དེས་མི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བྱ་ན་ནི་དཔེ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་དང་མི་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཞི་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་བློ་བསྐྱེད་པ་སྤྱིའི་ཆོས་སྤྱིར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལྟག་ཆོད་དེ་ནི་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། སྒྲུབ་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་དག་ན་རེ། དོན་དམ་པར་ཕྱི་དང་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཐ་སྙད་དུ་དེའི་གཞི་བུམ་པ་དང་མིག་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་། གཞན་ཉིད་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་སྐྱོན་མི་འཐད་པས་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་གཞན་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་པ་བྱེད་དོ།།

དེས་ན་དེ་ལ་གླགས་ཡོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པ་བཟློག་པ་བྱས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གམ་གཉིས་སམ་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་ལས་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་དུ་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་

ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་སྒྲུབ་པ་དང་སུན་དབྱུང་བ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དོན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།

དཔེར་ན། གླ་སྒང་སླེ་ཏེས་སྐྱུ་རུ་ར་དག་རིམས་ལ་ཕན། །སྨད་འཚོང་རྣམས་ལ་སྙིང་དུ་སྡུག་པ་འགའ་ཡང་མེད། །སྨྱིག་མའི་སྨྱིག་མ་མདེའུ་དག་ནི་ལྷེ་ཞིང་ཁ་བག་ཡོད། །ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་དག་ནི་ཚ་བའི་དུས་ན་བསིལ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །གྲངས་ཅན་དག་ནི་བྱེད་རྒྱུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་། རྣམ་པར་མ་ཕྱེ་བས་ས་ལ་སོགས་པ་དང་། ས་བོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དག་ལས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲ་ཞིང་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བར་སེམས་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་གཉིས་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཀའ་སྩལ་ཏེ། བདག་དང་གཞན་གཉིས་ལས་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དགག་པའི་དོན་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ།།

ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེས་པ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་སྐབས་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་པ་དག་གིས་གཏད་ཁུངས་སུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་ལས་སྐྱེ་བར་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དགོངས་སོ། །གཅེར་བུར་རྒྱུ་བ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པའི་ཕྱིར་ཡང་། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་བཀའ་སྩལ་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་དག་ནི་གསེར་གྱི་སོར་གདུབ་ནི་གསེར་དང་། མེ་ལ་སོགས་པ་ལས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གཉིས་ལས་མ་ཡིན་ནོ། །ད་ནི་རྒྱུ་མེད་མིན་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།།

ཅེ་ཞིག་ཅེ་ན། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེས་པ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བའི་སྐབས་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། གྲགས་པའི་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གནོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྨྱུ་གུ་བཞིན་ནོ། །གྲགས་པའི་གནོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་གྲགས་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱུ་སྤུན་དག་ལས་སྣམ་བུ་དང་། རྩི་ཤྲུང་དག་ལས་སབ་མ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཡང་ན་རྒྱུ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་ངན་པ་སྟེ། ཚུང་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུ་ངན་པ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། གཙོ་བོ་དང་། དུས་དང་། སྲེད་མེད་ཀྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པ་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་ལས་སྐྱེ་བར་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གནོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ།།

དེ་ལ་རེ་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་དག་ན་རེ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་དམ་བཅའ་སྟེ། ལུས་སྣ་ཚོགས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་པདྨ་དག་གི་ཁ་དོག་དང་། དབྱིབས་དང་། ལོ་མ་དང་། ཚུ་བ་དང་། འདབ་མ་དང་། ཟེ་བ་དང་། སྙིང་པོ་མཛེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྨ་བྱ་དག་གི་མགྲིན་པའི་ཕྲུགས་རིན་པོ་ཆེ་མཐོན་ཀ་ཆེན་པོ་དང་། ཨནྡྲ་ནཱི་ལ་ལྟར་མཐོན་མཐིང་དུ་འདུག་ལ། མཇུག་སྒྲོའི་ཚོགས་དག་གི་

མདོངས་བཀྲ་ཞིང་འཚེར་བག་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལ་དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམས་བྱེད་པ་པོ་རང་དབང་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར༏ རྒྱུན་ངེས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་ནི་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་བོ།།

ཇི་སྟེ་དོན་དམ་པར་ན་ནི་དཔེ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་བརྟག་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དག་ཁོ་བོའི་ཕྱོགས་ནི་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་ལ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འདོད་ན་ནི་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང་འགལ་ལོ། །ཇི་སྟེ་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལ་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས་ཀླ་ཀློ་ལ་ཀླ་ཀློའི་སྐད་བཞིན་ཏེ། དེས་ན་གཏན་ཚིགས་སྨྲར་ཀྱང་ཕྱོགས་སྔ་མའི་གནོད་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐད་གཞན་དུ་བསྒྱུར་ཀྱང་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྟགས་ཁོ་ནས་རྟགས་ཅན་གྱི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཀླ་གྲོལ་ཕྱོགས་འདི་ན་དུ་བ་ལས་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་རྟགས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཐ་དད་པ་བཞིན་པས་དེ་ནི་ལན་དུ་མི་རུང་ངོ།།

འཇུག་སྟོབས་ཅན་དག་ན་རེ་མེར་མེར་པོ་དག་དང་ལྦུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱུན་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་ལ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་ལས་སྐྱེ་བས། ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།།

༈ ཚིག་གསལ་ལས།[1] སྐྱོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥བ-༦ན

པར་ཁོ་བོ་ཅག་གི་མཐོང་ངོ་། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་གང་སྨྲ་བ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་རྒྱུ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མཐོང་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཅག་གི་རྩོད་པ་ནི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕ་རོལ་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ལས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་འདི་དག་ཙམ་ཞིག་གིས་བརྟད་པ་ན་ཅི་ཕ་རོལ་པོ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་ཕ་རོལ་པོ་རང་གི་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བས་བརྟད་པས་ཀྱང་མི་ལྡོག་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ངོ་ཚ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ།།

ཁོ་བོ་ཅག་ནི་སྨྱོན་པ་དང་ལྡན་ཅིག་རྩོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ནི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚང་བར་བྱེད་པ་ན། བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་དགའ་བ་ཉིད་མངོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་འཕགས་པའི་ལྷས། ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །ཕྱོགས་ནི་གང་ལ་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་། །ཀླན་ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་དོ།།

རྩོད་པ་བཟློག་པ་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་

ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ལ་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །སྒྲུབ་པའམ་བཟློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་དབུ་མ་པས་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མི་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་དེའི་ཚེ། གང་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དག་གིས། །དམ་བཅའ་བའི་དོན་འདི་གང་ཡིན། །ཅི་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ལས་སམ། འོན་ཏེ་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་གྲང་། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར།

གལ་ཏེ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བར་གང་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དག་གིས་ཕྱིར་ཟློག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་གང་ཞིག་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་དམ། འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་། འགལ་བའི་དོན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འབད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དེའི་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ཡང་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན་ཕྱོགས་དང་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་དག་མ་གྲུབ་པས་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་དམ་བཅའ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པ

དང་། གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བསལ་བར་མ་གྱུར་ཏོ། །

གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་བ་ལ་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་བརྗོད་པར་ནི་བྱ་དགོས་པས། རང་ཉིད་ལ་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་དང་གཏན་ཚིགས་དཔེའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་དག་ཡོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་དོན་གང་ཞིག་གང་གིས་དམ་བཅས་པ་དེས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པས། དོན་འདིའི་འཐད་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་འཐད་པ་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

དེའི་ཕྱིར་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཕ་རོལ་པོ་ཁོ་ནས་ཉེ་བར་དགོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་རེ་ཞིག་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ། འདི་ནི་གཞན་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །གཏན་ཚིགས་དང་། དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་དམ་བཅའ་བའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁས་འཆེས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་འབའ་ཞིག་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཐད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པས་འདི་ནི་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་སླུ་བར་བྱེད་པས་གཞན་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་བྱ་བར་གང་རང་གི་དམ་བཅའ་བའི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་འདིའི་སུན་འབྱིན་པ་ཆེས་གསལ་པོ་ཡིན་ཏེ། འདིར་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གནོད་པ་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་གང་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅི་སྟེ་ཡང་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་གདོན་མི་ཟ་བར

བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་དེས་ནི་འདི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དག་ལ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མདོར་བཞག་པའི་ངག་དེའི་འགྲེལ་པའི་ངག་ཡིན་ལ་ངག་འདིས་ནི་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེ་གཞན་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་འདིས་ནི་གཏན་ཚིགས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པ་ནི་མི་རྟག་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདིར་ཉེ་བར་སྦྱར་བས་བསལ་བར་བྱས་པའི་བྱས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

འདི་ན་ཇི་ལྟར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མདུན་ན་གནས་ཤིང་གསལ་བ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། འཇིམ་པའི་གོང་བུ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་གལ་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་

པའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་ཉེ་བར་སྦྱར་བས་གསལ་བར་བྱས་པ། ཡང་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲངས་ཅན་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་བརྗོད་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་པར་བྱེད། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།

ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། གྲངས་ཅན་པ་དག་མདུན་ན་གནས་པའི་བུམ་པ་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ཡང་མངོན་པར་གསལ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་འདིར་དཔེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། ནུས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་མངོན་པར་གསལ་བའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཉིད་དུ་དོགས་པ་འམ། གཏན་ཚིགས་འགལ་བའི་དོན་ཉིད་དུ་དོགས་པ་ག་ལ་ཡོད་དེའི་ཕྱིར་རང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགལ་བ་བརྗོད་པ་ན་ཡང་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ། དེའི་ཕྱིར་སུན་འབྱིན་པ་འདི་དག་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པའི་སྒྲས་ནི་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་བསྡུ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ན་སྦྱོར་བ་འདི་ནི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་ཏེ། རང་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དཔེར་བརྗོད་པ་འདི་ཉིད་དཔེར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཡང་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་མངོན་པར་གསལ་བར་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐྱེ་བའི་སྒྲ་མངོན་པར་གསལ་བ་ལ་བཏགས་ནས་སྔོན་དང་ཕྱི་མར་མ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་པར་ཆོས་མཐུན་པས་སྐྱེ་བའི་སྒྲས་མངོན་པར་གསལ་བ་ཉིད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདི་བཀག་པས་གནོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་དོན་གྱི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་ཇི་ལྟར་སྙེད་ཅེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དོན་གྱི་ངག་འདི་དག་ནི་དོན་ཆེན་པོ་ཅན་ཡིན་པས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་དོན་བསྡུས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་བཤད་ན་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་འཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། འདིར་མ་བསྟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྲིད་དོ། །ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད། ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པ་བསྒྲུབས་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཉེས་པ་མང་པོ་ཇི་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་ཁོ་བོ་ཅག་མངོན་པར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གང་ལས་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་གླགས་རྙེད་པར་འགྱུར་བ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་གླགས་དང་བཅས་པའི་ཚིག་གསུང་པ་ཉིད་

ག་ལ་ཡོད། རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཐལ་བ་བསྒྲུབས་པ་ན་ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། སྨྲ་རྣམས་ནི་དབྱུག་པ་དང་ཞགས་པ་ཅན་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཚིག་གསལ་ལས།[1] གཞན་ཡང་རྟོག་གེ་པ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པས། དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གང་འདི་སྐད་དུ་འདིར་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི། དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འགོག་ན་ཡང་ཁས་བླངས་པས་གནོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ ཚིག་གསལ་ལས།[2] གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༠༨བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༠༨བ-༠༩བ

ལས་ཉམས་པའི་སྨྲ་སྐྱེགས་པ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་གཞི་གའི་སྒོ་ནས་འགོག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ལས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་རྟོགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་ནས། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ།།

སློབ་དཔོན་ཡང་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གཞག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་འདོད་ནས་ཁྱད་པར་འདི་འགོད་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ། རང་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པའམ། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན། གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པ་སྨོས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་ན། དེ་སྐད་དུ་ཡང་མ་སྨྲས་སོ། །སྨྲ་ན་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་དག་གིས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཏགས་པར་ཡོད་པར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་

གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། །ཅི་སྟེ་ཇི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་སྤྱི་ཉིད་གཟུང་བ་ཡིན་གྱི། ཁྱད་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་འཛིན་ན་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་ནི་དེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་ན་ནི་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་། བྱས་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཏེ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པར་འཇིག་པ་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན་ནི། །དེ་སངས་རྒྱས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་རྒྱུ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་ཁྱད་པར་དོར་བའི་ཆོས་ཅན་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་འདོད་པའི་དེའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ།།

ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་དེའི་ཚེ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་འགྱུར། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར

ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོ་མི་འདོགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཡང་གང་གིས་ན་དེའི་ཚེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད།

༄ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། [1] དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །གཉི་ག་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད། །སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། །མྱུ་གུ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདིར་རྙེད་མི་འགྱུར་ཞིང་། །ས་བོན་སྲིད་མཐར་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །བྱེད་རྒྱུ་ས་བོན་གྱི་ལས་ཐ་དད་མྱུ་གུའི་དབྱིབས་དང་ནི།།

ཁ་དོག་རོ་ནུས་སྨིན་པའི་ཐ་དད་ཚོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་སྔར་གྱི་བདག་གིས་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན། །ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེ་ཚེ་དེ་ཡི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཚོད་ཀྱི་ས་བོན་མྱུ་གུ་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན། །ས་བོན་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་ཞེས་བྱ་དེ་གཟུང་མེད་པའམ། །ཡང་ན་དེ་དག་གཅིག་པས་ཇི་ལྟར་མྱུ་གུ་འདི་བཞིན་དུ། །དེ་ཡང་གཟུང་དུ་ཡོད་འགྱུར་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཁས་མི་བླང་། །གང་ཕྱིར་རྒྱུ་ཞིག་ན་ཡང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མ་ལེན། །དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི། །དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། །ལས་དང་བྱེད་

(1) ཕྱེ་བཅོས། ༢༠༩ན-༢༠༥ན

པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་འགྱུར་ན་དེ་དག་ནི། །གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་བར། །བྱ་མིན་རྒྱུ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། །འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས། །རབ་ཏུ་བྱ་བར་ནུས་པ་དེ་ཕྱིར་འབྲས་བུར་དེས་བརྗོད་ཅིང་། །གང་ཞིག་དེ་སྐྱེད་ནུས་པ་དེ་ནི་གཞན་ནའང་རྒྱུ་ཡིན་ལ། །རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ནས་ལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟ་མིན་ཞེ་ན། །ཇི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་ཀིང་ཤུ་ཀ་ལ་སོགས།།

སཱ་ལུའི་མྱུ་གུའི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་མིན་ནུས་ལྡན་མིན། །རྒྱུད་གཅིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མིན་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཉིད་དེ་བཞིན། །སཱ་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་དེ་ཡི་མིན་ཏེ་གཞན་ཉིད་ཕྱིར། །མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ཉིད་མེད་པར་ལ་བོན་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར། །དེས་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་མིན་པས། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏང་བར་གྱིས། །ཇི་ལྟར་སྲང་གི་མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག །དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པར་ན་མིན་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དག་གི་སྐྱེ་འགག་འགྱུར་ཞེ་ན།།

གལ་ཏེ་གཅིག་ཆེ་ཡིན་ན་འདིར་དུས་གཅིག་མེད་དེ་ཡང་མིན། །གལ་ཏེ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་སྐྱེ་ལ་ཕྱོགས་པས་ཡོད་མིན་ཞིང་། །འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་ལ་ཕྱོགས་པར་འདོད་གྱུར་པ། །དེ་ཚེ་འདི་ནི་ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྲང་དང་མཚུངས་པ་

ཡིན། །སྐྱེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོའང་མིན། །གལ་ཏེ་མིག་གི་བློ་ལ་རང་གི་སྐྱེ་བྱེད་དུས་གཅིག་པ། །མིག་ལ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་ལས། །གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། །ཅི་སྟེ་དེ་མེད་ཅེ་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

སྐྱེད་པར་འབྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ན། །ཡོད་པའམ་འོན་ཏེ་མེད་དང་གཉི་ག་གཉིས་བྲལ་ཞིག་སྐྱེད་གྲང་། །ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་མེད་ལའང་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །གཉིས་ཉིད་ལ་དེས་ཅི་བྱ་གཉིས་དང་བྲལ་ལའང་དེས་ཅི་བྱ། །གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཇིག་རྟེན་ཚད་མར་འདོད་པས་ན། །འདིར་ནི་རིགས་པ་སྨྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ། །གཞན་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། །དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བསྐྱེད་དེ་ལྟ་ན་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། །གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་ན་ནི་དེ་མེད་རྒྱུ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར། །འབྲས་བུ་ཡང་ནི་རྒྱུ་ཡོད་གྱུར་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་འདི་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་ཡོད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

ཅི་སྟེ་ཁྱེད་དེ་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སེམས་ན་ཀྱེ། །གང་ལས་གང་ཞིག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༩ན-༡༡༠ན

འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ལས་སྔར་གང་ཞིག་འགྱུར་དེ་སྨོས། །ཅི་རྒྱུ་ལམ་འབྲས་བུ་སྔར་གྲུབ་པ་གང་ལས་རྒྱུ་ལམ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་རྒྱུ་ལམ་འོན་ཏེ་འབྲས་བུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་གདགས་པ་ཡང་ཤིང་རྟ་ལྟར་རྒྱུར་བྱས་ནས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའི་རང་བཞིན་ལས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ཕྲད་ནས་སམ་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་གྲང་། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིས་ཕྲད་ནས་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ན་དེ་ཡི་ཚེ། །དེ་དག་ནུས་པ་གཅིག་པས་སྐྱེད་བྱེད་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་གྱུར་ཞིང་། །སོ་སོར་ན་ནི་རྒྱུ་འདི་རྒྱུ་མིན་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་མེད་འགྱུར་ལ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་རྟོག་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ཕྲད་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་དེའི་ཚེ། །ཕྲད་པ་ཡིན་དང་ཀླུང་དང་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཕྲད་པ་ཐ་དད་མེད་པ་ལྟར་ཅིག་ཡིན་པས་འདི་ནི་རྒྱུའོ།།

འདི་ནི་འབྲས་བུའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། །གང་ཞིག་གང་གིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར། །ཅི་སྟེ་མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ནི། །དེའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་མ་ཕྲད་པར་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་གཞན་མི་སྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་མ་ཕྲད་པར་འབྲས་བུ་ཡང་བསྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་མ་ཕྲད་བཞིན་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ནི་རིལ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རྟོགས་པ་གསུམ་པ་གཞན་ཡང་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པས། །རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པ་ཁོ་ནའོ།།

དེའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དེ་ཕྱིར་འབྲས། ཞེས་བྱ་ཡོད་མིན། གང་གི་ཚེ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་དེའི་ཚེ་འབྲས་བུ་

མེད་པས། འབྲས་བྲལ་རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་མེད་ཅན་འགྱུར་ཡོད་པའང་མིན། །རྒྱུ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་བྱ་བ་ལ་ནི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་ཡིན་ན། །གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མེད་པར་ཡང་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ནི། དེའི་ཚེ་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཉིད་རྒྱུ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ན་འདི་ནི་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱོད་ཀྱི་ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །བདག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད།།

གང་གི་ལྟར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདིར་འགྱུར་གྱི། གང་གི་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ལོག་པར་ཀུན་བརྟགས་པས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཞིང་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པའི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལ་ནི་བསམ་དུ་མེད་པ་ཉིད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་གྱི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་བོ།།

འདིར་ཁ་ཅིག་ལན་དུ་འདི་སྐད་དུ་ཅི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ཕྲད་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་མ་ཕྲད་པར་ཡིན་ཞེས་གང་སྨྲས་པས་འདིར་ཁྱོད་ལ་ཡང་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་སོ། །ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། སུན་འབྱིན་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་ཕྲད་ནས་འབྱིན་ནམ་མ་ཕྲད་པར། །ཡིན་ཞེས་ཉེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། །གལ་ཏེ་སུན་འབྱིན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་ཕྲད་ནས་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་མ་ཕྲད་པར་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།

༈ གསང་སྔགས་ལྗང་གི་བང་མཛོད་ལས།[1] མཐའ་བཞི་ལས་གྲོལ་ལུགས་ནི། ཡང་དག་པའི་སྟོང་པས་རྟག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། སྟོང་ཞིང་སྣང་བ་མ་འགགས་པས་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོར་སྟོང་པས་གཉིས་ཀའི་མཐའ་དང་བྲལ། གཉིས་ཀ་བས་གཉིས་མེད་མ་གྲུབ་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། སྣ་ཚོགས་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས། །ཆད་པ་ཡང་ནི་ཁས་མི་ལེན། །རྟག་ཆད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས། །མཐའ་བཞི་ལས་ནི་ཡོངས་སུ་གྲོལ། །

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] དེས་ན་ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུ་ཞིག་པའི་ཆ་མེད་དགག་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་རང་ལ་ནུས་པ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། རྒྱུ་ནི་ད་ལྟ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་བར་དུ་ཆོད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་འཐད་དོ། །གནོད་པ་འདི་དང་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཕྲད་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་ལ། གལ་ཏེ་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལྟར་ན་མ་ཕྲད་ནས་སྐྱེ་ཞེས་ཁས་བླང་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བར་དུ་དུས་གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་ན་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་ཏེ་སྐད་ཅིག་པ་ཡན་ལག་མེད་པ་གཉིས་བར་མ་ཆད་པ་ལ་དུས་མཉམ་པ་ལས་གཞན་མི་སྲིད་ལ། དེ་ལྟར་བར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་ལ་རང་བསྐྱེད་པར་ཡང་མི་འཐད་ལ། དུས་ཀྱང་བསྐལ་པའང་སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །

འོ་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་པ་འདིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལའང་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་སྣང

(1) ཤོག་ངོས། ༨༨

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༡༠-༣༡༡

ཡང་དེ་ལྟར་བརྟག་མི་བཟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་གི ཀྱུ་འབྲས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དུ་འགྱུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ག་ལ་འགྱུར། དེ་ལྟ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་ལ་ནི་བརྒལ་ཞིང་བརྟགས་པ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

ཞེས་དེ་དག་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་གསལ་བར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །འོན་དེ་ལྟར་ཀྱུ་འབྲས་ཐད་མ་ཐད་གང་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་ན་ཀྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཀྱུ་མཚན་ཀྱུ་འབྲས་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཐད་མ་ཐད་དམ་བར་ཆོད་མ་ཆོད་གཉིས་ལས་མཐའ་གཞན་མི་སྲིད་པས་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་དང་བྲལ་ན་ཀྱུ་འབྲས་བསྐྱེད་ཚུལ་གཞན་མེད་པས་ཀྱུ་འབྲས་ཀྱང་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནའང་།

གང་ཀྱུ་འབྲས་བདེན་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཀྱུ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་དེའི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་ཀྱུར་གྱུར་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གི། ཐད་མ་ཐད་ཀྱི་བསྐྱེད་ཚུལ་གཉིས་གང་དུའང་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ཀྱུ་འབྲས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཀྱུ་འབྲས་ཚེས་འཐད་པའང་ཡིན་ཏེ་འོག་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ། བདག་ཀྱུ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།

༄ དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས།[1] གང་ཚེ་མཁས་པ་རིག་སྒྲོན་གྱིས། །ཡང་དག་ཇི་བཞིན་ཡོངས་རྟོགས་པ། །དེ་ཚེ་སྐྱེ་བ་ཀགག་དེ་ཞི་བས། །སྒྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བར་

(1) ཞེ་བ་ཅོས། ༠༣བ-༠༤བ

འགྱུར། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་བདག་སྐྱེ་བ། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། །བདག་ཉིད་ཡོད་ཕྱིར་དཔེར་བྱ་ན། །ཞོ་ནི་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བཞིན། །དངོས་རྣམས་བདག་ལས་མ་སྐྱེས་ཏེ། །དངོས་པོ་ཡིན་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་བཞིན། །མ་སྐྱེས་པ་ལ་བདག་མེད་དེ། །མ་སྐྱེས་ཕྱིར་ན་མཁའ་མིན་བཞིན། །ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་མེད་པའི་དོན། །མཁའ་ལ་སོགས་པར་ཁྱོད་འདོད་པ། །དེ་དག་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་མིན།

དེ་ཕྱིར་ཁོ་བོའི་ཕྱོགས་མེད་མིན། །གལ་ཏེ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བདག་ཡོད། །དེ་ལས་དེ་ནི་སྐྱེ་སྙམ་ཞིང་། །དངོས་རྣམས་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ནི། །བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཉིད་འདོད་ན། །དེ་ལ་གཞན་མིན་བདག་བཞིན་ན། །རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་མིན་ཉིད་དུ་འགྱུར། །མ་སྐྱེས་ཕྱིར་ནི་རྒྱུ་མིན་པ། །ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞིང་གང་གི་རྒྱུ། །འབྲས་བུ་བདག་ཉིད་ཉིད་ཡིན་ན། །རྒྱུར་བརྟགས་པ་ནི་དོན་མེད་འགྱུར། །དེ་ཉིད་ལས་ནི་དེ་སྐྱེ་ན། །བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་བྱ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །གལ་ཏེ་འོ་མ་ཞོ་ཉིད་དུ། །གནས་པས་གནོད་པ་མེད་སྙམ་ན། །ཕ་ནི་བུ་ཉིད་མི་འགྱུར་བས། །གནོད་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཏན་ཚིགས་འགལ་བ་ཉིད་མི་འདོད། །དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས། །བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་སོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར།།

གང་ཞིག་གང་ལས་གཞན་དུ་འདོད། །གླང་རྟ་དང་ནི་རི་རྟེ་ལས། །ཧ་རྟ་གཞན་དུ་མི་འདོད་བཞིན། །མིག་ལ་སོགས་པ་རྐྱེན་གཞན་རྣམས། །དོན་དམ་དུ་ན་མིག་སོགས་ཀྱི། །རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་མ་ཡིན། །གཞན་ཕྱིར་རྟེ་སྐྱང་ལ་སོགས་བཞིན། །གཟུགས་ཀྱི་བློ་ལ་སོགས་པ་དག །བརྗོད་འདོད་མི་སོགས་རྒྱུ་ཅན་མིན། །གཞན་ཕྱིར་སྤྱན་མེད་པའི་ཕྱིར། །དཔེར་ན་བུམ་སྣམ་ལ་སོགས་བཞིན། །མ་སྐྱེས་པ་ཡི་གཞན་ཉིད་ནི། །ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་དོན་དམ་མིན།།

གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱང་ནི། །རིགས་པ་མ་ཡིན་གཟུང་བར་བྱ། །སྐྱེས་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། །སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཉིད་དུ་འགྱུར། །མ་སྐྱེས་པ་ལ་སྐྱེ་མེད་དེ། །མ་སྐྱེས་ཕྱིར་ནི་མཁའ་མེན་བཞིན། །སྐྱེ་བཞིན་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ། །བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར། །བརྗོད་དུ་མེད་ལའང་དེ་མེད་དེ། །བརྗོད་དུ་མེད་ཕྱིར་གཞན་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་དག །བརྟགས་པའི་བདག་ཉིད་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་། །བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་འཇིག་པའི་ཕྱིར། །དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་ཁོ་མ་བཞིན།།

བསྒྲུབ་དང་མཚུངས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར། །ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ནི་ཐེ་ཚོམ་མེད། །སྒྱུ་མའི་བདག་ཉིད་མ་བརྟགས་པའང་། །ཡང་དག་ཁོ་ན་ལོག་པར་འདོད། །ལ་ལའི་འདོད་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར། །དཔེར་ན་བརྟགས་པ་དེ་ཉིད་བཞིན། །གྲགས་པའི་ཆས་ནི་དེ་གྲུབ་ཕྱིར། །ཁོ་བོའི་དཔེ་ནི་མེད་མ་ཡིན། །ཡང་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི། །ཡང་དག་ཁོ་ན་དངོས་ཉིད་སྟོང་། །བྱས་པ་ཉིད་ཕྱིར་འཇིག་ཉིད་ཕྱིར། །བདུད་ཀྱིས་སྤྲུལ་པའི་སངས་རྒྱས་བཞིན། །དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་ཉིད་གང་། །ཡང་དག་ཁོ་ན་དངོས་དེ་མེད། །བྱས་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཆུ་ཡི་ནི། །ཚ་བ་ཉིད་དང་བརྟན་ཉིད་བཞིན། །དངོས་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ། །སྐྱེ་བར་འཐད་པ་མ་ཡིན་པས། །གཞན་གྱི་དངོས་པོར་མི་སྐྱེ་སྟེ། །བ་ལང་བོང་བུར་མ་མཐོང་བཞིན།།

རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གཞན་ལས། །སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཁས་བླངས་གནོད་པ་མེད། །དེ་དག་ཡང་དག་ཉིད་མ་ཡིན། །ཡོད་ལ་རྐྱེན་རྣམས་མི་རིགས་ཏེ། །མེད་ལའང་མི་རིགས་ཡོད་མེད་ཕྱིར། །དེ་ལས་གཞན་བཞིན་རྐྱེན་མ་སྐྱེས། །རྐྱེན་རྣམས་སུ་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །རྒྱུ་ནི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མ་ཡིན། །དེ་ཡིས་སྟོང་ཕྱིར་དེ་གཞན་བཞིན། །སྐྱེ་བར་འདོད་པའང་དེས་བསྐྱེད་མིན། །ཐུན་མེད་

ཕྱིར་དེ་གཞན་བཞིན། །དེས་ནི་སྐྱེས་དང་མ་སྐྱེས་དང་། །སྐྱེས་བཞིན་སྐྱེད་པ་མི་བྱེད་དེ། །ཉེས་པ་བསྟན་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པའི། །རྒྱུ་ནི་ཡང་དག་ཉིད་མ་ཡིན། །སྐྱེས་པ་དམིགས་དང་མི་ལྡན་དེ། །སྐྱེས་ལའང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཕྱིར།།

མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མ་སྐྱེས་ཕྱིར། །དཔེར་ན་མི་སྐྱེ་ཆོས་བཞིན་ནོ། །སྐྱེ་བཞིན་ལྡན་པར་འགྱུར་སྙམ་ན། །དེ་ཡང་དམིགས་པ་མེད་པར་མེད། །ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་ལ་ནི། །སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་འཇུག་མི་འདོད། །ཡང་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །ཡང་དག་དམིགས་པ་ཡོད་མི་འདོད། །སྐྱེ་བཞིན་ཕྱིར་དང་གཟུང་བའི་ཕྱིར། །དཔེར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན། །ཞེས་དང་།

༄ གྲུབ་མཐའི་བརྗོད་བྱང་ཆེན་མོ་ལས།[1] ཆོས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་བཞི་ལ། དབུ་མའི་ཕུང་བཞི་དང་། གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་དང་། མུ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །དབུ་མའི་ཕུང་བཞི་ནི། བདག་ལས་མི་སྐྱེ་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ཀ་ལས་མིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དང་གང་སྐྱེས་ཀྱང་། །ནམ་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་སྟེ།

བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ་གཅིག གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང་གཉིས། གཉིས་ཀ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང་གསུམ། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང་བཞིའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་གིས་དེ་སྐད་ཟེར་བ་ལ། མུ་སྟེགས་པ་ན་རེ། བདག་ལས་ཀྱང་སྐྱེ། གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ། གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེའོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བདག་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ། བདག་རྟག་པ་གཅིག་པུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ། རྟུལ་དང་མུན་པ་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་

(1) ཤོག་ངོས། ༣༠༩-༣༠༨

གྱིས་བག་ཆགས་བསྒོས་ནས། དེ་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། བདག་ལས་ཀྱང་སྐྱེའོ།།

གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཕྱྭ་དང་དབང་ཕྱུག་དང་། གནམ་གྱིས་བསྐོས་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱུ་བྱས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེའོ། །གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་རྟག་པས་ནི་རྒྱུ་བྱས་ལ། གཞན་ཕྱྭ་དང་དབང་ཕྱུག་གིས་རྐྱེན་བྱས་ནས་སྐྱེ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡོང་བའི་གཉའ་བར་གྲུམ་པོ་ཞོན་ནས་སོང་ན། ཡོང་བས་ནི་རྐྱང་པ་བྱས། གྲུམ་པོས་ནི་མིག་བྱས་ནས་སོང་བར་གྱུར་ནས། གར་བསམ་པའི་སར་ཕྱིན་པ་དང་འདྲ་བས་ན། བདག་རྟག་པས་ནི་རྒྱུ་བྱས་ལ། གཞན་ཕྱྭ་དང་དབང་ཕྱུག་གིས་ནི་རྐྱེན་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེའོ།།

རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོན་ཀའི་ཕ་མོས་སྤྲང་བརྟོལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུ་ག་ལ་ཡོད། སྲན་མ་ཟླུམ་པའི་རྒྱུ་ནི་སུས་བཟླུམས། ཚེར་མ་རྣོ་བའི་རྒྱུ་ནི་སུས་བཞོགས་ཏེ་རྣོ་བར་བྱས། རྨ་བྱ་བཀྲ་བ་ནི་སུས་བཀྲ་བར་བྱས། ལུང་ལས་ཀྱང་། སྲན་ཟླུམ་ཡུངས་ཟླུམ་ཚེར་མ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣོ་བ་དང་། །རྨ་བྱ་བཀྲ་བ་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བཀྲ། ཞེས་འབྱུང་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡང་སྐྱེའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

མུ་སྟེགས་པས་དེ་སྐད་བརྒལ་བ་ལ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པས་སླར་ལན་བཏབ་པ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རེ་ཞིག་ཚིག་ཏུ་རྫུང་ན། གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གཞིག་པར་གྱུར་ན། རེ་ཞིག་བདག་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བ་དེ། བདག་སྐྱེས་ཟིན་པ་ཞིག་སྐྱེའམ། མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ། ཅི་སྟེ་སྐྱེས་ཟིན་པ་ཞིག་སྐྱེས་ཤེས་བྱ་ན། བདག་ཕུང་པོ་

ལྡིའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པས། བསྐྱེད་མི་དགོས་སོ། །ཕྱུང་པོ་ལྡིའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཟིན་པ་འདི་ལས་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི། སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་ལ་མཐའ་ཐུག་པ་མེད་དོ། །དེང་སང་ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་ཐོག་རྒྱུ་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་བུར་ཡང་སྐྱེར་མ་བཏུབ་བོ།།

མ་སྐྱེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་ན་ནི། མ་སྐྱེས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་པས།ཡེ་ནས་མེད་པའི་ཆོས་ནི་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་མིང་གིས་གདགས་སུ་མེད་ན། མེད་པའི་ཆོས་ལས་ཅི་སྟེ་ཡོད་པའི་ཆོས་སྐྱེ་བར་འགྱུར། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རི་བོང་གི་རྭའམ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་གཉིས་ལས་སྐྱེར་མ་བཏུབ་པས། བདག་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེའོ། །གཞན་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་ཟེར་ན། གཞན་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེའམ་མ་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེ། གཞན་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་ན། ཞིག་པ་ནི་འགགས་པ་ཡིན་ན། འགགས་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཡང་ཡོངས་སུ་མེད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་མེད་པ་ལ་ནི་རྒྱུ་ཡོད་པར་མི་འཐད་པས། གཞན་ཞིག་པ་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་སོ།།

གཞན་མ་ཞིག་པ་ལས་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་ན། སྔང་དུ་གཉིས་འདྲ་བར། རྒྱུ་ཡང་ཅིག་གེ་འདུག འབྲས་བུ་ཡང་ཅིག་གེར་འདུག་པས། རྒྱུ་འབྲས་གང་གང་གིས་བྱ་བ་གཏོལ་མེད་པས། གཞན་མ་ཞིག་པ་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པས། གཞན་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་སོ། །རྒོལ་བ་པོས་བརྒལ་བ། གཞན་ལས་ཀྱང་གཞན་སྐྱེ་བར་མི་འཐད་དམ་ཞེས་བྱས་པ་ལས། སླར་ལ་ལན་དུ། གཞན་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྒྱུ་ནས་བོ་དང་ཛུ་ཅེ་ལྟ་བུ་བཏབ་པ་ལས། འབྲས་བུ་གྲོའམ་ནས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། མི་དགེ་བ་སྤྱད་པས་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེ་ལ། དགེ་བ་སྤྱད་པས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་ན་ནི། གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་ཞེས་བྱར་

རུང་ན། དེ་ལྟར་སྐྱེར་མ་བཏུབ་པས། གཞན་ལས་ཡང་མ་སྐྱེས་སོ།།

གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་སྟེ། གོང་དུ་སྨོས་པའི་བདག་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ་བསྒྲུབ་ཁོངས་ན་འདུག་ལ། །གཞན་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ་བསྒྲུབ་ཁོངས་ན་འདུག་པས། མེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོད་པ་གཅིག་གི་རྒྱུ་བྱར་མི་བཏུབ་པས། གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་སོ། །ཡང་ན་གོང་མའི་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀུན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི། ནམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་མེ་ཏོག་སྐྱེ་ལ། རུས་སྦལ་ལས་སྤུ་སྐྱེ། མོ་གཤམ་ལ་ཡང་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར། རི་བོང་ལ་ཡང་རྭ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མེད་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས། དགེ་བ་མ་སྤྱད་པར་ཡང་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། མི་དགེ་བ་མ་སྤྱད་པར་ཡང་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། བྱེ་མ་ལ་ཡང་མར་ཁུ་འབྱུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བཏུབ་པས། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེའོ།།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པས་དེ་སྐད་སྨྲས་པ་དང་། མུ་སྟེགས་རྒོལ་བ་པའི་བདག་ཉིད་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ལས་བདག་མི་སྐྱེ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ནི་དེ་ལྟར་རུང་ན། གཞན་ལས་གཞན་མི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་དཔྱད་སྒོ་གཅིག་མཆིས་ཏེ། གཞན་ཡང་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན། མ་ཞིག་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡིན་པས་ན་སྨྱུ་གུ་སྦོའུ་ཡི་སྔོན་རོལ་ན་ས་བོན་སྐྱུའུ་ཡོད་པས། གཞན་པ་ཡང་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ན་ས་བོན་སྐྱུའུ་འགགས་ནས། སྨྱུ་གུ་སྦོའུ་འབྱུང་བས་ན་མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན། མ་ཞིག་པ་ཡིན་པས་སོ།།

ས་བོན་སྐྱུའུ་དང་སྨྱུ་གུ་སྦོའུ་ཡི་བར་ཅིས་ཀྱང་མ་ཆོད་པར་འབྲེལ་མར་འདུག་པས་ན། མ་ཞིག་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པས་རྒོལ་བ་པོ་ལ་ལན་བཏབ

པ་འོན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བར་ཅེས་ཀྱང་མ་ཆོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ། སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་གྱིས་བར་ཆད་དམ་མ་ཆོད་བྱས་པ་དང་། ཁོ་ན་རེ་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་གྱིས་བར་མ་ཆོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དེ་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས། སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་ཡང་སྐྱེར་མི་བཏུབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་ནི། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། བྱ་བ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། དུས་ཀྱི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའོ།།

དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཚ་གཅིག་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བགྲང་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སུམ་བརྒྱ་རྩ་བཅུར་བགྲང་བར་མཁྱེན་ཏེ། དེ་ལྟར་མང་པོས་བར་ཆོད་ལ། བྱ་བ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། ས་བོན་སྐྱའུ་ཡང་རྒྱུའི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་རྫོགས་ལ། འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་སྦྲོའུ་ཡང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་རྫོགས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་བྱ་བ་སོ་སོར་རྫོགས་པས་ན། བྱ་བ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མས་ཀྱང་བར་ཆོད་དོ། །དུས་ཀྱི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མས་ཀྱང་བར་ཆོད་དེ། ས་བོན་སྐྱའུ་ཡི་དུས་ནི་སྔ་མར་སོང་། མྱུ་གུ་སྦྲོའུ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སོང་། དེའི་འབྲས་བུ་ནི་དུས་ཕྱི་མར་སོང་བས། དུས་ཀྱི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མས་ཀྱང་བར་ཆོད་དོ།།

ཡང་རྣམ་པ་གཅིག་དུ་བྱ་བ་རྫོགས་པ་དང་དུས་ཀྱི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ཀྱང་སེམས་ལ་བྱ་སྟེ། སེམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ནི་འགགས་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནི་འབྱུང་བས། སྔ་མ་འགགས་པ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་འགགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སོ་སོར་རྫོགས་པས་ན། བྱ་བ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མས་ཀྱང་བར་ཆོད་དོ། །དུས་ཀྱི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་དུས་གསུམ་ལ་བྱ་སྟེ། སེམས་དུས་གསུམ་གྱི་ཚས་གཞིགས་ན། དུས་སྔ་མ་འདས་ཏེ་སྟོང་ལ། ད་ལྟ

མི་གནས་པས་སྟོང་། ཕྱི་མ་མ་འོངས་པས་སྟོང་། དེ་ལྟར་སེམས་དུས་གསུམ་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་པས་ཀྱང་བར་དུ་ཆོད་དོ།།

དེ་བས་ན་གཞན་ལས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པར་ངེས་སོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་ནི་གཏན་ཚིགས་འདི་བཞིས་སྐྱེ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་། གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་འདི་བཞིས་གཞིགས་པ་ལས། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པར་ངེས་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །དབུ་མའི་ཕྱུར་བཞིའི་ངེས་ཚིག་བསྟན་པ་ལ། དབུ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྒྲ་སྟེགས་ཀྱི་རྟག་ཆད་དང་། ཡོད་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་བློ་སྐུར་གྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་སྤུན་འབྱིན་ཅིང་། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པས། དབུ་མ་ཞེས་བྱའོ།།

༈ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] དང་པོ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་འགག་གནས་པ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་དུས་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་འགག་འ་ཡང་མེད་པ་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གྲུབ་མ་གྲུབ་དང་ཁས་བླང་བྱ་ལེན་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པས། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་གི་བདེན་ཞེན་དང་བཅས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་ལྔ་སྟེ། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས། རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས། ཡོད་མེད་སྐྱེ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས། དོན་བྱེད་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས། རྟེན་འབྲེལ་ཆེན་པོའི་གཏན་ཚིགས་སོ།།

གཞན་ཡང་རྟག་འཛིག་མེད་པ་དང་། འགྱུར་མི་འགྱུར་དང་། ཆོས་བཞི་འགོག

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༡༥-༡༡༨

པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི་དོན་དུ་སྣང་བ་འདི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་དངོས་མེད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཆུ་ཟླ་བཞིན་ཞེས་པའོ། །བྲལ་ལུགས་སྔར་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེའང་དགག་བྱ་རང་མཚན་པ་མེད་དེ་ཆོས་གང་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་སྐུར་འཛིན་པ་ཉིད་འདིར་བཀག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། རྩོད་བཟློག་ལས། དགག་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ན། །ང་ནི་ཅི་ཡང་མི་འགོག་གོ །དེ་ཕྱིར་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས། །སྐུར་བ་དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་བཏབ། །ཅེས་སོ།།

གཉིས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་པར་ཐལ། བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་བཞིན་ཞེས་པའོ། །དེའང་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ན་རྒྱུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡིན་ལས་སྐྱེ་བ་རྣམ་འགལ་བས་མ་གྲུབ་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཉིས་མ་ཡིན་ལས་སྐྱེ་བའང་ཁེགས་ལ། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ་ནམ་མཁའ་ལས་ཨུཏྤལ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་ན་རང་ལས་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་སྟེ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་རྣམ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་ན། མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཏེ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱུ་གཞན་ལས་སྐྱེའོ་ཞེ་ནའང་། རྒྱུ་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་དེ་རྒྱུ་མི་འཕོ་བས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྐྱེད་ན་འཕོ་བས་རྟག་པ་ཉམས་སོ། །མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་ན་སྐད་ཅིག་གིས་འགགས་པས་རྒྱུ་མ་གྲུབ་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་མི་རུང་ངོ་། །ཕྲད་པ་བཀག་པས་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཕྲད་པ་མེད་པས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་བོ། །གསུམ་པ་ནི་དངོས་སྣང་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར

མེད་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའང་བུམ་པ་ཉིད་བུམ་པར་ཡོད་དུས་སྐྱེ་ན་བུམ་པར་གྲུབ་ཟིན་པས་སྐྱེ་བར་མི་འཐད་ལ། མེད་དུས་སྐྱེ་ན་མེད་པ་ལས་ཡོད་པར་འགྱུར་མི་སྲིད་དེ་རྫས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཙམ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དོན་བྱེད་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐད་ཅིག་གིས་དོན་མི་བྱེད་དེ། དོན་བྱེད་པར་གཟོ་དུས་འགགས་ནས་མེད་དོ། །རིམ་གྱིས་མི་བྱེད་དེ། སྐད་ཅིག་དང་རྒྱུན་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་པ་ནི་སྣང་ཙམ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ནོ།།

དངོས་པོ་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་སྟེ། དངོས་པོར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཤིང་བུ་དང་རིག་སྤྱགས་གཉིས་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟ་གླང་སྣང་དུས། རྟ་གླང་གིས་སྟོང་པ་བཞིན་དུ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་གང་ལའང་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ནས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་དུས་རྣམ་པ་འགྱུར་བས་སྤྲ་མས་སྟོང་ལ། རང་བཞིན་སྟོན་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པས་ཕྱི་མས་སྟོང་སྟེ། རྟ་གླང་སྣང་དུས་རྣམ་པ་ཤིང་བུ་དང་རིག་སྤྱགས་སུ་མེད་པས་སྟོང་ལ། ངོ་བོ་རྟ་གླང་དུ་མ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་བཞིན་ནོ།།

རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མ་གཏོགས་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་གཏོགས་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཚུལ་འདིས་རི་ཁང་བཟང་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་སྣ་ཚོགས་ཅིར་སྣང་བ་ཀུན་རགས་སྣང་རྫུལ་ཕྲན་གྱི་ཚོགས་པ་ལས་རགས་པར་མེད་པས་སྟོང་ལ། ཕྲ་བ

སྐད་ཅིག་གི་རང་བཞིན་རྒྱུན་གྱིས་སྟོང་པས། རྟེན་འབྲེལ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ ༼༡༽ གསལ་སྣང་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱོས། །སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །ཞེས་པ་དང་། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི། །སྒྱུ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་གསུངས། །ཞེས་སོ།།

སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ནི་གཞི་མེད་པའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་འཛིན་པས་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་འབྱུང་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཚེ་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་གསལ་བར་རྫུན། །བརྟག་བྱའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །དཔེར་ན་རྨི་ལམ་བུ་ཤི་ན། །དེ་མེད་སྙམ་པའི་རྣམ་རྟོག་ནི། །དེ་ཡོད་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡི། །གེགས་ཡིན་དེ་ཡང་རྫུན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རྟག་འཇིག་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི། སྣང་ཙམ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་དེ་འཇིག་མི་འཇིག་གཉིས་ཀར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ཡང་འཇིག་ན་བུམ་པ་ཡོད་དུས་འཇིག་གམ་མེད་དུས་འཇིག ཡོད་དུས་འཇིག་པར་མི་རུང་སྟེ་འཇིག་པའི་དོན་ཡོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ལ་དེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། མེད་དུས་འཇིག་པ་མི་རུང་སྟེ། ཡོད་མེད་རྫས་གཅིག་མི་རུང་བས་འཇིག་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མི་འཇིག་པར་མེད་དེ། སྐད་ཅིག་དང་རྟུལ་ཆ་འགྱུར་ཞིང་དུས་འགྱུར་བ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་མི་འཐད་པས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ།

རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རེ་ཞིག་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ། །འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཅིག་ཉིད་ལ་ནི་དངོས་པོ་དང་། །དངོས་པོ་མེད་པའི་འཐད་པ་གང་། །དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ལའང་། །འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་

རོ། །ཞེས་སོ། །འགྱུར་མི་འགྱུར་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། སྣང་ཙམ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་པར་ཐལ། འགྱུར་བ་དང་མི་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་དངོས་པོ་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར། འགྱུར་ན་རྒན་པོ་ལས་ཀྱང་གཞོན་ནུར་འགྱུར་བར་ཐལ་ཏེ། འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རྟག་པ་ལ་འགྱུར་བ་མ་གྲུབ་མི་རྟག་ན་འགྱུར་བར་གཟོ་དུས་འགག་པས་འགྱུར་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

འགྱུར་རྒྱུའང་མེད་དེ། ཚ་ཤས་བརྟགས་པས་ཁེགས་སོ། །མི་འགྱུར་ན། གཞོན་ནུ་ལས་རྒན་པོར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་དང་གཞན་མ་གྲུབ་པས་ཀྱང་འགྱུར་བ་མེད་དེ། རྩ་ཤེ་ལས། དེ་ཉིད་ལ་ནི་གཞན་འགྱུར་མེད། །གཞན་ཉིད་ལ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །གང་ཕྱིར་གཞོན་ནུ་མི་རྒ་སྟེ། །གང་ཕྱིར་རྒས་པ་མི་རྒའོ། །ཞེས་སོ། །ཡང་རང་དུས་སུ་མ་གྲུབ་སྟེ། གཞོན་ནུ་རྒས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒས་པ་དང་རྫས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒན་པོ་མི་རྒས་ཏེ་རྒས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་རྫས་འགལ་བ་དང་། རྒས་ཟིན་པ་ཡང་རྒས་པ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཆོས་བཞི་འགོག་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་གསོ་བའི་འབད་པ་ཡིན་པས་ན། སེངྒེའི་སོ་བྲག་ཏུ་ཞུས་མ་འཕྲུས་པ་ཉིད་ཆེས་དགེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཕ་རོལ་གྱི་འདོད་པ་གང་ལའང་རིགས་པ་འདི་དག་གི་གང་རུང་རེ་རེས་ཕྱེ་མའི་རྡུལ་དུ་འཐག་པས་དབུ་མ་པ་ཀུན་ལས་མཆོག་ཏུ་འཕགས་པར་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསྔགས་ཏེ། ཡུམ་ལས། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་

མཁས་པ་གསལ་བ། ཡིད་གཞུངས་པ་དག་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། རྟོག་གེ་བ་དག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ཚིག་གསལ་ལས། སྤེབས་ལེགས་ངག་གིས་སྦྱར་ཞིང་རྟོག་གེ་ཡི། །རླུང་གིས་མ་དཀྲུགས་པ་དག་གསལ་བར་བྱ། །ཞེས་སོ། །འདིར་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བས་དོན་དགོད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་གེ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དེའང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ངེས་པ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་ལྔས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་དོ། །དེའང་ཚུལ་བཞིས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དགག་བྱའི་རྒྱུ་དཔྱད་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མ་དང་། འབྲས་བུ་དཔྱད་ནས་འགོག་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དཔྱད་ནས་འགོག་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དཔྱད་ནས་འགོག་པ་ལ། མ་ཡིན་དགག་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཆེན་པོ་དང་། མེད་འགག ༼༣༽ གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པ་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལོ།།

དང་པོ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མ་ནི་གང་རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་སྟེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་བཞིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་དངོས་པོ་ཙམ་ཡང་དོན་དམ་པར་རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་གང་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་སྐྱེ་བོས་སྟོང་པ་སྟེ། སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་སྟེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་བཞིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་སྣང་བ་རྟེན་འབྲེལ་འདིའང་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་

(1) ཐོག་ཛོས། ༨༧-༨༨

པ་དང་མེད་པ་དང་ ༼༣༽ སྐྱེ་བས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི་གང་གཅིག་ལས་གཅིག་དང་གཅིག་ལས་དུ་མ་དང་། དུ་མ་ལས་གཅིག་དང་དུ་མ་ལས་དུ་མ་སྐྱེ་བས་སྟོང་པ་དེ་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་སྟེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་བཞིན་ནོ།།

འདི་ལྟར་སྣང་བའང་དོན་དམ་པར་གཅིག་ལས་གཅིག་དང་གཅིག་ལས་དུ་མ་དང་དུ་མ་ལས་དུ་མ་དང་དུ་མ་ལས་གཅིག་སྐྱེ་བ་སྟེ། མུ་བཞིའི་སྐྱེ་བས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །བཞི་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཆེན་པོ་ནི། གང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་དེ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། དཔེར་ནི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ནོ། །འདི་ལྟར་སྣང་བའང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ནི་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་དགོད་པ། ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ། ཁྱབ་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་དཔྱད་པའོ།།

དང་པོ་ནི་གང་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བས་ཁྱབ་པ་དེ་བདེན་པའི་དངོས་པོས་སྟོང་པས་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་བཞིན་ནོ། །འདི་ལྟར་སྣང་བའང་། དོན་དམ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ཇི་ལྟར་སྐད་ཅིག་མཐའ་ཡོད་ལྟར། །ཐོག་མ་དབུས་ཀྱང་བརྟགས་ ༼༧༽ པར་གྱིས། །སྐད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཕྱིར། །འཇིག་རྟེན་སྐད་ཅིག་ལ་མི་གནས། །ཞེས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་གསུངས་ཏེ།

བར་ན་གནས་པ་ལ་ཆ་དུ་མས་ཁྱབ་པ་ཉིན་ཞག་གི་སྟེང་དུ་ངེས་ཏེ། ཉིན་མོ་མཚན་མོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པ་ལ། སྔ་དྲོའི་དུས་དང་ཕྱི་དྲོའི་དུས་དང་གུང་གི་དུས་ཏེ་

ཆ་གསུམ་གནས་པ་ལ། སྔ་དྲོ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་སྟེ་བར་ན་གནས་པ་ཙམ་ལ། ཆ་གསུམ་ཙམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་དངོས་སུ་ངེས་པའི་ཚད་མས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་བར་ན་གནས་པ་དོན་དམ་པའི་སྐད་ཅིག་ཆ་ཤས་མེད་པར་བརྟགས་པ་དེ་ཡང་། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་བར་ན་གནས་པའི་རྟགས་ལས་ཆ་གསུམ་དང་ལྡན་པར་དཔག་པས་དོན་དམ་པའི་ཆ་མེད་གཅིག་དང་བྲལ་བར་གནས་ལ། གཅིག་ཁེགས་པས་དེའི་བསགས་པའི་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་ཆ་ཤས་མེད་པ་དུ་མའང་བཀག་པར་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ཁྱབ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱས་ཏེ། ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་དུ་མའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས། གཅིག་གི་དངོས་པོར་ཡོད་དུས་སུ་༼༡༽ ཚོད་དེ། ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའམ་དུ་མར་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དངོས་སུ་ངེས་པ་ན། གཅིག་དང་དུ་མའི་ཁྱབ་བྱར་མཐོང་བའི་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་འདི་ཉིད། དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནའང་དེའི་གཅིག་དང་དུ་མས་མ་ཁྱབ་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་བཙམ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མས་ཁྱབ་པ་མཚན་ཉིད་ངེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྤྲོས་པ་གཅོད་པའི་ཚུལ། སྔར་སྨྲོས་པ་བཞིན་གདན་ཚིགས་ལྔས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་འཇལ་ལ། དེའང་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཀག་ནས་རྫུན་པར་བསྒྲུབ་པའམ། དོན་དམ་ལ་སྤྲོས་པ་བཀག་ནས་སྤྲོས་མེད་བསྒྲུབས་པ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གང

(1) ཤོག་ངོས། ༡༠༨-༡༡༡

དུ་ཞེན་པ་དེ་དངོས་སུ་བཀག་ཀྱང་ཤུགས་ལ་གང་ཡང་མི་བསྒྲུབ་པས་ཕ་རོལ་གྱི་ལོག་རྟོག་ཟློག་པར་བྱེད་པའོ། །དེའང་སྤྱོས་པ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤྱོས་པར་སྨྲ་བའི་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ན་བྱེད་དེ། གྲངས་ཅན་པས་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བས་རང་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་དུས། ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་ནི་འཇུག་པ་ལས། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད། །ཅེས་པ་སྟེ།

མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཡེ་ནས་ཡོད་པ་མི་གསལ་བ་ཉིད་རྒྱུར་གནས་པ་རྐྱེན་གྱིས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཙམ་འབྲས་བུའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ། ཡེ་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་འགལ་བ་སྟོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བརྗོད་ལ། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པ་མི་འགལ་བས་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན། མི་གསལ་བའི་དུས་ན་ཡེ་ནས་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱེ་ཚོད་མངོན་པར་གསལ་བའི་དུས་ནའང་ཡེ་ནས་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་སྐྱེ་མི་དགོས་པ་ལྟར་མི་གསལ་བའི་དུས་ནའང་ཡེ་ནས་ཡོད་པ་ལ་སྐྱེ་མི་དགོས་པས་ཁྱབ་ཅེས་མགོ་སྙོམས་པ་དང་།

གསལ་བའི་ཡོད་པ་ལ་སྐྱེ་མི་དགོས་པས་ཁྱབ་ཀྱང་མི་གསལ་བའི་ཡོད་པ་ལ་སྐྱེ་མི་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་བོ་ཞེས་འབྱེད་ན། ཁྱབ་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཏེ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར། ཁྱད་པར་དེའང་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་རང་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་དང་། ཡང་སངས་རྒྱས་པས་དུ་བ་དེ་དུ་བ་ལས་གཞན་མེ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་ལེན་ཅིང་། གཞན་སྐྱེད་བྱེད་དུའང་འདོད་ལ། མུན་པ་ལས་མེ་ལྕེ་མི་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་ན་མེ

ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལ། མེ་ལྕེ་ལས་མུན་པ་མི་སྐྱེ་ན། མེ་གཞན་ལས་དུ་བ་གཞན་སྐྱེ་བར་ཡང་མི་རིགས་པར་ཐལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་གཞན་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགལ་བ་སྟུད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ནི།

འཇུག་པ་ལས། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི། །མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བརྗོད་དུས། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན་མུན་པ་ལས་གཞན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོད་དུ། དུ་བ་ལས་གཞན་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བའང་མི་རུང་ལ་དུ་བ་ལས་གཞན་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་ཚོད་དུ་མུན་པ་ལས་གཞན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་སྐྱེ་བར་མགོ་མཉམ་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །གོ་བདེ་བར་བྱས་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཆོས་ཅན་མུན་པ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་མུན་པ་གཞན་མུན་པ་ལས་ཀྱང་ཁྱོད་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ།།

གལ་ཏེ་དུ་བ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་མེ་ལྕེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པས་དུ་བ་བསྐྱེད་ལ། མུན་པ་ལས་གཞན་མེ་ལྕེ་ལས་མུན་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པས་མི་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། ཁྱད་པར་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ། མེ་ལ་དུ་བ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལ། མེ་ལྕེས་མུན་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ཉིད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། ཡང་རྒྱང་ཕན་པས་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བར་འདོད་ཅིང་ནམ་མཁའི་ཨུཏྤ་ལའི་དྲི་མདོག་མ་སྐྱེས་པར་འདོད་དེ། དེ་གཟུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལའང་ཚུལ་མཚུངས་པས་དགག་པ་ནི།

དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱུ་ཡིས་སྟོང་པར་འགྱུར་ན་ནམ་མཁའ་ཡི། །ཨུཏྤ

ལ་ཡི་དྲི་མདོག་ཇི་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན། །ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཀྲ་འཛིག་རྟེན་པ་ཡིས་འཛིན་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །རང་གི་བློ་སྔོན་ཇི་བཞིན ༼༡༽ འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་ལས་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ན་འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྔ་ཚོགས་བཀྲ་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་དུ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་འགལ་བ་སྟོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་རྟོགས་ན། འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་མེད་ཡིན་ཡང་བཀྲ་བར་སྣང་ཚོད་དུ། ནམ་མཁའི་ཨུཏྤ་ལའི་དྲི་མདོག་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དགོས་ཞེས་མགོ་སྙོམས་པས་ཁྱབ་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་།

དེ་ལ་གལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་དུ་འདྲ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ངོ་བོ་ཡོད་པས་སྣང་ལ། ནམ་མཁའི་ཨུཏྤ་ལའི་དྲི་མདོག་ངོ་བོ་མེད་པས་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁྱད་པར་འདོད་ན། ཁྱད་པར་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་བ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་ངོ་བོ་ཡོད་ལ་ནམ་མཁའི་ཨུཏྤ་ལའི་དྲི་མདོག་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་པས་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་གྱིས་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་བཀག་ནས་རང་ལས ༼༡༽ སྦྲོས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། རྩོད་བཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེ་ཆེ་ང་ལ་སྐྱོན་འདི་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ཐལ་འགྱུར་པའི་གཞུང་དུ་ནི། འཇུག་པར། དོན་དམ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གསུངས་པ་ངེས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འདོད་ན་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༢-༡༣༨

འཇུག་པར། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པ། །རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རང་འགྲེལ་དུ། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས། རང་རྒྱུད་པས། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ཀྱང་མ་བཀག་པར་ཁས་བླང་བ་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་ཅུང་ཟད་མེད་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས།

ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དོན་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་བྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟག་པ་འདི། དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་མཛད་པར་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་སྤྱིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བསམ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་མཐའ་བཞིའི་ཚུལ་གྱིས་དཔྱད་ན་སྐྱེ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་མ་ཟད། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རིགས་པ་དེས་འདི་ལྟར་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་དུ་ཡོད་པ་འདི་རྣམས་ཡེ་ནས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་པས། རྣམ་གྲངས་པའི་བདེན་མེད་ཙམ་ལས་འདས་ཏེ་རྣམ་གྲངས་

མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་སྤྲོས་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་གཞུང་འདིར་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་སྟོན་པའི་གནད་ཀྱིས། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱིས་མ་ཁེགས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བ་གསུམ་བསྟན་ཏོ། རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གནོད་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ན་ཐ་སྙད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། རང་འགྲེལ་ལས། །ཅི་སྟེ་གང་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ནས་གཙོད་པ་ན། བྱེད་ཤ་ཐོན་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་འདི་གང་ཞིག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འབའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་ལ་ཚིག་ཙམ་ཞིག་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་སོ།།

ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། འོ་ན་ནི་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་ན། དེ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་འཇིག་རྟེན་དུ་དམིགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། བཤད་པ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ། །ཚོགས་ལ་ལྟོས་རྣམས་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན། །ཇི་ལྟར་དེ་ནི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་སྟོང་ལས། །ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྐྱེ་འགྱུར་ལྟར། །དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང་། །སྟོང་ཉིད་དག་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ

བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བདེན་པ་གཉིས་སུའང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པའང་མིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

འདི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྣང་བ་ཡིན་ན། ཡེ་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཤར་བའི་ལུགས་འདི་ལ་ཐ་སྙད་ལ་སྒྱུར་བ་བཏབ་པའི་སྐྱོན་ཅུང་ཟད་མེད་པར་མ་ཟད་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཆེས་འཐད་ཅིང་། ཇི་སྲིད་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་དེས་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་འདི་ལྟ་བུ་ཐད་ཀར་མ་རྟོགས་པས་དེ་གཉིས་འགལ་བར་བཟུང་ནས། གང་སྟོང་པ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུར་སོང་ངོ་།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།[1] དེ་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་མོད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་དཔྱད་ན་སྐྱེ་བ་མི་དམིགས་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཡོད་ན་བདག་གམ། གཞན་ནམ། གཉིས་ཀའམ། གཉིས་མིན་པ་རྒྱུ་མེད་དེ་མཐའ་བཞི་གང་རུང་གི་ཚུལ་དུ་སྐྱེ་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། བདག་ལས་བདག་ཉིད་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་ཟིན་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ། བུ་བཙས་ཟིན་པ་ལ་ཡང་བཙས་སུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སླར་ཡང་སྐྱེ་ན། ས་བོན་ལྟ་བུ་དེ་ཡང་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། སྨྱུ་གུ་དང་སྡོང་བུ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་རིམ་པས་འགྱུར་བ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

གལ་ཏེ་གྲངས་ཅན་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་རྣམས་ན་རེ། འཇིམ་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ལས་བུམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་ལྟར་ས་བོན་སོགས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༦༧-༣༧༦

རང་བཞིན་གཅིག་ཀྱང་། ས་བོན་གྱི་རྣམ་འགྱུར་སྤངས་ནས་མྱུ་གུའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གོ་འཕོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེར་ན། ས་མྱུག་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་དག་ལ་ད་ལྟར་ཡོད་མེད་དང་མདོག་དབྱིབས་སོགས་ཐ་དད་དམིགས་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་མེ་ཆུ་དང་དགེ་སྡིག་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས་ཧ་ཅང་ཐལ་བས་གནོད་དོ། །ས་མྱུག་སོགས་རྒྱུད་གཅིག་པས་མེ་ཆུ་སོགས་དང་མི་འདྲའོ་སྙམ་ན། རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་འདྲ་བ་བར་མ་ཆད་པ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་བོ།།

བསྟན་བཅོས་སུ་མ་ཟད་འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱང་རྒྱུ་ཞིག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་མཐོང་བ་ཡོད་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཅིག་ཅེས་ཁས་མི་ལེན་པས་ན་བདག་སྐྱེ་འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་བདག་སྐྱེ་མི་རིགས་མོད་ཀྱི། མ་ལས་བུ་བཙས་པ་དང་། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་བ་ཁོ་ནའོ་སྙམ་ན། རྒྱུ་འབྲས་ལ་གཞན་དུ་བཏགས་པ་ཡོད་མོད། རིགས་པས་གྲུབ་པའི་གཞན་སྐྱེ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ངོ་བོས་གྲུབ་ན། འབྲས་བུ་དེ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་ཏེ་གཉིས་ཀ་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། ཡོད་བཞིན་གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་མི་དགོས་ཏེ།

སྐྱེས་བུ་སྐྱེས་ཟིན་གཉིས་ཕན་ཚུན་མི་ལྟོས་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་ན་མར་མེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འབྱུང་བ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཏེ། གཞན་ཡིན་པར་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡིན་ཚད་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མ་ངེས་ཏེ། ཕན་འདོགས་བྱེད་དང་འདགས་བྱར་འབྲེལ་ཞིང་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བས་སྐྱོན་དེ་མེད་ཅེ་ན། ནས་དང་མེ་ཏོག་ཛོ་ལ་སོགས་པ་འབྲས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་རྒྱུད་དུ

གཏོགས་པ་མིན་པ་བཞིན་དུ། ནས་རང་གི་ས་མྱུག་གཉིས་ཀྱང་གཞན་ཡིན་པར་དོན་འདྲ་བས། སྐྱེད་བྱེད་དང་རྒྱུད་གཅིག་པར་ཡང་མི་རུང་བར་ཐལ་ན་ཡང་། སྐྱེད་བྱེད་དང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་རྣམ་བཞག་རུང་བ་འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟེན་འབྱུང་གི་དང་ཚུལ་དཔྱད་མི་བཟོད་པར་གྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་ས་མྱུག་གཉིས་གཅིག་གི་དུས་ན་གཅིག་མེད་པས་ཕན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་དུ་ཇི་ལྟར་འཐད་དེ་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་མེད་ཀྱང་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་བཞིན་དུ་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འགག་བཞིན་པ་དང་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཕྲད་པ་མི་འགྲུབ་པས། སྲང་མདའི་དཔེས་བསྟན་པ་དོན་མེད་དོ། །སེམས་སེམས་བྱུང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྱུང་བཞི་ལྟ་བུའང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་ན་སྐྱོན་གོང་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྣང་བ་བརྟགས་མི་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི་བརྟག་ན་སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་ཙུང་ཟད་མི་དམིགས་ཀྱང་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་བ་ཙམ་དུ་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་སྣང་ཞིང་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཙམ་དང་། དེ་བཞིན་གནས་པ་དང་འགག་པར་གདགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་བྲལ་བ་ཡིན་ལ་བདེན་པ་དེ་གཉིས་འགལ་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ས་མྱུག་ལྟ་བུ་བདག་དང་གཞན་གང་གི་ངོ་བོར་ཡང་མི་འགྲུབ་བོ། །གཞན་དག་ན་རེ་སྐྱེ་བ་གཞན་གསུམ་བཀག་ཀྱང་། གཞན་སྐྱེ་ཁས་མ་བླངས་ན་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དཔྱད་ན་ཐ་སྙད་དུ་

སྐྱེ་བ་ཞེས་པ་ཅི་ཡང་མི་དམིགས་ཏེ་དམིགས་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ་དང་། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བ་སྟེ་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འགྱུར་ན་ཡང་། དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

དོན་དམ་པར་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་དམིགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དམིགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་དབུ་མ་པས་བཞེད་ལ། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་འགལ་བར་བཟུང་ནས་རྩོད་ཅིང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པས་བཀག་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་གཏན་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཚད་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་མ་བཀག་སྟེ་དགག་གཞི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་ན་དགག་བྱ་ཡན་གར་བ་ཀུན་བརྟགས་པའམ། བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་མིང་ཅན་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། དགག་གཞི་སྣང་བ་གཉིས། རི་བོང་རྭ་མེད་དང་གནག་གི་རྭ་ཡོད་ལྟར་ཟུང་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འདོད་པ་སྟེ་མཐར་དཔྱད་ན་དངོས་སྨྲ་ལས་མི་འདའ་ཞེས་སྤོན་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དག་གིས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་ཏོ།།

བདག་གཞན་གཉིས་ཅར་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཉིས་ཆར་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་འབབ་ཅིང་བདེན་པ་ཉིས་ཅར་དུ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་མི་སྐྱེ་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་གོང་དུ་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་བཀག་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཆོས་གང་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གནས་པ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་ཡང་མི་དམིགས་ཏེ་སྣང་ཙམ་མ་འགག་ལ་སྤྲོད་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱས་པར་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དུ་མས་དུ་མ། གཅིག་གིས་དུ་མ། གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་མུ་བཞི་པོ་གང་དུ་ཡང་དཔྱད་ན་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཡུལ་དབང་ཡིད་བྱེད་སྣང་བ་སོགས་རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་མིག་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་དོ་སྙམ་ན། རྒྱུ་ཐ་དད་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཐ་མི་དད་གཅིག་སྐྱེད་པས་ན། ཐ་མི་དད་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་མེད་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་པ་མི་སྐྱེད་པས། ཐ་དད་ཐ་དད་མེད་པའམ་དུ་མ་དང་གཅིག་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དུ་མ་དང་གཅིག་གིས་མ་བསྡུས་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་བསྡུས་སོ་ཅོག་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་གང་དུའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

གལ་ཏེ་རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་ཡང་དུ་མ་སྐྱེད་དེ། ཡིད་བྱེད་དེ་མ་ཐག་པས་མིག་ཤེས་ཉིད་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེད་ལ། དབང་པོས་ཡུལ་འཛིན་པ་ཅན་དང་། ཡུལ་གྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། རྒྱུ་སོ་སོས་བསྐྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་དེ་དག་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་ཤེས་ནི་དུ་མར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་སྐྱེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅན་མིག་ཤེས་ལ་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །བྱེ་བྲག་དེ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཅེ་ན། རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པར་བཏགས་པ་དོན་མེད་དེ་གཅིག་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ་དེར་སྐྱོན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གལ་ཏེ་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་ལྡོག་པས་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་བཏགས་ཆོས་ལ་བྱ་བ་བྱས་ནས། རྫས་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མི་སྐྱེད་པས་རྣམ་ཤེས་ནི་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ནི་གཅིག་ཡིན་ལ་བྱེ་བྲག་རྣམས་དུ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མེ་ཏོག

སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་གཅིག་གིས། རང་གི་རིགས་འདྲ་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་གྱི་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་སོགས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། རྒྱུ་གཅིག་པུ་དེ་ཁོ་ནས་བྱེད་དམ། གཞན་དང་བཅས་ནས་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཐ་དད་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། རྒྱུ་གཅིག་གིས་ཀྱང་གཅིག་མི་བྱེད་པས་གཅིག་དང་དུ་མ་རྒྱུ་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྦྱར་བཞིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་དེས་ཀྱང་། སྣང་དབང་ཡིད་བྱེད་ལ་ལྟོས་ནས་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུས་ན། གཞན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེད་དོ་ཞེར་ན། བསྐྱེད་བྱའི་འབྲས་བུ་དེ་གཅིག་པུར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སོ་སོས་སྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རྒྱུ་གཅིག་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་དོ་ཞེར་ན། མིག་དབང་ལྟ་བུས་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྐྱེད་པ་ཙམ་ལས་མིག་ཤེས་སོགས་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས། འགྲོ་བ་རྣམས་ལོན་ལོང་དུ་ཐལ་བ་སོགས་གནོད་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ།།

འདི་ནི་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས་གསུང་པའི་རིགས་པའོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་ན། འབྲས་བུ་ལ་ཆོས་དུ་མ་མེད་པར་རིགས་ན་ཡང་། དུ་མ་མེད་པའི་ཆོས་གཅིག་བདེན་མི་སྲིད་དོ། །དུ་མས་དུ་མ་བསྐྱེད་ན་རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པས་རྒྱུ་དུ་མ་ཚོགས་པ་དོན་མེད་དོ། །གཅིག་གིས་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཡང་རྒྱུ་གཅིག་པུ་ཆ་མེད་པ་མི་སྲིད་ལ། རྒྱུ་གཅིག་གིས་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་གིས་གཅིག་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ལ་ཡང་གཅིག་བདེན་མེད་ལ། དེ་མེད་པས་དེས་བརྟམས་པའི་དུ་མའང་མེད་མོད། ཆོས་དུ་མ་ལའང་རིགས་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལས་གཅིག་ཏུ་བཏགས་པ་དང་། གཅིག་ལའང་ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པ་ལ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇོག་པ་ཙམ་ལས་དཔྱད་ན་མུ་བཞི་གང་དུ་ཡང་མི་འགྲུབ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་བརྟག་མི་བཟོད་པ་རྫི་ལམ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལ་དཔྱོད་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་ཅེས་གཏན་ཚིགས་ལྔ་ཡི་གྲངས་སུ་བཞེད་པ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་མོད་འདི་རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཁོངས་སུ་བསྡུས་ནས་གཏན་ཚིགས་བཞིར་བྱས་ན་ཡང་འཐད་པ་མཐོང་སྟེ།

རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པའི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ། དཔེར་ན་དུས་གསུམ་གྱིས་ཕྱེ་ན་འབྲས་བུ་དེ་འདས་པ་འགག་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་ལ། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་ཞིང་། ད་ལྟ་བ་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་བུ་དེ་ཡོད་པའམ་མེད་པའམ་གཉིས་ཡིན་གཉིས་མིན་གང་སྐྱེད། གལ་ཏེ་ཡོད་པ་ཞིག་སྐྱེའོ་སྙམ་ན་མི་འཐད་དེ། ཡོད་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཟིན་པས་ད་གཟོད་རྒྱུས་བསྐྱེད་མི་དགོས་པ་ནས་སྨིན་ཟིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཡོད་ཀྱང་སྐྱེད་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །མེད་པ་ནི་སྐྱེད་མི་ནུས་ཏེ་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་སྔར་མེད་པ་ཉིད་རྒྱུས་གསར་དུ་ཡོད་པར་བྱེད་དོ་སྙམ་ན། མེད་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤང་སྟེ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་དོན་ལ་སྔར་མེད་པ་ཉིད་ཕྱིས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་དེ། རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ

སྣང་བ་ལ། སྟོར་མ་སྣང་བ་དང་དེ་ལྟ་སྣང་བ་གཉིས་བློས་སྦྲེལ་ནས། སྟོར་མེད་སྐྱེའོ་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོར་ཡོད་ལ་ཕྱིས་མེད་པ་ཡང་སྔ་ཕྱི་བསྒོམས་ནས་བཏགས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཙམ་ལས་ཡོད་པ་མེད་པར་གོ་འཕོས་པ་དང་། མེད་པ་ཡོད་པར་གོ་འཕོས་པ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་དོ།།

སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་གནས་པ་དང་མི་གནས་པ་དང་། བདག་ཡོད་དང་བདག་མེད་སོགས་ཀུང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐམས་ཅད་སྣང་ཙམ་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཡིན་པས། ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ཆོས་གང་ཡང་གོ་འཕོ་བ་དང་། འགྲོ་འོང་དང་། སྐྱེ་འགག་དང་། འཕེལ་འགྲིབ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གང་དུའང་མི་དམིགས་པའོ། །དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་ཡོད་མེད་གང་ཡང་མི་སྐྱེ་ན། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་ཚུལ་མི་སྲིད་པས། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ཁས་ལེན་སྙམ་ན། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྣང་བ་སླུ་མེད་ཙམ། ཡོད་མེད་དུ་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པ་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་མི་སྲིད་དེ་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མིན་པའང་མི་སྲིད་དེ་དངོས་འགལ་བར་ན་ཕུང་གསུམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ མཁས་འཇུག་སྒོམ་བྱང་ལས།(1) རྟེན་འབྲེལ་དབང་གིས་སྣང་བ་འདིར། །སྣང་གཞི་ཐ་རབ་གཉིས་དག་གམ། །གཞན་དབང་ཞེས་པ་མི་སྟོང་སོགས། །འདོད་པ་དབུ་མའི་ལམ་ལས་གོལ། །གང་ཡང་དཔྱད་བཟོད་མི་འགྲུབ་པས། །རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པ། །ཅུང་ཟད་མེད་ཀུང་སྟོང་བཞིན་དུ། །སྣང་བ་ཆོས་ཉིད་རིགས་པས་ཤེས། །གལ་ཏེ་བདག་ལས་བདག་སྐྱེ་ན། །སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཐུག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༥-༣༧༦

མེད་འགྱུར། །གཞན་ལས་གཞན་དག་འབྱུང་ན་ཡང་། །ཀུན་ལས་ཀུན་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །གཉིས་ཀ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་ལ། །ཕྱོགས་གཉིས་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་གྱིས་གནོད།།

རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར། །ཆོས་གང་སྐྱེ་བ་མ་དམིགས་ན། །གནས་པ་ལ་སོགས་ག་ལ་ཡོད། །སྐྱེ་འགག་སོགས་སུ་སྣང་བ་ནི། །མ་བརྟགས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འདོད། །གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་དམིགས་ན་ནི། །ཐ་སྙད་བདེན་པ་དཔྱད་བཟོད་དང་། །དོན་དམ་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་དང་། །འཕགས་ལམ་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་། །སྐྱེ་བའི་ཚོ་འཕྲུལ་མི་འགག་པ། །སྐྱེ་དང་སྐྱེ་མེད་མཉམ་པའི་དོན། །དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར། །དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་བསྐྱེད་ན། །གཅིག་དང་ཐ་དད་རྒྱུ་མེད་འགྱུར། །དུ་མས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་ན། །འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་གཅིག་མི་སྲིད།།

གཅིག་གིས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་ན། །ཐ་དད་འབྲས་བུ་མི་སྲིད་འགྱུར། །གཅིག་གིས་གཅིག་བུ་སྐྱེད་པ་ན། །རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལ་དགོས་མེད་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་འདིར། །གཅིག་བདེན་བྲལ་ཕྱིར་ཐ་དད་མེད། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བཏགས་ཙམ་ལས། །ཡང་དག་དོན་ལ་སྐྱེ་བ་མེད། །འབྲས་བུ་ཡོད་ན་རྒྱུ་མི་དགོས། །མེད་ན་རྒྱུ་ཡིས་སྐྱེད་མི་ནུས། །གཉིས་ཡིན་གཉིས་མིན་མི་སྲིད་པས། །དཔྱད་ན་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་བོ། །དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་འགག་པ་དང་། །གནས་དང་མི་གནས་བདག་ཡོད་མེད། །ངོ་བོས་མ་གྲུབ་བཏགས་པ་ཙམ། །གང་ཡང་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། །འདི་ཞེས་ཁས་ལེན་མེད་པ་ལ། །བྱིས་པ་རྣམས་ནི་སྐྲག་མོད་ཀྱི། །སོ་སོ་རང་རིག་ཐ་སྙད་བྲལ། །སྤྲོས་བྲལ་མཐོང་རྣམས་ཡིད་ཆེས་སོ།།

༡༨ ༽ དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡིན་སྐོར།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[1] ད་ནི་སློབ་དཔོན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་གྱུར་པ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། སྐྱེ་བ་བཀག་པས་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་སླ་བར་དགོངས་ཤིང་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དགག་པ་རྩོམ་པ་མཛད་དོ། །སྐྱེ་བ་ཡང་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ན་བདག་གམ་གཞན་ནམ་གཉི་ག་འམ་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་ལས་རྟོག་གྲང་ན། ཐམས་ཅད་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་མཛད་ནས་བཤད་པ། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ལ་གང་དག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་རྟེན་པའི་ཚིག་སྟེ། སུ་དག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

གང་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་རྟེན་གྱི་ཚིག་སྟེ། འགའ་ཞིག་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ནམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞར་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་གཟུང་བ་ན། གཞན་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་མི་འདོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་དགག་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཐད་པ་གང་གིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་

(1) ཚིག་གསལ། ༥ན-༥བ

དེ་ནི། དེ་ལས་དེ་ནི་མི་འབྱུང་ན། །ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ཉིད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱའོ།།

༈ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[1] ནམ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །གང་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འགར་ཡང་གི་སྒྲའི་རྣམ་གྲངས་ཏེན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི་ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་ནཤད་དོ། །གང་དག་གི་སྒྲ་བརྟེན་པའི་ཚིག་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་བརྗོད་པའོ། །དེས་ན་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་སྦྲེལ་གྱི་ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་གསུམ་ཅར་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ།།

༈ དབུ་མ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས།[2] དེ་ལ་རེ་ཞིག་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། སྐྱེས་པ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རེ་རེ་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱིས་བསམས་པའི་ཚིག་གི་དོན་མི་འགྲུབ་པས། འདིར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་གཟུང་སྟེ། འདི་ལྟར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་སྣང་གདགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་གིས་ཏེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་གྲགས་

(1) ཞྭབ་ངོས། ༡༩༦བ-༡༩༧ན

(2) ཞྭབ་ངོས། ༥༡བ-༥༢ན

པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགག་པ་འདི་ནི་མེད་པར་དགག་པའི་དོན་དུ་ལྟ་བར་བྱ་སྟེ་དགག་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ལྟར་རྟོགས་པ་མ་ལུས་པའི་དྲྭ་བ་དགག་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་མ་ལུས་པ་དང་ལྡན་པ་འགྲུབ་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་ན་ནི་དེ་སྒྲུབ་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་མཛད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ལུང་ལས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སྤྱོད་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ།།

༄ རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།[1] མེད་པར་དགག་པ་དང་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པས་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགག་པས་བྲམ་ཟེ་དེ་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་ལྟ་བུའོ།།

མེད་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བྲམ་ཟེས་ཆང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༥༩བ-༦༠ན

བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་འདིར་ན་འཇིག་རྟེན་པས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ན་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པར་ཟད་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའམ། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་མི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་ས་ལ་སོགས་པ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པར་ན་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་བསྡུས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་ལ་མཁས་པ་དག་ན་རེ་གཞན་ལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིར་གཞན་དག་གིས་བརྒལ་བ་ཁྱེད་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཚིག་ལས་འདི་སྐད་ཅེས། ཀྱེ་བྲམ་ཟེ་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་ལ། །ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་ན་ཁས་བླངས་པས་གནོད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ནི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་གྲགས་ཏེ། མཐོང་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཚད་མ་གཞན་མེད་ལ། ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་གིས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་དབྱིབས་དང་། གཟུགས་དག་མཐོང་ཞིང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རེག་པ་རྒྱབ་པ་དག་ཀྱང་ཚོལ་ལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་དེ་དག་འགོག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་གནོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་དག་དང་། དེ་དག་གི་སྔ་བ་དང་གཤེར་བ་དང་ཚ་བ་དང་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་

ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དག་ནི་རི་བོང་རྭ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནམ་གཞན་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡང་གྲགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པས་གྲགས་པས་ཀྱང་གནོད་དོ་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ་དོན་དམ་པར་ཞེས་སམ་བཅས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཁས་བླངས་པ་དང་མངོན་སུམ་དང་གྲགས་པའི་གནོད་པ་མེད་དོ།།

༄ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་ལས།[1] དེ་ལ་དབུ་མའི་ཚུལ་ལས། ཇི་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དང་ཡིན་པར་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་སྟེ་གཏན་མེད་དོ་ཞེས་མེད་པར་འགོག་པར་བྱེད། མ་ཡིན་པར་དགག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དམ་པ་ནི་དབུ་མ་པ་མི་སྒྲུབ་བོ། །ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་བྱེད་ནུས་པ། མ་བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ་བརྟགས་ན་རིགས་པའི་སྟོངས་མི་བཟོད་དེ། རང་གི་ངོ་བོས་དབེན་པ་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་ཡིན་པར་གྲུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་དང་མི་དམིགས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་ལོ།།

༄ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་ལས།[2] ད་ནི་སྐབས་འདིར་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་ཚུལ་ཙུང་ཟད་ཙམ་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་གང་དག་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྒྲུབ་པར་འདོད་ཅིང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དགག་པར་འདོད་པ་རྣམས་སོ་སོའི་སློ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། དངོས་པོ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དངོས་པོ་དགག་པ་གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །དེ་ལ་དགག་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་

(1) ཚིག་མཛོད། ༩༧༥

(2) ཚིག་མཛོད། ༩༡༢-༩༡༣

ཅན་ཀྱང་། མེད་པར་དགག་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་གཉིས་སུ་འདུས་སོ། །དེ་ལ་མེད་པར་དགག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡོད་པ་བཀག་ཙམ་ཡིན་ཏེ། གཞན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་མེད་དེ། འདི་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོགས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཙམ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཙམ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཞན་སྟོན་པ་མེད་དོ།།

དཔེར་ན་བུམ་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན། བུམ་པ་ཡོད་པར་རྟོག་པ་བཟློག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། བུམ་པ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་ལ་སྟོགས་པ་ནི་སྟོན་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན། གང་ཟག་ཡོད་པར་རྟོག་པ་ཙམ་བཟློག་པར་ཟད་དེ། གང་ཟག་གིས་སྟོང་པའི་ཕུང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པར་མི་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ལ་སྦྱར་རོ། །མ་ཡིན་པར་དགག་པ་གང་ཞེ་ན། གཞན་དགག་ནས་གཞན་བསྟན་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་བུམ་པ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། བུམ་པས་སྟོང་པའི་ས་ཕྱོགས་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་ན། གང་ཟག་གི་སྟོང་པའི་ཕུང་པོ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟ་བས་ན་མེད་པར་དགག་པ་ནི་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སེལ་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་སྟེ། རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་བསྒྲུབ་པ་ཇི་སྙེད་པའང་མདོ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དམིགས་པར་སྒྲུབ་པའོ། །དེ་དག་གི་གཞི་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པའོ། དེ་དག་གི་གཞི་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཁྱད་པར་རོ། །དེའི་བློ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རིལ་པོར་འཛིན་པའི་བློ་དང་། རྗེས་སུ་གཞིག་པའི་བློའ། །བློ་འདི་གཉིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས

ལྡན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྒོལ་བ་དང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་བརྩོད་པ་ན། འདི་སྐད་དུ། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ནི་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་བློས་བརླམས་ཏེ། ཁྱེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐས་མི་ཕྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཁྱེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ནི་རྗེས་སུ་གཞིག་པའི་བློས་གཞིག་སྟེ་མ་གྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་ཁས་ནི་མི་ལེན་ཏོ།།

༈ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] དགེ་ལྡན་ལྟ་བ་མེད་དགག་ཟེར། །གཞན་རྣམས་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་སྨྲ། །སྔ་འགྱུར་རིང་ལུགས་གང་ཞེ་ན། །ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་ངོར། །མེད་ཅེས་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་གྱི། །མེད་རྐྱང་དང་ནི་མ་ཡིན་ཞེས། །བཀག་ཤུལ་ཆོས་གཞན་ཅི་ཞིག་འཕེན། །དེ་གཉིས་བློ་ཡིས་བརྟགས་པ་ཙམ། །དོན་ལ་གཉིས་ཀར་ཁས་མི་ལེན། །དགག་སྒྲུབ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཡི། །བློ་འདས་གདོད་མའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན། །སྟོང་ཚུལ་ཕོ་ནར་བསམས་ནས་ནི། །དྲི་ན་མེད་དགག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། །འཕགས་ཡུལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་། །བོད་ན་རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་གཉིས། །དགོངས་པ་གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་གིས། །ཀ་དག་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་བསྒྲུབས། །ཆོས་འདི་ཀ་ནས་དག་པའམ། །གདོད་ནས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར།།

བདེན་པ་གཉིས་ཆར་མ་སྐྱེས་པས། །མེད་ཅེས་བརྗོད་ལ་ཅི་ཞིག་ཚོམ། །ཀ་བ་ཀ་ནས་དག་པ་ཡི། །ཤུལ་ན་མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་མེད། །ཀ་བ་མེད་ཅེས་མ་བཀག་ན། །ཀ་བ་མིན་ཞེས་ཅི་ཞིག་ཡིན། །ཀ་བ་ཁེག་པའི་སྟོང་པ་དང་། །ཤུལ་ན་ལུས་པའི་སྣང་བ་གཉིས། །སྟོང་དང་མ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ཏུ། །མི་རུང་སྲད་བུ་སྒྲིམ་པ་བཞིན། །ཀ་བ་ཀ་བས་མི་སྟོང་དང་། །ཆོས་ཉིད་ཀ་བས་སྟོང་ངོ་ཞེས། །སྟོང་གཞི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༧༥-༧༨

བཞག་ནས་གཞན་སྟོང་པ། །ཚིག་དང་དོན་གྱི་གཞན་སྟོང་གཉིས། །ཨེ་མ་དེས་དེ་མ་སྟོངས་ན། །སྟོང་གཞི་མི་སྟོང་ལྷག་མར་ལུས། །གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས།།

ལུང་དོན་རིགས་པར་བཅས་ལས་འགལ། །ཀ་བ་ཀ་བའི་བདེན་གྲུབ་གཉིས། །གཅིག་ན་གཅིག་ཁེག་གཅིག་ཀྱང་ཁེག །གཞན་ན་ཀ་བ་མ་ཡིན་པའི། །བདེན་གྲུབ་ཁེག་ཀྱང་ཀ་བ་ནི། །གང་གིས་མི་སྟོང་དཔྱད་བཟོད་འགྱུར། །བདེན་གྲུབ་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། །གཅིག་དང་ཐ་དད་མི་དགོས་ན། །བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་སོ་སྐྱེའི་ངོར། །བྱུམ་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། །མི་སྟོང་བུམ་པའི་ཕ་རོལ་ན། །བདེན་པར་གྲུབ་རྒྱུ་སུ་ཞིག་ཡིན། །དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ངེས་སོ་ལོ། །བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་། །དགག་བྱར་སྦྱར་ནས་སྟོན་པ་ནི། །རང་རྒྱུད་གཞུང་ལ་གྲགས་མོད་ཀྱང་། །དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་ན། །དེ་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཅི། །སྟོང་ན་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡང་།།

ཀ་བ་མེད་པ་ལྟར་སེམས་ནས། །ཚིག་འབྲིའི་དོགས་པས་འདི་བྲུས་ཀྱང་། །ཚིག་འབྲིའི་འགལ་བ་འདི་ལ་ཆེ། །ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཀ་བ་ནི། །ཡོད་ཅེས་བྲུས་པས་མི་ཚོག་པར། །དེས་དེ་མི་སྟོང་ཅི་ལ་ཟེར། །དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཟེར་ན། །མ་ཡིན་ཀ་བ་ཡོད་ཅེས་དང་། །ཀ་བར་ཀ་བ་ཡོད་ཅེས་པ། །མི་མཚུངས་ཕྱི་མ་རྟེན་བརྟེན་པར། །དོན་གྱི་ཁས་བླངས་སོང་བ་བཞིན། །དོན་དམ་ཀ་བ་མི་དམིགས་ན། །ཀ་བ་ཀ་བས་མི་སྟོང་ཅི། །ཀུན་རྫོབ་ཀ་བ་ཀ་བས་ཞེས། །ལན་གཉིས་བརྗོད་པ་བརྟའ་ལ་རྫོངས། །རང་ནི་རང་གིས་མི་སྟོང་ན། །རང་ཡོད་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་སྟོང་། །དགག་བྱ་གཞན་དུ་མེད་གྱུར་ན། །རང་གིས་མི་སྟོང་ཁས་ལེན་འགལ། །སྤྱིར་

ན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དེས། །སྟོང་གོ་ངེས་པར་མི་ཚོད་དེ། །རྟ་ལ་བ་ལང་མ་གྲུབ་ཀྱང་། །རྟ་དེ་སྟོང་བར་ག་ལ་ངེས། །རྟ་མཐོང་དེ་ཡིས་བ་ལང་ལ། །ཅི་ཞིག་ཕན་ཏེ་ཅི་ཞིག་གནོད། །དེ་ཕྱིར་མི་སྟོང་སྲུང་འདས་དང་། །འཁོར་བའང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་དུ། །མི་རུང་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་དང་། །སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་འདི་ལ་མེད།།

ཚུ་ལྷ་ལྷ་བ་མིན་ནོ་ཞེས། །གནམ་ལྷས་སྟོང་དང་ཚུ་ལྷ་རང་། །སྣང་དེ་ཟུང་འཇུག་ཡིན་ན་ཀོ། །ཟུང་འཇུག་རྟོགས་པ་སུས་ཀྱང་སླ། །བ་ལང་རྟ་མིན་ཀུན་གྱིས་ཤེས། །བ་ལང་སྣང་བར་མངོན་སུམ་མཐོང་། །དེ་རྟོགས་ངོ་མཚར་ཆེའོ་ཞེས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཇི་སྐད་གསུངས། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི། །ཚུ་ལྷ་བརྟག་ན་ཚུ་ལྷ་ཉིད། །ཙུང་ཟད་མི་རྙེད་མེད་བཞིན་དུ། །ཚུ་ལྷ་སྣང་བར་མངོན་སུམ་ཚེ། །མེད་དགག་ཡིན་ཡང་སྣང་རུང་བ། །སྟོང་དང་ཡོད་པ་སོ་སྐྱེའི་བློར། །འགལ་ཡང་འདིར་ནི་མངོན་སུམ་དུ། །ཟུང་འཇུག་འདི་ལ་རྨད་བྱུང་ཞེས།།

ངོ་མཚར་ཚིག་གིས་མཁས་རྣམས་བསྔགས། །སྟོང་པའི་ངོས་ནས་གཞལ་བ་ན། །མི་སྟོང་ཙུང་ཟད་ཡོད་མིན་ཕྱིར། །མེད་ཅེས་མཐའ་གཅིག་སྒྲུར་བཏུབ་ཀྱང་། །མེད་དེའི་མེད་ཚུགས་མ་ཤོར་བཞིན། །སྣང་བ་འགག་མེད་ཉིད་དུ་ཤར། །སྣང་དེའི་སྣང་ཚུགས་མ་ཤོར་བཞིན། །གཞི་མེད་སྟོང་པ་ཆེན་པོར་གནས། །དེ་ལ་འདི་སྟོང་འདིས་སྟོང་དང་། །འདི་སྣང་འདི་སྟོང་དབྱེ་བ་ཞིག །ནམ་ཡང་རྙེད་པ་མེད་པ་ལ། །ཁོ་ཐག་ནང་ནས་ཆོད་པའི་ཚེ། །དོན་ཚོལ་མཁན་པོ་དོན་མེད་པས། །ཡིད་ཅན་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱི་རྗེང་། །ཡིད་བདེ་ཐོབ་པ་ངོ་མཚར་ཆེ།།

༈ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] ངེས་ན་བུམ་པ་དཔྱད་ནས་མ་རྙེད་པ་དེ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༡༩-༩༡༡

ལ་སྟོང་ཞེས་དང་དམིགས་སུ་མེད་ཅེས་དང་། དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་ན་དམིགས་པར་བྱར་མེད་པ་སྟོང་པ་ཡིན་བཞིན་དུ། ཐ་སྙད་དུ་སྣང་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་ཤར་བ་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པས་བུམ་པ་བདེན་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་དེ། ཚིག་དེས་བུམ་པ་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པ་སྟོན་གྱི། དེ་ལས་དོན་གཞན་ཅུང་མི་སྟོན་ཏེ། གཞན་དུ་གོ་ན་བུམ་པ་དགག་བྱའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་མ་ཡིན་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་མི་སྟོང་སྟེ་ཆོས་ཅན་གཞན་སྟོང་དུ་འགྱུར་ཏེ།

དེའི་སྐབས་རང་མཚན་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་སུ་བཤད་ནས་དེས་སྟོང་པར་བཤད་ཀྱི། དེ་མིན་ན་འདུས་བྱས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་། འདུས་མ་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་། མཚན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་སོགས་སྟོང་གཞི་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་དོན་མེད་དོ། །དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཞེས་པའི་ཆོས་མཚན་ཉིད་སོགས་ལས་ཐ་དད་པ་དེས་སྟོང་གི་རང་རང་གི་རང་མི་སྟོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འདུས་བྱས། འདུས་མ་བྱས། ཆེན་པོ། མཐའ་འདས། རང་མཚན་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ཟློག་པར་མི་ནུས་པས། དེ་དེའི་འཛིན་པ་ཟློག་ཕྱིར་གསུངས་པ་དོན་མེད་དོ།།

དེ་དེར་བདེན་པ་མ་བཟུང་ན། དེར་བཟུང་བས་ཅི་གནོད་སྙམ་ན། གཟུང་འཛིན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པས་ནམ་ཡང་མི་ཁེགས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཟུང་འཛིན་མེད་པའི་མཉམ་བཞག་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པས་མི་འཐོབ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་མེད་པ་ཞེས་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་ལ། མཉམ་བཞག་སྣང་མེད་ཀྱང་དོན་མེད་དོ། །བདེན་

གྲུབ་ཏུ་མ་སྣང་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་སྣང་བས་ཅི་ཡང་མི་གནོད་པས། དེ་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པས་མི་སྣང་བར་བྱ་དོན་མེད་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མཉམ་བཞག་གི་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྣང་བར་བྱས་ན་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཇིག་རྒྱུར་འགྱུར་རོ།།

དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དཔྱོད་རྟོགས་གཉིས་ཀྱི་ངོར་བུམ་སོགས་ཡེ་ནས་མེད་དོ་གསུངས། ༈ དོན་དཔྱོད་ཀྱི་ཁེགས་པས་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ངོར་ཁེགས་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ངོར་ཡོད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བ་བསླུ་མེད་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེའི་གནས་ཚུལ་དམིགས་སུ་མེད་པ་དོན་དམ། དེ་གཉིས་འགལ་མེད་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུ་བ་སྟོང་རྟེན་འབྱུང་ཟུང་འཇུག་གམ། དོན་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་རིགས་པས་བཀག་ཚད་མེད་དགག་ཏུ་འཛིན་དགོས་ཏེ།

མ་ཡིན་དགག་ཏུ་བྱས་ན་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་། མ་སྟོང་ན་སྟོང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་འཆར་ཏེ། སོ་སོའི་ངོ་བོས་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་རྟ་ལ་བ་གླང་གིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་བྲོ། །དེས་ན་བུམ་པ་བུམ་པས་མི་སྟོང་ཞེས་དགག་བྱ་གཞན་གྱིས་སྟོང་ན། དེའི་གྲུབ་དོན། ཆོས་ཅན་བུམ་པ་རང་གི་ངོ་ནས་མི་སྟོང་པར། སྒྲོ་བཏགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ངོ་བོ་ཉིད་སོགས་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྟོང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་ནི་མི་སྟོང་པ་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལྟར་བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ཚད་ལ་སྦྱར་དགོས་པ་འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་དོན་མེད་དེ། དེ་སྦྱར་མི་དགོས་ཏེ། ཅེས་ཀྱང་མ་སྦྱར་མི་རུང་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འགྱུར་རོ། །འདི་བུམ་པ་བུམ་པས་མི་སྟོང་པའི་དོན་དུ་མ་བཟུང་ན་སྦྱར་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དེ། བདེན་པར་མེད་ཅེས་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཟུང་ནའོ། །དོན་དམ་དཔྱོད་པ་གཞིར་བཞག་གི་སྟེང་ནས་སྦྱར་མི་ཉན་ཏེ། དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་གང་ལ་དཔྱད་པ་དེ་དཔྱད་བཟོད་དུ་མི་འགྲུབ་པས་དམིགས་སུ་མེད་པར་གྲུབ་དགོས་ཀྱི། ཅུང་ཟད་ཅིག་དམིགས་སུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ།།

སྐྱེ་བ་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ཚེ་མཐའ་བཞི་གང་གི་སྐྱེ་ཚུལ་མི་རྙེད་པར་ཁས་བླང་གི། མཐའ་གང་རུང་རེ་མི་འགོག་པ་མིན་ནོ། །མཐའ་བཞིར་མ་རྙེད་པ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་མི་འགོག་པར་ཡོད་ན། སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མི་ཁེགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའང་། སྐྱེ་བ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་རང་བཞིན་སོགས་ལའང་བདེན་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་སྦྱར་ན། བདེན་མེད་ལའང་། བུམ་པ་བདེན་པ་བདེན་པར་མེད་སོགས་ཁྱད་པར་ཐུག་མེད་སྦྱར་དགོས་པས་གང་དུ་ངེས་མི་ཟིན་པར་འགྱུར་རོ།།

༄ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལས། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་། གཟུགས་ནི་གཟུགས་

(1) ཞེབ་ངོས། ༥༩༩-༥༩༨

ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་སོགས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་བཤད་པ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་མིག་གིས་མི་སྟོང་པ་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་པར་ཁས་བླང་བ་དེ་ལུང་དང་དངོས་འགལ་དུ་སོང་ངོ་། །གསུམ་པ། ཁྱེད་རང་གིས་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་ནན་གྱིས་ཁས་བླང་པ་ལས་ཉམས་པ་ནི། གཞུང་སྔྲིའི་འགྲོས་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་བྱ་མེད་པར་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་དངོས་སམ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་བཤད། ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་ལས་གཞན་པའི་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་བུམ་པ་དངོས་སུ་འཕངས་པས་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་རང་ངོས་ནས་མ་སྟོང་ན་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པས་བུམ་པ་ཉིད་སྟོང་པའི་གོ་མི་ཆོད་དེ།

རྟ་ལ་བ་ལང་མེད་ཀྱང་། རྟ་རང་ཉིད་སྟོང་པའི་གོ་མི་ཆོད་པ་དང་། གནག་གི་རྭ་རི་བོང་རྭས་སྟོང་ཡང་། གནག་གི་རྭ་སྟོང་པའི་གོ་མི་ཆོད་པ་བཞིན་ནོ། །ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་སྟོང་པ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ཐ་ཆད་པ་ལྷ་ཁང་དགེ་འདུན་གྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་འདི་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་པ་ལ། དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མིང་ཀུན་བཏགས་པ་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟ་བུས་སྟོང་པར་འདོད་པ་དེས། གཉིས་སྣང་མེད་པའི་མཉམ་བཞག་གི་རྟོགས་དོན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་མཐོང་སྟེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་མ་སྟོང་བར་བདེན་གྲུབ་གཞི་མེད་རི་རྭ་ལྟ་བུ་གཞན་གྱིས་སྟོང་དུ་ཆུག་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ཤེས་པས་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་དང་། གཉིས་སྣང་ལ་ཇི་ལྟར་གནོད་དེ། ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ཇི་ཙམ་གོམས་ཀྱང་གཉིས་སྣང་ལྡོག་པའི་རྒྱུ་གཏན་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གསུམ་པ་རྟགས་དང་དགག་བྱ་གཉིས་ཀ་མེད་དགག་ཡིན་ནམ། མ་ཡིན་དགག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པའི་དངོས་མེད་རྐྱང་པ་ཙམ་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པས། བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱ་དང་། གཏན་ཚིགས་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ལ། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན་ནི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་སྒྲུབ་ཆོས་དངོས་པོ་ཞིག་ཁས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ལེན་སྙམ་ན། འདི་ལ་མཁས་པ་དག་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སོ་སོར་སྒྲུབ་པ་མང་ཡང་། རྟགས་གཅིག་དུ་བྲལ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་མེད་གཉིས་ཀ་མེད་དགག་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་འབྲེལ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱ་བཅད་ཕྱོག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་ཀ་བདག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་འདྲ་བས་ངོ་བོ་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་བོ།།

དེས་ན་འདོད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་དག་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ངལ་བ་མང་པོ་བྱེད་ཀྱང་། སྣང་སེལ་ལེགས་པར་ཕྱེད་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྨག་དྭངས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ཇི་ལྟར་དཔྱད་ཀྱང་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་པ་རྙེད་དཀའོ། །སྤྱིར་རྟགས་རིགས་འདི་སྐབས་གཞན་སེལ་དང་ཚུལ་གསུམ་དང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་གལ་ཆེ་ཡང་འདིར་ཡི་གེ་མང་གིས་དོགས་ནས་མ་བྲིས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་ཚད་མའི་གཞུང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༄ ཤན་འབྱེད་བློ་གྲོས་སྣང་བ་ལས།[2] རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་ཡེ་ཤེས་དེ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གང་དུའང་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་གནས་ལུགས

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༡-༡༨

(2) ཞེབ་ངོས། ༤༤༤-༤༤༧

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་དངོས་པོའམ་དངོས་པོ་མེད་པ། ཡོད་པའམ་མེད་པའི་མཐར་ལྟུང་བ་མེད་དེ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་ན། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས། གང་ཚེ་དངོས་དང་དངོས་མེད་དག །བློ་ཡི་ཡུལ་ན་མི་གནས་པ། །དེ་ཚེ་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པས། །དམིགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་ཞི། །ཞེས་དང་།

རྒྱུད་ལས། གང་གིས་དམིགས་མེད་མི་ཤེས་པ། །དེ་ཡིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མི་ཤེས། །དེ་ཕྱིར་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །འདྲིག་པས་དམིགས་མེད་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་དང་། རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། ཀོ་ཏ་པ་ཡི་ས་བོན་ལས། །སྡུ་ལུའི་འབྲུ་ནི་འབྱུང་བ་མེད། །རྣམ་རྟོག་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི། །འབྲས་བུ་རྣམ་རྟོག་བཅས་པར་འགྱུར། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ལས་སྐྱེས་པའི། །འབྲས་བུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་མེད་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་དེ། བདེན་མེད་ལ་དམིགས་དགོས་ན། བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་རྟོག་མོད། བདེན་མེད་དུ་རྣམ་པར་ཅེས་མི་རྟོག། །རྟོག་ན་དངོས་པོའམ་དངོས་མེད་གང་དུ་རྟོག་ཀྱང་རྣམ་རྟོག་ལས་མི་འདའ་སྟེ། རི་བོང་རྭ་མེད་དུ་རྟོག་པ་ལ། རི་བོང་གི་རྭ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་མེད་ཀྱང་། རྭ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡོད་པ་བཞིན་ཏེ། བདེན་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ལྡོག་པའི་ཐབས་མེད་དོ།།

དེ་མེད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འཛིན་ནའང་བུམ་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ག་ལ་ལྡོག་སྟེ་ལྡོག་པའི་ཐབས་མེད་དོ། །དེས་ན་དགག་རྟོག་སྒྲུབ་རྟོག་གང་

ཡིན་ཡང་རྣམ་རྟོག་ལས་མི་འདའ་ལ། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི་དགག་རྟོག་སྒྲུབ་རྟོག་གང་ཡང་མིན་ཏེ། གང་དུའང་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དགག་རྟོག་ཡིན་ཏེ། སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲོས་པ་དགག་པའི་རྟོག་པ་དང་། སྤྲོས་བྲལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་ཁེག་པ་ལ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་ལོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ག་ལ་ཡོད། ཡོད་ན་ད་དུང་སྤྲོས་པ་མ་ཁེགས་པས་སྤྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། ཆོས་དབྱིངས་དང་། དོན་དམ་དང་། གནས་ལུགས་དང་། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་བྱས་ཟེར་དགོས་ཀྱང་། རྣམ་གྲངས་པ་བདེན་གཉིས་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་གྱི་དོན་དམ་དང་། སྟོང་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྟོང་རྐྱང་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟོག་ན་དགག་རྟོག་ཡིན་ནོ། །བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡུལ་དེ་ཆོས་དབྱིངས་དང་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན། དེ་རྟོགས་ཆེ་རྟོགས་བྱ་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཞེས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ལས་དོན་ལ་ཐ་དད་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།

རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་གསལ་ཞིང་རིག་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་གནས་ལུགས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་ཡེ་ཤེས་སོ། །སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་པའི་ཆ་ནས་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་དང་། ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་གཟིགས་པའི་ཆ་ནས་ཇི་སྙེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་ལྡོག་ཆས་བཏགས་ཀྱི། ངོ་བོ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་

ཉག་གཅིག་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] ཡང་ཁོ་ན་རེ། མེད་པར་དགག་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དོན་དམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་ལ་སོགས་པའི་སྤྲིའི་དོན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསམ་ཞིང་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བའང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ་མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ།།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ནམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིག །མཁའ་སོགས་དོན་དམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྟགས་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལས་ཚིག་ཤུགས་དོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནའང་། དེ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་མགོ་བསྒྲེས་ན། ཁོ་རང་ལའང་དེ་གཏན་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༡-༡༣༩

ཕྱིར། ཚིག་གིས་མཚུངས་ཤིང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་དངོས་མེད་ཀུན་ལ་འདྲ་བས། ཞེ་འདོད་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ན་ཅིག་ཤོས་ལའང་ཕྱེ་བས་ཚོག་གོ།།

དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་ལ་ཁྱད་ཡོད་པས་སོ་སྙམ་ན། དོན་རང་མཚན་གྱི་སྟེང་ནས་ཁྱད་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་མ་ནུས་ན། རྣམ་བཅད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ནི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དཔྱད་གཞིར་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་མཆར་སྐྱེད་ཙམ་དུ་ཐལ་ཕྱིན་ཙུང་ཟད་བཀོད་ནས་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་ཞེས་པའང་སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་ལྟར་མ་བརྟགས་བག་ཡངས་སུ་བཞག་ན་ཡིན་ཡིན་ལྟར་འདུག་པ་ལ་ཉམས་དགའ་ཞེས་བཤད་རུང་གི། སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་ཡིན་ཚད་ཉམས་དགའ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་སྐྲག་གི་སྣང་བའང་འཆར་བ་ཡོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་མ་བརྟགས་ན་གྲུབ་གྲུབ་ལྟ་བུའི་རང་འཛིན་ཞེས་པ་འཁྲིད་པའམ་ཉམས་དགའ་བར་བྱེད་པ་ལ་བཟ་དེ་ལྟ་བུ་སྦྱོར་གྱི། ལུས་སེམས་ཚོར་བ་བདེ་བའི་ཉམས་དགའ་བ་ཁོ་ན་ལ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ།།

དེས་ན་རྩོད་པ་དང་པོ་དེ་འདྲ་བ་ཚིག་འཁྲི་ཙམ་ལས་དོན་ཆེར་མེད་ཀྱང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་གོ་བ་ཆེན་པོ་སློང་རྒྱུ་ཡོད་དེ། སྤྲོང་ཉིད་མེད་དགག་ནི་ཐ་སྙད་ཀུན་བྲལ་གྱི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་གི། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཟླ་བོ་ཀུན་རྫོབ་དེ་གཞལ་ཡིན་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་ན་དོན་དམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་ལ་རྣམ་གྲངས་ཕྱེ་དགོས་པ་འདི་གཞུང་འཆད་པ་ལ་མིག་དང་འདྲ་སྟེ་དེ་མེད་ན་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ཏོ།།

༄ ཞེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] ཁ་ཅིག་གིས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་

(1) སྡེ་དགེ། ༠༧-༠༧

རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཞིང་། སོ་སྐྱེའི་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་དོན་དམ་མེད་དགག་ཙམ་དུ་བསྒོམ་པར་གསུངས་ཀྱང་། འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་ནི་མེད་དགག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་བཀག་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་དངོས་པོར་ཞེན་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་མི་རུང་བས་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་བཞིན་དུ། རྟེན་འབྱུང་བསླུ་མེད་དུ་སྣང་བས་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པས་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཞིག་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ།

ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་རྟེན་པ་གང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ཞེས་དང་། རིམ་ལྔ་ལས། སྣང་བ་དང་ནི་སྟོང་པ་དག །སོ་སོའི་ཆར་ནི་ཤེས་གྱུར་ནས། །གང་དུ་ཡང་དག་འདྲེས་གྱུར་པ། །ཟུང་དུ་འཇུག་པར་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་འདི་སྔགས་ལམ་གྱི་སྒོམ་ཡིན་གྱི། མདོའི་མིན་ནོ་ཟེར་ཡང་། མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་ཟུང་འཇུག་དེ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་བསྒོམ་པ་དང་། ཐབས་ཀྱིས་བཙན་ཐབས་སུ་ཤར་བའི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །

༈ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] བདེན་མེད་མེད་དགག་ཙམ་ཞིག་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡིན་ན། མཐའ་གཉིས་དང་བཞི་དང་བརྒྱད་དང་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་རྣམས་ཟུང་དུ་སྦྲུར་ཏེ་དེ་དག་གི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་དེ་དག་གི་སྟེང་གི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་ཚུལ་དུ་གོ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༥-༡༣༨

དགོས་ན་བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་གཅིག་པུས་སྤྲོས་མཐའ་དེ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་ནས་དབུས་ལ་གནས་པར་འཐད་དགོས་ན་ཡང་། བདེན་མེད་དང་བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀས་མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཆར་སེལ་མི་ནུས་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གྲོགས་སུ་དགོས་པར་ཁྱེད་རང་གིས་མ་བཤད་དམ། དེས་ན་ཚིག་དེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ལ་གནས་དགོས་ཞེས་བསྟན་པས། དེ་གཉིས་མཐའ་ཡིན་པར་ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་ཏེ།

མ་བླངས་ན་དེ་དག་ཉིད་ལ་གནས་པས་ཆོག་གི །དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ལ་གནས་པར་ཡང་ཅི་ཞིག་དགོས། དེའི་ཕྱིར་ན་བདེན་མེད་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་མཐོང་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་མེད་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཁྱེད་ཅག་རང་གི་ཁས་བླངས་ལྟར་ན་ཡ་གྱལ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་དབུས་ལ་མི་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །སོ་སྐྱེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དོ་དོན་དམ་དུ་མེད་དོ་སྙམ་པ་ནི་དབུས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ་རེ་ཞིག་སྤྲོས་པར་མ་བྱས་སོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གཉིས་པ་སྦྲ་དོན། དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་མེད་རྐྱང་འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཐ་སྙད་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན་གྱི། གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། དམ་པའི་དོན་ནམ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་དེ་

(1) ཕྱི་བ་ངོས། ༣༥༩-༣༦༠

དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པའི་ཚུལ་དུ་བདེན་ཡོད་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་བདེན་མེད་རྐྱང་པ་འདི་ལའང་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་ནའང་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་མམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མེད་རྐྱང་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་ཡིན་ནའང་གཞན་སེལ་གྱི་རྟོག་པའི་བློ་ཡུལ་ན་གནས་པའི་དངོས་པོའི་བདེན་མེད་ཙམ་པོ་བ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་འདི་མེད་ན་དོན་དམ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པའི་ཐབས་མེད་ལ། དེ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སམ་རྒྱུ་ཡིན་ཅིང་དེ་ལ་གཏོགས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་ཆེན་གྱི། །སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་གི་ཆ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་ཆ་སོ་སོར་རང་ས་ན་མ་འདྲེས་པར་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་ལུགས་དེ་ལ་འཛིན་པའང་ཡོད་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་གི་བདེན་མེད་ཀྱི་ཆ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་བློའང་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ན་གཞིའམ་གནས་ལུགས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་མིན་ཞིང་སྟོང་ཆ་ཁོ་ནའི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་ཞིང་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་འཛིན་པའམ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་འདའ་བ་མི་སྲིད་ལ། རིགས་པས་བདེན་གྲུབ་ཙམ་བཀག་པའི་བདེན་སྟོང་གི་ཞུལ་ན་མི་འགོག་རྒྱུའི་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་རང་མཚན་མེད་པ་གཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་མི་འགོག་ན། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག

དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་གནོད་པས་ན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་སྟོང་དུ་བཞག་པའང་ཐ་སྙད་ཙམ་སྟེ་གནས་ལུགས་ལ་སྣང་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་གྲུབ་བོ།།

དེས་ན་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབུ་མ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་དེ། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྟོགས་དཀའ་བ་མིན་ནམ་བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག གཉིས་པ་རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ། ཡང་དག་ཏུ་ན་སྤྲོས་པ་ཡི། །ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་དགག་པའི་དོན་དམ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དངོས་མ་ཡིན། མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་དེ་ལས་བོགས་དབྱུང་དུ་མི་སྲིད་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན།

དངོས་པོ་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པ་འདི་ནི་ཡོད་པ་བསལ་བའི་གཞན་སེལ་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཡིན་པས་སྤྲོས་པ་ལས་མ་འདས་ལ། ཡང་དག་པ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་ན་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་ལ་སོགས་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་ཡི་ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་ཀྱང་། དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། གཉིས་པ་དེའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དོན་དམ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ། སྒྲ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་བ་མེད་ལ་སོགས་མི་སྲིད། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཚིག་གི་སྒྲ་མི་སྲིད། །ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པ་ཡི། །སྦྱོར་བ་ལེགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དོན་དམ་པར་དངོས་དངོས་མེད། སྐྱེ་མི་སྐྱེ། སྟོང་མི་སྟོང་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་

པའི་དྲྭ་བ་མཐའ་དག་སྤྲུངས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་དག་གི་ལྡོག་ཕྱོགས་སྐྱེ་བ་མེད་གནས་པ་མེད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་མི་སྲིད་ལ། སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་བཀག་པའི་ཕྱིར་ན། བརྗོད་བྱ་དེ་དང་དེ་ཡི་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་སྒྲ་ཡང་མི་སྲིད་ལ། དགག་བྱའི་ཡུལ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ། དེ་དགག་པ་ཡི་གཏན་ཚིགས་སྦྱོར་བའང་བརྫུན་པ་ཙམ་ལས་ལེགས་པའམ་དོན་དུ་གནས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

དགག་བྱ་ཡོད་པ་དགག་པའམ། མེད་པ་དགག་པའམ། གཉིས་ཡིན་གཉིས་བྲལ་ཅི་དགག་ཀྱང་དགག་བྱ་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། དེ་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། དེ་རྗོད་པའི་སྒྲ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བསད་པར་རློམ་པའི་སྒྲ་དང་ཚིག་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་གྱི་འཁྲུལ་འཁོར་དུ་ཟད་ཀྱི། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་འབབ་ཞིག་ལ་རེག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མེད་པར་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྨི་ལམ་ན་བུ་བྱུང་ཞིང་ཤི་བ་ལ་མྱ་ངན་བྱེད་པའི་ཚེ། བུ་མེད་དོ་ཞེས་རྟོག་པ་བཞིན་དུ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་ཞེན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ།

དེ་དོན་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་མེད་དགག་ཏུ་འཛིན་པ་དེས་རྟོག་པས་རྟོག་པ་བཤིག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། མེད་པ་རང་ཡང་རྟོག་པས་ཕར་བཞག་པ་ལས་མ་འདས་པས་གནས་ལུགས་ལ་མེད་པ་ཞེས་སུའང་གྲུབ་པ་མེད་དེ། ཞི་བ་ལྷས། བརྟག་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་བརྫུན་པའི་དངོས་གང་ཡིན། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་གསལ་བར་བརྫུན། །དེས་ན་རྨི་ལམ་

བུ་ཤི་ལ། །དེ་མེད་སྣམ་བའི་རྣམ་རྟོག་ནི། །དེ་ཡོད་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡི། །གེགས་ཡིན་དེ་ཡང་བཟླན་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དཔྱད་བྱ་རྣམ་པར་དཔྱད་བྱས་ན། །རྣམ་དཔྱོད་ལ་ནི་རྟེན་ཡོད་མིན། །རྟེན་མེད་ཕྱིར་ན་མི་སྐྱེ་སྟེ། །དེ་ཡང་མྱ་ངན་འདས་པར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཡོ་བ་ཇི་སྲིད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཀུན་རྫོབ་དང་ཐ་སྙད་ལས་མ་འདས་ཀྱང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་དང་། ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པ། གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འཐོབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཉིད་མཐར་ཐུག་པའི་ངོ་བོ་ནི་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ཞེས་ཚིག་གིས་བརྗོད་པ་དང་། འདི་ཞེས་བློས་དམིགས་པར་མི་ནུས་ཏེ། སྨྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ངོ་བོ་ནི་སྣང་སྟོང་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་སྐྱེ་འགག་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་རབ་ཏུ་ཞི་ཞིང་འོད་གསལ་བ་སྟེ། མ་སྐྱེས་མི་འགག་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཀྱང་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ངན་པའི་སྐྱག་ཐམས་ཅད་སེལ་ནུས་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣལ་འབྱོར་པའི་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་ཞིང་། གནས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ཡོད་ཀྱི། གཉིད་འཐུག་དང་བརྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པས། སོ་སོ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་ཡུལ་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལ་དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་བསྟན་པ་འདི་ལ་གོ་དགོས་པ་འདི་ཡོད་

དེ། དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པ་བདེན་གྲུབ་མེད་པར་དགག་པ་ཙམ་ནི་བློའི་ཡུལ་ཡིན་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ལ་ནི་སྣང་སྟོང་རེ་རེའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུངས་པའི་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་བྲལ་དབུ་མ་སོགས་མིང་བཏགས་པ་ནི་མཚོན་བྱེད་ཙམ་སྟེ་མཛུབ་མོས་ཟླ་བ་བསྟན་པ་དང་འདྲ་བ་ལས་དོན་དུ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་མཐར་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཐམས་ཅད་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་སྣུན་ཕྱུང་བའི་འབྲས་བུ་རྟོག་པའི་དྭ་བ་མཐའ་དག་ལོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དགག་སྒྲུབ་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་བསལ་གཞག་མེད་པར་འཇུག་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་དངོས་གཞི་སྟེ།

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེའང་དཔེར་ན། ཅིའང་མ་མཐོང་ཞེས་མཐོང་བ་དགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྗོད་པ་དང་། ཅིའང་མེད་པར་མཐོང་ཞེས་མཐོང་བ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་གཉིས་ལ་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ཕྱི་མས་ཀྱང་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པར་མི་སྟོན་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དམ་བློ་འདས་སམ། བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཞེས་འདོད་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་ལ་དོན་ལ་ཁྱད་མེད་དེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་ཅིང་གཟུང་འཛིན་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་ན། དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་དམིགས་པར་བྱར་ཡོད་པར་མི་སྟོན་ཏེ། གང་ཚེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་བློ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་བཞིན་དུ་བལྟའོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ད་ལྟ་གཏན་ལ་ཕབ་རྒྱུའི་སྟོང་ཉིད་དང་། ཕྱིས་སུ་མངོན་སུམ་རྟོགས་ནས་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་དུས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཐ་དད་ན། དེ་འདྲའི་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །གོང་ན་མཐའ་གཉིས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་མེད་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་གོང་བཤད་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ནི་མ་སྣང་ལ། མེད་དགག་འབའ་ཞིག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཚེ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་བདེན་མེད་ཡན་གར་བ་འཛིན་པའི་བློ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་རིགས་ཏེ།

དགག་གཞི་ཡང་མ་སྣང་། དགག་བྱ་ཡང་མ་བཟུང་བར། མེད་དགག་ཡན་གར་བ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པས་འཛིན་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་རིགས་ན་དོན་དམ་པར་ཇི་ལྟར་རུང་། དགག་བྱ་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་མིན་པར། མི་ལྟོས་པར་རང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ན་བདེན་མེད་ལ་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་འཐད་པ་ཡང་བསྟན་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བརྟག་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པ། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་དབུས་ཞེས་པ་མཐའ་གང་ལའང་མི་དམིགས་པ་ལ་བརྗོད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཅན་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་འཛིན་དགོས་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཀྱང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྤྲོས་པ་ལས་འདས་པ་གཏན་མི་སྲིད་པས། ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བས་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། འདོར་ལེན་གྱི་སྨོན་པ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པས་སྨོན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༢༣-༡༢༩

པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་མདོ་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་བཤད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གང་ལ་བསམས་ཀྱང་དབུས་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དེ་འདྲ་སྒྲུབ་པར་དཀའ་འོ།།

དེའི་ཕྱིར་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་སོར་བཞག་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་བདེན་ཏེ། སེམས་ཙམ་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མདོ་ནས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འདོད་ན། ཁྱེད་ཅག་དབུ་མའི་རྒྱལ་པོ་ཐལ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་དག་གིས་དེ་བས་འདས་ཏེ་སྨྲས་ན་གྲུབ་མཐའ་ལྟ་བའི་ཚུལ་བཟུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཟླ་བའི་བཞེད་པ་ལྟར་གྱི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་སྣང་མེད་ལ་མེད་དགག་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཡང་བསྒྲུབ་དགོས་སོ། །བདག་ཅག་གིས་ལུང་འདིའི་དོན་འདི་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བསྒྲུབས་པས། གྲུབ་མཐའ་ལྟ་བའི་གཡང་ལ་མཆོང་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གོ་ཕྱོགས་ཏུ་སྨྲས་པར་མངོན་ནོ།།

༈ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[(1)] དེའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྨྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་ནུས་པ་ཙམ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་མིན་པ་ཙམ་ལ་བཤད་ན། དེ་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཡོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། རྟོག་གེའི་གཞུང་ལས་གྲགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་མ་འདས་པས་ན། རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བུམ་སོགས་དངོས་པོ་དང་། མཁའ་སོགས་དངོས་མེད་དེ་དངོས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་གཏོགས་པའམ། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་དང་དེར་དམིགས་ཤིང་

(1) ཆེབ་ཐོས། ༡༡༦-༡༡༣

བརྗོད་ནུས་པ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

ངེས་དོན་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དངོས་དངོས་མེད་དམ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐའ་གང་རུང་ངམ། གཉིས་ཡིན་གཉིས་མིན་གང་དུའང་བཏུག་པ་དང་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་སྒོ་ནས་དེའི་ངོ་བོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་སྣང་སྟོང་གང་རུང་རེའི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་སོགས་མདོར་ན་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་དཔྱོད་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཁ་ནས་ཚིག་ཏུ་འབྱིན་ཏེ་བརྗོད་པ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཞིན་དཔྱོད་པའི་རྟོག་པ་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ལྟག་མཐོང་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིར་རང་དང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་དཔྱོད་པ་བཞིར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་དཔྱད་པས་གནས་ལུགས་དམིགས་མེད་བརྗོད་བྲལ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། བསྟན་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱི་མ་དེར་གཏོགས་པ་ཡིན་ཅིང་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བྱར་རུང་ངོ་། །མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཚེ་ན་དེ་འདྲའི་བརྗོད་བྲལ་གྱི་རང་མཚན་དངོས་སུ་མཐོང་བའམ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྐད་དུ་ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་སོགས་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲ་དང་ཚིག་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དམ་ལ་མཐའ་དང་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྒྲུབ་པ་དང་བརྗོད་པ་མེད་

ལ། དེ་ཐམས་ཅད་བཀག་པའི་ཕྱིར་ན་བརྗོད་མེད་དུ་གདན་ལ་ཕབ་པ་ཞེས་བྱའོ།།

དེ་བས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁ་ནས་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་རྒྱུ་ཡོད་མེད་དང་། དོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བརྗོད་དུ་ཡོད་མེད་ནོར་ནས་གཞན་ལ་བརྒལ་བ་ནི་གཞན་ལུགས་ལ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་མ་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་ཁྱེད་རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་རང་མཚང་བསྟན་པ་དགོད་བྲོ་བའི་ཚུལ་དུ་སོང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་བརྗོད་མེད་བསམ་མེད་རྟོག་མེད་སྨྲོས་མེད་ཅེས་བསྟན་པའི་ཚེ། བརྗོད་མེད་མ་ཡིན་ཏེ་བརྗོད་མེད་ཅེས་ཁ་ནས་བརྗོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བསམ་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་དུ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྨྲོས་མེད་མ་ཡིན་ཏེ།

སྨྲོས་མེད་དུ་སྨྲོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་གོ་ན། བརྗོད་མེད་སོགས་ཀྱི་སྐབས་རྣམ་བཅད་དང་གཞན་སེལ་ལ་ཡང་གོ་བ་ཚུལ་བཞིན་མི་སྐྱེ་ན། ཚིག་དེ་དག་གིས་བསྟན་དོན་གོ་བ་ག་ལ་སྲིད་དེ། སོར་མོའི་རྩེ་མོས་ཟླ་བ་བསྟན་པ་ན་ཟླ་བ་ལ་མི་ལྟ་བར་སོར་རྩེ་ལ་བལྟ་བ་ལྟར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ན། ཁྱོད་རང་གིས་འོག་ཏུ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བཤད་ག་ལ་ནུས་ཞེས་སྨྲས་པ་ལྟར། ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་མཐའ་བྲལ་དང་བརྗོད་བྲལ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་གང་ན་ཡོད་མ་རྟོགས་པར་སྟོང་ཉིད་བཤད་ག་ལ་ནུས་ཏེ་ཚིག་དེ་ནི་བདེན་ནོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་ལས[1]། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་འདི་དག་ཕྱིས་རྟོམ་གྱི་ནང་ཚན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་གདམས་པར་གསུངས་པ་འདིས། དེང་སང་གི་བརྗོད་ཚུལ་ལྟར་མེད་དགག་འབའ

(1) ཞེབ་ངོས། ༣༠༢-༣༠༣

ཞིག་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཏུ་མི་བཞེད་པར་གསལ་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་། རེ་ཞིག་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མ་སོང་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་ཚུལ་གསུངས་པ་འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ངེས་ཤིང་།

གསུང་གཞན་རྩ་འཇུག་གི་ཊཱི་ཀ་སོགས་སུ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་འགལ་མེད་དོན་གཅིག་ཏུ་འཆར་ཚུལ་གསུངས་པས་བདག་ཅག་གིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཤད་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ལ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། ཚུལ་དེས་གནས་ལུགས་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་ཏུ་གོ་བ་གཏན་ནས་ཁེགས་པར་སོང་ངོ་། །དེ་འདྲའི་སྟོང་རྟེན་འབྱུང་ཟུང་འཇུག་འདུ་འབྲལ་མེད་པར་གོ་ན། དེ་ལ་གོམས་པས་སྤྲོས་བྲལ་ལ་ངེས་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་འོང་ཞིང་། མེད་དགག་འབའ་ཞིག་ལ་མཉམ་བཞག་ཅི་ཙམ་གོམས་ཀྱང་སྤྲོས་བྲལ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་པར་མཐོང་སྟེ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སྣང་སྟོང་ཡ་མ་བྲལ་བ་ཡིན་པ་ལ། ཡ་གྱལ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བས་ནམ་ཡང་མེད་དགག་གི་སྤྲོས་པ་མི་ཞིག་པར་མཐོང་ངོ་། །

༈ མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་ལས།[1] འཕགས་སེང་གཉིས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་ཡང་། སེམས་ཅན་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་བཞིན་དུ། གཞན་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བདག་དང་བདག་གི་བ་དང་། ཉམ་པོ་དང་ཤེས་པ་དང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱིས་འབྱེད་

(1) རྟོག་ངོས། ༥༧

པ་སོགས་ས་ཟིན་མེད་པའི་བཤད་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་རྟོག་པ་འཕར་རྒྱུད་གཉིས་ལས་རྒྱུད་པར་འདོད་ཀྱི་འཕར་མ་མི་འཐད་དེ།

ལུང་དོན་རིགས་པར་བཅས་ལས་འགལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དགག་རྟོག་སྒྲུབ་རྟོག་གཉིས་ལས་སྒྲུབ་རྟོག་ཏུ་འདོད་དེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་ཡོད་པར་རྟོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་རྟོག་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་མེད་པར་རྟོག་པའི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དགག་རྟོག་སྒྲུབ་རྟོག་གི་ཁྱད་པར་འཛིན་སྟངས་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་གཉིས་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] གཞན་དག་ལྟ་བ་མེད་དགག་ཟེར། །གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་དགག་པ་ཙམ། །དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཤུལ་དུ། །བསྒྲུབ་ཆོས་བདེན་མེད་འཕེན་ལ་ལྟོས། །རང་བཞིན་སྤྲོས་མཐའ་བཀག་ཤུལ་དུ། །སྤྲོས་ཚོས་དམིགས་མཐའ་ཀུན་དང་བྲལ། །དེ་སྐད་གཏན་ཚིགས་མེད་དགག་ཉིད། །ལྟ་བ་མཐའ་བྲལ་ཆེན་པོ་ལགས། །ཅེས་སོགས་ཏེ། མཁས་དབང་གཞན་དག་གིས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལྟ་བ་ནི་མེད་དགག་ཡིན་དགོས་ཀྱི་སྤྲོས་བྲལ་དུ་སྨྲས་ན་ཏ་ཤང་གི་ལུགས་སུ་འགྱུར་བར་བཞེད་ཅིང་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགོད་དགོས་པར་བཞེད་མོད་ཀྱི།

འོན་ཀྱང་རྣམ་པར་བརྟག་ན་གཏན་ཚིགས་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཙམ་ལས་ཐལ་འགྱུར་རྣམ་དག་ཏུ་འགྱུར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་སོགས་ཆོས་ཅན་མི་འགོག་པར་དེའི་སྟེང་གི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཤུལ་དུ་བསྒྲུབ་ཆོས་བདེན་མེད་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་འགོད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་དང་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་དགག

[1] ཏོག་ཛོས། ༧༣-༧༥

གི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

རང་བཞིན་ནི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་བུམ་སོགས་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་རྒོལ་བ་སོ་སོས་བཞག་པའི་སྤྲོས་མཐའ་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཡོད་མེད་སོགས་སྤྲོས་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་མཐའ་ཀུན་དང་བྲལ་བ་དེའི་ཕྱིར་གཏན་ཚིགས་ནི་མེད་དགག་ཉིད་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཚིག་གསལ་ལས། མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་འགོད་སྐབས་དངོས་སྨྲ་བས། དབུ་མ་པ་ཁྱེད་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་བཀག་ཤུལ་དུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླངས་བར་བྱེའོ།།

ཞེས་པ་ལ་ཟླ་བས་འདི་ནི་མེད་པར་དགག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་སྐབས་དེའི་གཏན་ཚིགས་མེད་དགག་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་མེད་དགག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལྟ་བ་ནི་མཐའ་བྲལ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ལགས་ཏེ། དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྤྲོས་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་ཉིད་ངོ་བོ་གཞན་དག་རྣམས། །དངོས་དང་དངོས་མེད་ཅིར་ཡང་སྨྲ། །དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས། །དོན་དམ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་མིན། །ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་བཞེད་ཚུལ་ཡང་གཞན་དག་རྣམས་ནི། ལ་ལས་དངོས་པོ་དང་། ལ་ལས་དངོས་མེད་སོགས་ཅིར་ཡང་སྨྲ་བར་མཛད་མོད་ཀྱི་དངོས་དངོས་མེད་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཙམ་ལས་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་མིན་པར་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།

ཁ་ཅིག་དོན་དམ་སྟོང་པ་ཉིད། །བདེན་སྟོང་མེད་དགག་དངོས་མེད་ཟེར། །དེ་

འདྲ་དོན་དམ་རྣམས་གྲངས་ལས། །རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་མིན། །ཚུལ་འདི་ཚུར་མཐོང་ཚད་མ་ཡིས། །རྙེད་དོན་དངོས་དང་དངོས་མེད་ཕྱིར། །དངོས་འགལ་བར་ན་ཕུང་གསུམ་བྲལ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་སྨྲ། །དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་དང་། །སྣང་བ་དངོས་པོར་འཛོག་པ་འདི། །བསྡུས་ཚན་རིགས་པའི་གོ་དོན་ཙམ། །གཉིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལགས། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡིག་ཆ་ཁ་ཅིག་ཏུ། དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་ནི། བདེན་སྟོང་མེད་དགག་དངོས་མེད་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་།

དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པ་ཙམ་ལས་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ནི་མིན་ཏེ། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་སོགས་དང་། ཡང་དག་ཏུན་སྤྱོས་པ་ཡི། །ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཉིད། །ཅེས་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་དོན་དམ་ཆེན་པོ་མཐའ་ཀུན་དང་བྲལ་དགོས་པར་གསུངས་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་སྨོས་ཅི་འཚལ། དེ་བས་ན་སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་དུ་བཞེད་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་ཚུར་མཐོང་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་དངོས་དངོས་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ན།

དངོས་འགལ་བར་ན་དེ་གཉིས་མིན་པའི་ཕུང་གསུམ་དང་བྲལ་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་མིན་པའི་ཕྱིར་ན་དངོས་མེད་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བར་མཛད་ཀྱང་། དེ་ལ་སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་དུ་འཛོག་པ་དང་སྣང་བ་དངོས་པོར་འཛོག་པ་འདི་ནི་བསྡུས་ཚན་ཁ་བྱང་གི་རིགས་པའི་གོ་དོན་ཙམ་སྟེ། དེ་འདྲའི་བློ་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐུགས་རྗེའི་ཕྱག་ཡངས་བརྒྱང་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་གྱི་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་མིན་ཚུལ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རེ་མདའ་བར་ཕུལ་

བའི་ཤོག་དྲིལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དང་བསྟུན་ན་ནི། དངོས་དང་དངོས་མེད་འདུས་བྱས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་གཉིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་ལགས་སོ།།

༡༩༽ རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་སྐོར།

༄༅ མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།[1] བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཚིག་སྟེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཀུན་བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་སྐྱེ་བ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། མི་གཉིས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པའི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལ་མདོར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། འདི་ལྟར་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྤྱོད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་སྤྱོད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བདུན་ནོ།།

བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་འདུས་པ་ཕན་ཚུན་དུ་ལྟོས་པ་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇུག་པ་མེད་དེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་བདག་དང་ཕ་རོལ་དང་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་གནས་པ་མེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་རང་གི་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་

(1) ཞེ་བ་ཇོས། ༤༩ན-༥༥ན

ཕྱིར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།

ནྭ་གྲོས་ཆེན་པོ་ སྲིད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་དང་བདག་གི་དང་བྲལ་བའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཏེ། རྒྱུ་དང་རིགས་པ་དང་། བྱེད་པ་དང་། ལས་དང་། འཁོར་བ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་འབྱུང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སྲིད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ནྭ་གྲོས་ཆེན་པོ་མི་སྲིད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྔོན་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མི་སྲིད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ནྭ་གྲོས་ཆེན་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།

ནྭ་གྲོས་ཆེན་པོ་དོན་དམ་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་གི་སོ་སོ་རང་གི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་ལྟ་བ་དང་། ཉེས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ནྭ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། གང་ན་ཅི་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། ནྭ་གྲོས་ཆེན་པོ་རི་དྭགས་འཛིན་གྱི་མའི་ཁང་པ་ན་གླང་པོ་དང་། བ་ལང་དང་། ལུག་ལ་སོགས་པ་མེད་ཀྱང་དགེ་སློང་དང་། དགེ་སློང་མ་ལ་སོགས་པས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་នོ་ཞེས་ངས་བཤད་དེ། དེ་ནི་དེ་དག་གིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་ཡང་། ནྭ་གྲོས་ཆེན་པོ། ཁང་པ་ཡང་ཁང་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་མ་ཡིན། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱང་དགེ་སློང་གི་ངོ་བོར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གླང་པོ་དང་། བ་ལང་དང་། ལུག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་དག་གུད་ན་མི་འཁོད་པའང་མ་ཡིན་ནོ།།

བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ནི་ཀུན་གྱི་ཐ་ཤལ་ཏེ། དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་རང་ཡང་མི་སྐྱེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གནས་སྐབས་མ་གཏོགས་པར་ཡང་མི་སྐྱེ་ལ། མི་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། འཐད་པ་མེད་པ་ལས་དགོངས་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༄ ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས། [1] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ལ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མོ་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པར་འདོད་པ་དེས་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟའོ། །གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །གཟུགས་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་སྟོང་པའོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། མཚན་ཉིད་མེད་པ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། དྲི་མ་མེད་པ། དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་མེད་པ། བྲི་བ་མེད་པ། གང་བ་མེད་པའོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཟུགས་

(1) ཕྱེབ་ཛོས། ༡༩༥ན-༡༩༥བ

མེད། ཚོར་བ་མེད། འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་བྱེད་རྣམས་མེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད། མིག་མེད། རྣ་བ་མེད། སྣ་མེད། ལྕེ་མེད། ལུས་མེད། ཡིད་མེད། གཟུགས་མེད། སྒྲ་མེད། དྲི་མེད། རོ་མེད། རེག་བྱ་མེད། ཆོས་མེད་དོ།།

མིག་གི་ཁམས་མེད་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་མེད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་དོ། །མ་རིག་པ་མེད། མ་རིག་པ་ཟད་པ་མེད་པ་ནས་རྒ་ཤི་མེད། རྒ་ཤི་ཟད་པའི་བར་དུ་ཡང་མེད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་མེད། ཡེ་ཤེས་མེད། ཐོབ་པ་མེད། མ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་ཏེ། སེམས་ལ་སྒྲིབ་པ་མེད་པས་སྐྲག་མེད་དེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐར་ཕྱིན་ཏོ། །དུས་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ།།

༈ ཤེར་ཕྱིན་ཁྲི་པ་ལས།[1] རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ། །རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་

(1) ཕྱིབ་ཛོས། ༡༧༡བ-༡༧༩བ

མྱེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མྱི་དམྱིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མྱེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ།

དེ་ལ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ནང་གི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མྱིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་དང་། ཡིད་དེ། དེ་ལ་མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། མྱིག་མྱིག་གིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། རྣ་བ་རྣ་བས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། སྣ་སྣས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། །ལྕེ་ལྕེས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ལུས་ལུས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཡིད་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཕྱིའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་། དྲི་དང་རོ་དང་། རེག་དང་ཆོས་རྣམས་ཏེ། དེ་ལ་མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་སྒྲས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། དྲི་དྲིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་

ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། རོ་རོས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། རེག་གིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། །ཆོས་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། འདི་དག་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཕྱིའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཕྱིའི་ཆོས་རྣམས་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟེ། འདི་ནི་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། མྱི་རྟག་མྱི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེས། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར་ཤར་ཕྱོགས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་། ལྷོ་ཕྱོགས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་། ནུབ་ཕྱོགས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་། བྱང་ཕྱོགས་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་། འོག་གི་ཕྱོགས་འོག་གི་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་། སྟེང་གི་ཕྱོགས་སྟེང་གི་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་

ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དོན་དམ་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། མི་རྟག་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཏེ། དེ་ལ་མི་རྟག་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་ཁམས་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ།།

གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་འདི་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མི་རྟག་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།

དེ་ལ་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་མཐའ་མི་དམིགས་པ་དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟེ། མི་རྟག་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར། མཐའ་ལས་འདས་པ་མཐའ་ལས་འདས་པས་སྟོང་ངོ་། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟེ། འདི་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་ཐོག་མ་མི་དམིགས་ཤིང་། ཐ་མ་ཡང་

མི་དམིགས་པ་དེ་ལ་འགྲོ་བ་མི་དམིགས། འོང་བ་ཡང་མི་དམིགས་ཏེ། མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།

དེ་ལ་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་གང་ཡང་དོར་བ་མེད་པ་སྟེ། མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། དོར་བ་མེད་པ་དོར་བ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་སམ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་མ་བྱས། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མ་བྱས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བྱས།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མ་བྱས་ཏེ། མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། གཟུགས་དང་། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེསཔ་དང་། མིག་དང་རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་ལྕེ་དང་། ལུས་དང་ཡིད་དང་། གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་དྲི་དང་། རོ་དང་རེག་དང་། ཆོས་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་

དང་། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། རྣ་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། སྣའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལྗེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་།

མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་དང་། རྣ་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་དང་། སྣའི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་དང་། ལྗེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་དང་། གཟུགས་ཡོད་པའི་ཆོས་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཆོས་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཏེ། འདི་དག་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།

དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་ནི་འཇིག་པའི་མཚན་ཉིད། ཚོར་བ་ནི་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད། འདུ་ཤེས་ནི་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད། འདུ་བྱེད་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། ཕུང་པོ་ནི་སྡུག་བསྔལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཁམས་ནི་གདུག་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེ་མཆེད་ནི་སྐྱེ་བའི་སྒོའི་མཚན་ཉིད། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི་འདུ་འཕྲོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཁྲོ་བ་མེད་པའི་མཚན་

ཉིད། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཐུག་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཡང་དག་པར་འདུས་པའི་མཚན་ཉིད། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད།

བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཚད་མེད་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམས་ནི་འཁྲུག་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ནི་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་ནི་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་རྣམ་པར་འགྲོལ་བའི་མཚན་ཉིད། སྟོབས་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད། མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་མཚན་ཉིད། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་ནི་མི་ཆོད་པའི་མཚན་ཉིད། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཕན་པ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནིཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པའི་མཚན་ཉིད། དགའ་བ་ཆེན་པོ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་མཚན་ཉིད། བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་ནི་འདྲེ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་མི་འཕྲོགས་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའི་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་གིས་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།

དེ་ལ་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་འདས་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་གནས་མི་དམིགས་པ་སྟེ། མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། མི་དམིགས་པ་མི་དམིགས་པས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདུས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ། མི་རྟག་མི་འཇིག་པའི་ཕྱིར། འདུས་པ་འདུས་པས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་།།

གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །དེ་ལ་དངོས་པོ་དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་ལྔ་སྟེ། ཕུང་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་བས། དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །ཇི་ལྟར་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ཞེ་ན། དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་དེ་ཡང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་བས། དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། །ཇི་ལྟར་ན་རང་བཞིན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ནོར་བ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་པས་མ་བྱས། མཐོང་བས་མ་བྱས་ཏེ། འདི་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།

དེ་ལ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་མ་བྱུང་ཡང་རུང་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་

གནས་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། ཆོས་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མ་ནོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཞན་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཆོས་དེ་དག་གི་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རབ་འབྱོར། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ།། །།

༄ རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།[1] རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འདི་ཀུན་མི་སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། །ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མ་ཡིན་ན། །སྡུག་བསྔལ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གསུངས་པ་དེ། །རང་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །རང་བཞིན་ལས་ནི་ཡོད་ཡིན་ན། །ཅི་ཞིག་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་གནོད་བྱེད་ལ། །ཀུན་འབྱུང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །འགོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོངས་གནས་ཕྱིར། །འགོག་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡིན། །ལམ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ནི། །སྒོམ་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༥ཀ-༡༥ཁ

༄ འཇུག་པ་ལས།[1] སྤྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད། །བཅུ་དྲུག་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། །སླར་ཡང་བཞིར་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན། །གང་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ། །ཡིན་ཕྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་། །དེ་བཞིན་རྣ་བ་སྣ་དང་ལྕེ། །ལུས་དང་ཡིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ། །ཐེར་ཟུག་གནས་པ་མ་ཡིན་དང་། །འཇིག་པ་མ་ཡིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་ཡི། །རང་བཞིན་མེད་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ནང་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད། །གང་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ། །ཡིན་ཕྱིར་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་། །སྒྲ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་། །ཆོས་རྣམས་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད། །ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །གཉིས་ཆར་རང་བཞིན་མེད་ཉིད་ནི། །ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད། །མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན། །སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི། །ངོ་བོས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན། །སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་གང་། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། །སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་བློ་ཅན་གྱི། །འཛིན་པ་བཟློག་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན། །སེམས་ཅན་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི། །མ་ལུས་ཁྱབ་བྱེད་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །ཚད་མེད་དཔེ་ཡིས་མུ་མཐའ་ནི། །མེད་ཕྱིར་ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོ་ཉིད། །འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་དེ། །ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་དེ། །ཆེན་པོར་འཛིན་པ་བཟློག་ཕྱིར་གསུངས། །དེ་ནི་དགོས་པ་མཆོག་ཡིན་པས། །དོན་དམ་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡིན། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་དེ། །མྱང་འདས

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༡༣ན-༢༡༩ན

དངོས་པོའི་བློ་ཅན་གྱི། །འཛིན་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །དོན་དམ་མཁྱེན་པས་དོན་དམ་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད། །རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ། །འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བཤད། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་ཉིད་གསུངས།།

གང་ལ་སྐྱེ་གནས་མི་རྟག་ཉིད། །དེ་དག་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་ཉིད། །གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད། །དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད། །མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བཤད། །ཐོག་མ་དང་པོ་ཐ་མ་མཐའ། །དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི། །ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་པར་བརྗོད། །འགྲོ་འོང་བྲལ་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟའི། །སྲིད་འདི་དེ་ཡིས་དབེན་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ། །མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས། །བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་ངེས་པར་བཤད། །དོར་བ་ཅེས་བྱ་འཕོར་བ་དང་། །འབོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྗོད། །དོར་མེད་གཏོང་པ་མེད་པ་སྟེ། །འགའ་ཡང་དོར་མེད་གང་ཡིན་པའོ། །དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན།།

དེ་དེའི་ཕྱིར་ན་དོར་མེད་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད། །འདུས་བྱས་ལ་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད། །གང་ཕྱིར་སློབ་མ་རང་སངས་རྒྱས། །རྒྱལ་སྲས་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས། །མ་མཛད་དེའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ལ། །སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་རེ་དྲུག་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་དྲུག་དང་། །གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ཅན་མིན་དེ་བཞིན། །འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྣམས། །ཆོས་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་

ཀྱི། །དེ་དག་གིས་དབེན་སྟོང་ཉིད་གང་། །གཟུགས་རུང་ལ་སོགས་དངོས་མེད་གང་། །དེ་ནི་རང་མཚན་སྟོང་པ་ཉིད།།

༈ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[1] རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་དངོས་རྣམས་ལ། །འདུས་པ་པ་ཡི་ངོ་བོ་མེད། །འདུས་པ་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་སྟོང་ཉིད་དོ། །དངོས་པོའི་སྒྲས་ནི་མདོར་བསྡུས་ན། །ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་བརྗོད་པ་ཡིན། །དེ་རྣམས་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་། །དེ་དངོས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །མདོར་བསྡུས་ན་ནི་དངོས་མེད་པ། །འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད། །དེ་ཉིད་དངོས་མེད་དེས་སྟོང་ཉིད། །དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དོ། །རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ནི། །རང་བཞིན་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དེ། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མ་བྱས་པས། །རང་བཞིན་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བསྟན། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འབྱུང་བའམ། །མ་བྱུང་ཡང་རུང་དངོས་སུ་ན། །དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད། །གཞན་གྱི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །ཡང་དག་མཐའ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད། །དེ་བཞིན་དངོས་པོའི་སྟོང་ཉིད་དོ། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་ལས། །དེ་དག་དེ་སྐད་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] དེ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྨྲས་པས་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། མིག་ནི་ནང་གི་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་ཞིང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༡༤བ-༢༡༥ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༢༡༥ན

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] འཕགས་ཡུལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་། །བོད་ན་རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་གཉིས། །དགོངས་པ་གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་གིས། །ཀ་དག་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་བསྒྲུབས། །ཆོས་འདི་ཀ་ནས་དག་པའམ། །གདོད་ནས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །བདེན་པ་གཉིས་ཆར་མ་སྐྱེས་པས། །མེད་ཅེས་བརྗོད་ལ་ཅི་ཞིག་ཆོམ། །ཀ་བ་ཀ་ནས་དག་པ་ཡི། །ཤུལ་ན་མི་སྟོང་ཙུང་ཟད་མེད། །ཀ་བ་མེད་ཅེས་མ་བཀག་ན། །ཀ་བ་མིན་ཞེས་ཅི་ཞིག་ཡིན། །ཀ་བ་ཁེག་པའི་སྟོང་པ་དང་། །ཤུལ་ན་ལུས་པའི་སྣང་བ་གཉིས། །སྟོང་དང་མ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ཏུ། །མི་རུང་སྲད་བུ་སྒྲིམ་པ་བཞིན།།

ཀ་བ་ཀ་བས་མི་སྟོང་དང་། །ཆོས་ཉིད་ཀ་བས་སྟོང་ངོ་ཞེས། །སྟོང་གཞི་བཞག་ནས་གཞན་སྟོང་པ། །ཚིག་དང་དོན་གྱི་གཞན་སྟོང་གཉིས། །ཨེ་མ་དེས་དེ་མ་སྟོངས་ན། །སྟོང་གཞི་མི་སྟོང་ལྷག་མར་ལུས། །གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས། །ལུང་དོན་རིགས་པར་བཅས་ལས་འགལ། །ཀ་བ་ཀ་བའི་བདེན་གྲུབ་གཉིས། །གཅིག་ན་གཅིག་ཁེག་གཅིག་ཀྱང་ཁེག། །གཞན་ན་ཀ་བ་མ་ཡིན་པའི། །བདེན་གྲུབ་ཁེག་ཀྱང་ཀ་བ་ནི། །གང་གིས་མི་སྟོང་དཔྱད་བཟོད་འགྱུར། །བདེན་གྲུབ་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར། །གཅིག་དང་ཐ་དད་མི་དགོས་ན། །བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་སོ་སྐྱེའི་ངོར། །བུམ་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། །མི་སྟོང་བུམ་པའི་ཕ་རོལ་ན། །བདེན་པར་གྲུབ་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན། །དགག་བྱའི་སྣང་ཚུལ་ངེས་སོ་ལོ།།

བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་། །དགག་བྱར་སྦྱར་ནས་སྟོན་པ་ནི། །རང་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༧༥-༧༨

རྒྱུད་གཞུང་ལ་གྲགས་མོད་ཀྱང་། །དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་ན། །དེ་སྐྱུར་བ་ལ་དགོས་པ་ཅི། །སྟོང་ན་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡང་། །ཀ་བ་མེད་པ་ལྟར་སེམས་ནས། །ཚིག་འབྲིའི་དོགས་པས་འདི་བྲུས་ཀྱང་། །ཚིག་འབྲིའི་འགལ་བ་འདི་ལ་ཆེ། །ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཀ་བ་ནི། །ཡོད་ཅེས་བྲུས་པས་མི་ཆོག་པར། །དེས་དེ་མི་སྟོང་ཅི་ལ་ཟེར། །དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཟེར་ན། །མ་ཡིན་ཀ་བ་ཡོད་ཅེས་དང་། །ཀ་བར་ཀ་བ་ཡོད་ཅེས་པ། །མི་མཚུངས་ཕྱི་མ་རྟེན་བརྟེན་པར། །དོན་གྱི་ཁས་བླངས་སོང་བ་བཞིན། །དོན་དམ་ཀ་བ་མི་དམིགས་ན། །ཀ་བ་ཀ་བས་མི་སྟོང་ཅི། །ཀུན་རྫོབ་ཀ་བ་ཀ་བས་ཞེས། །ལན་གཉིས་བརྗོད་པ་བརྡའ་ལ་སྨོངས། །རང་ནི་རང་གིས་མི་སྟོང་ན། །རང་ཡོད་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་སྟོང་། །དགག་བྱ་གཞན་དུ་མེད་གྱུར་ན། །རང་གིས་མི་སྟོང་ཁས་ལེན་འགལ། །སྤྱིར་ན་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དེས། །སྟོང་གོ་ངེས་པར་མི་ཆོད་དེ། །རྟ་ལ་བ་ལང་མ་གྲུབ་ཀྱང་། །རྟ་དེ་སྟོང་བར་ག་ལ་ངེས། །རྟ་མཐོང་དེ་ཡིས་བ་ལང་ལ། །ཅི་ཞིག་ཕན་ཏེ་ཅི་ཞིག་གནོད།།

དེ་ཕྱིར་མི་སྟོང་མྱང་འདས་དང་། །འཁོར་བའང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་དུ། །མི་རུང་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་དང་། །སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་འདི་ལ་མེད། །ཆུ་ཟླ་ཟླ་བ་མིན་ནོ་ཞེས། །གནམ་ཟླས་སྟོང་དང་ཆུ་ཟླ་རང་། །སྣང་དེ་ཟུང་འཇུག་ཡིན་ན་ཀོ། ཟུང་འཇུག་རྟོགས་པ་སུས་ཀྱང་སླ། །བ་ལང་རྟ་མིན་ཀུན་གྱིས་ཤེས། །བ་ལང་སྣང་བར་མངོན་སུམ་མཐོང་། །དེ་རྟོགས་ངོ་མཚར་ཆེའོ་ཞེས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྗེ་སྐྱེ་གསུངས། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི། །ཆུ་ཟླ་བརྟགས་ན་ཆུ་ཟླ་ཉིད། །ཅུང་ཟད་མི་རྙེད་མེད་བཞིན་དུ། །ཆུ་ཟླ་སྣང་བར་མངོན་སུམ་ཆེ། །མེད་དགག་ཡིན་ཡང་སྣང་རུང་བ། །སྟོང་དང་ཡོད་པ་སོ་སྐྱེའི་བློར།།

འགལ་ཡང་འདིར་ནི་མངོན་སུམ་དུ། །ཟུང་འཇུག་འདི་ལ་རྨད་བྱུང་ཞེས། །ངོ་མཚར་ཚིག་གིས་མཁས་རྣམས་བསྔགས། །སྟོང་པའི་ངོས་ནས་གཞལ་བ་ན། །མི་སྟོང་ཙམ་ཟད་ཡོད་མིན་ཕྱིར། །མེད་ཅེས་མཐའ་གཅིག་སྨྲར་བཏུབ་ཀྱང་། །མེད་དེའི་མེད་ཚུགས་མ་ཤོར་བཞིན། སྣང་བ་འགག་མེད་ཉིད་དུ་ཤར། །སྣང་དེའི་སྣང་ཚུགས་མ་ཤོར་བཞིན། །གཞི་མེད་སྟོང་པ་ཆེན་པོར་གནས། །དེ་ལ་འདི་སྟོང་འདིས་སྟོང་དང་། །འདི་སྣང་འདི་སྟོང་དབྱེ་བ་ཞིག །ནམ་ཡང་རྙེད་པ་མེད་པ་ལ། །ཁོ་ཐག་ནང་ནས་ཆོད་པའི་ཚེ། །དོན་ཆོལ་མཁན་པོ་དོན་མེད་པས། །ཡིད་ཆད་སྐྱོ་བ་མེད་ཀྱི་ཧྲིང་། །ཡིད་བདེ་ཐོབ་པ་ངོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་དང་།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] རིགས་པ་འདིས་ཆོས་ཉིད་རྟག་པ་བདེན་གྲུབ་དྲི་མ་རིམ་གྱིས་སྦྱོང་ཞིང་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱིའི་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་འདི་བས་ཐུ་བ་གཞན་མི་འདུག་ཅེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་རང་སྡེ་རྟག་བདེན་དེ་ལས་མཁན་ཆེན་གྱི་རིགས་པ་འདི་ཆེས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གོ། དེའང་ངོ་བོ་སྟོང་པའི་གནད་ཀྱིས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཤེས་བྱའི་ཁོངས་ན་དེ་བས་མཆོག་གཞན་མེད་པ་མི་བསླུ་བའི་དམ་པ་དང་། དུས་ཚད་མེད་དང་ཕྱོགས་ཚད་མེད་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་པས་གནོད་མེད་དུ་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་གཞུང་འདིར་དུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ན་གཅིག་བདེན་མི་འགྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཀྱང་། དོན་དུ་ཕྱོགས་དུས་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་མཐའ་དག་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་ལ་དཔྱད་ནས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༦–༡༠༧

འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་སམ། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་མིན་པར་སླ་ཡང་རུང་སྟེ་དོན་དུ་ཤེས་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཞིག་ཡིན་ཚད་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཕྱོགས་དུས་གང་ན་གཅིག་ཅེས་གང་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་བདེན་ནི་མི་སྲིད་ལ། ཚོས་དུ་མ་ལ་གཅིག་ཅེས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། ཤེས་བྱ་མིན་པ་བཅད་ནས་ཤེས་བྱ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་བཅད་པའི་དངོས་མེད། དངོས་མེད་བཅད་པའི་དངོས་པོ་སོགས་མདོར་ན་རང་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒྲ་དང་། རྟོག་པས་གཅིག་ཅེས་བཞག་མོད་ཀྱི། སོ་སོའི་གཅིག་ལའང་ནང་གསེས་མང་པོ་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་དབྱེ་བ་རེ་རེ་ལ་གཅིག་ཅེས་བཏགས་པའང་། མཐར་བེམ་ཤེས་རྫུལ་དང་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱི་བར་དུ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི་གཅིག་པུ་ཞིག་མི་རྙེད་ལ། ཆ་མེད་གཉིས་པོའང་ཇི་སྲིད་དམིགས་པ་དང་མ་བྲལ་གྱི་བར་དུ་གཅིག་པུར་བདེན་པ་མི་འགྲུབ་པ་དེས་ན་གཅིག་ཅེས་གང་བཞག་པ་ཀུན་ལ་དཔྱད་ན་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་གཅིག་པུར་བདེན་པ་ཞིག་མི་འགྲུབ་བོ།།

དེས་ན་ཤེས་པ་སྔ་མའི་ཡུལ་ཡང་འདི། ཕྱི་མའི་ཡུལ་ཡང་འདི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་ཚོས་དུ་མ་ལ་གཅིག་ཏུ་བཏགས་པར་ཟད་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བ་འདི་ངས་མཐོང་བའང་འདི་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཕྱོགས་ཐ་དད་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་གཅིག་པུར་གཟུང་བ་ནི། ཡུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གདགས་གཞིའི་ཚོས་དུ་མ་ལ་གཅིག་ཏུ་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི། མདོར་ན་ཕྱོགས་དུས་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་ཀྱང་གཅིག་བདེན་ནི་མི་སྲིད་དོ།།

༈ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] བདག་ལ་གཞན་སྟོང་སྒྲུབ་པའི་ཁུར་ཀྱང་མེད། །རོང་ཀློང་རྣམ་གཉིས་ཀླུ་སྒྲུབ་གཞུང་དང་མཐུན། །དམན་པ་བདག་ཀྱང་རྗེ་གཅིག་དེར་འདུན་ཀྱང་། །མ་བྲིས་དབང་མེད་ཕ་རོལ་ཚིག་གིས་བསྐུལ། །གཞན་སྟོང་དགྲ་ལྟར་ལྟ་བའི་བུམ་སྐྲ་འགྲེང་། །དེ་ལ་འཕང་བ་ཁྲབ་འཇུག་མདུང་ཐུང་འདི། །ཇི་སྲིད་ཕ་རོལ་ཁས་ལེན་རྗེས་འབྲངས་ན། །ཡང་ནས་ཡང་དུ་རྒྱུ་ཞིང་འབིགས་པར་བྱེད།།

༈ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[2] སྔ་རབས་རང་སྟོང་སྨྲ་བ་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པས། དེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་གོ་མི་ཆོད། དོན་དམ་པར་མེད་པ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གྲུབ་ཀྱི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་མི་ཟློག་པས། འདི་དང་གཞན་པའི་ཁས་ལེན་མི་འདྲ་སྟེ། འདི་ལ་གོ་བ་ལེན་རྒྱུ་ཡོད་ལ། ཅིག་ཤོས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔ་རབས་གཞན་སྟོང་པ་ལྟར་ན། ཁས་བླང་དེ་སྐྱོན་མེད་དུ་གྲུབ་སྟེ། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ངོ་ན་སྣང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་དེ།

འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གོ་མི་ཆོད་ལ། དོན་དམ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་ཞིང་དེ་དག་དོན་དམ་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་མིན་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཆོད། དོན་དམ་པར་མེད་པས་མེད་གོ་ཆོད་ཅེས་ཟེར། རང་སྟོང་པའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཤ་སྟག་པས། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་ལ། གཞན་སྟོང་པའི་ལུགས་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༧༦-༡༧༨

(2) ཤོག་གྲངས། ༤༤༨-༤༥༡

ལ། དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དོན་དམ་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རང་ལུགས་རབ་ལན་དུ་གསལ་ཏེ་རང་སྟོང་སྨྲ་བའི་ལུགས་སོ། །ཕྱི་མ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དམ་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་གནས་སྣང་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི། དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་བཟོད་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པ། ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་នོ། །འདི་གཉིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྟོང་བར་སྒྲུབ་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་བདག་གཉིས་དང་། དེས་བསྐྱེད་པའི་མ་དག་འཁོར་བའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་གནས་སྣང་མི་མཐུན་ཏེ། བདག་མེད་ལ་བདག་ཡོད་པར་སྣང་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཀྱང་མ་དག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། བདག་མེད་ཀུན་མཁྱེན་པས་ཕྱེ་བ་ཟབ་མེད་སྒྱུང་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མ་འཁྲུལ་ཞིང་གནས་སྣང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

བདག་མེད་པ་ལ་བདག་མེད་པར་དམིགས་པ་དང་། རང་བཞིན་དག་པ་ལ་དག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། ༔ །དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པར་དཔྱད་བཟོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་སྣང་སྟོང་བདེན་གཉིས་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དག་པའི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཡང་དུ་མར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི་མི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པས། འདི་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་གོ་དགོས་ཀྱི། སྔ་ཕྱིའི་དོན་དམ་འཇོག་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་ཕན་ཚུན་རྩོད་པ་སྨྲ་ན་གཞན་སྟོང་རང་གི་ལུགས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་བྱེད་དོན་དམ་དཔྱོད་རིགས་ཡིན་ན། རིགས་པ་དེས་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་མཚན་ཀུན་བྲལ་གྱི་

སྟོང་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི། མི་སྟོང་ན། བདག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའང་མི་ལྡོག་སྟེ། སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པ་དང་། སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་དེ་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཟློག་ཏུ་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པའི་འཇུག་པ་ཁྱད་མེད་པས་འཁྲུལ་པའི་བདག་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་མ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་ལའང་བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་འགྱུར་བོ།།

བདེན་གཉིས་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནམ་ཡང་མི་ཟློག་པར་འགྱུར་ཀྱང་། གནས་སྣང་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་གཉིས་འདི་ཡང་ཁས་ལེན་ငེས་པར་དགོས་ཏེ། སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཆོས་ལའང་། འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་བསླུ་མི་བསླུའི་ཁྱད་ཕྱེ་དགོས་ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཚད་འཁྲུལ་སྣང་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །དོན་དམ་པའི་མིང་བཏགས་ཚད་སྟོང་རྐྱང་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ལ་གཞལ་ལུགས་ཀྱི་མིང་སོ་སོར་འོང་བའི་ཚུལ་གཉིས་འདི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །དགེའོ།།

༄ བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] བདེན་མེད་ཅེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ནི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིད་ངོར་འཆར་གྱི་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་འཆར་བ་མི་སྲིད་དོ། །གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་དང་དགག་བྱ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་དུ་ཤར་ན་དོན་དམ་པ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་གཞན་སྟོང་པ་དག་དགག་པའི་ འོས་སུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རྗེས་དཔག་གམ་དོན་དམ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་འདི་ཞེས་རྟེན་པའམ་

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༥༣-༡༥༩

གཟིགས་སོ་ཞེས་ནན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་དེ་དག་གིས་གཞན་སྟོང་ཇི་ལྟར་བཀག་ཀྱང་རང་གི་ཞེ་ཕུགས་གཞན་སྟོང་གིས་དབང་བྱས་པ་མ་ཚོར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།

དེས་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོག་པ་མེད་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་རང་མཚན་གཟིགས་པ་དེ་ནི་མཐའ་ཀུན་གྱིས་སྟོང་པའི་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་བརྗོད་བྲལ་གྱི་གནས་ལུགས་དེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དོན་དམ་དེ་ཡང་བློའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཙམ་ནི་སྐབས་འདིར་དཔྱད་མི་དགོས་ཏེ་དེ་ལ་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] དེ་ལྟར་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་ན་དམིགས་པར་བྱར་མེད་པ་སྟོང་པ་ཡིན་བཞིན་དུ། ཐ་སྙད་དུ་སྣང་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་ཤར་བ་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པས་ཐུབ་པ་བདེན་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་དེ། ཚིག་དེས་ཐུབ་པ་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པ་སྟོན་གྱི། དེ་ལས་དོན་གཞན་ཙང་མི་སྟོན་ཏེ། གཞན་དུ་གོ་ན་ཐུབ་པ་དགག་བྱའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་མ་ཡིན་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་མི་སྟོང་སྟེ་ཆོས་ཅན་གཞན་སྟོང་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའི་སྐབས་རང་མཚན་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་སུ་བཤད་ནས་དེས་སྟོང་པར་བཤད་ཀྱི། དེ་མིན་ན་འདུས་བྱས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་། འདུས་མ་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་། མཚན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་སོགས་སྟོང་གཞི་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་དོན་མེད་དོ། །དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཞེས་པའི་ཆོས་མཚན་ཉིད་སོགས་ལས་ཐ་དད་པ་དེས་སྟོང་གི་རང་རང་གི་རང་མི་སྟོང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འདུས་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༩༤༩-༩༤༨

བྱས། འདུས་མ་བྱས། ཆེན་པོ། མཐའ་འདས། རང་མཚན་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ཟློག་པར་མི་ནུས་པས། དེ་དེའི་འཛིན་པ་ཟློག་ཕྱིར་གསུངས་པ་དོན་མེད་དོ།།

དེ་དེར་བདེན་པ་མ་བཟུང་ན། དེར་བཟུང་བས་ཅི་གནོད་སྙམ་ན། གཟུང་འཛིན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པས་ནམ་ཡང་མི་ཁེགས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཟུང་འཛིན་མེད་པའི་མཉམ་བཞག་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒོམ་པས་མི་འཐོབ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་མེད་པ་ཞེས་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་ལ། མཉམ་བཞག་སྣང་མེད་ཀྱང་དོན་མེད་དོ། །བདེན་གྲུབ་ཏུ་མ་སྣང་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་སྣང་བས་ཅི་ཡང་མི་གནོད་པས། དེ་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པས་མི་སྣང་བར་བྱ་དོན་མེད་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་མཉམ་བཞག་གི་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྣང་བར་བྱས་ན་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཇིག་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དཔྱོད་རྟོགས་གཉིས་ཀྱི་ངོར་བུམ་སོགས་ཡེ་ནས་མེད་དོ་གསུངས། ༈ དོན་དཔྱོད་ཀྱི་ཁེགས་པས་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ངོར་ཁེགས་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ངོར་ཡོད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བ་བསླུ་མེད་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེའི་གནས་ཚུལ་དམིགས་སུ་མེད་པ་དོན་དམ། དེ་གཉིས་འགལ་མེད་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུ་བ་སྟོང་རྗེན་འབྱུང་ཟུང་འཇུག་གམ། དོན་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་རིགས་པས་བཀག་ཚད་མེད་དགག་ཏུ་འཛིན་དགོས་ཏེ། མ་ཡིན་དགག་ཏུ་བྱས་ན་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་། མ་སྟོང་ན་སྟོང་རྗེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་འཆར་ཏེ། སོ་སོའི་ངོ་བོས་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་རྟ་ལ་བ་གླང་གིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་རྗེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་བྲོའ།།

དེས་ན་བུམ་པ་བུམ་པས་མི་སྟོང་ཞེས་དགག་བྱ་གཞན་གྱིས་སྟོང་ན། དེའི་གྲུབ་དོན། ཆོས་ཅན་བུམ་པ་རང་གི་ངོ་ནས་མི་སྟོང་བར། སྒྲོ་བཏགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ངོ་བོ་ཉིད་སོགས་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྟོང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་ནི་མི་སྟོང་ལ་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལྟར་བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ཆོད་ལ་སྦྱར་དགོས་པ་འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་དོན་མེད་དེ། དེ་སྦྱར་མི་དགོས་ཏེ། ཅེས་ཀྱང་མ་སྦྱར་མི་རུང་ན་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་འགྱུར་རོ།།

༈ སྟོང་ཐུན་སེང་གེའི་ང་རོ་ལས།[1] དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཀྱང་དེས་སྙིང་པོའི་ཡོན་ཏན་འགོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཡོན་ཏན་བླ་ན་མེད་པ་ཡོད་ཀྱང་ངོ་བོ་སྟོང་བར་འདི་བས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཁོར་ལོ་བར་བས་བསྟན་དོན་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བསྟན་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་སྟེ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་འདུ་འབྲལ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་འདི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པས། ཚུལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཕྱིར།

(1) ཞེབ་ཐོར། ༥༤༥-༥༤༧

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དོན་ལ་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པའང་འཁོར་ལོ་ཐ་མར་གཏོགས་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྟེ། རིགས་ཁམས་ཉེར་བུ་སྦྱོང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ་སོགས་མདོ་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་གསལ་བར་ངེས་ནུས་སོ། །དེས་ན་འཁོར་ལོ་བར་བར་བསྟན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐ་མར་བསྟན་པའི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་དག་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་དགོས་པས། འཁོར་ལོ་བར་བ་དང་ཐ་མའི་ངེས་དོན་གྱི་སྐོར་རྣམས་དབྱེ་གསལ་མེད་པར་གཉིས་ཀ་ངེས་དོན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་གློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱིས་བཞེད་པ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ།

དེ་གཉིས་གཅིག་ངེས་དོན་བྱས་ན་གཅིག་དྲང་དོན་བྱ་དགོས་པའི་འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད། ཟུང་དུ་ཚོགས་པར་བྱས་ནས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་རྒྱུ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་མན་ངག་གི་གནད་འབྱུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་དག་གནད་གཅིག་ཏུ་འབབ་པར་ཤེས་དགོས་ཤིང་། མཐར་ཐུག་གི་དོན་འདི་ལ་ཀླུ་ཐོགས་རྣམ་གཉིས་སོགས་འཕགས་པ་རྣམས་དགོངས་པ་གཅིག་སྟེ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་སེམས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ སྟོང་ཐུན་སེང་གེའི་ང་རོ་ལས།[1] ད་ནི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་བཟློག་པ་ལ། མི་སྟོང་པར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་བཟློག་པ། སྟོང་པ་ཕྱང་ཆད་དུ་ལྟ་བ་བཟློག་པ། མི་རྟག་པར་འདུས་བྱས་སུ་འཛིན་པ་བཟློག་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བྱང་སེམས་

(1) ལེབ་གྲངས། ༥༦༩-༥༩༣

བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དྲི་མའི་སྦུབས་སུ་གནས་པ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འདྲ་ལགས། མུ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པར་བྱས་ནས། བྱིས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པས་འཇིགས་པར་གྱུར་པའི་གནས་རྣམ་པར་སྤང་བའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་སྒོ་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གནས་སྣང་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྟོན་ཏེ་འདི་ལ་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། །མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་ཐར་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མ་སྟོང་ན་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡོད་ཀྱང་སྟོང་གོ་མི་ཆོད་དེ། སྟོང་པ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ཐ་ཤལ་བ་གཅིག་གཅིག་གིས་སྟོང་པ་སྟེ། དེ་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། གཞན་ཡང་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྟག་པ་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ་གཉིས་ཀར་ཡང་ཉེས་པ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། སྤྲོས་པ་བདུད་ཀྱིས་བཟུང་བ་ཡིན། །ཡོད་དང་མེད་ལས་འདའ་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། ཆོས་མཆོག་མྱ་ངན་འདས་པ་ལས་ལྷག་

པའི་ཆོས་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཡང་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའོ།།

ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་གི་དོན་དེ་བཞིན་དུ། རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཡང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་རུང་བ། ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པ། དུས་ཇི་སྲིད་དུ་རྟག་པ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ། ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པར་རིས་མེད་དུ་འཆར་བ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྟོང་པར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ཆོས་གཞན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་རུང་བ་སོགས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་སྲིད་ཅིང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གྲུབ་འབྲས་སུ་ཡང་མི་བཏུབ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་དཔྱོད་པའི་ལག་རྗེས་ལ་བདེན་གྲུབ་གཅིག་འགྲུབ་པ་ནི་སྣང་བ་ལས་མུན་པ་ལྷར་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེའི་ངོར་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་དེ་མི་སྟོང་པར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མ་ནུས་པར་གྱུར་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་དེ་སྒྲུབ་པ་དོན་མེད་ཀྱི་ངལ་བར་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་གི་དབྱིངས་ཕྱོགས་མ་གོ་བ་དག་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་མེད་དགག་ཙམ་ལ་རིགས་དང་ཆོས་དབྱིངས་དང་སྟོང་ཉིད་དུ་བཟུང་ནས་ཡོན་ཏན་ཡེ་ལྡན་དུ་སྨྲ་བའི་གཞུང་ལ་འགལ་བ་སྒྲུབ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རུང་སྟེ།

ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། ཆོས་འདོད་མ་ཡིན་རྙེད་པ་དོན་གཉེར་བ། །བསྡམས་པ་མིན་དག་བྱང་ཆུབ་སློབ་བོ་ཞེས། །སྨྲ་འགྱུར་ཁ་ཅིག་ཕྱི་མའི་དུས་འབྱུང་སྟེ། །སྨྲ་ལ་དགའ་ཞིང་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞེས་སྨྲ། །ཞེས་དང་། སྟོང་ཉིད་མ་སྐྱེས་སུས་ཀྱང་བྱུས་མ་ཡིན། །མ་མཐོང་འོང་བ་མ་ཡིན་འཕོ་མེད་ན། །དམིགས་

གནས་བདག་ཅག་སྟོང་ཉིད་ལེགས་བསླབས་ཞེས། །འཇིར་བ་དེ་དག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་པོ་ཡིན། །ཞེས་དང་། མེད་པའི་ཆོས་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ན། །བྱིས་པ་གང་ཡིན་གཡོ་བ་དེ་ཡིས་བཅིངས། །ཞེས་དང་། སྡུད་པ་ལས། ཕུང་འདི་སྟོང་ཞེས་རྟོགས་ནའང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་སྐྱེ་མེད་གནས་ལ་དད་མ་ཡིན།།

༈ སོར་ཕྲེང་གི་མདོ་ལས།[1] དེ་ནས་སོར་མོའི་ཕྲེང་བས། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་སླར་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །འཇམ་དཔལ་ཁྱོད་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་བའི་མཆོག་ན། འཇིག་རྟེན་ན་སྟོང་པ་མཐོང་བ་གང་ཡིན། སྟོང་པ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཅི། ཤེས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་མྱུར་དུ་སྨྲོས་ཏེ་ངའི་ཐེ་ཚོམ་མྱུར་དུ་ཆོད་ཅིག །དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པས། སོར་མོའི་ཕྲེང་བ་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་སྨྲས་པ།།

སངས་རྒྱས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ནམ་མཁའ་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ། །སངས་རྒྱས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ནམ་མཁའ་མཚན་མ་མེད་ལས་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ནམ་མཁའ་གཟུགས་མེད་གྱུར་པའོ། །ཆོས་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །ཡེ་ཤེས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡེ་ཤེས་སྐུ། །གཟུང་དུ་མེད་ཅིང་རེག་ཏུ་མེད། །ཆགས་མེད་ཡེ་ཤེས་དེ་བཞིན་གཤེགས། །ཐར་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་མེད། །ཐར་པ་སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་གཤེགས། །སྟོང་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་དག །སོར་ཕྲེང་ཁྱོད་ཀྱིས་ག་ལ་ཤེས།།

དེ་ནས་སོར་མོའི་ཕྲེང་བས། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་སླར་འདི་

[1] ལྡེབ་ངོས། ༡༥༨བ-༡༦༠བ

སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། སྤྲིན་ཆེན་པོ་ལས་ཆར་རབ་ཏུ་བབ་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་བྱིས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས། སེར་བའི་འབྲུ་བླངས་ཏེ། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བཻ་ཌཱུརྻ་བསམས་ནས། ཁྱིམ་དུ་ཁྱེར་བ་དང་། ཧ་ཅང་གྲང་ཆེས་ནས་གཟུང་མ་ནུས་ཏེ་གཏེར་དུ་བཞོ་སྙམ་ནས། བུམ་པའི་ནང་དུ་ལེགས་པར་བཅུག་པ་དང་། སེར་བའི་རིལ་བུ་དེ་ཞུ་བར་མཐོང་ནས། སྟོང་པའོ་སྙམ་སྟེ་ཅང་མི་ཟེར་བར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཙུན་པ་འཇམ་དཔལ། ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བསྒོམས་ཤིང་། སྟོང་པར་ཟབ་ཏུ་བསམས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་མི་ཟད་པར་མཐོང་ངོ་།།

ཐར་པ་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ལའང་སྟོང་པར་མཐོང་ཞིང་རྟོག་གོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། སེར་བའི་རིལ་བུ་ལ་ནོར་བུ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། ནོར་བུའང་སྟོང་པར་སྒོམ་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་ཀྱང་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལ་སྟོང་པར་སེམས་ཏེ། ཆོས་སྟོང་པ་མཐོང་ནས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་སྟོང་པར་འཇིག་པར་བྱེད་དོ། །སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱང་གཞན། སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་གཞན་ཏེ། སེར་བའི་རིལ་བུ་ལྟ་བུར་ཉོན་མོངས་པ་བྱེ་བ་ནི་སྟོང་པའོ། །སེར་བའི་རིལ་བུ་ལྟ་བུར་མི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་མྱུར་དུ་འཇིག་གོ། །ནོར་བུ་བཻ་ཌཱུརྻ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ནི་རྟག་པ་སྟེ་ཐར་པའི་མཐའ་ཡང་ནོར་བུ་བཻ་ཌཱུརྻ་བཞིན་ནོ།།

ནམ་མཁའ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུགས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐར་པ་ཡང་གཟུགས་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཐར་པ་གཟུགས་མེད་པ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་ཐར་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ། དབྱེ་བ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་སྲུ་མ་བྱེད་ཅིག །འཇམ་དཔལ། གང་གྲོང་ཁྱེར་བརྩེགས་པའི་ཁྱིམ་སྟོང་པ་ན་མི་མེད་

པས་སྟོང་ངོ་། །བུམ་པ་ནི་ཆུ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། །ཀླུང་ནི་ཆུ་མི་འབབ་པས་སྟོང་ངོ་། །ཅི་གྲོང་གི་བར་སྐབས་ཁྱིམ་མེད་པ་ལ་སྟོང་པ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའམ། ཅི་ཁྱིམ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་ནམ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མ་ཡིན་གྱི། མི་མེད་པས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཅི་བུམ་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་ནམ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆུ་མེད་པས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའོ།།

ཅི་ཀླུང་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་ནམ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆུ་མི་འབབ་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཐར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཐར་པ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པ་བྱེ་བའི་མི་དང་། ལྷ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཀྱེ་མ་བཙུན་པ་འཇམ་དཔལ་ནི་སྨྲང་བུའི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་དེ། སྟོང་པ་དང་། མི་སྟོང་པའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་མི་ཤེས་སོ། །གཅེར་བུ་པ་ཡང་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་སྒོམ་སྟེ།

༔ རྒྱུད་བླ་མ་ལས།[1] རང་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་དེ། །དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་བྱ་ཡིན། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འོད་འབར་བ། །མིག་མེད་པས་ནི་མཐོང་བ་མེད། །འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །རྣམ་དབྱེ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །གློ་བུར་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གི །རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །བླ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མ་ཡིན། །སྤྲིན་དང་རྨི་ལམ་སྒྱུ་བཞིན་དེ་དང་དེར།།

ཞེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཀུན་སྟོང་པ་ཞེས། །གསུངས་ནས་ཡང་འདིར་རྒྱལ་

(1) ཕྱི་ཅ་ཇོས། ༦༡བ-༦༢ན

རྣམས་སེམས་ཅན་ལ། །སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཡོད་ཅེས་ཅི་སྟེ་གསུངས། །སེམས་ཞུམ་སེམས་ཅན་དམན་ལ་བརྙས་པ་དང་། །ཡང་དག་མིན་འཛིན་ཡང་དག་ཆོས་ལ་སྐུར། །བདག་ཆག་ལྷག་པའི་སྐྱོན་ལྔ་གང་དག་ལ། །ཡོད་པ་དེ་དག་དེ་སྤང་དོན་དུ་གསུངས།།

༄ རྒྱུད་བླའི་ཐོགས་འགྲེལ་ལས།[1] འདིས་ཅི་བསྟན་ཞེ་ན། གང་གཱའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་འདི་ལས་བསལ་བར་བྱ་བ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ལ། གློ་བུར་བའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་ནི་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ལ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་དག་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ནི། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡོད་པ། བྲལ་ཤེས་པ། ཉོན་མོངས་པའི་སྦུབས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ། བྲལ་མི་ཤེས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་ལས་འདས་པ་ནི་མི་སྟོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་གང་ཞིག་གང་ན་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ངོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ལ། གང་ཞིག་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་རྟག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་སོ། །ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་ནི་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་གང་ཞིག་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ལས་སེམས་ཕྱི་

(1) སྡེ་དགེ། ༡༡༩བ-༡༡༥ན

རོལ་ཏུ་རྣམ་པར་གཡེང་ཞིང་རྣམ་པར་འཁྲོ་ལ་མཉམ་པར་མི་འཇོག་ཅིང་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་དེས་ན་དེ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་དག་པའི་དབྱིངས་རྟོགས་ཤིང་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བར་མི་ནུས་སོ།།

འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྔར་མ་མཐོང་མ་རྟོགས་པའོ་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཇི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་སྙིང་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་ལྷུང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྙིང་པོ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཇི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཆོས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་རྣམས་ནི་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཚུལ་གཅིག་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་རྟོགས་ནས། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་འདིར་གང་གིས་ས་བཅུ་ལ་གནས་

པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅུང་ཟད་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་མཐོང་བར་འདོད་དོ།།

དེ་སྐད་དུ། སྤྲིན་མཐོང་མཁའ་ལ་ཉི་བཞིན་འདིར་ཁྱོད་ཕྱོགས་གཅིག་བློ་གྲོས་ཅན། །བློ་མིག་དག་པའི་འཕགས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཐོང་མ་ལགས། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཆོས་སྐུ་གང་དག་བློ་གྲོས་མཐའ་ཡས་པ། །ཤེས་བྱ་མཐའ་མེད་མཁའ་དབྱིངས་ཁྱབ་པ་དེ་དག་གིས་ཀུན་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ས་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པའི་མཆོག་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མ་ཡིན་ན། ཁམས་འདི་ལྟ་བར་དཀའ་བ་དེས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལས་བརྩམས་ཏེ། བསྟན་པ་འདིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། བསྟན་པའི་དགོས་པ་སྡུད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཏེ། གཅིག་གིས་ནི་དྲིས་ལ། གཉིས་པས་ནི་ལན་བསྟན་པའོ།།

སྤྲིན་དང་རྨི་ལམ་སྒྱུ་བཞིན་དེ་དང་དེར། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཀུན་སྟོང་པ་ཞེས། །གསུངས་ནས་ཡང་འདིར་རྒྱལ་རྣམས་སེམས་ཅན་ལ། །སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཡོད་ཅེས་ཅི་སྟེ་གསུངས། །སེམས་ཞུམ་སེམས་ཅན་དམན་ལ་བརྙས་པ་དང་། །ཡང་དག་མི་འཛིན་ཡང་དག་ཆོས་ལ་སྐུར། །བདག་ཆག་ལྷག་པའི་སྐྱོན་ལྔ་གང་དག་ལ། །ཡོད་པ་དེ་དག་དེ་སྤོང་དོན་དུ་གསུངས།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] བཞི་པ་རིགས་བསྟེན་པའི་འཐད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོགས་པ་གཅད་པའི་སྒོ་ནས་དྲི་བ་དང་། དེའི་ལན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲིན་དང་རྨི་ལམ་སྒྱུ་བཞིན་དེ་དང་དེར། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཀུན་སྟོང་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༥༣-༡༥༩

ཞེས། །གསུངས་ནས་ཡང་འདིར་རྒྱལ་རྣམས་སེམས་ཅན་ལ། །སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཡོད་ཅེས་ཅི་སྟེ་གསུངས། །ཞེས་པ་སྟེ། དེའང་བཀའ་བར་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་སྒྱིན་ལྟ་བུ་དང་། མི་བདེན་པ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ།

འདིར་ཡེ་ནས་འགྱུར་མེད་དུ་ཡོད་པས་རྟག་པ་དང་། རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་དབེན་ ༼༣༽པ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པས་འདུས་མ་བྱས་སུ་བསྟན་པ་དག་ ༼༤༽ འགལ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞེས། བློ་དམན་རྣམས་ཀྱི་དགོས་པ་བསྡུ་ ༼༡༽ བའི་ལན་དུ། སྙིང་པོ་འདིའང་སྐྱོན་དང་འདུས་བྱས་པ་ལ་སོགས་པས་སྟོང་པའི་ ༼༢༽ ཕྱིར་སྟོང་པ་ཡིན་གྱིས། རང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་འདོར་བའི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་དབྱེ་ཅེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །བློ་བུར་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གིས། །རྣམ་དབྱེ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །བླ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མ་ཡིན། །ཅེས་སྔར་ཡང་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།

གཉིས་པ་དེའི་ལན་བཤད་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་མཐའ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཁམས་ནི་འདུས་མ་བྱས་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་འཁོར་བའི་བདེ་སྡུག་རྟེན་པ་རྣམས་སྤྲིན་ལྟར་སྣང་སྟེ། དེའང་ ༼༣༽ ཉོན་མོངས་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི་སྤྲིན་དང་འདྲ་ལ། ལས་ནི་རང་བཞིན་མེད་ལ་སྣང་བས་རྨི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་སྒྱུ་མ་དང་། སྤྲུལ་པ་ལྟར་བསྟན་པས། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཐར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་སྐུར་དུ་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་ལྔ་འབྱུང་བས། དེ་དག་བསལ་

བའི་ཕྱིར་ཁམས་དོན་དམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] དེའང་ཐ་སྙད་པ་ཁ་ཕྱིར་ལྟ་བ་དག་ནི་ཀ་བ་ལྟ་བུ་གཟུགས་སོགས་རང་སྟོང་དུ་འདོད་དེ། སྣང་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་མི་རུང་བ་སྣང་བ་མཐོང་བ་ལྟར་སྟོང་པ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་སྐྱོན་དམིགས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ནང་དུ་རྟོགས་པ་དག་བློ་ཡུལ་སྟོང་པས་གཟུགས་སྟོང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་བློ་ལ་ཤར་ཡང་གཟུགས་རང་མཚན་པ་མེད་པས་གཟུགས་དེས་བློ་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ་ཞེས་འཆད་ལ། བློ་སྣང་གི་གཟུགས་དང་། གཟུགས་སྣང་གི་བློ་དེ་ནང་དང་། བློས་སྟོང་གི་གཟུགས་དང་། གཟུགས་སྟོང་གི་ཡུལ་དེ་ཕྱི་དག་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བས་གཅིག་ཐ་དད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལས་སྟོང་པ། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་པར་དགོངས་པའོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[2] འདི་ལ་སྐྱོན་རྣམས་སྤྲང་དུ་ཡོད་ལ། བྲལ་ཤེས་པས་སྟོང་ལ། ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་པས་མི་སྟོང་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། རྣམ་དབྱེར་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །གློ་བུར་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གིས། །རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །བླ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཚུལ་འདི་ནི་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་པོའི་དོན་ལ་རྒྱས་པ་དག་གི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །ད་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ནི། ཚུལ་འདི་མི་ཤེས་སྟོང་པ་ཕྱང་ཆད་པ། །ཕིག་ཏུ་ཡོད་མེད་མཐའ་བྲལ་ཞེས་སྨྲ་ཡང་། བྲལ་གཞི་མི་ཤེས་སྲིད་རྩེའི་ལྟ་བ་ཅན། །བསྟན་པ་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱུར་པས་ན། །ནམ་མཁའི་

(1) ཐོག་དེབ། ༤༧-༤༨

(2) ཐོག་དེབ། ༣༤༩-༣༥༠

ཡིད་ཅན་ཐལ་བས་བྱུག་པར་བྱུང་།།

ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཟབ་པ་ཞི་བ་བདུད་རྩིའི་སྒོ་འདི་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་ཤིང་། ཚིག་ཏུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞེས་སྨྲ་ཡང་། བྲལ་བ་ལ་གང་བྲལ་རྒྱུའི་དྲི་མ་གང་གི་སྟེང་དུ་བྲལ་བའི་གཞི་དགོས་པ་ལས། འདིར་དེ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱང་ཆད་ནམ་མཁའི་ཡིད་ཅན་པ་ཁྱེད་ཅག་ཤཱཀྱའི་བསྟན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པས་ན། ལེགས་ནའང་སྲིད་རྩེའི་ལྟ་བ་དེས་ ༼༡༽ འཁོར་བའི་ས་བོན་འདེབས་ཤིང་། ཕལ་ཆེར་ངན་སོང་དུ་བགྲོད་པའི་ཕྱིར། ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་པ་ཕུར་བུ་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ལ། ཆ་ལུགས་མ་འཛེམས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ།

ད་ནི་གོས་དུར་སྨྲིག་སྤྱངས་ནས་ཐལ་བའི་སྐྲོ་མས་ལུས་ལ་བྱུགས་ན་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པས་རྒྱང་འཕེན་པར་ཕྱོགས་ཀུན་མཚུངས་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྙིང་པོ་ངེས་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གང་འདིར་སྟོན་པས་ཆོས་ཀྱི་མཛོད་གསུངས་པ། །ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་འོད་གསལ་རྩེ་མོའི་ལམ། །ལྷུན་གྲུབ་གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་འདི་ཞེས་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཐ་མ་དང་། གསང་སྔགས་སུ་ལྷུན་གྲུབ་གཞིའི་གནས་ལུགས་འདི་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༄ སྡོམ་གསུམ་དཔག་བསམ་སྙེ་མ་ལས། [1] གང་དག་བྱམས་མགོན་གྱིས་གཞན་སྟོང་གི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་བཞིན་དུ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རང་སྟོང་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཛད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེས་རང་སྟོང་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་མི་སྣང་ཞིང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དང་ལྟ་འདོད་མདོར་བསྟན་

(1) ཐོག་ཛོས། ༡༡-༡༣

ལས་ནི་གཞན་སྟོང་གི་ཚུལ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི། བྱམས་མགོན་དང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་གཉིས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་མཛད་པ་པོ་གཞན་དག་འདི་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དགོངས་འགྲེལ་གཞན་སྟོང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་བསྟོད་ཚོགས་སོགས་ཀྱིས་བཀའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་བཀྲལ་ཞིང་། དེ་དང་དེའི་སྲོལ་འཛིན་རིམ་བཞིན་ངོ་བོ་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་རྣམས་དང་། འཇིགས་མེད་ཆོས་སྐྱོང་ཞབས་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་ནི་ཞི་བ་ལྷ་དང་ཇོ་ཏྭ་རི་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ལོ།།

ཡང་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་ཚབ་མི་ཕམ་མགོན་གྱིས་གཞན་སྟོང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་མཛད་དེ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་བསྟན་པ། སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་སྲོལ་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་དང་། ཙནྡྲ་གོ་མི་ལ་སོགས་པས་བཟུང་ཞིང་། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་དེ་བོད་ཡུལ་འདིར་ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤས་སྤེལ་བར་མཛད་དོ། །རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་རྣམ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་གཅིག་པར་བཀྲལ་ཏེ། དེས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་ལས། བྱམས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང་། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱང་ནི་བཞེད་པ་ཡི། །ཚད་མ་ལུང་དང་ལྡན་གྱུར་པའི། །བདེན་པ་གཉིས་པོ་འདིར་བཤད་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ཞི་བ་འཚོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་འདི་དང་དགོངས་པ་ཕྱོགས་མཐུན་པར་སྣང་ངོ།།

༄ སྡོམ་གསུམ་དཔག་བསམ་སྙེ་མ་ལས།[1] རང་ཅག་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་སམ་བྷ་ཝའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སྔ་འགྱུར་གྱི་རིང་ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་གའི་ཕྱག་བཞེས་ཀྱང་ན་ག་རྫུ་ན་དང་མཐུན་པར་སྣང་མོད། འོན་ཀྱང་ལྟ་བ་ནི་དེར་མ་ངེས་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟོད་ཚོགས་དང་མི་འགལ་ཡང་གཙོ་བོར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་དང་མཐུན་ཏེ། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་མེད་དགག་ལ་མི་བྱེད་པར་མ་ཡིན་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ལས།[2] ཀུན་མཁྱེན་རྫམ་ཕླིས་ཀྱང་སྡོམ་ཊཱིཀ་ཆེན་པོར། བཀའ་བར་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་སྟོང་པར་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལ་རང་སྟོང་དབུ་མའི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་དང་། བཀའ་ཐ་མའི་དགོངས་འགྲེལ་རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལ་སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་ཏེ་གཞན་སྟོང་དབུ་མའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མཛད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྒྲ་འཇུག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གཞན་སྟོང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མིན་ཏེ། སྒྲ་བཤད་དུ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན་གཞན་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བར་མཛད་པ་དང་། རྒྱུད་བླ་མའི་དངོས་བསྟན། རྣམ་དབྱེར་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །གློ་བུར་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གི །རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །བླ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དགོངས་དོན་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༥

(2) ཤོག་ངོས། ༡༣༤-༡༣༥

སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ། ཐ་སྙད་དག་གཟིགས་ཚད་མའི་ངོར་དབྱེངས་དོན་དམ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ཁམས་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྟོང་བར། སྤང་བྱ་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་ཏེ་ཆོས་ཉིད་གཞན་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་ཙམ་སྦྱར་རུང་། གཞན་སྟོང་ཕལ་དང་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། འདི་ལས་བཀའ་བར་ཐའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་དང་། བྱམས་མགོན་གྱི་རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་དགོངས་པ་དབྱེ་བྲི་མེད་པར་བཞེད་པ་གཞུང་ལས་དངོས་སུ་གསལ་ཞིང་།

༄ གཞན་སྟོང་སེང་གེའི་ང་རོ་ལས།[1] དེ་ཡི་རྗེས་སུ་དོན་དམ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་དེ་ལྟ་བུ་ནི། ཡུལ་ཅན་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་ནས་གནས་སྣང་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་དོན་དམ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། གནས་སྣང་མི་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་དཔྱད་ན་བསླུ་བ་དང་མི་བསླུ་བ། འཁྲུལ་བ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཁྱད་ཡོད་པས། གང་མི་བསླུ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བ་དེ་དོན་དམ་དང་། ཅིག་ཤོས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་དེ། བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་སྟོང་བ་དང་སྣང་བ་ལ་བཞག་པ་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་དང་། གནས་སྣང་མཐུན་མི་མཐུན་ལ་བཞག་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གཉིས་པོ་འདི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་གཏོད་ནས་བསྟན་གྱི། གཞན་སྟོང་སྨྲ་བས་གསར་དུ་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས་པ་དང་།

རྒྱུད་བླ་མར་ཡང་། རྣམ་དབྱེར་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །གློ་བུར་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གི །རྣམ་དབྱེར་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །བླ་མེད་ཆོས་ཀྱིས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༡-༣༧༨

སྟོང་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ནི། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡོད་པ། བྲལ་ཤེས་པ། ཉོན་མོངས་པའི་སྦུབས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ། བྲལ་མི་ཤེས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་ལས་འདས་པས་ནི་མི་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། ཇི་ལྟར་མེ་ཡིས་དག་པའི་གོས། །སྣ་ཚོགས་དྲི་མས་དྲི་མ་ཅན། །ཇི་ལྟར་མེ་ཡི་ནང་བཅུག་ན། །དྲི་མ་ཚིག་འགྱུར་གོས་མིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཅན། །ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་དྲི་མ་བསྲེགས། །དེ་ཉིད་འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་བ་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་མདོ། །རྒྱལ་བས་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་གང་། །དེ་དག་ཀུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལྡོག །ཁམས་དེ་ཉམས་པར་བྱེད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་།

ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས། ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་སྟོང་པ་ཉིད། །ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་མེད། །རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པའི། །སྟོང་ཉིད་དེ་དང་འདྲ་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་ཞེས་ཟེར་བ་འདི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདེན་གཉིས་ཕྱི་མའི་འཛོག་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་པོ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི། སྣང་སྟོང་གི་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ལྟར་གོ་བ་དེ་གཏན་མིན་ནོ།།

དེ་ལྟ་ན་གནས་སྣང་མི་མཐུན་པ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བ་རྣམས་ནི། འཁྲུལ་ངོར་སྣང་དུ་ཟིན་ཀྱང་དོན་ལ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་ལ། ཅིག་ཤོས་ནི་མ་

འཁྲུལ་བའི་གཟིགས་ངོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་བདེན་པར་གྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །འདི་སྟོང་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པའི་སྣང་བ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དང་པོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་ནས། དེ་ལྟ་བུ་གནས་ལུགས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཁས་བླངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་དེ་འདྲའི་དོན་དམ་དེ་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་དཔེར་ན་ཐག་ཁྲ་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བདེན་པ། སྦྲུལ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བཞག་དགོས་ཏེ། གཅིག་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། གཅིག་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་ཕྱེད་དགོས་ཀྱི་གཉིས་ཀ་འཁྲུལ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་བདེན་པ་ཡིན་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་དམ་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་སྟེ་དོན་དམ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོད་པ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཚད་མས་གནོད་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་བས་གྲུབ་དོན་ཡིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་དཔྱོད་པའི་ཚང་མ་ཡང་དག་པས་གྲུབ་པ་ལ། ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་སུས་ཀྱང་ཆོས་བཞིན་རྒོལ་མི་ནུས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་བདེན་པ་དང་མི་བསླུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་མི་སྟོང་སྟེ། སྟོང་ན་མི་བདེན་པ་དང་འཁྲུལ་བར་འཇོག་པའི་ཚད་མ་ཡོད་དགོས་ན་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྲིད་ན་ཞི་བ་མྱ་ངན་འདས་པ་ནི་ཡིད་བརྟན་གྱི་གནས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་དགོས་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་བདུད་དང་མུ་སྟེགས་པ་ཚད་མ་དང་མི་ལྡན་པའི་སྨྲ་བ་ཅན་རྣམས་ལས་བསྟན་པ་འདི་ལ་གུས་པ་དག་གིས་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

གནས་ལུགས་དོན་དམ་དེ་ལྟར་ཡེ་ནས་ཡིན་ཡང་། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པའི་འཁྲུལ་སྣང་གང་ཞིག་མི་བདེན་པ་དང་འཁྲུལ་བ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་ཅན་ནི་སྐབས་འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྒྲིབ་པའི་དོན་ཅན་གྱི་མིང་གི་དོན་དང་མཐུན་པའོ། །དེས་ན་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་དེས་སྟོང་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མིང་ཅན་འཁྲུལ་སྣང་གིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་སྟེ། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་གྱིས་སྟོང་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། གཞན་སྟོང་ལ་དགག་པ་སྐད་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་མའི་ལུགས་ལྟར་ན། བདེན་མེད་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་གྱི་དགག་བྱར་ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་ལྟར། སྤྲོས་བྲལ་ནི་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་གྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པའི། བདེན་མེད་དང་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཁས་ལེན་མེད་ན་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཡིན་ཞེས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། དོན་དམ་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་འདྲ་བར་རང་སྟོང་ཡིན་ན་དོན་དམ་མ་འཁྲུལ་བ་དང་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པ་དང་དེའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པར་བཞག་མི་ཤེས་ཏེ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་ཞེས་པ་སྟོང་གཞི་གང་ལ་ཆོས་གང་གིས་སྟོང་དཔྱད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གལ་ཏེ་དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་སྟོང་ན་འཁྲུལ་སྣང་དང་མ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་ལ་བདེན་རྫུན་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ཁེགས་མ་ཁེགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པས། ཐག་པ་དང་སྦྲུལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་མཉམ་མེད་མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེས་སྟོང་གི་ངེས་པར་ཆོད་དེ། བདེན་གྲུབ་དེ་མ་གྲུབ་པས་བདེན་འཛིན་དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་བསླུ་ཞིང་འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་ཡིན་པས། དེ་འདྲའི་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་

ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་སྐབས་འདིའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས། དེས་སྟོང་པར་གྱུར་པས་སྟོང་གོ་མ་ཆོད་ན་བདེན་གྲུབ་མེད་པས་ཀྱང་སྟོང་གོ་མི་ཆོད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཁེགས་པས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་སྤྲོས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཁེགས་པའི་དབང་གིས་གཟུང་འཛིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ལུགས་འདི་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་པ་དེས། དོན་དམ་པར་སྟོང་པས་སྟོང་གོ་མ་ཆོད་ན། སྤྲོས་བྲལ་གྱིས་སྟོང་གོ་མི་ཆོད་པ་དང་། སྤྲོས་བྲལ་བསྒོམ་པའི་བློ་དེས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་དོན་དམ་དེ་བདེན་མེད་དང་སྤྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་བདེན་མེད་དང་སྤྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དོན་དམ་ཀྱང་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་སྐབས་འདིའི་ཀུན་རྫོབ་བཞིན་ནོ།།

འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་མེད་དང་སྟོང་པ་ཡིན་ན། བདེན་གྲུབ་དང་རང་ངོས་མི་སྟོང་ཞེས་ཅིས་སྨྲ་སྨྲ་མ་ན། སྐབས་འདིའི་བདེན་གྲུབ་དང་མི་སྟོང་པ་ནི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་ངོར་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པ་ལ་བརྗོད་པའི་དོན་ཁྱེད་ཅག་གིས་གཏན་མ་གོ་བར་རྙོལ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །འོ་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱང་ཡིན་ལ་བདེན་གྲུབ་མེད་པའང་ཡིན། སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ལ་མི་སྟོང་བའང་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་ཁྱེད་སྣང་བ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། སྟོང་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བཞག་པའི་ཡ་གྱལ་གྱི་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་ན་བདེན་མེད་དང་སྤྲོས་བྲལ་དགག་མི་ནུང་བར་འདོད་པ་ལྟར། དེད་འཁྲུལ་བ་ཀུན་རྫོབ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་ལའང་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་དམ་དང་། དེ་མ་འཁྲུལ་བའི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་མི་ནུང་

བར་འདོད་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་ནས། གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ངོ་། །འདི་ལ་ལྷག་མར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་འཛུགས་པའི་ཚེ་རིགས་པས་མ་གྲུབ་པ་བཀག་དགོས་ཀྱང་། རིགས་པས་གྲུབ་པའི་དོན་མི་དགག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་དགག་ན། རྫོད་བྱེད་ཚིག་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཡང་དག་ཡིན་པ་དང་མིན་པའི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལོག་པའི་ཕྱིར་ངེས་ཤེས་གང་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་ནུང་ངོ་། །འོ་ན་དགག་སྒྲུབ་ལས་འདས་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སོ་སོར་རང་རིག་པའི་ཡུལ་ཁས་མི་ལེན་ནམ་སྙམ་ན། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁོ་རང་ལ་འདྲི་བར་བྱའོ།།

ཕྱོད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགག་བྱ་འགོག་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པའི་གཞུང་བཙུགས་ནས་ཐམས་ཅད་དགག་པར་མི་འདོད་པའི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སོ་སོར་རང་རིག་པའི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་དགག་སྒྲུབ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟ་བུ་ལ་བདག་ཅག་གིས་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་དོན་དམ་གྲུབ་ཟིན་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་འདིར་དགག་སྒྲུབ་ཅན་བྱས་པ་འདི་གཉིས་འགལ་མེད་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དོན་དམ་ཐ་སྙད་དུ་རང་ངོས་མི་སྟོང་བར་སྒྲུབ་པའི་ཁས་ལེན་འདི་མེད་ན། དགག་སྒྲུབ་བྲལ་བའི་དོན་དམ་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཁས་ལེན་ལོག་ན་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་སྟོང་སྟེ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། དོན་དམ་དེ་དོན་དམ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་དོན་དམ་རང་གི་ངོས་ནས

བདེན་གྲུབ་དང་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གྲུབ་ཟིན་དེས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་མ་ཆོད་པར། དོན་དམ་རང་ངོས་མི་སྟོང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇོག་མཚམས་ཀྱི་ཚིག་ཙམ་དེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོར་ཞེན་པའི་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་དང་།

སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་མིན་པར་དོན་དམ་རྒྱང་པ་རྟག་པ་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་སྙམ་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་འདིའི་ཕྱོགས་འགོ་ཙམ་ཡང་མ་གོ་བ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་བདེན་མེད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་ཁས་བླང་བཞིན་དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་དང་སྤྲོས་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད། དོན་དམ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་བརྗོད་ཙམ་དེ་ཀུན་རྫོབ་མིན་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྟོང་མི་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དེ། སྐབས་འདིའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པས་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོར་དམིགས་པའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་ན། བདེན་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པས་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོར་མེད་པའི་མཚན་མར་ཞེན་པའི་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྤྲོས་བྲལ་ཁས་བླངས་པས་སྟོང་ཉིད་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དངོས་པོར་དམིགས་པའི་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བར་འགྱུར་བ་མཚུངས་སོ།།

མདོར་ན་སྐབས་འདིའི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གདགས་གཞི་ནི། འཁྲུལ་བ་མེད་པ་དང་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོ་ལ་འཛིན་ཅིང་། མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་དམ་དེ་བློ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་དང་བདེན་པ་དང་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་ལ། ཐ་སྙད་དུ་རང་ངོས་ནས་མི་སྟོང་སྟེ་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོར་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དོན་དམ་རང་ངོས་ནས་སྟོང་ན་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྟོང་གཞིར་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་དུ་ཆོས་གང་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བཞག་མི་ཤེས་པས། དོན་དམ་

དོན་དམ་མིན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀུན་རྫོབ་མིན་པར་དོན་དམ་དང་མགོ་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁས་ལེན་འདི་ལྟར་མ་བྱས་ན་མི་རུང་ཞིང་། དེ་ལ་སྐྱོན་ཅི་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་བདེན་མེད་སྒྲོས་བྲལ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ཧ་ཅང་མཚུངས་པར་སྐྱོན་འབབ་བོ། །ཞེས་དང་།

༈ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[1] གནས་ལུགས་ཡེ་དག་སྙིང་པོའི་ཆོས། །ངོ་བོ་སྟོང་ལ་རང་བཞིན་གསལ། །ཐུགས་རྗེ་ཀུན་རང་བཞིན་ཏེ། །ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། །འཁོར་ལོ་བར་པའི་ངེས་དོན་མཆོག། །རྣམ་ཐར་གསུམ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས།།

(1) ཐོག་ཛོས། ༣༢

༣༠༽ དབུ་མའི་དགག་བྱའི་སྐོར།

༄ ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས།[1] ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟའོ། ། གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །གཟུགས་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀུང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་སྟོང་པའོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། མཚན་ཉིད་མེད་པ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། དྲི་མ་མེད་པ། དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་མེད་པ། བྲི་བ་མེད་པ། གང་བ་མེད་པའོ།།

ཤཱ་རིའི་བུ། དེ་ལྟ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཟུགས་མེད། ཚོར་བ་མེད། འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་བྱེད་རྣམས་མེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད། མིག་མེད། རྣ་བ་མེད། སྣ་མེད། ལྕེ་མེད། ལུས་མེད། ཡིད་མེད། གཟུགས་མེད། སྒྲ་མེད། དྲི་མེད། རོ་མེད། རེག་བྱ་མེད། ཆོས་མེད་དོ། །མིག་གི་ཁམས་མེད་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་མེད་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་དོ། །མ་རིག་པ་མེད། མ་རིག་པ་ཟད་པ་མེད་པ་ནས་རྒ་ཤི་མེད། རྒ་ཤི་ཟད་པའི་བར་དུ་ཡང་མེད་དོ། །སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་མེད། ཡེ་ཤེས་མེད། ཐོབ་པ་མེད། མ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་དོ།།

༄ བེ་མ་མི་ཏྲས་མཛད་པའི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་པོའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས།[2] གཟུགས་མེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕུང་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༩༥ན-༡༩༥བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༥བ-༣༧༦ན

པོ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་དགག་པ་འདི་དག་སྟོན་ཏོ། །དེ་ལ་གཟུགས་མེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ནས་ཐ་མ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་ཅེས་འབྱུང་བའི་བར་གྱིས་ནི་ཕུང་པོ་འགོག་པའོ། །མིག་མེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཆོས་མེད་ཅེས་འབྱུང་བ་འདིས་ནི་སྐྱེ་མཆེད་འགོག་གོ། །མིག་གི་ཁམས་མེད་པ་ནས་བར་གྱི་སྣྲས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་བཅོ་ལྔ་ཤུགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཏེ། འདི་ལྟར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་མི་སྲིད་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་བ་དང་། མ་རིག་པ་འགག་པས་འདུ་བྱེད་རྣམས་འགག་པར་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རང་གི་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་རྐྱེན་འགགས་པས་ཀྱང་འགག་གོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་ཅེ་ན། བདེན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༈ བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[1] ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་། །ལྟ་བ་ངན་རྣམས་འཇིག་བྱེད་ཅིང་། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཡུལ་གྱུར་ལ། །བདག་མེད་ཅེས་ནི་བྱ་བར་བརྗོད། །གང་ཞིག་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །གང་ཞིག་ལྟ་བ་ངན་པ་རྣམས་འཇིག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་བདག་ཅེས་

(1) ཤྲེབ་གྲངས། ༡༩༠བ-༡༩༡ན

བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཕུང་པོ་དག་ལ་རྣམ་པ་ལྔས་བཙལ་བ་ནི་མི་སྲིད་དོ། །ཆོས་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་སོ།།

དེའི་ཕྱིར་ཆོས་དེ་རྣམས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་ཏེ། སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་བརྟན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་བདག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རང་ལ་རག་ལས་ཤིང་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །དོན་གང་ཞིག་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བདག་ཉིད་གཞན་གང་ཞིག་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་བསྟན་ནས་སམ་ཉེ་བར་བླངས་ནས་སློ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་བློ་ལྡན་པའི་ཆགས་པའི་གཞིར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམས་པ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་នོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མྱ་ངན་

ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ལ་འདི་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་ཟླ་མེད་པའི་སྒོ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་རིག་ཅིང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་ལ་འགར་ཡང་འགའ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བའམ་མཚན་མར་དམིགས་པ་གལ་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཞིག་གོ།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།(1) དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པས་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་པ་ཞིན་དུ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།

གང་དག་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་འདི་ཡང་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པས། དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་བརྒྱལ་ཞིང་བརྟག་པར

(1) ཤྭིབ་ངོས། ༢༥༨ཀ-༢༥༨ཁ

བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།[1] སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པས་ཁྱད་པར་བརྟེན་ནས་བཀག་པ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་རིགས་པ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་བརྟགས་པ་འགོག་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་འགོག་པ་ལ་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པས་དངོས་པོ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པ་ཡིན་ཞེས་ཅི་ལྟར་བརྗོད། དེས་ན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དེ་དག་ནི་ཆོས་མངོན་པ་ལས་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་ལྷུ་ཚར་ཡང་མཚུངས་པར་གསུངས་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་ལྷུ་ཚར་ཡང་མཚུངས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[3] གང་ཕྱིར་གཟུགས་ཚོར་བདག་མིན་འདུ་ཤེས་ཀྱང་། །མ་ཡིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་མིན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་། །མིན་པར་མདོ་གཞན་

(1) ལེབ་ངོས། ༡༧༠བ

(2) ལེབ་ངོས། ༣༤༠ན-༣༤༠བ

(3) ལེབ་ངོས། ༣༩༩ན-༣༩༩བ

ལས་གསུངས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །མངོན་བསྟན་ཕུང་པོ་བདག་ཅེས་བཞེད་མ་ཡིན། །དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟའོ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་འདི་ལས་ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་བཀག་པ་ཁོ་ནར་ངེས་སོ། །གང་ལས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་བཀག་པ་དེ་ལས་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་བདག་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཡུལ་ཕུང་པོའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་བཀག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སེམས་པའི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གང་གི་ཕྱིར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་མ་དམིགས་ན་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཟུགས་ལ་སོགས་བདག་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འཐད་པ་ཉིད་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་མདོ་གཞན་ལས་དེ་སྐད་དུ་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱར་གྱི་མངོན་བསྟན་ཕུང་པོ་བདག་ཅེས་བཞེད་མ་ཡིན། གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་བསྟན་པ་འདི་ནི་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་ངེས་ཀྱང་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ལུང་དང་རིགས་པ་དག་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་བསྟན་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཞིང་། །བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། །དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ནི་ང་དང་ངའི་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༨༡ཀ-༡༨༡ཁ

ནོ། །དེ་ལས་བྱུང་བས་ན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཅེ་ན། །ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་སྐྱོན་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།།

སྐྱོན་རྣམས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་དང་མྱ་ངན་ལ་སོགས་པ་དག་གོ། །དེ་དག་ནི་མ་ལུས་པར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མདོ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྩ་བ་ཅན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཀུན་འབྱུང་བ་ཅན་དག་གོ་ཞེས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། མ་ལུས་པའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་ནོ།།

དེའི་དམིགས་པ་ནི་བདག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ངར་འཛིན་པ་ནི་བདག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྐྱོན་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་འདོད་པས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཁོ་ན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདག་གིས་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་སྤོང་བར་འགྱུར་བས་ཐོག་མར་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་ཁོ་ན་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཀག་པ་ལས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཡང་སྤངས་པར་གྱུར་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྐྱོན་མ་ལུས་པར་ལྡོག་པས་ན་བདག་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་པར་གྱུར་པ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པ་ཐོག་མར་བདག་ཁོ་ན་རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་དོ།།

༄ སྤྱོད་འཇུག་ལས།[1] ཇི་ལྟར་མཐོང་ཐོས་ཤེས་པ་དག །འདིར་ནི་དགག་པར་བྱ་མིན་ཏེ། །འདིར་ནི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུར་གྱུར་པ། །བདེན་པར་རྟོག་པ་བཟློག་བྱ་ཡིན།།

༄ རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།[2] འདིར་སྨྲས་པ། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་པས་མེད་པ་ཉིད་ཁས་བླངས་ཤིང་ཆད་པར་སྨྲ་བ་ཡང་བསྒྲུབ་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེ་ན། བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཁོ་བོས་བསྒྲུབས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་བཀག་པས་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྒྲུབས་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་གང་གི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་མཐའ་གཉིས་སྤང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་པའི་ཤེས་པ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་འགོག་པར་བྱེད་དེ།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[3] དེ་ལ་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་ཕ་རོལ་པོ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལས་འདས་པར་རིགས་པ་ཁོ་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཁོ་ན་འགོག་པར་བྱེད་ཀྱི། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་ན་ཉམས་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ནི་དཔྱད་ན་ཡོད་པ་འགའ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ། མེད་པར་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༣༡བ

(2) ལྡེབ་གྲངས། ༡༣༠བ

(3) ལྡེབ་གྲངས། ༡༡༨བ

ཀྱི་མེད་པ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས།[(1)] འདི་ལྟར། ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་གོ། །ཅི་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དཔྱད་པའི་གནས་མེད་པ་ཉིད་དོ། །འདི་ལྟར། རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་བྱེད་ན་དོན། །གཞན་དུ་སོང་བས་གནོད་པར་འགྱུར། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་འདི་ལ་དཔྱོད་པ་མི་བྱེད་ཀྱི། དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ་དཔྱད་པར་བྱས་ཏེ་མ་རུང་ན་མ་རུང་དུ་ཟད་དོ། །ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་ངོ་བོའི་ཀུན་རྫོབ་རང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལ་དཔྱོད་པ་བྱེད་པ་ནི་དོན་གཞན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་གནོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནོད་པ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཉིད་དོ།།

༄ ལྟ་བའི་བརྗེད་བྱང་ལས།[(2)] རབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་མི་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མིང་དང་བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྣ་ཚོགས་སུ་བསྟན་ཅིང་། རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་དུའང་གནས་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། རིགས་པ་ཨ་ཅད་ཆེས་ཀྱི། ཐ་ན་རབ་ཏུ་ཕྲ་བ་ཞེའམ། ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་གནས་གཅིག་ལ་ཡང་མི་གནས་མི་བརྟེན་པས། རབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་དུས་ནའང་འདི་ལྟར་གཅོད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་དུས་ནའང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་སྤྲོས་པ་ཡོངས་སུ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་དོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༧-༡༠༨

(2) ཤོག་ངོས། ༣༠

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་ལས།[1] རང་རྒྱུད་སྡེ་པས་བདེན་གཉིས་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཆོས་རྣམས་ཡོད་མེད་སྤྲོས་པ་རབ་འགོག་ཅིང་། །སྣང་བའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་མོར་བྱེད་དེ་ཡང་། །གོང་འོག་རང་བཞིན་རྣལ་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[2]རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་སྙིང་པོའི་དོན། །ཐལ་འགྱུར་པས་ནི་སྤྲོས་པ་ཀུན་འགོག་སྟེ། །ཆོས་ཀུན་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་མེད། །བདེན་གཉིས་སྒྱུ་མ་མཐའ་བྲལ་ཉིད་སྒོ་ནས། །ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་རྣམས་མཐར་ཕྱིན་བྱེད།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[3] འདི་ལྟར་སྐྱེ་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གིས་དམིགས་པའི་སྤྲོད་ཡུལ་མཐའ་དག་སྟོང་པར་སྟོན་ཅིང་། ཆོས་གང་སྟོང་པ་དེ་ལ་དེར་ཞེན་ལྡོག་པས་ན་དམིགས་པ་མེད་པར་བསྟན་པར་ཟད་དོ། །དེས་ན་བདེན་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་གྱི། བདེན་གྲུབ་ཅེས་དགག་རྒྱུ་གཞན་ཞིག་གིས་བུམ་སོགས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཞིང་། ཆོས་གང་ལ་བདེན་པ་མེད་པ་དེ་ལ་དེར་ཞེན་ལྡོག་དགོས་པས་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མེད་པར་རྟོགས་ནས་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་ཞིག་དགོས་ཀྱི། བདེན་མེད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཙམ་ལ་ཞེན་པའི་འཛིན་པ་ཡོད་ན་ད་དུང་ལྟ་བ་མ་ཞིག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་དེ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས། དེ་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་ངེས་ནུས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༠

(2) ཤོག་ངོས། ༡༡༣-༡༡༩

(3) ལྡེབ་ངོས། ༥༨-༦༠

ལ། རང་བཞིན་མེད་པ་ལའང་བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་དེར་འཛིན་ཞིག་པར་མི་བྱེད་ན། བུམ་སོགས་དངོས་པོ་ཀུན་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་བདེན་གྲུབ་ཅེས་པ་དེ་ཁོ་ན་འགོག་གི་ཆོས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མི་ཁེགས་ལ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་མཐའ་དག་ཀྱང་མི་བཟློག་ན། གཟུང་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཁེགས་ལ། གཞན་ཡང་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱུར་ཐལ་བ་སོགས་གསུམ་པོ་འཇུག་ཅིང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ནས་མི་བཟློག་པའམ་མི་ཁེགས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བས་ན། སྐྱེ་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གིས་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་ཞི་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ།།

༈ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] རིགས་པས་དགག་བྱ་བདག་གཉིས་ལམ་གྱིས་དགག་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲིབ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་སོགས་དང་། ཉོན་མོངས་རྐྱེན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིགས་ལྟ་ལས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ཁེགས་པས་བདག་འཛིན་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཁེགས། ཉོན་མོངས་ཁེགས་པས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཁེགས། རྒྱུ་ལས་ཉོན་ཁེགས་པས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་འགགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་ཆེན་གྱིས་བདག་གཉིས་རིགས་པས་ཁེགས་ལ། དེ་ཁེགས་པས་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པས་སྒྲིབ་གཉིས་ཁེགས་ཏེ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་འགགས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ

(1) ཐེབ་ངོས། ༤༠༣-༤༠༧

འགྲུབ་བོ། །སྤྱ་བཞི་ནི་དོན་དཔྱོད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ལ་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་མིན་པ་མེད་དེ་ལྟ་སྒོམ་ཀུན་གྱིས་སོ། །ཐ་སྙད་དཔྱོད་པས་ཡོད་པ་ཁེགས་པ་རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ཀྱང་ལམ་གྱི་མིན་ནོ། །ལམ་གྱི་དགག་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས་དང་དེ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས། གཉིས་ཀའི་དགག་བྱ་བདག་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀའི་དགག་བྱ་མིན་པ་གནས་ལུགས་ཆོས་ཉིད་དམ་བདག་མེད་རྟོགས་མཁྱེན་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ཡང་དོན་དཔྱོད་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ།བདེན་གྲུབ་དགག་བྱར་བརྗོད་དགོས་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་རང་མཚན་ནམ་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པར་རྟོགས་ནས། དོན་དམ་པར་དམིགས་སུ་མེད་པ་ལ་བོ་དགོས་ཀྱི། བདེན་གྲུབ་ཡིན་གར་བ་དགག་པ་ཡིན་ན། བདེན་མེད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་བུམ་སོགས་གཉིས་ཀ་དོན་དམ་པར་དམིགས་པས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་ཀྱི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་གསུམ་མི་ལྡོག་དེ་ལྟ་ན་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་གཉིས་སྣང་མངོན་གྱུར་ཀྱང་ལོག་པ་མི་སྲིད་ན། ས་བོན་དང་བག་ཆགས་ལྟ་ཅི་སྨོས། སྤྱོད་ཚུལ་དང་པོ་མངོན་གྱུར། དེ་ནས་ས་བོན། དེ་ཟད་ནས་བག་ཆགས་སྤོང་བ་ཐ་རགས་ཀྱི་རིམ་པས་སོ།།

དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མིན་ན། བདེན་གྲུབ་ཡན་གར་བ་ཁེགས་པས་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྟོང་ལ། དེས་ན་དེ་ལ་དམིགས་པའང་དོན་དམ་མཉམ་བཞག་གིས་མི་ལྡོག་པས་གཉིས་སྣང་ལྡོག་ཐབས་མེད། ལྡོག་ན་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་འཇིགས་རྒྱུར་ཐལ་སོགས་འབྱུང་ངོ་། །དང་པོ་རིགས་པས་ངེས་པ་རྙེད་དུས་གཉིས་

སྣང་མངོན་གྱུར་མི་ལྡོག་ཀྱང་དེར་ཞེན་ལྡོག །སྦྱོར་ལམ་དུ་མངོན་གྱུར་ལྡོག་ཀྱང་ས་བོན་མི་སྤོང་། འཕགས་སློབ་ཀྱིས་ས་བདུན་དུ་ས་བོན་སྤོང་། དག་སར་བག་ཆགས་སྤོང་ངོ་། །དེས་ན་མདོར་བསྡུ་ན། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་གཉིས་སྣང་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། བདེན་སྟོང་མེད་དགག་གིས་ཚུང་ཟད་མིན་ནོ།།

འདི་གལ་ཆེ། བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་བདག་འགོག་ཀྱི་བུམ་པ་མི་འགོག་པར་སྨྲ་དགོས་ཀྱང་། ཆོས་བདག་འདི་བུམ་པ་དོན་དམ་པར་དམིགས་པ་ཡིན་པས། དོན་དམ་དུ་བུམ་པ་མི་དམིགས་པ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱི་ཡན་གར་དུ་མེད། དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་རྒྱུ་བུམ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་གོ་དགོས། ཁྱོད་ལྟར་ན་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་མི་དགག་རྒྱུའི་ཆོས་མེད་པས། གལ་ཏེ་སྙིང་རྗེ་དང་ཕར་ཕྱིན་གནས་ལུགས་དང་སྟོང་ཉིད། བདག་མེད་རྟོགས་མཁྱེན་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ན། དེ་མེད་པར་ལྟ་དགོས་པས་མི་འཐད་ཟེར་ན། དེ་དག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་ལྟ་དགོས་ཀྱང་། དེ་དག་མེད་པར་ལྟ་ག་ལ་དགོས་ཏེ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལྟ་བ་ཡིན་པས་ཡོད་མེད་དུ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །ཁས་ལེན་རྣམ་གྲངས་པའི་ལྟར་ནའང་། དེས་དོན་དམ་པར་དམིགས་སུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་དེ། བདེན་མེད་དང་བདག་མེད་བཞིན་នོ།།

གལ་ཏེ་གོང་རྣམས་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་ཁེགས་པས་སོ་ཟེར་ན་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དོན་དཔྱོད་ཀྱི་རིགས་པས་ཁེགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཁེགས་མི་དགོས་པས་སྐྱོན་མེད་ལ། ལམ་གྱིས་ཁེགས་ན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་ནས་

གཉིས་སྣང་ཟད་པའི་ཚེ་དེ་དག་གཏན་ཁེགས་སུ་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་ལ་སྙིང་རྗེ་སོགས་མི་མངའ་བ་དང་། གནས་ལུགས་མི་གཟིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ལྟ་བ་ནི་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཕྱོགས་ལྷུང་ཅན་གྱི་ཁས་ལེན་བྱས་ན་མི་རུང་བས། བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་དབྱེར་མེད་སོ་སོ་རང་རིག་གི་ཡུལ་ལས་ཁས་ལེན་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་སོ།།

དེའི་ཕྱིར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ནི་མེད་དགག་ལ་ནུབ་པའི་ཅི་མེད་ཅང་མེད་ཡིན་ན་མི་རུང་སྟེ། བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་མཐོང་བའི་སོ་སོ་རང་རིག་གི་ཡུལ་ཡིན་པས། རྣམ་རྟོག་གིས་ཡོད་པའམ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསམ་པར་ནུས་པ་མིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་བྱ་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་ཉིད། སོ་སོ་རང་རིག་པས་མཐོང་བ་ལ་གཉིས་ཆོས་གང་ཡང་མེད་དེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་དང་བདེན་གཉིས་དང་། སྐྱེ་སྐྱེ་མེད་གཉིས་སོགས་གཉིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་རྟོགས་ན་གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་གཏན་ལོག་ནུས་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན་ནོ།།

༈ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] བདེན་གཉིས་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་མིན་ལ་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་མེད་དེ། རིགས་པས་མ་ཁེགས་པ་ལམ་གྱིས་ཁེགས་ན་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལམ་དུ་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྲུན་འབྱིན་གྱི་གཉེན་པོས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཉོན་སྤོང་བ་ལྟ་བུ། ལམ་དེས་རིགས་པའི་ངོ་བོར་མེད་པ་དགག་པ་མིན་ཡང་། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པས་སྲུན་འབྱིན་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༦༠༩

སྔོན་སོང་གི་ལམ་སྒོམ་པ་ཡིན་པས། དེས་རེ་ཞིག་སྤོང་ནུས་ཀྱི་གཏན་དུ་མི་ནུས་སོ། །འདས་ལམ་གཏན་དུ་བ་ཡིན་ན་ལྟ་བའི་ངེས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བཞིན་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] མཁན་པོའི་གཞུང་འདིར་ནི། ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འཇལ་བའི་ཤེས་རབ་དྲི་མ་མེད་པས་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབས་ནས། མཐར་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་ཆེན་པོར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའང་བཀག་ནས་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་གཏན་ལ་ཕབ་པས་གཞུང་དེ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་ལ་དབྱེ་བསྲི་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་རིགས་པས་རྒྱ་ཆེར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] དེས་ན་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་ཅིང་། སོ་སོའི་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པས་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའི་ཆ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་པ་དག་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའི་དགག་བྱ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ལའང་ལྟ་བ་དེ་ལས་ཁྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འདོན་རྒྱུ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་ཁས་ལེན་ཐམས་

(1) ལྗིབ་ངོས། ༨༩

(2) ལྗིབ་ངོས། ༨༢-༨༣

ཅན་དང་བྲལ་བ་ལས་ལྷག་པའི་སྤྲོས་པ་གཅོད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པར་རིགས་པས་ནམ་ཡང་འགྲུབ་དཀའོ།།

དེས་ན་ཇི་སྲིད་འཛིན་པ་དང་བཅས་ཤིང་བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་མ་འདས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་འཐོབ་པས། ཐལ་འགྱུར་པས་དང་པོ་ནས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་བྲལ་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་སྙམ་པའི་ཞེན་ཆ་དེ་རིགས་པས་སུན་ཕྱུངས་བས། བདེན་གཉིས་སོ་སོ་རང་ས་ན་འདུག་པ་ལྟ་བུའི་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཞིག་ནས། བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ།

དེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འདི་པའི་ལུགས་ལ་མཐའ་བཞི་པོར་བདེན་གྲུབ་དང་དོན་དམ་སོགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པར་མཐའ་བཞིའི་ཞེན་ཡུལ་ཁེགས་པས་ཡུལ་ཅན་བློས་དམིགས་པ་དང་། ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་ལུགས་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ལ་བློ་བ་ཡིན་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་གནོད་མེད་དུ་འཇོག་པའང་ཆེས་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] དགག་བྱ་ལ་བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༤-༣༧༥

པར་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཀུན་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱར་དགོས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། དགེ་ལྡན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཡང་བསྐྱར་མ་བྱས་ཀྱང་ཐོས་སྐྱོང་ལ། བདག་གིས་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་དཔྱད་ཅིང་སྨྲ་བ་ཀུན་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་ཤན་ཕྱེད་པ་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ལྟར་བདེ་ཞེས་བསྒྲུབས་པས་སྐབས་འདི་ན་ཕན་པའི་ངག་ཏུ་གནས་ཤིང་། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ན་དགག་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་མང་བའི་ཕྱོགས་དྲངས་པའང་བདེན་མོད། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

ཞེས་པ་འདི་ཅི་ལ་བསམས་ནས་ཟེར་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་སྦྱར་བ་མེད་ཀྱང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་བའི་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པར་བཤད་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་ཡང་དག་པའི་གཟིགས་ངོར་ན་མི་བཀག་རྒྱུ་དེ་གང་ཡིན་བསམ་པར་གྱིས་ཤིག །ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་གི །བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགའ་ཞིག་ནི་འགོགས་ལ། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་བུམ་པ་སོགས་མི་འགོག་པས། བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་དགོས་སྙམ་པ་ནི། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ངོར་བུམ་པ་ཁེགས་ན་བུམ་པ་གཏན་ནས་མེད་པར་གོ་བའི་དངོས་སྨྲ་བའི་གོ་ལུགས་རང་གི་སྙིང་ལ་འཚང་བའི་གདོན་གྱིས་ཟིན་པ་མ་ཚོར་ནས་དོན་དམ་དུ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་སྦྱར་ཀྱང་རུང་སྟེ་དམིགས་པའམ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་བུམ་སོགས་སྤྲོས་པའི་རྣམ་པ་འཛོག་ཤེས་པའི་དབུ་མ་པ་གཞན་ལ་གཞི་བ་འདི་མ་དག་པས་དགག་པ་འཕྱ་བ་ངོ་ཚ་བར་འདུག་གོ།

ཡང་བུམ་པ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་དོན་དམ་དཔྱད་པའི་ངོར་མི་སྣང་བར་གོ ཡང་དེས་བདེན་གཉིས་ཕྱེས་པར་སོང་ཟེར་བ་དེ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་ལ་མཁོ་བས། བདག་གི་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་མོད། ཚིག་དངོས་སུ་སྦྱར་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་ལས།[1] གཞན་ཡང་སྤྲོས་མཐའ་གཉིས་དང་བཞི་དང་བརྒྱད་དང་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་རྣམས་ལ་དེ་དང་དེའི་སྤྲོས་པའམ་དམིགས་པ་མཉམ་བཞག་ཏུ་མི་འགོག་པ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་འགོག་ན། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཁོ་ནས་མཐའ་ཐམས་ཅད་སེལ་དགོས་པར་རིགས་ན་ཡང་། དེ་རིགས་པས་མི་འཐད་ལ་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཁས་ཀྱང་མ་བླངས་སོ། །དེ་ལྟར་ངེས་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཁོ་ན་ཁེགས་ཀྱི། དེ་ལ་སྤྲོས་པ་དང་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་རྟོག་ལས་མ་འདས་ལ་རྣམ་རྟོག་དེ་དང་བྲལ་ན་གནས་ལུགས་མི་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

དེར་མ་ཟད་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་འདི་ལ་དོན་དམ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་ན་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་མེད་པ་ལ་བདེན་མེད་ཅེས་བརྗོད་སྦྱར་བ་ལ་མ་བཟུང་བར། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་བཀག་པར་དེའི་སྟེང་གི་བདེན་གྲུབ་ཡན་གར་བ་འགོག་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་གོ་ན། བདེན་མེད་དང་བདེན་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྣང་བ་གཉིས་ཡོད་རྒྱུ་མེད་རྒྱུ་ཐ་དད་དུ་སོང་བ་དེ་འདྲའི་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༩༥-༡༠༠

བདེན་མེད་ཞེས་ཀྱང་དེས་ཆགས་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ལྡོག་མི་ནུས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་དེ་འདྲ་བ་ཇི་ལྟར་གོམས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་ལ་དེར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་མ་ཞིག་ན་དེ་ལ་ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཇིག་སྙེ།

༧རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཀློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱིས་ཡིད་བཞིན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་དུ། རང་རྒྱུད་འོག་མའི་བྱེ་བྲག་སློབ་དཔོན་དཔལ་སྦས་སོགས་སྣང་སྟོང་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དག་གི་ལུགས་བཀག་པའི་སྐབས་སུ། སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྟོང་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་མི་སྲིད་པ་དང་། རྟོགས་བྱར་མི་རུང་བ་དང་། ཐ་དད་དུ་གྱུར་ན་སྤང་གཉེན་དུ་མི་འཐད་དེ། དཔྲ་ལ་ཞེ་སྡང་སྐྱེས་པ་ལ་ནམ་མཁའ་སྟོང་པར་ཤེས་པས་མི་ཕན་པ་ལྟར། གཞི་རྫུན་སྣང་ལ་ཞེན་ནས་ལོགས་སུ་སྟོང་པར་ཤེས་པས་ཅི་ཡང་མི་ཕན་པའི་དེ་འདྲའི་སྟོང་པ་དེ་རྟོགས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་། སུ་དག་བུད་མེད་འདུ་ཤེས་གནས། །དེ་དག་འདོད་ཆགས་རབ་ཏུ་འཕེལ། །འདུ་ཤེས་དག་ནི་རྣམ་བཤིག་ན། །འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ནི་གོས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་འདུ་ཤེས་མེད་ན་བྱམས་སོགས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་སྙེ། དེ་དག་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལ་བཤད་དགོས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ལས་དང་པོ་བ་ལ་གོ་བདེ་བའི་ཕྱིར་བཤད་དགོས་ཀྱང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དེས་ཡུལ་དེ་དང་དེར་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་མི་འགོག་པར་བདེན་གྲུབ་ཡན་གར་བ་ཁེགས་པའི་གོ་ཚུལ་ལྟར་བྱས་ན་སྐྱོན་གོང་ལྟར་འཇུག་ལ། ཡང་དག་པར་ན་ཆོས་གང་ཡང་དམིགས་སུ་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པ་གཉིས་འགལ་མེད་ཀྱི་གོ་ཚུལ་ཟབ་མོ་བརྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྐབས་དང་། སྟོང་

རྟེན་འབྱུང་གཉིས་ཀ་དབུ་མའི་ལམ་དུ་དོན་གཅིག་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་མ་ཤེས་ན། དབུ་མ་པ་ལ། དངོས་སྨྲ་བས་ཡོག་སྒྲུབ་བྱས་པ་ལྟར། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་པ་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོངས་དོན་ཐམས་ཅད་འགལ་འདུར་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ།།

༄ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] ཇི་སྲིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཡིན་གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་གང་རུང་དུ་ཁས་ལེན་པ། དེ་ལྟར་ནི། རིགས་པ་སྤྱོས་པ་ལས་མ་འདས་པས། བདེན་གཉིས་ཕྱེས་ཏེ་མ་སྨྲས་པར་མཐའ་བཞི་གང་ཡང་མིན་པར་ཁས་ལེན་མི་བཏུབ་པས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། ནམ་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་བཞི་གང་གི་ཁས་ལེན་མེད་པ་སྤྲོས་བྲལ་དུ་སོན་ཚེ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ཕྱེ་མི་དགོས་ལ། གཅིག་དགག་པས་ཅིག་ཤོས་སྒྲུབ་པ། གཅིག་སྒྲུབ་པས་ཅིག་ཤོས་དགག་པ་ལྟ་བུའི་ཁས་ལེན་དུ་མི་འགྲོ་སྟེ།

སྤྲོས་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཆ་ནས་སྤྱིར་མུ་བཞིའི་འཛིན་སྟངས་མེད་པར་སྒྲུབ་པས་གོ་ཆོད་འདྲ། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་ཁས་ལེན་མི་རུང་བར། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་ཁོ་ནར་འཆད་དགོས་ལ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་གྱིས་གནས་ལུགས་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ནར་གྲུབ་ན། བདེན་གྲུབ་མེད་པས་མུ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་ཁེགས་དགོས་ཀྱང་། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཡིན། གཉིས་མིན་བཞི་ཁས་ལེན་མི་ནུས་ཏེ། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཁས་བླང་དགོས་ཀྱི། མུ་གསུམ་ཁས་བླང་མི་རུང་ངོ་།།

(1) ལྷེབ་ཐོས། ༤༧༥-༤༧༧

བྱམས་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་ནུས་སམ། དེས་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་པ་པོ་ནས། མཐའ་གཉིས་དང་། བཞི་དང་། བརྒྱད་ཁེགས་ཚུལ་ཁྱོད་ཀྱིས་འཆད་ཐུབ་ན་དེ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ནའང་། བདེན་མེད་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་བཟུང་དུ་མ་སྦྱར་བར། བདེན་མེད་དུ་ཁས་བླང་བ་པོ་ནས་དེ་དག་མེད་མཐའ་འགོག་མི་ནུས་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ཀྱང་བླངས་སོ། །མེད་མཐའ་མི་ཁེགས་ན། མུ་ཕྱི་མ་གསུམ་ཇི་འདྲ་ཁེགས་སམ་ཞིག །ཞིབ་པར་རབ་ལན་དུ་གསལ་ལོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།(1) ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོར་བདེན་པར་ནི་མི་གྲུབ་པས་ཟླ་བའི་ཞབས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པའང་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་ཀུན་སེམས་ཙམ་པ་རང་རིག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འཇུག་གི། ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འཇུག་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས། དབུ་མ་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཕུང་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་ལམ་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན་ནོ།།

མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མའི་ངོར་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་དེ་ཐ་སྙད་དུ་སུས་ཀྱང་དགག་མི་ནུས་ལ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡོད་ན་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་སུས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང་། དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༥

མེད་པར་གྲུབ་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ཁན་ཕྱེད་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་མདོ་སྔགས་སྤྱི་ལ་གལ་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] ཇི་ལྟར་མཐོང་ཐོས་དང་ཤེས་པ་འདི་དག་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བརྗོད་ན་ནི། འདིར་དགག་པ་མིན་ཏེ་དེ་དགག་མི་ནུས་ལ་དགག་ཀྱང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཅི་ཞིག་འགོག་ཅེ་ན། འདིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་དེར་ཞེན་གྱི་བདེན་པར་རྟོག་པ་བཟློག་བྱ་ཡིན་ནོ། །འདིར་མཐོང་བ་མངོན་སུམ་དང་། ཐོས་པ་གང་ཟག་གཞན་ནམ་ལུང་ལས་དང་། ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་ལ་འགྲེལ་བས་བཤད་དོ། །

མདོར་ན་རང་རིག་པ་འགོག་པ་ནི་དོན་དམ་པར་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་བེམ་པོ་ལས་ལོག་ཙམ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་པར་འདོགས་པའི་ཚུལ་དེ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཀག་ན་རང་བློ་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རང་གཞན་གྱི་བློ་ཤེས་པས་གཅོད་ཚུལ་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། རང་རྒྱུད་ལ་བློ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མི་རིགས་པ་དང་། མཐར་དོན་རིག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས་ཇི་སྐད་གསུངས་པས་གནོད་ཅིང་། རང་རིག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱུང་སོགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་འགོག་གི་ཐ་སྙད་དུ་བཀག་པའི་གཏན་མེད་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་ཤིང་། ལུགས་འདིར་ཐ་སྙད་དུའང་རང་རིག་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༡-༢༣

ཞེར་ཡང་འདིར་ཐ་སྙད་དུ་ནི་དགག་པའང་མེད་ལ་སྒྲུབ་པའང་མེད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་བཀག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཀུན་གཞི་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཡིན་ཞེར་ཡང་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཀུན་གཞི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མ་བླངས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་བླངས་པས་དབུ་མའི་ཚུལ་ཅི་ཞིག་ཉམས། ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་ནི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གནོད་པ་སྐྱེ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པའི་རིགས་པས་བཀག་ཚད་ཁས་མི་ལེན་ན་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་གཏན་མེད་དུ་ཁས་བླང་དགོས་སོ།།

དེ་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་དུ་ཀུན་གཞི་དོན་དམ་པར་བཀག་གི་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགོག་ཀྱང་དེའི་རྣམ་གཞག་མཛད་དེ་སྒྲུབ་པའང་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་རིག་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རྟོག་གེའི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་ཁས་བླང་བར་མི་བྱ་ཞེར་བའང་གྱི་ན་སྟེ། དོན་དམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་མི་དགོས་མོད། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དཔྱོད་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་ཞིང་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཅེས་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་མེད་དོ།།

གལ་ཏེ་རིགས་པ་ཅི་སྟེ་མེད། ཟླ་གྲགས་ཞི་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ན་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཤད་པ་འདི་མ་མཐོང་ངམ་ཞེ་ན། དེ་དོན་རིག་ལའང་མཚུངས་སོ། །མི་མཚུངས་ཏེ་དོན་རིག་ནི་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགོག་གོ་ཞེ་ན། བདེ་སོགས་རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཇི་ལྟར་འགོག་སྟེ་མི་འགོག་གོ །དེས་ན་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ་རང་རིག་པ་མི་འཐད་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པ་ལ་རང་རིག

པའི་ཐ་སྙད་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པ་ནི་སྔར་ཡང་ཞུང་ངོ་།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་ལ་ཐལ་མི་འདོད་པ་ཁྱད་ལྟར་ན་ཡང་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀས་གཅིག་དུ་ཐལ་དང་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ན་ཅི་ཞིག་གིས་རང་རྒྱུད་པ་དབུ་མ་པ་ཡིན་པ་དང་། དངོས་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་འཛོག་པར་བྱེད། རང་རྒྱུད་པས་བདེན་མེད་མ་རྟོགས་ན་དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས། དགག་པ་འདོད་པ་གཞན་ལའང་ཇི་སྲིད་དུ་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱོགས་གླང་ཆོས་སྐྱོང་སོགས་རྣམ་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དབང་གི་མཐར་ཐུག་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སྟོང་བདེན་གྲུབ་འདོད་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་བཀག་ཅིང་།

བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀས་ཆ་མེད་གཉིས་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་རྣམ་རིག་པས་ཀྱང་བཀག་ན་དབུ་མ་པས་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེས་ན་དེ་འདྲའི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་ལུགས་མེད་པའི་སྨྲ་བ་ཙམ་ལས་ཧེན་གཞན་ཚད་མས་དངོས་སུ་བསལ་ལོ། །གཞན་ཡང་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཐལ་འགྱུར་པའི་རྟོགས་རྒྱུའི་སྟོང་ཉིད་དེ་འདྲ་རྟོགས་པ་མེད་ན་ཐར་པ་ཡང་མེད་པར་བསྒྲུབ་པ་དེ་དག་ལ་ཐལ་བ་དེ་འདྲ་བརྗོད་ཅིག ལེགས་ལྡན་དང་ཟླ་བའི་རྩོད་པ་ནི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཡིན་པ་ཚིག་གསལ་དང་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་དངོས་སུ་གསལ་ན། ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་བྱས་པ་འདྲིད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལྟར་གྱུར་ཅེས་སྨྲ་རིགས་ཀྱི། བདག་ཅག་གིས་ཁྱད་ཡོད་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་མ་སྨྲས་སོ།།

[1] ཞེ་བ་ཇོས། ༡༩༡-༡༩༣

༄༅། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཤན་ཕྱེད་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་ཚད་མའི་ངོར་ནས་གཞལ་བ་ཡིན་ན་ནི། སྣང་བའི་མདུན་ན་སྨུན་པ་ལྟར་དེའི་ངོར་ནམ་ཡང་མི་འགྲུབ་པས་ན་ཙུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པ་གཞག་ཏུ་མེད་ལ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ངོར་ནས་གཞལ་བ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ངོར་བསླུ་མེད་བསྙོན་མེད་དུ་གྲུབ་པས་དེས་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཇི་ཙམ་དཔྱད་ཀྱང་ཚད་མའི་གཞུང་ནས་སྐྱེ་བ་སྤྱི་སོགས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་དཔྱད་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་མི་འགྲོའོ། །མདོར་ན་མཐུན་སྣང་གི་དངོས་པོ་འདི་ཙམ་དགག་པའི་དབུ་མ་པ་སུ་ཡང་མེད་ལ། རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་སུ་ཡང་མེད་ཀྱང་། བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་ཆུད་ཚུལ་གྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱལ་འཕངས་ལས་དོན་དམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལ་ཁྱད་ཡོད་པ་ལས། ཐ་སྙད་བཞེད་ཚུལ་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་མཐོ་དམན་མི་རུང་ངོ་།།

༄༅། ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[2] འོ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བའི་དངོས་པོ་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་རྩོད་སྙམ་ན། སྣང་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་ཡོད་མེད་དུ་རྩོད་པ་མིན་ཏེ་སྣང་བའི་ངང་ཚུལ་འགོག་པའི་དབུ་མ་པ་སུ་ཡང་མེད་དོ། །དངོས་པོ་མཐོང་བ་ན་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ནི་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཡང་དག་པ་སྟེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། སྣང་ཡང་མི་བདེན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འདོད་པས་ན་དེ་གཉིས་རྩོད་དོ།།

(1) ལེབ་ངོས། ༣༦-༣༧

(2) ལེབ་ངོས། ༡༡

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] ཁ་ཅིག་འདི་སྙམ་དུ། འདིར་གྲུབ་མཐས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་བཀག་པར་མཛད་པས་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པ་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་གནོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། གཞུང་འདིར་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པས་འདོད་པ། རྟག་དངོས། འདུས་མ་བྱས། གང་ཟག །ཁྱབ་པ། རགས་པ། ཕྲ་བ། ཤེས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བས། དེ་རྣམས་སུ་རྟག་མི་རྟག །ཕྱི་དང་ནང་། ཡུལ་ཡུལ་ཅན། ཁྱབ་མ་ཁྱབ། རགས་པ་ཕྲ་བ། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་སོགས་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་འདུ་བ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་རིགས་པས་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་ན་དེས་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་པོ་བྲུང་ནས་འཇིན་ནུས་ཏེ།

སྤྱིར་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་ བུམ་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དེ་དང་དེར་གྲུབ་པར་འཛིན་ཞིང་། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བྱེད་ལ། དངོས་དང་དངོས་མེད་ལ་དེ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཆོས་དང་གང་ཟག་གྲུབ་གྲུབ་ལྟར་ཞེན་པའི་ངོ་བོ་དེ་དག་གི་གདགས་གཞི་ནི་ཕུང་སོགས་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་བཞིན་ལོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཟུང་སྟེ་རང་བློས་ནན་གྱིས་བཏགས་པ་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་ལ་སོགས་པ་འདུ་ཤེས་སྣ་ཚོགས་འཇུག་ཅིང་ཞེན་པའི་སྲིད་བུས་བྱིས་པ་རྣམས་བཅིངས་པར་གྱུར་ཏོ།།

དེ་ལ་དེ་རྣམས་གཅིག་བཀག་པས་གཅིག་ཁེགས་པ་དང་མི་ཁེགས་པའི་ཚུལ་ནི། རྟག་དངོས་སུ་ཞེན་པའི་ཡུལ་རྣམས་དེ་དང་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པས་བཀག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༤༩-༤༥

ཀྱང་། དེ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པས་ད་དུང་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མི་ཁེགས་ཀྱང་། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་བདག་མེད་པར་ཞེས་ན། བདག་དེ་རྟག་པ་དང་བྱེད་པོ་སོགས་སུ་འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཁེགས་ཏེ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མེད་པར་ཞེས་ན་དེའི་ཁ་དོག་ཀྱང་མེད་པར་ཐག་ཆོད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་འདིར་ཡང་གང་ཟག་དང་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་ན་བདག་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་པ་ག་ལ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་བསྒོམས་ཏེ་ཆོས་ཅན་དུ་མཛད་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གནོད་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཕྱི་རོལ་པས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་སོགས་ཀྱང་བསྡུ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།

༈ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པའི་ངོ་ཙམ་ལ་འཇོག་ན། བདེན་གྲུབ་དང་རི་བོང་རྭ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་བརྗོད་པ་དོན་མེད་དེ། རི་རྭ་མེད་པར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ངེས་ནུས་ཀྱང་། བདེན་གྲུབ་མེད་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ནུས་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། མི་ནུས་ན་མ་རིག་པའི་ངོ་ཙམ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལས་སུའི་ངོར་འཛིན། །དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་བདེན་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་ཅེས་འདོད་དགོས་པ་བཞིན།

དེ་བཞིན་རིགས་པ་དེས་སྐྱེ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་འང་མེད་པར་ངེས་ནུས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༧༥

ཀྱང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་གང་ཡང་མེད་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་སྐྱེ་འགག་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། འདི་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་བ་བརྟེན་པ་ཞེས་པ་དཔྱད་བཟོད་དུ་མེད་པ་ལ་འདོད་པས་ན། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འདོད་མི་རུང་ན། གཉིས་སྣང་མེད་པའི་མཉམ་བཞག་ནི་ལོག་ཤེས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་རོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གཅིག་དུ་བྲལ་འདིས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གཅིག་བདེན་འགོག་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་གཅིག་ཙམ་འགོག་པ་མིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཏགས་པའི་གཅིག་ཙམ་ནི་དུ་མ་ལ་གཅིག་ཅེས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དོན་དུ་གཅིག་པུར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས་དེས་གཅིག་བདེན་ལ་མི་གནོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་བདེན་གྲུབ་དང་། ཐ་སྙད་བཏགས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་པ་སོགས་ཤན་ཕྱེད་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། སེཏྲ་པའི་སྦྲ་བཞིན་དུ་ཐང་ཀར་གོ་བ་ཤན་ཕྱེད་པ་ཞིག་ལེན་མ་ཤེས་ན་གཞུང་གང་འཆད་ཉན་སེམས་ཀྱང་ཙྭ་བལ་བ་ཇ་ (གཞུང་དུ་ཙྭ་བལ་བ་ཇ་གསལ།) བཞིན་འཛིངས་ནས་ཅིར་ཡང་ངོས་མི་ཟིན་པ་འབྱུང་བས་ཤན་ཕྱེད་པར་བྱའོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] བདག་ནི་སྣང་བའི་ངང་ཅན་གྱི། །དངོས་པོ་དགག་པར་མི་བྱེད་དེ། །དེ་ལྟ་བས་ན་སྒྲུབ་པ་དང་། །བསྒྲུབ་བྱ་གཞག་པ་འཁྲུགས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༦

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༨༠-༣༨༣

པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། བདག་ནི་མཁས་ནས་བྱིས་པའི་བར་གྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་མིག་དང་རྣ་བ་སོགས་ལ་སྣང་བའི་དངོས་ཚུལ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཙམ་འདི་ནི་དགག་པར་མི་བྱེད་དེ། འདི་ལ་ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་ན་ཆུ་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་བཞིན་དུ་སྙིང་པོ་བག་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་བས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་མི་འདོད་དོ།།

སྣང་བའི་དོན་མ་བཀག་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་དངོས་པོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་སེལ་ཞིང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་རྗེས་སུ་དཔོགས་པ་གཏན་ཚིགས་དང་། གཏན་ཚིགས་དེས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའམ་རྗེས་སུ་དཔོགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ། རྣམ་གཞག་འཁྲུགས་ཤིང་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་སྐྱོན་གྱི་ཆ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྲུབ་བོ།།

འདིའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་ནི་ཤུགས་ཀྱིས་གསལ་བས་སྨོས་མི་དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པས་སྣང་བ་འདིའང་འགོག་པའི་དོན་དུ་གོ་ནས་དེ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་སྙམ་དུ་སེམས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་འདིའི་སྐབས་དང་སྤྱིར་དབུ་མ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་སྣང་བ་མི་འགོག་ཅེས་པའི་དུས་སུ་རང་བཞིན་སྟོང་པས་མ་ཁྱབ་སྣང་བ་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆུ་ཟླ་ཉིད་སྣང་བཞིན་པ་དེ་སྟོང་གི། སྣང་བ་དེ་བཞག་ནས་ལོགས་སུ་སྟོང་རྒྱུ་ཞིག་མེད་པ་བཞིན་དུ། སྟོང་ཡང་དེས་སྣང་ཙམ་ཡང་མེད་མི་དགོས་ཏེ།

གལ་ཏེ་སྣང་བའང་མེད་ན་དེའི་སྟོང་པའང་མེད་པས། སྟོང་པ་དང་སྣང་བ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་མེད་ན་གཅིག་མི་སྲིད་ལ། གཅིག་ཡོད་ན་གཅིག་ཡོད་

པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཡོད་ཚུལ་ཡང་སྲིད་བུ་དཀར་ནག་བསྒྲིམས་པ་ལྟ་བུ་སོ་སོར་ཡོད་པའམ། གཅིག་བསལ་རྗེས་གཅིག་འོང་བ་ལྟ་བུའི་རེས་འཇོག་མིན་པར་སྟོང་པ་ལ་སྣང་བས་ཁྱབ། སྣང་བ་ལ་སྟོང་པས་ཁྱབ། དེ་གཉིས་ནམ་ཡང་འདུ་འབྲལ་མི་ཤེས་པའི་ཡིན་ལུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་བཀག་ཀྱང་ཡིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དབུ་མའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་དཔྱད་པ་གཏིང་སླེབས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་མདོ་སྔགས་གང་གི་ལམ་ལ་ནན་ཏན་བྱས་ཀྱང་སྲོག་རྩ་ཚུགས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་སྐབས་འདིར་སྣང་བ་མི་འགོག་ཅེས་པ་མཐུན་སྣང་ཚོས་ཅན་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་ཞིག་གི་དོན་དུ་བསྟན་ཀྱང་གནད་བསྡུས་ཏེ་ཅི་ཕྱིར་སྣང་བ་མི་འགོག་སྙམ་ན་རྟོད་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ནི་མིན་གྱི། རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་མི་འགལ་བར་སྣང་བ་མི་འགོག་ཅེས་གོ་བའི་ཕུ་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ཐལ་རང་གི་དགག་བྱ་ལ་ཕྲ་རགས་ཕྱེས་པའང་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པར་མ་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངོར་སྐྱེ་འགག་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་ནི་སུས་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དགག་མི་ནུས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་མི་གནོད་ན། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལྟོས་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ཁྱད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདི་རང་རྒྱུད་པས་ཚད་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ཀྱང་དེ་ལ་གནོད་པ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའོ་ཞེས་བཟུང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་མེད་པར

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༦-༡༣༨

འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ།།

ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཡོད་པ་གང་ཡང་མེད་དོ། །ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་མེད་དང་འདུ་འབྲལ་མེད་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་ཉིད་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཤིན་ཏུ་ཡང་རུང་བར་མཐོང་བ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་རྟེན་པ་གང་། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༄ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལ་བེམ་པོ་མི་འདོད་དམ་ཞེ་ན་སོགས། བེམ་པོ་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བྲིས་པ་ནི་དོན་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཚིག་སྟེ། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་བེམ་པོ་མི་འགོག་ཅེས་པ་འདི་ཅི་ཞིག། བེམ་པོར་སྣང་བ་ཡིན་ནམ། བེམ་པོ་རང་མཚན་པ་ཡིན། དང་པོ་མ་བཀག་ཀྱང་ཕྱི་མ་དཔྱད་དོར་ཅེས་མི་ཁེགས་ཏེ། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཁེགས་ན་བེམ་པོའི་རྩོམ་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་བེམ་པོ་མི་ཁེགས་ན། བེམ་པོ་དང་ཤེས་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཞིག་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་གང་ཡིན་སྨྲ་དགོས་སོ།།

གལ་ཏེ་འདི་དག་བེམ་པོ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། བེམ་པོ་འགོག་པ་མིན་སྙམ་ན་ནི། སྔར་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ཆོས་གང་ཡང་མི་འགོག་སྟེ་ཚད་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༨༠-༣༨༡

མས་མ་དམིགས་ཀྱང་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་ཏུ་གྲུབ་པའང་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱིས་འགོག་ནུས་ཏེ། དེ་མ་ཁེགས་ན་རང་རྒྱལ་དང་སེམས་ཙམ་པ་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] ལྟ་བའི་དངོས་གཞི་སྐྱོང་བའི་དུས། །ཁ་ཅིག་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་ཟེར། །ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་ཞེས་པའི་དོན། །ལེགས་པར་རྟོགས་དང་ལོག་རྟོག་གཉིས། །དང་པོ་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་ཏེ། །འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདུན་ན། །གང་ཡང་གནས་པ་མེད་མཐོང་བས། །འཛིན་སྟངས་དང་གིས་ཞིག་པ་སྟེ། །སྟོང་གསལ་མཁའ་ལ་ལྟ་དང་མཚུངས། །གཉིས་པ་དྲན་མེད་ཏ་ཤང་ལུགས། །མ་དཔྱད་ཅེ་ནེར་བཞག་པ་ཡིས། །ལྷག་མཐོང་གསལ་བའི་ཆ་མེད་པར། །མཚོ་གཏིང་རྡོ་བཞིན་ཐ་མལ་གནས། །དཔེར་ན་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་པ།།

དབུ་མས་མེད་པར་མཐོང་བ་དང་། །གཟུགས་མེད་མེད་པར་མོས་པ་ལྟར། །ཚིག་ཙམ་མཚུངས་པ་འདི་དག་ཀྱང་། །དོན་ལ་མི་མཚུངས་གནམ་ས་བཞིན། །དེ་ལྟར་མཐའ་བཞི་སྤྲོས་བྲལ་ལ། །མཐའ་བཞི་གང་དུའང་མི་འཛིན་ན། །མཐའ་བཞི་ལས་འདས་འཛིན་སྟངས་ཤིག །མེད་པས་འཛིན་སྟངས་མེད་པར་འདོད། །གལ་ཏེ་འཛིན་སྟངས་མེད་ཅེས་པས། །བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་དང་པོ་ནས། །ཅིར་མི་འཛིན་པར་ལྷོད་དོ་ལོ། །འགྲོ་ཀུན་ཐ་མལ་གློད་ཆེས་པས། །ཁམས་གསུམ་འཁོར་བར་གཏན་འཁྱམས་ན། །ད་དུང་བསླབས་ཏེ་བསྒྲུལ་མི་དགོས།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[2] བདག་གཞན་དངོས་འཛིན་འདིར་བརྟེན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༢-༡༣

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༥-༡༧

ནས། །སྲིད་པའི་རྒྱ་བོ་བརྒྱུད་མར་འཇུག།འདི་དག་ཟློག་པའི་གཉེན་པོ་ནི། །བདག་མེད་པ་ཡི་འཛིན་སྟངས་ཡིན། །དེ་ཡང་མེད་ཚུལ་མ་ཤེས་པར། །མེད་པར་མོས་པས་མི་ཕན་ཏེ། །ཐག་ཁྲར་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་ལ། །སྦྲུལ་མེད་སྙམ་བས་མི་ཕན་ཡང་། །མེད་ཚུལ་མཐོང་ན་སྤང་པ་བཞིན། །དེ་ཕྱིར་དཔྱད་པས་རྟོགས་བྱས་ནས། །དཔྱད་ཙམ་ཉིད་དུ་མི་གཞག་པར། །ཐོག་མེད་དངོས་ཞེན་གོམས་ཆེས་པས། །ཡང་ཡང་འཛིན་སྟངས་བཅས་ཏེ་བསྒོམ། །བདག་མེད་གོམས་པས་བདག་ལྟ་བ། །ཟློང་ནས་འཁྲིན་ཕྱིར་འདི་དགོས་ཞེས།།

དོན་གཟིགས་དུ་མས་ནན་ཏན་བསྒྲུབས། །དང་པོའི་ལས་ཅན་འཇུག་པའི་སྒོ། །གོལ་འཆུག་མེད་པ་འདི་ཡིན་ན། །དང་པོ་ནས་དེ་སྤྱོང་ཞེས་པ། །བདུད་ཀྱི་གསང་ཚིག་བཀྲི་བ་ཡིན། །འཛིན་སྟངས་དེས་དྲངས་བདེན་སྟོང་ལ། །ངེས་ཤེས་མཆོག་ཏུ་འབྱོངས་བའི་ཚེ། །ད་གཏོད་མེད་འཛིན་ཙམ་པོ་ནི། །གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པས། །སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་བྲལ་བ་ཡི། །སྤྲོས་བྲལ་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་བསྒོམ། །བདེན་སྟོང་ཕྱུ་ཐག་ཆོད་གྱུར་ནས། །སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་ཤར་བ་ཡི། །སྣང་སྟོང་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་ལ། །མེ་ཡི་ཁ་ནས་དག་པའི་གསེར། །ཇི་བཞིན་ཡིད་ཆེས་རྟུང་མོད་ཀྱི།།

གཞན་དུ་ཆེས་ཆེར་ཟབ་པའི་གནད། །འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་ཚེ་རྣམས་ཀྱིས། །ཡུན་རིང་འབད་དེ་རྟོགས་པའི་དོན། །ཀྱི་མ་བློན་པོས་ཡུད་ཙམ་ལ། །རྟོགས་པར་སྙམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གཡོ། །དངོས་གཞི་སྣང་སྲིད་འཁོར་འདས་ཀུན། །ཡོད་མེད་ལས་འདས་དོན་གྱི་གཤིས། །ཡོད་མེད་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་ན། །ཕྱོགས་རེར་འཛིན་པ་སྤྲོས་དང་བཅས། །དེ་ཕྱིར་རིགས་པས་རྣམ་དཔྱད་ཚེ། །ཅིར་ཡང་གྲུབ་པ་མ་

མཐོང་བས། །ཅིར་ཡང་འཛིན་པ་ག་ལ་སྐྱེ། །འོན་ཀྱང་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་ཚུལ། །དཔྱད་པས་དྭངས་བའི་ངེས་ཤེས་ལས། །རང་བྱུང་འོད་གསལ་ཤེས་རབ་ཀྱི། །ལྷག་མཐོང་མར་མེ་བཞིན་དུ་གསལ། །དེ་དང་རྣམ་པ་འགལ་བ་ཡི།།

མཐའ་བཞིའི་བློ་ངན་སུན་པའི་སླག། །དྭང་འབྱིན་གཉེན་པོ་འདི་ཡིན་པས། །ནམ་བསྒོམ་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་དགོས། །མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་ཅིག་ཅར་དུ། །ཁེག་པ་བློ་འདས་གཉུག་མའི་དབྱིངས། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་ཉིད་ན། །ཅར་ཕོག་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་དཀའ་བས། །མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་རེས་འཛོག་ཏུ། །འགོག་པ་ཐོས་བསམ་ལྟ་བའི་ལུགས། །དེ་ལ་ཇི་ཙམ་གོམས་པ་བཞིན། །ངེས་ཤེས་ཇེ་བས་ཇེ་གསལ་ནས། །ཕྱིན་ལོག་སྒྲོ་འདོགས་བསྣུབས་བྱས་པའི། །བློ་གྲོས་ཡར་ཟླ་ལྟ་བུར་འཕེལ། །ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་ལྟ་ངན་ལ། །དངོས་པོ་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི། །ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་ག་ལ་ཡོད། །དེས་ན་སྒྲིབ་པ་སྤོང་མི་ནུས།།

༄ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] གནད་གོ་ཀུན་བསྡུས་ན། དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་མཐུན་སྣང་གི་བུམ་པ་འདི་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་ཆེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་འགོད་དེ། མཐུན་སྣང་གི་བུམ་པ་ཡོད་པ་འདི་མི་དགག། དེ་དོན་དམ་པར་མེད་པའམ། བདེན་པར་མེད་པ་སྒྲུབ་པས། བུམ་པ་མི་བཀག་པར་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་ནས། དེ་ལ་སྒྲུབ་ཆོས། དོན་དམ་པར་མེད་པའམ། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་པས། བུམ་པ་མི་དགག། བདེན་གྲུབ་དགག་ཅེས་པ་ཚུལ་འདིའི་སྒོ་ནས། ཐ་སྙད་སྐྱོན་མེད་གནོད་མེད་དུ་གྲུབ་པ་

(1) ལེབ་གྲངས། ༥༨༨-༥༩༣

ཡིན་ཀྱང་། ཚིག་འདིའི་རྗེས་སུ་བསམས་ནས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་གཅིག་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱོད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ལ།

བདེན་གྲུབ་འབའ་ཞིག་དགག་བྱ་ཡིན་སྙམ་ནས་དགག་བྱ་ཡན་གར་བ་བཀག་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྙམ་པ་ལ་གོལ་ས་ཡོད་དེ། དངོས་སྨྲ་བ་དང་རྩོད་ཚེ་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་སྦྱོར་དགོས་ཀྱང་། དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་བདེན་གྲུབ་མེད་པ་ཙིའི་ཕྱིར་ཞེར་ན། གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་མཐུན་པར་སྣང་བའི་བུམ་པ་མ་དམིགས་པའམ་མ་རྙེད་པ་འདིས་གྲུབ་པ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མི་སྲིད་པས། མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་བུམ་པ་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་མ་བཀག་ན། དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་། བདེན་མེད་འགྲུབ་པའི་ཐབས་གཏན་མེད་དེ། མཐུན་སྣང་གི་བུམ་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། བདེན་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་བདེན་གྲུབ་དགག་བྱ་ཡིན་ཞེར་བ་དེ་མཐུན་སྣང་གི་བུམ་པ་དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས་བདེན་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ལ། བུམ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་མིན་པས་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ཞེར་དགོས་ཀྱང་། བུམ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ནི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་འདི་ཡིན་ལ། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་ནི་དོན་དཔྱོད་ཀྱི་དེ་ལ་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ལ།

དེ་མེད་ན་བདེན་མེད་ཡིན་པ་ལས། དོན་གྱི་སྟེང་ན་བུམ་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདེན་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བའི་དགག་བྱ་ཅུང་ཟད་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་བུམ་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདེན་གྲུབ་ནི་བུམ་པའི་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པས། དེ་བཀག་པས་བུམ་པ་བདེན་མེད་དུ་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་གྲུབ་མཐས་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ཡིན་གྱི། སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱི་

བུམ་པ་ལས་གཞན་པའི་བུམ་པའི་བདེན་གྲུབ་མི་འཛིན་ཏེ། ཚིག་གི་སྒྲོ་ནས་ཡོག་པ་ཐ་དད་དུ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི། དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཆོས་ཅན་དང་དེའི་ཆོས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་དོ།།

དེས་ན་སྒྲ་རྟག་པ་སེལ་བ་འདི། སྒྲ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྟག་པ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཉིད་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། བུམ་པ་ལ་བདེན་གྲུབ་བསལ་བའང་དེ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཚིག་གི་ཡོག་པའི་སྒྲོ་ནས་བུམ་པ་བདེན་གྲུབ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་བརྗོད་རུང་ཡང་། དོན་གྱི་ངོ་བོའི་སྟེང་ན་བུམ་པ་ཉིད་བུམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྟོང་བའམ། དཔྱད་བཟོད་ཀྱིས་བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་སེལ་བ་ཡིན་པས། བུམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པའི་རང་སྟོང་ཡིན་གྱི་གཞན་སྟོང་ག་ལ་ཡིན། ཡིན་ན་ཀ་བ་སྣམ་བུས་སྟོང་པ། བ་ལང་གི་རྟ་རི་རྟས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་དགོས་པས་དེས་སྟོང་གོ་མི་ཆོད་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་མ་སྟོང་ན། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་མི་སྟོང་སྟེ། ངོ་བོ་མི་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པ་ཟློག་ཏུ་མེད་དོ།།

དེ་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་གཞན་བདེན་གྲུབ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་གྲུབ་པས་སོ་སྙམ་ན། ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེས་འདྲིའོ། །བུམ་པ་ཉིད་དོན་དཔྱོད་ངོར་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་བུམ་པ་བདེན་མེད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ན་ནི། བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་ལ་བདེན་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བར་ཟད་ཀྱི། དེས་བུམ་པ་དམིགས་ན་བདེན་མེད་མི་སྲིད་དོ། །ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པས་ནི་བདེན་མེད་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་པ་མིན་ནམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ནི། དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མེད་དོ།།

གལ་ཏེ་བུམ་པ་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པ་དེ་ལ། དོན་དེའི་སྟེང་ན་བདེན་གྲུབ་དོན་

གཞན་བཀག་གོ་སྙམ་ན། དོན་གཞན་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་བུམ་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་སོགས་ཀྱིས་མི་དཔྱད་པར་བཞག་ནས། དོན་གཞན་གྱི་བདེན་གྲུབ་ལ་དཔྱད་དགོས་ན། བུམ་པ་མ་ཡིན་པའི་བུམ་པའི་བདེན་གྲུབ་ཡན་གར་བ་རི་རྭ་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པ་ལ། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་དཔྱད་པ་ཇི་ལྟར་འཇུག། རི་རྭ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་ལ། དོན་དཔྱོད་ཀྱིས་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་ཚིག་གི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་ཚུལ་གྱི་བློ་ཁྲིད་ནས། དོན་གྱི་སྙིང་ན་བདེན་གྲུབ་ཡན་གར་བ་བཀག་ནས། བུམ་པ་བུམ་པས་མི་སྟོང་། བུམ་པ་བདེན་པས་སྟོང་སྙམ་པ་ནི། རི་རྭ་བཀག་པ་དང་འདྲ་བས། མཐུན་སྣང་གི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཙུང་ཟད་སུན་ཕྱུང་མི་ནུས་ཏེ། བུམ་པ་ཉིད་མི་སྟོང་པ་ལ་བུམ་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི། བུམ་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་མ་མྱོང་བ་ལ་བུམ་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་མཁན་གྱི་སྐྱེ་བོ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༣༡༽ དྲང་ངེས་སྐོར།

༄ བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།[1] དེ་ལ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་། དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་གང་དག་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུབ་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་དོན་དམ་པ་སྒྲུབ་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་ལས་དང་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ།།

མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱ་བ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་འཁོར་བ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་ཚིག་དང་། ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་སུ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་ཟབ་མོ་མཐོང་བར་དཀའ་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའ་བ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག

---

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༥༠༤-༡༥༠༨

ཚིག་དང་། ཡི་གེ་མང་ཞིང་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་དགའ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ།།

མདོ་སྡེ་གང་དག་ཚིག་དང་། ཡི་གེ་ཉུང་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ངེས་པར་སེམས་པར་བྱེད་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། གསོ་བ་དང་སྐྱེས་བུ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་། ཤེད་བུ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་དང་། སྒྲ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་བཤད་པ་དང་། བདག་པོ་མེད་པ་ལ་བདག་པོ་དང་བཅས་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཅེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། མ་བྱུང་བ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་མེད་པ་དང་། སྲོག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་མེད་པ་དང་། བདག་པོ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའི་བར་དུ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༄ ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།[1] བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་བརྗོད་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ཐོག་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་མཆིས་པར་བརྗོད

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༥བ-༡༧བ

དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་གོས་དྲི་མ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲིས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དཀྲིས་པ། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་གི་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་དྲི་མས་དྲི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་པ། རྟག་པ་དང་། བརྟན་པ་ཐེར་ཟུག་པར་ནི་བརྗོད་ན།

བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་སྨྲ་བ་འདི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འདྲ་བ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་མུ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་རྟག་པ་མེད་པ། བྱེད་པ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་མེད་པ། ཁྱབ་པ་མི་འཇིག་པའོ་ཞེས་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་སྟོན་པར་བགྱིད་དོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ངའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་ནི་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པར་བྱས་ནས།

བྱིས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པས་འཇིགས་པར་འགྱུར་བའི་གནས་རྣམ་པར་སྤང་བའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་སྒོ་བསྟན་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གནས་སྣང་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྟོན་ཏེ། འདི་ལ་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དཔེར་ན་རྫ་མཁན་ནི་འཇིམ་

པའི་རྡུལ་གྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་ལས་ལག་པ་དང་། བཟོ་དང་། ལག་ཟུངས་དང་། ཆུ་དང་། ཤད་བུ་དང་། ནན་ཏན་ལྡན་པ་ལས་སྣོད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་དོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ལོག་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པའམ། བདག་མེད་པར་བསྟན་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། རྫ་མཁན་བཞིན་དུ་ཚིག་དང་། ཡི་གེའི་རྣམ་གྲངས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ།།

དེ་ལྟར་དེའི་ཕྱིར་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོར་བསྟན་པས་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའི་བསྟན་པ་དང་མི་འདྲའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མུ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྟོན་ཏེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ལྟ་བར་ལྷུང་བའི་བསམ་པ་ཅན་དག་རྣམ་པར་ཐར་པ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་གནས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་འདི་ནི་མུ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བས་ན་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བདག་མེད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་

དེའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་གསུངས་སོ། །གང་ཟག་རྒྱུན་དང་ཕུང་པོ་དང་། །དེ་བཞིན་རྐྱེན་དང་རྡུལ་དག་དང་། །གཙོ་བོ་དབང་པོ་བྱེད་པོ་དག། སེམས་ཙམ་པ་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས། །དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ལ་བལྟས་ནས་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བདག་ལ་བཤད་དུ་གསོལ།

༈ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།[1] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྟོན་པ་འདི་བཞི་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཚིག་འབྲུ་ལ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མ་ཡིན་པ་དང་། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་རྣམས་ལ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མ་ཡིན་པའོ།།

༈ དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས།[2] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དགས་ཀྱི་ནགས་སུ་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པར་བསྟན་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། སྔོན་ལྷར་གྱུར་པའམ། མིར་གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་ཆོས་དང་མཐུན་པར་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བསྐོར་བ་གཅིག་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེའང་བླ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༡༧བ

(2) ཞེབ་ངོས། ༣༩བ-༣༥བ

པ་དྲང་བའི་དོན། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་།

རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། དྲང་བའི་དོན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་། འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ། ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ། སྐབས་མ་མཆིས་པ། ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ།།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་བར་ལས་བརྩམས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་འདི་རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་གིས་ཐོས་ནས་མོས་པར་བགྱིད་པ་དང་། ཡི་གེར་འབྲིར་སྩོལ་བ་དང་། ཡི་གེར་བྲིས་ནས་ཀྱང་འཆང་བ་དང་། ཀློག་པ་དང་། མཆོད་

པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྱེད་པ་དང་། ལུང་ནོད་པ་དང་། ཁ་ཏོན་བགྱིད་པ་དང་། སེམས་པ་དང་། སེམས་པ་དང་། བསྒོམ་པའི་རྣམ་པས་སྦྱོར་བར་བགྱིད་པ་དེ་བསོད་ནམས་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལགས། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།

དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་རིགས་ཀྱི་བུའམ། རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེ་ནི་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་དེ། དེའི་དཔེ་བྱ་བར་སླ་བ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མདོར་བསྡུས་ཏེ་ཁྱོད་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། སེན་མོའི་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་ས་ཡི་རྡུལ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་ནི། ས་ལ་གནས་པའི་རྡུལ་རྣམས་དང་བསྒྲུན་ན་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ་ཞིང་སྟོང་གི་ཆ་དང་། འབུམ་གྱི་ཆ་དང་། གྲངས་དང་། ཆ་དང་། བགྲང་བ་དང་། དཔེ་དང་། རྒྱུར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ། །བ་ལང་གི་རྨིག་རྗེས་ཀྱི་ཆུ་ནི་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཆུ་དང་བསྒྲུན་ན་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ་བ་ནས་རྒྱུའི་བར་དུའང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ།།

དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་དེ་བཞིན་དུ་ངས་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མོས་པ་ནས་བསྒོམ་པའི་རྣམ་པར་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་བར་གྱི་བསོད་ནམས་གང་བཤད་པ་དེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ལ་མོས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་ནས་བསྒོམ་པའི་རྣམ་པས་སྦྱོར་བ་ལས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་བར་གྱི་བསོད་ནམས་དང་བསྒྲུན་ན་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ་བ་ནས་རྒྱུའི་བར་དུའང་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ། །དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག

འཕགས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །

བཅོམ་ལྡན་འདས་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིར་བསྟན་པ་འདིའི་མིང་ཅི་ལགས། འདི་ཇི་ལྟར་གཟུང་བར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དོན་དམ་པ་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བར་གཟུང་ཞིག །དོན་དམ་པ་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་འདི་བཤད་པ་ན་སྲོག་ཆགས་དྲུག་འབུམ་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྐྱེས་སོ། །

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] རིགས་པས་དྲང་བའི་དོན་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་གསལ་བ་ནི། །བདེ་བླག་ཉིད་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བཀག་འགྲུབ་པས། །དང་པོ་ཤེས་བྱ་དགག་པ་མཛད་པ་ཡིན། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རིམ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་བསོད་ནམས་བྱས་པ་རྣམས་ཆོས་ཉིད་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་ཇི་ལྟར་ཐོག་མར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་སྔོར་བར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་བྱ་བཀག་པ་ཡང་བདག་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་སྔར་ཤེས་བྱ་དགག་པ་ཁོ་ན་གསུངས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་བདག་མེད་པར་རིག་པ་རྣམས་ཤེས་པའི་བདག་མེད་པ་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པར་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་

(1) ཕྱིབ་ཇོས། ༢༤༢ན-༢༤༢བ

རེས་འགའ་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ་རེས་འགའ་ནི་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་འགྱུར་བར་ཤེས་བྱ་དགག་པ་ཉིད་དང་གསུངས་སོ། །ཤེས་རབ་ཅན་དག་གིས་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བརྟག་པར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ། དེ་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱས་ཏེ། །མདོ་གང་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་བཤད་དོན་ཅན། །དྲང་དོན་གསུངས་པའང་རྟོགས་ནས་དྲང་བྱ་ཞིང་། །སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས། །མདོ་སྡེ་གང་དག་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དངོས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

ཇི་སྐད་དུ། འབྱུང་རྣམས་མིག་བཟུང་མ་ཡིན་ན། །དེ་འབྱུང་མིག་བཟུང་ཇི་ལྟར་ཞེས། །གཟུགས་ལ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ན། །ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་འཛིན་པ་བཟློག །ཅེས་གསུངས་ལ། མདོ་ལས་ཀྱང་། མི་རྟག་དོན་ནི་མེད་དོན་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྟོང་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བཤད་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། །གང་ལ་སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་བསྟན། །ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།།

དེ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་སྟོང་ཕྲག་ཏུ། །ང་ཡིས་མདོ་རྣམས་གང་གསུངས་པ། །ཡི་གེ་ཐ་དད་དོན་གཅིག་སྟེ། །ཡོངས་སུ་བསྒྲག་པར་ནུས་མ་ཡིན། །དངོས་པོ་གཅིག་ནི་བསམ་བྱས་ནས། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསྒོམས་འགྱུར་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཆོས་མང་པོ། །ཇི་སྙེད་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་མེད་ཡིན། །མི་གང་དོན་ལ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །གནས་འདི་

ལ་ནི་བསླབ་བྱས་ན། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་རྙེད་མི་དཀའ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་དག་ལས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱའོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] དེའི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མདོ་འདི་ཡང་དགོངས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། མདོ་སྡེ་གང་ལས་ཕྱི་རོལ་སྣང་ཡོད་མིན། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ། །དེའི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆགས་གང་དེ་དག་ལ། །གཟུགས་བཟློག་པ་སྟེ་དེ་ཡང་དྲང་དོན་ཉིད། །དེ་ལ་འདི་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། །གང་དག་གཟུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་རེ་བ་དང་བཅས་པ་དེའི་རྒྱུན་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པར་འགྱུར་ཞིང་།

དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་དེ་དག་སྡིག་པ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱར་བ་ལ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པ་ལས་ཉམས་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུན་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་ཆགས་པ་ཅན་དག་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་འཇོམས་པའི་ཀེང་རུས་ལྟར། དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་སེམས་ཙམ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཡང་ལུང་འདི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི་ངེས་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་གང་ལས་ངེས་ཤེ་ན། ལུང་དང་རིགས་པ་ལས་སོ། །དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༨༠བ-༣༨༡ཀ

ནི། འདི་ནི་སྟོན་པས་དྲང་དོན་ཉིད་གསུངས་ཤིང་། །འདི་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་འཐད། །ཅེས་བྱ་བའོ། །མདོ་འདི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་གཞན་ཡང་། རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི། །དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད། །རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།

ཇི་སྐད་དུ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས། བརྟགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། བརྟགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་ལྟར་འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་མ་བསྟན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འདི། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ། །སྨན་པས་སྨན་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར། །སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ། །སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་འདིས་དྲང་བའི་དོན་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དོ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[1] ཡང་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་གཞན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་གསུངས་པ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་དེ་ཡང་དྲང་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་नོ་ཞེས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ནོ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའབ། །རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༢༧བ

གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྤྲོ་དྲི་མ་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་སོ། །ཐོག་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གདོད་མ་ནས་དྲི་མ་མེད་པས་སོ།།

མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་དེར་འདུས་པ་ཡིན་པས་སོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་མཆིས་པར་བརྗོད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས།[1] དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་བའི་དགོངས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཅིང་འཕོ་འགྱུར་མེད་པ་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་ལས་འདས་པ་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་སྟོན་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མ་ལུས་པ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་ཁོངས་སུ་བསྡུའོ། །ཆོས་ཅན་སྣང་ཆ་ཙམ་སྐྱེ་བ་དང་། འགག་པ་དང་། འོང་བ་དང་། འགྲོ་བ་དང་། དག་པ་དང་། མ་དག་པ་དང་། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པར་སྣང་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྒྱུ་བསམ་བརྗོད་པའི་རིམ་པས་གཞལ་ཞིང་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ།།

དེ་སྟོན་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་པའི་ནང་དུ་བསྡུའོ། །དཔེར་ན་སེམས་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྒྲ་བརྗོད་དང་བསམ་པས་རློམ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ། དོན་དམ་པའི་གཤིས་གང་ཡིན་པ་དེ་ངེས་པའི་དོན་ཏེ་ཡང་

(1) ཐོག་ངོས། ༡༣༧

དག་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ། དབུ་མ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟོད་པ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད། །ངེས་པའི་དོན་དུ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན། །གང་ལ་སྐྱེད་དང་འགག་ལ་སོགས། །སེམས་ཅན་སྲོག་ལ་སོགས་བསྟན་པ། །དེ་ནི་དྲང་དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ།།

༄ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས།[1] མདོར་ན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་དེ་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་ངེས་པའི་དོན་དང་དེའི་མདོ་སྡེ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་ཐབས་མང་པོས་སེམས་ཅན་གྱི་བློ་འདྲེན་པར་ཆོས་མ་དག་པ་འཁྲུལ་པ་དང་དེའི་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དང་དྲང་དོན་གྱི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ། །ཚུལ་འདིས་ཆོས་རྣམས་བལྟ་བའི་མེ་ལོང་དང་། འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག་དང་པོ་བཤད་པའོ། །དེ་དག་ཉིད་གསལ་བར་བྱ་བ་དང་། དགོངས་པ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དགོངས་པ་ནི་ཙུང་ཟད་སྤྲོ་བཏགས་ནས་བཤད་དུ་ནི་ཡོད་ལ།

ཁ་དྲང་པར་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་དགོས་ཆེད་དང་བཅས་པར་སྟོན་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་དུས་གཞན་དང་། །གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ། །དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ནི། ཆོས་སྐུ་མཉམ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ང་དེའི་ཚེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་

(1) ཐོག་མཚམས། ༡༣༨-༡༩༣

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའང་ཀུན་བརྟགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ་དོན་དུ་ངེས་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ་མུ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རང་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་རྟས་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་གཞན་རང་མཚན་པ་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་རྟས་འགལ་བས་མ་གྲུབ་ལ། རྒྱུ་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་སྣང་ཚོད་པའི་སྐྱེ་སོགས་ཙམ་ནི་རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མེད་ལ་སྣང་བ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ། རྨི་ལམ་ནི་སྣང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྣང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནས། སྒྱུ་མ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་དང་། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཆུ་ཟླ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་། སྤྲུལ་པའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ། དོན་དམ་པ་ཡིན་ཞིང་བདག་ཉིད་ལ་མ་དག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པའི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་སྐད་དུ། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་སོ། །དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དྲི་མེད་ཟླ་འོད་ཀྱི་མཚན་གཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་འཐོབ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའང་དེ་གཅིག་པུས་མི་ཐོབ་ཀྱང་། དེ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཚོགས་མང་དུ་བསགས་པས་ནམ་ཞིག་ན་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི་ཁ་ཅིག་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག

འཛིན་གྱི་ལྟ་བར་ཞེན་པ་རྣམས་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྨད་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་བསྔོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལྡེམ་དགོངས་ནི། ཕ་རོལ་གང་ལ་དགའ་བས་ཡང་དག་པའི་ལམ་མམ་དོན་ལ་གཟུད་པའི་ཕྱིར། དེའི་མིང་ངམ་ཆ་ལྡན་ཙམ་ཟད་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་མཐུན་ཡང་དོན་མི་མཐུན་པར་བཤད་པ་སྟེ།

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཞུགས་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་གཞན། །གཉེན་པོ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང་། །བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ། །ཉན་ཐོས་དང་ནི་ངོ་བོ་ཉིད། །དེ་བཞིན་ཉེས་པ་གདུལ་བ་དང་། །བརྗོད་པ་ཟབ་པ་ཉིད་ལ་ནི། །ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སོ། །དང་པོ་ཞུགས་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་སྟོང་པས་སྐྲག་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་མི་འཇུག་པ་དག་གཞུག་པའི་དོན་དུ། གཟུགས་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨོས་པས། ཉན་པ་པོས་དོན་ལ་གྲུབ་པར་གོ་ནས་འཇུག་ལ། འཆད་པ་པོས་སྣང་ཚོད་ལ་རྫི་ལམ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་བཞིན་ནོ།།

མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ནི་ཀུན་བརྟགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཏེ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉེན་པོ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སྐུ་བོང་ཆུང་ཞིང་སྐུ་ཚེ་ཐུང་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོན་པ་གཞན་ལས་དམན་པ་ཞིག་གོ་སྙམ་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། ངདེའི་ཚེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དུ་གྱུར་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཉན་པ་པོས་གཟུགས་སྐུར་མཉམ་པར་གོ་ཞིང་། འཆད་པ་པོས་ཚོགས་རྫོགས་པར་མཉམ། ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པར་མཉམ། འགྲོ་དོན་མཛད་པར་མཉམ་

པ་གསུམ་ལ་དགོངས་སོ།།

མཛོད་ལས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཚོགས་དང་ནི། །ཆོས་སྐུ་འགྲོ་བའི་དོན་སྤྱོད་པ། །མཉམ་པ་ཉིད་དེ་སྐུ་ཚེ་དང་། །རིགས་དང་སྐུ་བོང་ཚད་ཀྱིས་མིན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། ཆོས་འདི་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་དམན་པ་ཞིག་གོ་སྙམ་པའི་ཉེས་པ་ཞི་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་པ་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། ཚེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས། ཕ་དང་མ་ནི་གསད་བྱ་ཞིང་། །རྒྱལ་པོ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་དང་། །ཡུལ་འཁོར་སྐྱོར་བཅས་བཅོམ་པ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའང་འཁོར་བར་འདུ་བྱེད་པས་སྲེད་པ་དང་ལེན་པ་གཉིས་ནི་ཕ་མའོ། །ཀུན་གཞི་ནི་བག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་པའི་རྟེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་པས་རྒྱལ་པོའོ།།

བྲམ་ཟེ་འཇིག་ཚོགས་ལ་བལྟ་བ་དང་། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱིས་བལྟ་བ་སྟེ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་སོ། །ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུང་འཛིན་དང་བཅས་པ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ནི་ཡུལ་འཁོར་གྱི་སྐྱོར་དང་བཅས་པའོ། །དེ་དག་བཅོམ་པ་སྟེ་དག་ན་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་གཉིས་ཅི་རིགས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་བྱེ་བྲག་ཐ་དད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་ནི་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ནི། སྨྲ་བ་པོས་བསམས་པའི་དོན་ལས་དོན་གཞན་སྨྲ་བ་པོའི་ཚིག་ལས་ཉན་པ་པོས་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། སྨྲ་བ་པོས་བསམས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཉན་པ་པོས་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་ལྡེམ་དགོངས་སོ་ཞེས་བཞེད་ཅིང་། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བྷཱཥྱད་སྦྱར་ལས། དགོངས་པ་ནི་ཡིད་ལ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཕ་རོལ་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏོ།།

ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་ཕ་རོལ་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་པའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀའང་འགལ་བ་མེད་པར་ཤེས་ཏེ། དེའང་འགའ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་ཆ་ལྷན་དུ་བཤད་པ་ནི་ཕ་རོལ་གཟུང་བའམ་གཟུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་ཀྱང་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་གཞན་གྱིས་དྲིས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚེ་དོན་མཐའ་དག་མ་རྫོགས་པས་ད་དུང་དགོངས་གཞི་ལ་ལུས་པའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་ཞེས་སོ།།

གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར་ཟུར་ཙམ་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོའི་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པ་ནི་ལྡེམ་དགོངས ༼མ་དཔེ་ཏུ་ལྡེམ་དགོངས་གསལ།༽ ཞེས་བྱ་སྟེ། སྨྲ་བ་པོས་ཀྱང་སྨྲས། ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་དེ་གོ་ནས་ཞུགས་པས་དགོད་དོན་གཞན་རྫོགས་པར་གོ་བའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་། བརྗོན་དུའང་མ་ཞུར་ཙམ་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ནི་གསུང་རབ་བལྟ་བའི་ལྡེ་མིག་གཉིས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྒྲ་དང་། དོན་དང་། དགོངས་པ་དང་། དགོས་བྱེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དུ་མ་ཡོད་པས་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་ཚུལ་འདིས་འབྱེད་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཡོན་ཏན་མཛོད་ལས།[1] གཞལ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཇལ་བྱེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །དྲང་ངེས་གཉིས་དང་ལྡེམ་དགོངས་རྣམ་བཞིར་གཞལ། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་བཞིན་ཉིད། །རྣམ་ཐར་གསུམ་དུ་གནས་པ་ངེས་དོན་ཡིན། །ཆོས་ཅན་སྣང་ཚོད་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །རིག་པས་གཞལ་ནས་སྒྲོ་བཏགས་དྲང་བའི་ལམ། །གཉིས་པོས་དྲང་ངེས་གང་ལ་རྟོན་མི་རྟོན། །ཤེས་དེ་གསུང་རབ་བལྟ་བའི་ལྡེ་མིག་ཡིན། །དེ་དག་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱ་བ་དང་། །དོན་གྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །དགོངས་ལྡེམ་གཉིས་བཤད་དང་པོ་དགོངས་པ་

(1) ཇོག་ཛོས། ༡༧༧–༡༧༨

ཏེ། །ཅུང་ཟད་སྒྲོ་བཏགས་བཤད་དུ་ཡང་ཡོད་ལ། །གདུལ་བྱའི་ཡུལ་རྣམ་རེ་ཞིག་ཁ་ཐུང་བ། །གཅིག་པུའི་སླད་དུ་མ་ཡིན་དགོས་ཆེད་དང་། །བཅས་ནས་དགོངས་པ་རྣམ་བཞིར་སྟོན་པ་སྟེ།།

མཉམ་པ་ཉིད་དགོངས་འགལ་བའང་གཅིག་ཏུ་བསྟན། །དོན་གཞན་ལ་དགོངས་དབྱེད་ན་མ་གྲུབ་བསྟན། །དུས་གཞན་ལ་དགོངས་འབད་མེད་འཚང་རྒྱ་བསྟན། །གང་ཟག་ལ་དགོངས་དེ་དེའི་མཆོག་འཛིན་སླད། །ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་གི །བློ་ལ་མི་ཆུད་ཡིད་གཉིས་གནས་ཐོབ་རྣམས། །དེ་ཉིད་དགའ་བའི་མིང་དང་ཚ་ལྡན་གྱི། །རྣམ་པར་ཀྱོགས་ནས་ཡང་དག་ལམ་གཟུད་ཕྱིར། །ཚིག་མཐུན་དོན་མི་མཐུན་པར་བཤད་པ་སྟེ། །དབྱེ་ན་ཞུགས་པ་མཚན་ཉིད་གཉེན་པོ་བསྒྱུར། །ཞུགས་པ་ལྡེམ་དགོངས་གང་ཞིག་ཉན་ཐོས་དག །སྟོང་པས་སྐྲག་ནས་ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་ལ། །གཟུགས་ཡོད་སྨོས་པས་གྲུབ་པར་གོ་ནས་འཇུག །སྣང་ཆོད་རྫི་ལམ་ལྟ་བུར་དགོངས་པའོ། །གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་རྣམ་པ་གསུམ་དག་ལས།།

དང་པོར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དང་། །གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དང་། །གསུམ་པར་དོན་དམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས། །ཆོས་རྣམས་བརྗོད་པ་ཟབ་པ་དག་ཏུ་སྟོན། །གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་ལྡོག །སྐུ་ཚེ་རིགས་དང་སྐུ་བོངས་ཚད་ཀྱིས་མིན། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་སྐུ་ཆོས་སྐུར་མཉམ། །ཚོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལའང་མཉམ་པ་ལྟ་བུར་དགོངས། །བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་བསད་བྱ་མ་ཡིན་པའི། །ཕ་མ་གསོད་དང་དེ་བཞིན་བཅོམ་བྱ་མིན། །རྒྱལ་པོ་དང་ནི་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་བཅོམ། །སྲིད་ལེན་ཀུན་གཞི་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་དོན། །རྣལ་མར་བཟུང་ན་ནོར་བ་ཆེན་པོ་འོ། །མདོར་ན་དགོངས་དང་ལྡེམ་པོའི་ཁྱད་

པར་ནི། །དགོངས་པ་ཡིད་ལ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཙམ། །ཡིན་གྱི་ཕ་རོལ་བཟུང་ལ་ལྟོས་པ་མིན། །ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ཕ་རོལ་བཟུང་བ་ལ། །ལྟོས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསུང་རབ་བལྟ་བའི་མིག།

༄ སྡོམ་གསུམ་དཔག་བསམ་སྙེ་མ་ལས།[1] དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དང་པོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པས་དྲང་དོན་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་མཐུན་ལ། བར་ཐ་གཉིས་དྲང་ངེས་གང་ཡིན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་། བར་པ་ངེས་དོན་དང་ཕྱི་མ་དྲང་དོན་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའི་ལུང་མེད་ཅིང་། ནང་པའི་སྨན་དང་ཡི་གེ་སློབ་པའི་དཔེའི་དགོངས་དོན་དང་ཡང་འགལ་བས། རང་ལུགས་ནི་བར་པ་དྲང་ངེས་ཕྱེད་མཚམས་གནས་སྐབས་པའི་ངེས་དོན་དང་། ཐ་མ་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་འདོད་དེ། མདོ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དང་། མྱང་འདས་ཆེན་པོ་དང་། སོར་ཕྲེང་གི་མདོ་སོགས་ལས་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

༄ དཔལ་སྤྲུལ་སྤྱི་དོན་ལས།[2] དགོངས་པ་ནི་སྒྲས་ཟིན་ལས་དགོངས་པ་གཞན་དུ་བཅལ་དགོས་ལ། ལྡེམ་དགོངས་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཐམས་ཅད་བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ་འདི་དག་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་ན་ཐེག་བསྡུས་ལས། གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་གང་དུ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའོ།

ཞེས་གསུངས་པས་བཀའ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདོད་

(1) ཐོག་ངོས། ༠༧-༠༨

(2) ཐོག་ངོས། ༡༣༨

ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་ང་རྒྱལ་དང་། རྣམ་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོར་རིམ་པ་ལྔར་མི་སྡུག་པ། བྱམས་པ། ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་བགྲང་བ་སོགས་ཀྱིས་གཉེན་པོས་རྗོགས་པར་སྤྱངས་པར་བསྟན་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་རེ་རེས་མ་ལུས་པ་སྤྱང་མི་ནུས་པས་སོ། །དེས་ན་དབང་པོ་གདུལ་དཀའ་བ་རྣམས་གཉེན་པོ་ཉེ་ཚེ་བ་སྒོམ་པ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་དགོངས་སུ་བསྟན་པ་མིན་ནོ།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།[(1)] གསུང་རབ་གང་གི་བསྟན་དོན་ལ་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་ཡོད་པ་ནི་དྲང་དོན་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་པ་རྣམས་ངེས་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། གཞན་ཡང་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་ཁོ་ནས་གསུངས་པ། སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ང་རྒྱལ་ནའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་བཅུ་བསྟན་པ་དང་འདྲ་བ་རྣམས་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ལ་ལས་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཉེས་པ་རྩད་ནས་མི་མངའ་མོད་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དབང་གིས་ཚུལ་བསྟན་པའི་དགོངས་ཅན་དུ་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་གཞན་ཡང་ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་བསྟན་དོན་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་ནས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ། །དོན་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པར་བྱའོ།།

ངེས་པའི་དོན་དེ་ལའང་དོན་གྱི་སྤྱི་ཙམ་འཛིན་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། རང་མཚན་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སོ་སོར་རང་རིག་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་

(1) ཀློང་རྫས། ༡༡༠-༡༡༡

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་མཐའ་མི་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་མ་འདས་ལ། དགག་སྒྲུབ་བསལ་བཞག་མེད་པར་ཆོས་ཉིད་བཞིན་དུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དོན་མངོན་པར་གསལ་བའི་དུས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་དམ་པ་ཐོབ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་གཏིང་སླེབ་པ་ཡིན་པས་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟེན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟེན་པར་བྱའོ།།

༄ སྟོང་ཐུན་སེང་གེའི་ང་རོ་ལས།[1] འཁོར་ལོ་བར་བས་བསྟན་དོན་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བསྟན་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་སྟེ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་འདུ་འབྲལ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་འདི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པས། ཚུལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཕྱིར།

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དོན་ལ་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པའང་འཁོར་ལོ་ཐ་མར་གཏོགས་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྟེ། རིག་ཁམས་ནོར་བུ་སྦྱོང་བའི་དཔེ་བསྟན་པ་སོགས་མདོ་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་གསལ་བར་ངེས་ནུས་སོ། །དེས་ན་འཁོར་ལོ་བར་བར་བསྟན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐ་མར་བསྟན་པའི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་དག་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་དགོས་པས། འཁོར་ལོ་བར་བ་དང་ཐ་མའི་ངེས་དོན་གྱི་སྐོར་རྣམས་དབྱེ་གསལ་མེད་པར་གཉིས་ཀ་ངེས་དོན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱིས་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༥༤༥-༥༤༧

བཞེད་པ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་གཅིག་ངེས་དོན་བྱས་ན་གཅིག་དྲང་དོན་བྱ་དགོས་པའི་འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད།

ཟུང་དུ་ཚོགས་པར་བྱས་ནས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་རྒྱུ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་མན་ངག་གི་གནད་འབྱུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་དག་གནད་གཅིག་ཏུ་འབབ་པར་ཤེས་དགོས་ཤིང་། མཐར་ཐུག་གི་དོན་འདི་ལ་ཀླུ་ཐོགས་རྣམ་གཉིས་སོགས་འཕགས་པ་རྣམས་དགོངས་པ་གཅིག་སྟེ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་སེམས་འགྲེལ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོན་པའི་མདོ། །རྒྱལ་བས་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་སྟེ། །དེ་དག་ཀུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལྡོག །ཁམས་དེ་ཉམས་པར་བྱེད་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་དམ་དབྱོད་པས་དཔྱད་ནས་གྲུབ་འབྲས་མཐར་ཐུག་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་དོན། རྟོག་གེའི་ཤེས་པས་མི་ཕྱེད་པའི་དབྱིངས་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་ཀ་འཛུག་པའི་གཞི་མེད་དོ།།

༄ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] གཞན་ཡང་ལུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ལས་གསུངས་པ། ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པ་ནི་དྲང་དོན་ཡིན་ལ། །བདེ་བ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བསྟན་པ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་སོགས་ལུང་མཐའ་ཡས་སོ།།

(1) ཕྱེབ་ཇོས། ༡༧༨

༄ དོན་རྣམ་ངེས་ཤེས་རབ་རལ་གྲི་ལས།[1] དོན་ལ་རྣམ་པར་འཇུག་པ་ན། །དྲང་དོན་ངེས་དོན་ཤེས་བྱས་ནས། །དྲང་བའི་དོན་ལ་མི་རྟོན་པར། །ངེས་པའི་དོན་ལ་རྟོན་བྱ་སྟེ། །ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་མཁྱེན་ནས། །གདུལ་བྱའི་ཁམས་དབང་བསམ་པ་དང་། །མཐུན་པར་ཐེག་པའི་རིམ་པ་ནི། །སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་བཞིན་དུ་བསྟན། །དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་སུ། །ལྡེམ་དགོངས་དགོངས་པ་བརྒྱད་ལྟ་བུ། །སྨྲ་ཇི་བཞིན་ལ་ཚད་མ་ཡིས། །གནོད་གང་དགོས་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡང་། །ཡོད་ཕྱིར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དང་ནི། །མཐར་ཕྱིན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བར། །འོག་མས་མ་རྟོགས་ཆ་གང་ཡིན།།

གོང་མས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡི། །ལུང་བཞིན་རིགས་པས་ཆེས་གྲུབ་པར། །མཐོང་ནས་ངེས་པའི་དོན་འཛིན་པ། །ཆུ་ལས་འོ་འབྱེད་ངང་པ་བཞིན། །བློ་མཆོག་རྒྱལ་གསུང་རྒྱ་མཚོར་རོལ། །ཟབ་མོ་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ཡང་། །མཐའ་དྲུག་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱས་བཏབ་པ། །བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་དང་འགྲོགས་པའི། །དྲི་མེད་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ། །ཆོས་ཀུན་ཡེ་ནས་དག་པ་དང་། །མཉམ་ཉིད་ཆེན་པོར་ཟུང་འཇུག་པ། །ཡང་དག་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །གཏན་ལ་དབབ་པའི་དོན་གང་ཡིན། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་དང་བསྐྱེད་པ་དང་། །རྫོགས་དང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཡི། །ཚུལ་དུ་ཆིག་སྒྲི་སྦྲུས་མཐར་གྱི། །གནད་ལ་འགལ་མེད་འཇུག་པ་ཡིས། །དོན་ལ་ངེས་པའི་གདེང་ཐོབ་པ། །བློ་ལྡན་མཆོག་དེ་རྒྱལ་བའི་སྲས། །འཛད་མེད་ཆོས་གཏེར་འཆང་བ་ཡི། །ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ཡིན།།

(1) ཟོག་ཛོས། ༦༧–༦༨

༄༅། རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་འཛིན་ཞེས་པ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་ནས་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་འཕྲིན་པ་ཡི་གེ་མེད་པའི་དོན་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་མངོན་རྟགས་སུ་མི་འཛིན་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་ན་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པའི་ངེས་དོན་རྟོགས་ཀྱི། གཞན་དུ་མ་རྟོགས་པར་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་འཕྲུལ་པའི་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཉིད་མཐར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དོན་དུ་འབབ་པར་ཤེས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངེས་དོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ནས། རྣམ་པར་འཕྲུལ་པའི་རྒྱལ་པོ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་ལ་དེ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་འདི་ལ་རྟོན་ན་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ངེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་མི་རྟོན་ན། མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་ཟབ་མོའི་བསྟན་དོན་གྱི་ངེས་དོན་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཟུང་ན་དེ་དྲང་དོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྔར་ཡང་སྨྲས་དྲང་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་འགྱུར་ཞིང་། ལང་གཤེགས་ལས། དེ་ཡི་ཚུལ་ནི་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་བསྟན་པའོ། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བརྗོད་པ་བཤད། །རྣམ་འབྱོར་ཅན་ལ་གྲུབ་མཐའ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བསྟན་པའམ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མོས་པ་བཞིན་དུ་མདོ་སྡེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཚིག་དང་ཡི་གེས་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་གསུངས་ཤིང་།

དེ་དག་གི་བསྟན་དོན་གྲུབ་མཐའ་ནི། གཅིག་ཐ་དད་གཉིས་གཉིས་མིན་སོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་སེམས་དང་ཡིད་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལས་

(1) ཞིབ་ངོས། ༡༡༡-༡༡༣

འདས་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལྟ་སྟེགས་སོགས་ཀྱིས་མྱོང་བར་མི་ནུས་པ་དེ་ལ་གསུངས་པས་ན། མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་གི་སྒྲ་ཕྱིར་འབྲངས་ནས་དོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟོང་པར་བྱས་ན་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་དོན་ཅི་ལྟར་འཆད་དེ། མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ནི་ལུང་གི་ཚིག་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་བསམ་ཡང་སྤྲོས་མེད་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་མི་ནུས་པར་དྲང་དོན་དུ་འགྱུར་བས་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ།།

དེ་ཕྱིར་མཐའ་བྲལ་དང་། སྤྲོས་མེད་དང་། བརྗོད་མེད་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་དེ་ནི་མཐའ་བྲལ་དུ་འཛིན་པ། སྤྲོས་བྲལ་དུ་འཛིན་པ་ཅན་ཡིན་པས་མཚུབ་མོས་ཟླ་བ་བསྟན་པ་ན་མཚུབ་མོ་རང་ལ་བལྟ་བ་ལྟར་སོང་ནས་འཛིན་པ་ཕྲ་མོར་གྱུར་པ་སྟེ། མདོ་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། བྱམས་པ་མཚན་མ་ཕྲ་མོ་འདི་དག་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་མཚན་མའམ། ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་མཚན་མའམ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་མཚན་མ་ཕྲ་མོ་དག་འབྱུང་བ་ལའང་རེ་ཞིག་སེམས་བཏང་སྙོམས་སུ་འཇོག་ན་རགས་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས།

༄ ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྣམ་འབྱེད་ལས།[1] དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་བསྒྲུབས་པའི་མཐར་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་ནས་དགའ་ལྡན་ལྷའི་གནས་སུ་ཁྲིད་དེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱན་གཉིས་འབྱེད་གཉིས་རྒྱུད་བླ་མ་སྟེ་ཆོས་ལྔ་བསྟན་པ་འདི་ལ། མཁས་པ་ཁ་ཅིག

(1) ཞེབ་ཇོས། ༦༡༠–༦༡༣

གིས་ལྷ་ཀ་བསྟན་བཅོས་དགུས་གཅིག་གི་ཚུལ་དུ་བཞེད་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ཐེག་གསུམ་དང་ཐེག་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་སོགས་མཐར་ཐུག་གི་བསྟན་བྱ་མི་མཐུན་པས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས། རང་ལུགས་བཀའ་སོ་སོའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བཞེད་ལ།

དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མཐའ་གཉིས་དབུ་མ་དང་། བར་མ་གསུམ་སེམས་ཙམ་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བཞེད་པ་དང་། མདོ་རྒྱན་ཁོ་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་དང་། གཞན་བཞི་དབུ་མར་བཞེད་པ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དབུ་མ་དང་། གཞན་བཞི་སེམས་ཙམ་དུ་བཞེད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ལྔ་ཀ་སེམས་ཙམ་གྱི་དགོངས་པར་གནས་པ་དང་། ཡང་ལྔ་ཀ་དབུ་མའི་དགོངས་པར་གནས་པར་བཞེད་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། དོན་ལ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ནི་བཀའ་བར་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ངེས་དོན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་རྩོད་པ་མེད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀས་མཐར་ཐུག་གི་རིགས་གཅིག་དང་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ་དབུ་མའི་དོན་དུ་དགོངས་པ་མཐུན་པ་ཉིད་དོ།།

མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནི་སྔ་མ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་བྱའི་མདོ་ལས་གཞན་པའི་མདོ་སྡེ་ཕལ་མོ་ཆེའི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་བསྡེབས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་ལ། དེར་རིགས་དང་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ་སོགས་ཕལ་ཆེར་སེམས་ཙམ་གྱི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བར་གསལ་ལོ། །འབྱེད་གཉིས་པོ་འདི་ནི་ཐེག་པ་སྤྱི་ཡི་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཟབ་མོའི་ཕྱོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་དག་ཏུ་རང་བཞིན་གསུམ་དང་ཕྱི་དོན་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་སེམས

ཙམ་པའི་གཞུང་ཁོ་ནར་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དབུ་མའི་དགོངས་པ་ཡང་ཆོས་སྐད་དེ་དག་གི་ཚུལ་གྱིས་བཞག་པ་ཙམ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ནི། ལང་གཤེགས་ལས། ཆོས་ལྔ་རང་བཞིན་གསུམ་དང་ནི། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་བརྒྱད་དང་། །བདག་མེད་དོན་གྱི་རྣམ་གཉིས་པོར།།

ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་ཡིན། ཞེས་ཆོས་སྐད་འདི་དག་ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་གི་སྤྱི་སྡོམ་དུ་གསུངས་པ་དང་། ཡུམ་གྱི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མདོ་བྱམས་ཞུས་ན་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྐད་འདི་དག་བསྟན་པ་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསལ་ལ། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་གཞུང་བཞིན་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འདོད་འོས་མེད་ཀྱི་ཚིག་ཟིན་དང་རིགས་པ་གང་ཡང་མི་སྣང་བས་ན། ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བར་ཐེག་པ་སྤྱི་ཡི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་མ་ཟད་གཞུང་གི་བབ་དེ་ལྟར་གནས་པས་ན།

དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་འདི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་འདི་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་དབུ་མ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར། ཟབ་མོའི་མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་པོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གཏན་ལ་འབེབ་པའི་གཞུང་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པས་ན་འདི་དང་རྒྱུད་བླ་གཉིས་བཀའ་རྒྱ་དམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱ་གར་དུའང་ཕྱིས་སུ་དཔེ་རྒྱུན་མ་བྱུང་བའི་ཚེ། མངའ་བདག་མཻ་ཏྲི་པས་མཆོད་རྟེན་ཞིག་གི་སེར་ཀ་ནས་འོད་བྱུང་བ་གཟིགས་པ་དེ་ནས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དང་རྒྱུད་བླ་མ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་ཕྱུང་སྟེ་སྤར་འཕེལ་བ་ཡིན་པས། ཞ་མ་ལོ་ཙཱ་བ་སེངྒེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཔེ་འདི་འགྱུར་ཞུས་མཛད་པའི་ཚེ།

པཎྜི་ཏས་ཤོག་ལྷེབ་རེ་རེ་བཞིན་གནང་ནས་འདི་ཚུད་མ་ཟོས་པར་གྱིས། དཔེ་བཀའ་དམ་པས་རྒྱུན་དཀོན་ཕྱིར་འདི་མེད་སོང་ན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཙིགས་སུ་མཛད་པར་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟ་བའི་ངེས་གསང་སྟོན་པའི་ཟབ་དོན་ཡིན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཀུན་གྱིས་ལྟ་བ་འདི་ལྟར་རྟོགས་དགོས་པས་དབུ་སེམས་སུ་ཡི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་ཡང་མི་རུང་བ་མེད་མོད། དཔེར་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་རང་གི་བཞེད་གཞུང་དུ་བཀྲལ་ཡང་གཞུང་དེའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དབུ་མར་གནས་པ་ལྟར། གཞུང་འདི་ཡང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་མཁན་ཡང་།།

རང་བློའི་རྩལ་དང་སྦྱར་ཏེ་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་དོན་དུ་གཞུང་འདིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཟབ་དོན་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཅི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་གསལ་བར་སྟོན་པས་ན། ཟབ་མོའིམདོ་སྡེ་མཐའ་དག་གི་སྤྱི་འགྲེལ་དུ་འགྲོ་ཞིང་། ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན་གྱི་འདོད་ཚུལ་སེམས་ཙམ་དང་མཐུན་ལ། དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དབུ་མ་དང་མཐུན་པས་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་དབུ་མར་གནས་ཤིང་དབུ་སེམས་ཟུང་འཇུག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བའི་གནད་སྟོན་པའི་ཚུལ་དུ་གོ་ཞིང་བཤད་ན་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་གཏིང་ཕྱིན་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་ལས།[1] ཤེར་མདོས་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པས་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་འདོད་པ་སྤྱིར་ཡང་བཤད་

(1) ཆེབ་ཇོས། ༣༡༨-༣༣༠

ཟིན་ཏོ། །དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་ཀུན་ལ་སྐྱུར་འདེབས་སུ་ཐལ་བ་བདག་ཅག་གི་ལུགས་ལ་མེད་དེ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པ་དེ་དག་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་མདོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་བརྟེན་ཀྱང་། ཇི་སྲིད་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་སྲིད་དུ་དྲང་དོན་དུ་འགྱུར་བར་གོང་གི་མདོ་ལུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་སྟོན་པའི་མདོ་མེད་ཅེས་སྨྲ་བ་སུ་ཡང་མེད་པས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་གང་ན་ཡོད་ཀྱི་རྩད་མ་ཆོད་པར་སྐྱུན་འབྱིན་སུ་ལ་བརྗོད། དམིགས་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་ཡིན་ན། དངོས་དངོས་མེད་གཉིས་པོ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས། དེ་ལས་གཞན་པའི་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཀག་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་སུ་འགྱུར་དགོས་པས། དེ་ལྟ་ན་དངོས་དངོས་མེད་ཐ་སྙད་དུ་སྲིད་ཚད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་སྣེ་གཅིག་ཀྱང་མི་འགོག་པར་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་བཀག་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་སྤྲོང་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བས་གསུངས་པར་མ་གྱུར་ལ། གཟུང་འཛིན་ཡོད་པ་ཉིད་བློ་དོན་མཐུན་དང་།

གཟུང་འཛིན་མེད་པ་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ་བས་དོན་དམ་ནི་གཟུང་འཛིན་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་པའང་ཚིག་ཙམ་དུ་སོང་བས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཟླ་བས་སྟོང་ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཤེས་རྒྱུ་མེད་ཅེས་སུས་ཀྱང་མ་སྨྲས་སོ། །གལ་ཏེ་ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་སྨྲས་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲ་ན། འདི་ནི་ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་ལ་མཁས་པ་ཕར་ཞོག་རྟོག་གེའི་གཞུང་ལ་བློ་གསལ་བ་དག་གིས་ཀྱང་བརྗོད་མི་འོས་པ

བློ་རྩིང་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ་བརྗོད་མི་ནུས་ཞེས་པའི་དོན་འདི་སྤྱི་མཚན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་རི་བོང་གི་རྭ་ཡང་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་བརྗོད་ནུས་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས།

རང་མཚན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་ཟད་བུམ་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲས་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་ནུས་ཏེ། རང་མཚན་སྒྲས་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་ནུས་པར། རྟོག་གེའི་གཞུང་ལས་བཤད་དེ། ཚད་མ་མདོར། རང་རང་རིག་བྱ་ཐ་སྙད་ཀྱིས། །བསྟན་མིན་ངོ་བོ་དབང་པོའི་ཡུལ།།

༄ ལྷ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] རྗོད་བྱེད་འཁོར་ལོ་རྣམ་གསུམ་གྱི། །དྲང་ངེས་རྣམ་གཞག་གཞན་དག་རྣམས། །དང་པོ་དྲང་དོན་བར་པ་ངེས། །ཐ་མ་དྲང་དོན་ཁོ་ནར་སྨྲ། །དྲང་དོན་བརྗོད་བྱ་ཐ་སྙད་དུ། །མེད་པའི་ཆོས་སུ་ཁྱབ་མཐའ་འཆལ། །ཚུལ་དེས་མདོ་རྒྱུད་ཟབ་མོའི་དོན། །གཤེགས་སྙིང་ལ་སོགས་གཏན་མེད་སྨྲ། །ཁ་ཅིག་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་། །བར་པ་ཡང་ནི་དྲང་དོན་ཉིད། །ཐ་མ་ཁོ་ན་ངེས་དོན་ཏེ། །དེ་ཡི་བརྗོད་བྱ་བདེན་གྲུབ་སྨྲ། །རང་བཞེད་ཚད་མ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས། །གཞལ་བྱ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མདོའི། །བརྗོད་བྱ་བདེན་གཉིས་དབྱེ་ཚུལ་ལས། །དྲང་ངེས་ཚུལ་གཉིས་འདི་ལྟར་བཞེད།།

དོན་དཔྱོད་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་མཆོག །སྣང་སྟོང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ལས། །སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་དངོས་བསྟན་གྱི། །འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་དང་། །རྣམ་དག་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་མཆོག །གནས་སྣང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ལས། །འོད་གསལ་དོན་དམ་དངོས་བསྟན་གྱི། །འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་བཞེད། །བརྗོད་བྱ་སྣང་

(1) ཤོག་ངོས། ༣༣-༣༤

སྟོང་ཁྱད་པར་ལས། །དྲང་ངེས་རྣམ་པར་དབྱེ་ཚུལ་གྱིས། །འཁོར་ལོ་བར་ཐའི་ངེས་དོན་དག །དབྱེ་ཚུལ་ཁྱད་པར་འགལ་མེད་བཞེད།།

དེ་ལྟར་སྔ་འགྱུར་མཁས་པའི་ལུགས། །དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན། །མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དགོངས་ཟབ་དོན། །ཁོ་བོའི་དྲང་ངེས་ལྡེའུ་མིག་ལྟོས། །ཞེས་སོགས་ཏེ། རྗོད་བྱེད་བཀའ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡང་མཁས་པ་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱིས། བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དྲང་དོན། བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ངེས་དོན། ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་དྲང་དོན་ཁོ་ན་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དང་། དྲང་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཆོས་སུ་ཁྱབ་མཐའ་འཆའ་ཚོག་པ་ལྟ་བུར་སེམས་ཤིང་།།

ཚུལ་དེའི་དབང་གིས་མདོ་རྒྱུད་ཟབ་མོའི་བསྟན་དོན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་བསྟན་དོན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་སྣང་ཆ་འོད་གསལ་བའི་ཆ་དང་། ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དེ་དྲང་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། གཏན་མེད་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ནི། བཀའ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བཀའ་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡང་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་ཅིང་། བཀའ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཁོ་ན་ངེས་དོན་དུ་འཐད་དེ། ད་དུང་དེ་ཡི་བརྗོད་བྱ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པའི་བདེན་གྲུབ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ།།

འདིར་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པ་གང་ཞིག་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། གནད་དོན་མ་གོ་བར་ཁྲིད་ཅི་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་སྣ་ཚོགས་འབྱེད་

པར་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་བཀའ་ཐ་མ་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་མདོ་སོ་སོར་ཕྱེས་ཏེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་སེམས་ཙམ་མདོ་བཞིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་ཞིང་དེའི་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་དྲང་དོན་དུ་བཞེད།

གཟུགས་དབང་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་སོགས་སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་རྒྱུད་བླ་མའི་གཞུང་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་མཛད་དེ། དེའི་ལུགས་ཀྱི་རིགས་ཁམས་སྙིང་པོའི་ཆོས་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ངེས་དོན་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་དྲང་དོན་དུ་བཞེད་ཀྱང་ཚུལ་དེས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཞེད་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་རི་མོ་སྐྱུབ་པར་ཡང་མ་མཛད་ཅིང་། དབུ་སེམས་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་གཅིག་དུ་བསྲེས་ཏེ་ངེས་དོན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡང་མེད་ན་ཅི་ཟེར། དཔྱད་པ་རྗོགས་དགོས་པར་མངོན་ནོ།།

 སྒྲ་འགྱུར་རྙིང་མའི་རང་བཞེད་ནི་སྤྱིར་དྲང་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བསྟན་དོན་ལ་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་ཚང་བ་དེ་དྲང་དོན་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་དེ། སྒྲ་འགྱུར་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་གནད་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་འཇམ་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་དོན་རྣམ་ངེས་ལས། དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་ནས་སུ། །ལྡེམ་དགོངས་དགོངས་པ་བརྒྱད་ལྟ་བུ། །སྒྲ་ཇི་བཞིན་ལ་ཚད་མ་ཡིས། །གནོད་གང་དགོས་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡང་། །ཡོད་ཕྱིར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་དག་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། མཚན་གཞི་ནི་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་བསྡུ་ན་གཞི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་དང་།

ལམ་བསྒོམ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་མིན་སྒོ་ནས་དྲང་ངེས་ཀྱི་དབྱེ་ཚུལ་དང་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་གཞི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བའི་དྲང་ངེས་འཛོག་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོ་སུ་ཡང་རུང་སྟེ། སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་དམ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་དང་། ཀུན་རྫོབ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འཇོག་པ་གང་ཞིག་སྐབས་འདི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་ན། དེའི་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་དབྱེ་ཚུལ། བསྟན་བཤད་བསྡུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་འཇལ་བྱེད་དོན་དམ་དང་། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས། གཞལ་བྱ་བཀའ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མདོ་སོ་སོའི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་སྣང་སྟོང་དང་། གནས་སྣང་གི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ལས། དྲང་ངེས་འཛོག་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་འདི་ལྟར་བཞེད་དོ། །ཞེས་མདོར་བསྟན་པའོ། །

དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་བརྗོད་བྱ་སྣང་སྟོང་གི་སྒོ་ནས་བཀའ་བར་པ་ངེས་དོན་དུ་བཞད་ཚུལ་ནི། སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡང་དག་མཆོག་གྱུར་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་སྣང་པའི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་དང་། སྟོང་པའི་ཆ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་ལས། མདོ་གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་དངོས་བསྟན་གྱི་བཀའ་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྣང་ཆ་ཀུན་རྫོབ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལྟ་བུ་དགོངས་གཞི་ཐ་

སྐད་སྣང་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ཏེ།

དགོས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་བྱ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་སོགས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བསྟན་དོན་ལ་དོན་དཔྱོད་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡོད་པའི་མདོ་རྣམས་དྲང་དོན་དུ་བཞེད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཚད་མ་མ་ཕྱེ་བར་བཀའ་དང་པོ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞི་བླང་དོར་གྱི་རིམ་པ་དང་། བསླབ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་ན་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་སོགས་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་འགྲེལ་མི་རུང་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྙམ་དུ་ཅི་བྱ་བརྟོལ་མེད་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་རྒྱུར་ཟད་དོ།།

ཡང་བརྗོད་བྱ་གནས་སྣང་གི་སྒོ་ནས་བཀའ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་ཚུལ་ནི། རྣམ་དག་ཐ་སྙད་ཚད་མའི་སྙིང་དོན་ཡང་དག་མཆོག་གྱུར་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་གནས་སྣང་མི་མཐུན་པའི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་དང་། གནས་སྣང་མཐུན་པའི་ཆ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་དབྱེ་ཚུལ་ལས། མདོ་གང་ཞིག་འོད་གསལ་དོན་དམ་བདེན་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་དངོས་བསྟན་གྱི་བཀའ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལས་ལྡོག་པ་གནས་སྣང་མི་མཐུན་པའི་ཀུན་རྫོབ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལྟ་བུ།

དགོངས་གཞི་མ་དག་པའི་སྣང་ཚུལ་ཙམ་ལ་དགོངས་ཏེ་དགོས་པ་ཉན་ཐོས་སོགས་འཁོར་བ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་བྱ་ཕུང་ཁམས་སོགས་མ་དག་པའི་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་སོགས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་བསྟན་དོན་ལ་དག་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡོད་པ་

ལྟ་བུ་དྲང་དོན་དུ་འཇོག་གོ །ཚུལ་དེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་སོགས་ཀྱི་མདོ་དང་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་དགོངས་དོན་ལྟར་བཀའ་བར་པ་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་པ་དང་། གཟུངས་དབང་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱི་མདོ་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་སོགས་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་དགོངས་དོན་ལྟར་བཀའ་ཐ་མའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་བཞེད་པའི་དགོངས་དོན་འགལ་མེད་གནད་གཅིག་ཏུ་སྙིང་གཞུང་སྤྱི་དང་།

བྱེ་བྲག་སྨིན་གླིང་ཆོས་རྗེས་སྡོམ་འགྲེལ་དུ་བཀའ་བར་པ་དྲང་ངེས་ཕྱེད་མའམ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་ཅེས་འདམ་ང་ཅན་གྱི་སྦྲ་སྦྱར་ཏེ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་བཀའ་བར་པ་དྲང་ངེས་ཕྱེད་མར་འདོད་པ་དང་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་ཅིང་མདོར་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལ་བཀའ་བར་ཐ་གཉིས་ཀ་ངེས་དོན་དུ་བཞེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་སོགས་སྨྲ་འགྱུར་བའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཐུན་སེང་གེའི་ང་རོར་བཀའ་བར་ཐ་གཉིས་ཀ་སྤྱིར་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་།

དེ་ཡང་བཀའ་ཐ་མར་གཏོགས་ཚད་མིན་ཡང་སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྐབས་འདིར་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་རུང་གནད་ཀྱི་དཔྱད་པ་རྫོགས་ཤིང་རྟེན་པ་བཞི་གོ་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པ་དག་གིས་ཅ་ཅོ་སྣ་ཚོགས་འདོན་རུང་ཀུན་མཁྱེན་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་ཁྱད་པར་མི་ཕམ་ཆོས་རྗེས་བཤད་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་འགོག་པར་སྣང་བས་རེ་ཞིག་བག་ཡོད་པར་མཛོད་ཅིག་གུ །དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་དོན་བསྡུ་བ་ནི།

མདོར་ན་བཀའ་བར་ཐ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་སྣང་ཆ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དང་སྟོང་ཆ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དངོས་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་མཛད་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལས། དྲང་ངེས་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཀའ་འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པ་དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པའི་རང་བཞིན་དག་ནི་གནས་སྐབས་བརྗོད་བྱ་གཙོ་ཆེ་ཆུང་གི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་དབྱེ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས། མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་གཉིས་ཀའང་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འགལ་མེད་གནད་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་ལགས་སོ།།

༄ ལྷ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] བསྟན་བཅོས་རྣམ་གཞག་གཞན་དག་རྣམས། །རྒྱུད་བླའི་དངོས་བསྟན་དྲང་དོན་ལོ། །སྣང་ཆ་འོད་གསལ་སྤྲངས་པ་ཡི། །སྟོང་རྐྱང་རིགས་སུ་འདོད་དང་བསྟུན། །རང་བཞིན་རྒྱུད་བླ་ཐལ་འགྱུར་ཆེའི། །དགོངས་དོན་སྣང་ཆ་འོད་གསལ་མཆོག །རྒྱལ་སྟོན་ཟབ་དོན་སྙིང་པོའི་མདོའི། །དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་བླ་ན་མེད། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གཞུང་མཐའ་གཅིག་ཏུ། །གཞན་དག་རང་རྒྱུད་གཞུང་དུ་འཆད། །སྒྱུ་འགྱུར་རང་བཞིན་མི་ཕམ་རྗེས། །ཐལ་རང་ཕྱི་མོའི་གཞུང་ཉིད་དུ། །དངོས་སྟོབས་རིགས་པའི་འཕྲུལ་དང་བཅས། །བརྒལ་ལན་སོགས་སུ་ཆེས་ཆེར་བསྒྲུབས།།

དེང་དུས་ཉིང་མར་སྨྲ་རྣམས་ཀྱང་། །རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་གཞན་རྗེས་བཟློ། །རང་བཞིན་སྤྱི་རབས་མཁས་པའི་ལུགས། །མ་ཕམ་དགོངས་པའི་རྒྱན་དུ་བྲིས། །གཞན་དག་དབུ་མར་རང་རྒྱུད་གཞུང་། །ཐལ་འགྱུར་ཆེན་པོའི་འགལ་ཟློར་སྨྲ། །རང་བཞིན་མི་ཕམ་ཆོས་རྗེ་ཡིས། །ཐལ་འགྱུར་ཆེན་པོའི་ལམ་སྟེགས་བཞེད། །ཅེས་སོགས་

(1) ཤོག་ངོས། ༢༨-༣༠

ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཞེད་ཚུལ་ཡང་མཁས་པའི་དབང་པོ་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བླའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་ཐལ་འགྱུར་པའི་གཞུང་དུ་བཞེད་ཀྱང་དེ་དངོས་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ།

འདི་ཡི་དགོངས་གཞི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དེ། ལོ་ཞེས་གཞན་འདོད་བརྗོད་པའི་ཚིག་གི་རྒྱན་ཙམ་དུ་སྦྱར་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་འཆད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་སྣང་ཆ་འོད་གསལ་སྤྱངས་ཤིང་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡི་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་ཁྱད་པ་ཞིག་རིགས་སུ་འདོད་ཅིང་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་བསྟུན་པར་མཛད་པ་ཙམ་དུ་སྣང་ངོ་། །སྤྱི་འགྱུར་རྙིང་མ་རང་བཞེད་ནི། བྱམས་པའི་ཆོས་སྡེ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ནི་ཐེག་ཆེན་ཐལ་འགྱུར་ཆེན་པོའི་དགོངས་དོན་རིགས་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་སྣང་ཆ་འོད་གསལ་མཆོག་གི་ཁྱད་པར་རྒྱལ་དུ་བཏོན་པ་བཀའ་ཐ་མའི་བྱེ་བྲག་སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་དོན་བླ་ན་མེད་པར་བཞེད་དོ།།

འོ་ན་འདི་ཡི་དགོངས་གཞི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ལུང་དེའི་དོན་ནི་སྣང་ཆ་ནས་ནམ་མཁའི་གོས་ཅན་པའི་ལུགས་ལྟར་མ་ཡིན་པར་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དེ་ཡང་། སྟོང་ཆ་ནས་སྨྲ་སྐྱེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང་། དབྱེར་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། །དངོས་བསྟན་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་ཚིག་མ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་གཞུང་གི་དྲང་དོན་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལྟར་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་རང་བཞིན་སྲུ་སྐྱེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ལྟར་མ་ཡིན་པར་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །གལ་ཏེ་དེའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་སྙིང་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་མེད་དོ་ཟེར་ན་དྲང་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཁྱབ་མཐའ་འཆའ་ནུས་སམ་སྐབས་འདིར་བརྗོད་དགོས་པ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ།།

༢༣༽ ས་ལམ་སྐོར།

༄༅། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས།[1] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅིའི་སླད་དུ་ས་དང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བགྱི། ཅིའི་སླད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་བགྱི་ལགས། ས་དང་པོ་ནི་དོན་ཆེ་བ་འདྲིས་པ་མ་ཡིན་པ་ འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་ཐོབ་པས་དགའ་བ་དང་། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ས་གཉིས་པ་ནི་ལྷུང་བ་ཕྲ་མོ་དང་འཆལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་གསུམ་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དང་ཐོས་པའི་གཟུངས་དེ་ཤེས་པའི་སྣང་བ་ཚད་མེད་པའི་གནས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཞི་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཤིང་བསྲེག་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སྒོམ་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེའི་འོད་འཕྲོ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྱའོ།།

ས་ལྔ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཉིད་ཐབས་ཀྱིས་སྒོམ་པ་དེ་ལ་དབང་བྱ་བར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་སྦྱང་དཀའ་ཞེས་བྱའོ། །ས་དྲུག་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་མང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མངོན་དུ་གྱུར་ཅེས་བྱའོ། །ས་བདུན་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བར་ཆད་མེད་ཅིང་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་རིང་དུ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་ས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བརྒྱད་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་

(1) ལྗེབ་ཪོས། ༩༠ན-༩༧བ

པ་ཉིད་དང་། མཚན་མའི་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ཏུ་བྱུང་བས་མི་བསྐྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

ས་དགུ་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་དབང་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཅུ་པ་ནི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་ལུས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་སྤྲིན་ཆེན་ལྟ་བུས་ཁྱབ་ཅིང་ཁེབས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཅུ་གཅིག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་མོ་སྤངས་པས་ཆགས་པ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞེས་བྱའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ས་དེ་དག་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་དུ་མཆིས། གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་དུ་མཆིས་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ།

སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་དང་། གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བཅུ་གཅིག་སྟེ། ས་དང་པོ་ལ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ངན་སོང་བའི་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ཏུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ལྟུང་བ་ཕྲ་མོའི་འཁྲུལ་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་ཐོས་པའི་གཟུངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ།།

བཞི་པ་ལ་ནི་སློམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སྲེད་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཆོས་ལ་སྲེད་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །ལྔ་པ་ལ་ནི་འཁོར་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་མི་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་མི་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དང་། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །དྲུག་པ་ལ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། མཚན་མ་མང་པོ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ།།

བདུན་པ་ལ་ནི་མཚན་མ་ཕྲ་མོ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཀུན་ཏུ་མཚན་མ་མེད་པ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་རྩོལ་བ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། མཚན་མ་རྣམས་ལ་མི་དབང་བ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །དགུ་པ་ལ་ནི་ཆོས་བསྟན་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དང་ཡི་གེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། གོང་ནས་གོང་དུ་ཤེས་རབ་དང་སྤོབས་པ་ལ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། སྤོབས་པའི་དབང་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ།།

བཅུ་པ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། གསང་བ་དང་ཕྲ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་མོ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཐོགས་པ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་

པའི་ཕྱོགས་སོ། །སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག །དེ་དག་ནི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ཉི་ཤུ
རྩ་གཉིས་དང་། གནས་ངན་ལེན་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་གིས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། བླ
ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི། མི་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།།

བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ལ་དེ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ
རྨོངས་པའི་དྲ་བ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་བྲལ་ཞིང་དེའི་གནས་ངན་ལེན་ཐིབས་པོ་ཆེན་པོ་ལས
ཡང་དང་པར་འདས་ཏེ། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར
རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཇི་ཙམ་དུ
ཕན་ཡོན་ཆེ་ཞིང་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་ནི་ངོ་མཚར་ལགས་སོ།།

༈ མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།[1] ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཚོལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས
ཉེར་ཞིར་འཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། །འགྲོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད
ཀྱིས་དོན་སྒྲུབ་མཛད་པ་གང་། །གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་ཐུབ་རྣམས་རྣམ་པ་ཀུན
ལྡན་སྣ་ཚོགས་འདི་གསུངས་པ། །ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས
སངས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ཉིད་ཆར་རྣམ་པར་ཕྱེ
བ་ན་ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ
ཡང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་དང་། མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པ
དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༣༩ན

པ་འཕེལ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུར་གཞག་གི། འདི་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ། ཇི་ལྟར་བར་སྣང་བྱ་རྗེས་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཀྱང་། །བརྗོད་མི་ནུས་ན་མཉན་པར་ག་ལ་ནུས།།

༈ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་ལས།[1] ས་བཅུར་བསྟན་པ་ནི། དེ་དག་གི་རྟེན་ཡང་ས་ཡིན་པས། དེ་ཡང་རབ་དགའ་དྲི་མེད་འོད་བྱེད་པ། །འོད་འཕྲོ་སྦྱང་དཀའ་མངོན་གྱུར་རིང་དུ་སོང་། །མི་གཡོ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། །ཞེས་སྨོས་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པས་ན་སའོ་ཞེས་བཤད་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བརྒྱད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུམ་བར་མ་ལས། རིགས་ཀྱི་ས་དང་། བརྒྱད་པའི་ས་དང་། མཐོང་བའི་ས་དང་། སྲབ་པའི་ས་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་དང་། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་སྟེ། འདི་དག་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའོ་ཞེས་པ་དང་།

རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལས། །ཉན་ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་བཤད་པ། །དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའོ། །ཞེས་སོ། །དེའང་ཐོག་མར་སྦྱོར་ལམ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོར་ངེས་པས་ན་རིགས་ཀྱི་སའོ། །འདི་ལ་ཉི་ཁྲི་ལས། དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས་ཞེས་བཤད་དེ་ཆོས་

(1) ཤོག་ངོས། ༩༠༩-༩༡༢

དཀར་པོར་མཐོང་ངོ་། །རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་ནས་ཡར་བགྲངས་པའི་བརྒྱད་པ་ཡིན་པས་བརྒྱད་པའི་སའོ། །དེའང་འདོད་པའི་ས་གཅིག་དང་། གཟུགས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་རྣམས་ཀྱི་དྲི་མ་དགུ་གྲོལ་བས་དགྲ་བཅོམ་པའོ།།

དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་དང་པོར་མཐོང་བ་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་སྔེ་མཐོང་བའི་སའོ། །འདོད་པ་ཁམས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་ཕལ་ཆེར་བསྲབས་པས་ན་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ལ་བསླབས་པའི་ས་ཞེས་སོ། །འདོད་པ་ཁམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་བ་སྟེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སའོ། །བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ནི་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱིར་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་ས་གསུམ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའང་ཐེག་པ་ཐ་དད་དུ་གོ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཞི་ཀའི་ས་ལ་བརྗོད་དོ།།

སྐབས་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཤད་དེ། དེའང་མཐོང་སྤང་དང་། སྒོམ་སྤང་གིས་ཉོན་མོངས་པའི་འབྱུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་ཅིང་། དེ་དག་གོང་ནས་གོང་དུ་བགྲོད་པས་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཇིགས་མེད་ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལས། །ཕྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་བགྲོད་ལྡན་ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བཅུ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ས་བཅུར་བཞག་པ་སྟེ། ཕལ་པོ་ཆེ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག །ས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བཅུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུས་

ལྷག་པར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

ས་དང་པོར་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཙོ་ཆེར་སྤྱོད་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་ནུས་སུ་མི་བསླབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བར་འགྲེས་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །དེའང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ནི། དབུས་མཐའ་ལས། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །ཐབས་སྨོན་སྟོབས་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །འདི་དག་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བཅུར་འདོད། །ཅེས་སོ། །དེའི་སྤང་བྱ་བཅུ་ཡང་སེར་སྣ་དང་། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། རྣམ་གཡེང་དང་། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་དང་། ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་དང་། སྟོབས་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་། སྨོན་པའི་དོན་མི་འགྲུབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་བཅུའོ།།

དེ་དག་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བཅུར་ཕྱེ་བ་ལས། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་ཉེ་བ་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་གྲུབ་མཐོང་བ་ལ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དེ་དག་དང་པོ་རབ་དགའ་བ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་བྱེད་ཕྱིར། །ཀུན་དུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་སྤངས་ཤིང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སྐྱེས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་འགྱུར། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་བརྒྱ་གཡོ་ཞིང་། །འཛམ་གླིང་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོར་འགྱུར། །ཞེས་པ་སྟེ།

དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་བལྟ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པར་ཤེས་པ་དང་། སྤྲུལ་པ་བརྒྱ་འགྱེད་པ་

དང་། དུས་བསྐལ་པ་བརྒྱར་སྟོན་པ་དང་། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་བརྒྱ་ལ་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་བ་དང་། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་འོད་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པ་དང་། རང་གི་ལུས་བརྒྱར་སྟོན་པ་དང་། ལུས་རེ་རེ་ལ་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བརྒྱ་བརྒྱས་བསྐོར་བར་སྟོན་པའོ། །ཛམྦུའི་གླིང་ལ་དབང་བའི་སྐྱེ་བ་འཛིན་ནུས་སོ།།

ས་གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་མ་ལས། འཆལ་ཚུལ་རྩོལ་བའི་དྲི་བྲལ་ཕྱིར། །དྲི་མ་མེད་པའི་ས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་ཅེས་བྱ། །ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་ཀྱི་ལས། །བཅུ་ཆར་དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རང་གིས་དེ་དག་ལ་གནས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་འགྱུར། །དཔལ་ལྡན་རིན་ཆེན་བདུན་གྱི་བདག །འགྲོ་ཕན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་སྟེ། མི་དགེ་བ་བཅུ་མེད་ཅིང་དགེ་བ་བཅུ་སྤྱོད་ལ། ཡོན་ཏན་སྔར་བཤད་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་སྐད་ཅིག་ལ་འཐོབ་ཅིང་། གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཏོ།།

ས་གསུམ་པ་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་ཆེན་པོ་ནི། །བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་བྱེད་པའོ། །ཞེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ས་གསུམ་པ་ནི་འོད་བྱེད་པ། །ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་འོད་འབྱུང་ཕྱིར། བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་སྐྱེས་པ་དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་ཡོངས་ཟད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །བཟོད་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པར་སྤྱོད། །ལྷ་ཡི་དབང་ཆེན་མཁས་པ་སྟེ། །འདོད་པའི་

འདོད་ཆགས་བཟློག་པ་ཡིན། །ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ལ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཏོ།།

ས་བཞི་པ་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆོས། །རབ་ཏུ་སྲེག་བྱེད་འོད་ལྟ་བུ། །དེ་དང་ལྡན་ཕྱིར་ས་དེ་ནི། །གཉིས་པོ་སྲེག་པས་འོད་འཕྲོ་ཅན། །ཞེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྱ། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་འོད་འབྱུང་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་མ་ལུས་པ། ཁྱད་པར་དུ་ནི་བསྒོམ་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །རབ་མཐའ་བྲལ་ནས་ལྷ་རྒྱལ་འགྱུར། །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བར་རབ་འབྱུང་བ། །ཀུན་ནས་འཇོམས་བྱེད་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་སྟོང་གི་དེ་ལྟ་བུ་བྱེ་བ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་འཐོབ་ཅིང་། མཚོ་མའི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེ་བ་འཛིན་ཏོ།།

ས་ལྔ་པ་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྨིན་བྱེད་ཅིང་། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་བསྲུང་བའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱང་དཀའ་བ། །དེ་ཕྱིར་སྦྱང་དཀའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ལྔ་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྱང་དཀའ་བདུད། །ཀུན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཐུབ་དཀའི་ཕྱིར། །འཕགས་པའི་བདེན་སོགས་ཕྲ་མོའི་དོན། །ཤེས་ལ་མཁས་པ་འབྱུང་བའི་ ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །དགའ་ལྡན་གནས་ཀྱི་ལྷ་རྒྱལ་འགྱུར། །ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་བྱེ་བ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། དགའ་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་དོ།།

ས་དྲུག་པ་ནི། སྟུ་མ་ལས། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །འཁོར་བ་དང་ནི་མྱ་ངན་འདས། །གཉིས་འདིར་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བཤད། །ཅེས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དྲུག་པ་མངོན་ཕྱོགས་ཞེས

བྱ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ཕྱིར། །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་གོམས་པ་ཡིས། །འགོག་པ་ཐོབ་པ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་རབ་འཕྲུལ་འགྱུར། །ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་བྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། འཕྲུལ་དགའི་རྒྱལ་པོའོ།།

ས་བདུན་པ་ནི། སྔ་མ་ལས། བགྲོད་གཅིག་ལམ་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། །རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་སམ། ཕྱི་མ་ལས། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་སྟེ། །གྲངས་ནི་རིང་དུ་སོང་ལྡན་ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ། །དེ་ནི་འགོག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །དབང་སྒྱུར་ལྷ་ཡི་བདག་པོར་འགྱུར། །ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་བྱེ་བ་ཕྲག་ཁྲིག་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་དོ།།

ས་བརྒྱད་པ་ནི། སྔ་མ་ལས། འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །མི་གཡོ་བ་ཞེས་ངེས་པར་བརྗོད། །ཅེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལས། དེ་བཞིན་བརྒྱད་པ་གཞོན་ནུའི་ས། །མི་གཡོ་བ་དེ་མི་རྟོག་ཕྱིར། །མི་གཡོ་དེ་བཞིན་ལུས་དང་ནི། །ངག་སེམས་སྤྱོད་ཡུལ་བསམ་མི་ཁྱབ། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །སྟོང་གི་བདག་པོ་ཚངས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །ཡོན་ཏན་ནི་སྟོང་ཆེན་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་གི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་དོ།།

ས་དགུ་པ་ནི། སྔ་མ་ལས། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་བློ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡིན། ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལས། ས་དགུ་པ་ནི་ལེགས་པ་ཡི། །བློ་གྲོས་ཞེས་བྱ་རྒྱལ་ཚབ་བཞིན། །གང་ཕྱིར་སོ་སོར་ཡང་དག་རིག །ཐོབ་པས་འདི་ལ་བློ་གྲོས་བཟང་། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །སྟོང་གཉིས་བདག་པོ་ཚངས་ཆེན་

འགྱུར། །སེམས་ཅན་བསམ་པ་དྲིས་པ་ལ། །དགྲ་བཅོམ་སྟོབས་ཀྱིས་འཕྲོགས་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །ཡོན་ཏན་ནི་སྟོང་ཆེན་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པའོ།།

ས་བཅུ་པ་ནི། སྔ་མ་ལས། སྤྲིན་བཞིན་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་ཁམས། །ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། །ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལས། བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཡིན་ཏེ། །དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབེབས་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །འོད་ཟེར་དབང་གིས་དབང་བསྐུར་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ནི། །གནས་གཙང་ལྷ་ཡི་བདག་པོར་འགྱུར། །བསམ་ཡས་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་གྱི་བདག །དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཡོན་ཏན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རྡུལ་ཕྲར་རབ་སྙེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཉིས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་བྱེད་དོ།།

གཞན་ཡང་ས་དང་པོར་སེམས་ཉིད་འོད་གསལ་བའི་སྙིང་པོ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་རྟོགས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྟོགས་སོ། །གཉིས་པར་དེ་ཉིད་རྟོགས་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་རྟོགས་པས་ཁམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའི་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་དོ། །གསུམ་པར་ཐོས་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་པར་རྟོགས་པས་སྟོང་གསུམ་མེ་ལྟེ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས་ཀྱང་བརྒལ་ནས་ཆོས་ཉན་ཏོ། །བཞི་པར་དེ་ཉིད་བདག་གིར་འཛིན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་སྤང་ངོ་། །ལྔ་པར་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཁམས་དེ་ཐ་དད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བསམ་པ་དག་པ་བཅུས་མཉམ་པར་རྟོགས་སོ།།

དག་པ་བཅུ་ནི་ཡོན་ཏན་དང་། བསླབ་པ་དང་། ལམ་དང་། ལམ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་གཉིས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱིས་གསུམ་གསུམ་བགྲང་ངོ་། །དྲུག་པར་ཁམས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པས་རྟོགས་པས་འཁོར་འདས་ལ་བླང་དོར་དུ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བཟློག་གོ །བདུན་པར་ཁམས་དེ་ཐ་དད་མེད་པར་རྟོགས་པས་མཚན་མར་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བཟློག་གོ །བརྒྱད་པར་སྙིང་པོ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱོན་ཡོན་བྲི་བ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པའི་མཆོག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་གོ།

དགུ་པར་ཁམས་ཉིད་ལ་རང་ཆས་སུ་སོ་སོར་རིག་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བར་བྱེད་དོ། །བཅུ་པར་ཁམས་དེ་ཉིད་འཕྲིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་འབྱུང་གནས་སུ་རྟོགས་པས་དབང་བཞི་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་བཞི་ནི། དབུས་མཐའ་ལས། ཀུན་དུ་འགྲོ་དོན་མཆོག་གི་དོན། །རྒྱུ་མཐུན་དོན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དང་། །ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་དོན་དང་། །ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་ཉིད་དང་། །བྲི་མེད་འཕེལ་བ་མེད་དོན་དང་། །དབང་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡི་གནས། །ཞེས་སོ། གང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཡིད་དང་འཛིན་དང་རྣམ་པར་རྟོག །གྱུར་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་དང་། །ཞིང་དང་ཡེ་ཤེས་ལས་དག་ལ། །དབང་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། །དབང་དེ་མི་གཡོ་ལ་སོགས་པའི། །ས་གསུམ་ལ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །གཅིག་ལ་རྣམ་གཉིས་དེ་ལས་གཞན། །དབང་ནི་རེ་རེར་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

དེའང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་གནས་གྱུར་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་དང་། འཛིན་པ་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་གནས་འགྱུར་པས་ཞིང་ཁམས་དག་པ་ལ་

དབང་ཐོབ་པ་གཉིས་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ལའོ། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་པས་སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་བཞི་ལ་མངའ་བརྙེས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ནི་ས་དགུ་པའོ། །བཅུ་པ་ལ་རྟོག་པ་སྟེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་པས་ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ལ་དབང་ཐོབ་སྟེ་འཕྲིན་ལས་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་དང་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་འདྲ་རུང་དུ་བྱེད་དེ།

རྒྱུད་བླ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་འདི་ནི། །རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་དང་། །སེམས་ཅན་ཡང་དག་སྒྲོལ་བ་ལ། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་མཉམ་པ་ཉིད། །ཅེས་སོ། །དེའང་བརྒྱད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག་པ། དགུ་པར་བྱ་བ་གྲུབ་པ། བཅུ་པར་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལ་དབང་ཐོབ་ནས། རྒྱུན་མཐར་བག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་པའི་ཀུན་གཞི་གནས་གྱུར་མ་ཐག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་སྟེ་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོས་དབང་བསྐུར་བ་ཡིན་ཏེ།

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྒོམ་པ་ཐ་མ་ཐོབ་ནས་ནི། །འོད་ཟེར་ཆེན་པོས་དབང་བསྐུར་བ། །རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། །རྟོག་པས་མི་ཤིགས་ཐོབ་ནས་ནི། །གནས་གཞན་གྱུར་པས་མཐར་ཐུག་པ། །སྒྲིབ་པ་ཀུན་གྱི་དྲི་མེད་པ། །གང་ལ་གནས་ནས་སེམས་ཅན་ཀུན། །ཕན་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་པ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡི། གོ་འཕང་བླ་ན་མེད་པ་འཐོབ། །ཅེས་པས།

དེའང་ས་བཅུ་པ་དེས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ནས་འོད་ཟེར་གྱི་ཚོགས་

བྱུང་སྟེ། སེམས་དཔའ་དེའི་སྤྱི་བོར་ཞུ་བ་ལས། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོན་མ་ཐོབ་པའི་ཉིད་དེ་འཛིན་འབུམ་ཕྲག་གྲངས་མེད་པ་ཐོབ་སྟེ་ཞེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཕྲ་མོའང་དག་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་ནང་གི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ནི། ཚུལ་དེ་ལྟར་ཞེ་ན། སློབ་པའི་ས་བཅུ་བཅུ་གཅིག་ཀུན་དུ་འོད། །སྤྲུལ་སྐུའི་ས་སྟེ་རྒྱུ་ཡི་ཐེག་པས་བཞག །རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པར་ཡོན་ཏན་རིགས་དབྱེ་བས། །བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་རྣམ་གཞག་དཔག་ཏུ་མེད།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དེ་ལྟར་ཐེག་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོའི་གནས་ལུགས་ཞེས་ནས། དེ་དག་གི་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེའང་ཕྱི་རོལ་པའི་ལམ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མུར་ལྷུང་བས་གྲོལ་བ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་དབྱེ་བར་མི་བྱ་སྟེ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །ནང་པའི་ལམ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་དང་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་སྐྱོ་ནས་རང་དོན་དུ་གྲོལ་བ་གཉེར་བ་ཡིན་ལ། དེའང་ལམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། མཛོད་ལས། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས། །སྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར། །ཅེས་པས། དང་པོ་སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གང་ཡང་རུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྡོམ་པར་བྱེད་དོ། །རིགས་བདུན་ནི་དགེ་སློང་ཕ་མ་གཉིས། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་གཉིས། དགེ་སློབ་མ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྔ་དང་། དགེ་བསྙེན་ཕ་མ་གཉིས་ཏེ་ཁྱིམ་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་བསྡོམས་པས་བདུན་ནོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡༣-༡༡༨

བསྙེན་གནས་ནི་དུས་རེས་འགའ་བ་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་བཞག་གོ །དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་དེས། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། དབང་པོ་ལ་མཁས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་ལམ་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། གཙོ་ཆེར་བདེན་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་བླང་དོར་དུ་བྱེད་དོ། །དེའང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ནད་དང་འདྲ་བ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་ཕྱིའམ་ནང་གི་རྐྱེན་གྱིས་བསླངས་པས་ཟུག་རྔུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ནད་དང་འཆི་བ་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དང་། དེས་མཚོན་པ་འཁོར་བའི་དུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་བཅས་པ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་ནན་ཏན་ལ་འཇུག་པས་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ལ་འཇུག་གོ །

ཀུན་འབྱུང་ནི་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འདྲ་བ་འདུ་བྱེད་པའི་ལས་ཏེ་རི་མོ་མཁན་གྱི་རྣམ་པ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དུག་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྤོང་བ་ལ་འཇུག་གོ །འགོག་པའི་བདེན་པ་ནད་ལས་གྲོལ་བའི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་འཁོར་བའི་འོབས་སམ་རིམས་ནད་ལས་གྲོལ་བའི་དགའ་བ་ཅན་འབྲས་བུ་དམ་པ་ཐོབ་༼༡༽པར་བྱ་བ་ལ་འབད་དོ། །ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྨན་དང་འདྲ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ནད་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མར། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེ་གནས་ཐོབ་༼༢༽ཕྱིར་སྨན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་བཞིན། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རེག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཚུལ་གཅིག་གོ།

དེ་ཡང་ལམ་སྔ་མ་བཞིན་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱིས་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། མཛོད་ལས། སྡེ་ཚན་བདུན་ནི་གོ་རིམས་བཞིན། །ལས་ནི་དང་པོ་པ་དག

དང་། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་རྣམས་དང་ནི། །བསྒོམ་དང་མཐོང་ལ་རབ་ཏུ་ཕྱེ། །ཞེས་
པས། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུར་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི། འབྲིང་པོར་ཡང་དག་
པར་སྤོང་བ་བཞི། ཆེན་པོར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་དང་རྩེ་མོར་
དབང་པོ་ལྔ། བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་ཏུ་སྟོབས་ལྔ། མཐོང་ལམ་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཡན་ལག་བདུན། སྒོམ་ལམ་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་སྒོམ་པར་བྱེད་
དོ། །དང་པོ་ནི་ལམ་ཀུན་གྱི་ཐོག་མ་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་སྟེ། དེར་ཞུགས་པའི་ལས་
དང་པོ་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ལུས་དྲན་པ་ཉེ་བར་
གཞག་པ་བསྒོམ་སྟེ།

དེའང་འདོད་ཆགས་སྤྱིའི་གཉེན་པོར་རང་གཞན་གྱི་ལུས་དང་སྣང་བ་ཐམས་
ཅད་ཀེང་རུས་སུ་བསྒོམས་པས་ཆགས་པ་བཟློག་པ་ནི། མཛོད་ལས། ཀེང་རུས་
ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལའོ། །ཞེས་སོ། །བྱེ་བྲག་གི་གཉེན་པོར་རྣམ་པར་བམ་པ་
དང་། རྣམ་པར་དམར་བ་དང་། རྣམ་པར་འབུས་གཞིག་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་
བརྒྱད་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ན་རེས་འགའ་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་ལྟ་བའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པས་ཆུ་ཤིང་ལྟར་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་དོ། །དེ་
ནས་ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ་སྟེ། ཚོར་བ་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་བར་མ་
གསུམ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་ཆུ་ཤིང་ལྟར་སྙིང་པོ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་
པར་བྱེད་དེ།

མདོ་ལས། གང་ཅི་ཚོར་བ་ཡོད་རུང་སྟེ་དེ་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དུ་རིག་པར་
བྱའོ་ཞེས་སོ། །དེ་ནས་སེམས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ་སྟེ། དེའང་ཞི་གནས་
དང་ལྷག་མཐོང་གི་རྣམ་པས། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ལ་སེམས་བཟུང་ནས། རྟོག་

པ་ཞི་བ་དང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེའང་བརྟགས་ན་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། དེའི་དང་ལ་བདག་མེད་པའི་དོན་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ་སྟེ། དེའང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ལ། ཕྱི་དང་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་བདག་མེད་པ་ཉིད་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ།།

དེའང་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་རྣམས་ནི་ལུས་ཚོར་སེམས་གསུམ་གྱི་སྙིང་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བསྒོམས་ནས། འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ནི་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གིས་བསྒོམས་པས། ཕུང་པོ་ལྔས་བསྡུས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཚུལ་དུ་མས་ལྡོག་པ་ན། སྤང་བྱ་རགས་པ་རྣམས་མགོ་ནོན་ནས་ལམ་གོང་མ་ལ་འཇུག་གོ །དེའང་མཛོད་ལས། ལུས་ཚོར་སེམས་དང་ཆོས་རྣམས་ལ། །མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོངས་བརྟགས་པས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྤྱི་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱང་། རེ་རེ་ཞིང་ལུས་མི་གཙང་བ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ། སེམས་མི་རྟག་པ། ཆོས་བདག་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ནས་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་པོ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱེས་པ་བསྤམ་པར་བྱ་བ་དང་། དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱེས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ཞིང་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ནི་མི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ། འདུན་པ

དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་།སེམས་དང་། དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞི་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེའང་རིམ་པ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་པའམ་དོན་དམ་པའི་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འདུན་པ་བསྐྱེད་ནས་བསྒོམ་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ལ་རབ་ཏུ་བརྩོན་པས་རྒྱུན་བསྲིང་བ་དང་། སེམས་ཀྱིས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། དཔྱོད་པས་དོན་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལས་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཅི་རིགས་སུ་གྲིབ་པས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཐབས་སམ་ཡན་ལག་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནས་སྦྱོར་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེའོ། །དེའང་དྲོད་དང་རྩེ་མོ་གཉིས་སུ་དབང་པོ་ལྔ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེའང་དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔའོ། །དེའང་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་དད་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་མོ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྦྲོ་བ་དང་། དྲན་པས་དམིགས་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་པ་མ་བརྗེད་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་རྣམས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་པའོ།།

དེའང་མཛོད་ལས། དེ་ནི་བདེན་བཞིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དོ་བ་ལས། །རྩེ་མོ་དེ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་སོ། །བཅུ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། མི་རྟག་པ། སྡུག་བསྔལ་བ། སྟོང་པ། བདག་མེད་པ་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། རྒྱུ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ། རྐྱེན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་དང་། བདག་མེད་པ། ཞི་བ། གྱ་ནོམ་པ། དབེན་པ་སྟེ་འགོག་པའི་བཞི་དང་། ལམ་དང་། རིགས་པ། བསྒྲུབ་པ། ངེས་པར་འབྱིན་པ་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་

པ་བཞིའོ། །དེ་ནས་བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་གཉིས་སུ་སྦྱོར་བས་ལྔ་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ།དེའང་ཉོན་མོངས་པ་འཇོམས་པ་ལ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་ཆ་ནས་སྦྱོར་བས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྒོམ་ཚུལ་དབང་པོ་དང་མཐུན་ནོ།།

བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྒོམ་ཚུལ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལས་བཟོད་པ་ཡང་སྐྱེ་སྟེ། རྣམ་གཉིས་དེ་བཞིན་ཅེས་པས་གནས་སྐབས་སུ་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི། གོང་མའི་ཁམས་གཉིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ཚན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་བཞི་དང་བསྡོམས་པས་བརྒྱད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བརྒྱད་དེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ལམ། ཟོད་དང་རྩེ་མོ་དང་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་བར་དུ་ཚན་པ་བདུན་པོ་བསྡོམས་ཏེ། བགྲངས་པས་རྣམ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའོ། །བཟོད་པ་འབྲིང་དུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ ༼༡༽ ལམ་གྱི་བཞི་བོར་ནས་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་བསྒོམ་མོ།།

དེ་ནས་འདོད་པའི་ལམ་གྱི་བཞི་བོར་ནས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་བསྒོམ། ཡང་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་འགོག་པའི་བཞི་བོར་ནས་ཉི་ཤུ་བསྒོམ། དེ་ནས་འདོད་པའི་འགོག་པའི་བཞི་བོར་ནས་བཅུ་དྲུག་བསྒོམ། ཡང་གོང་མའི་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་བོར་ནས་བཅུ་གཉིས་བསྒོམ། དེ་ནས་འདོད་པའི་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་བོར་ན་བརྒྱད་བསྒོམ་མོ། །ཡང་གོང་མའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བཞི་བོར་ནས་བཞི་བསྒོམ་མོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་བསྒོམ་དུས། གང་ཟག་གི་རིགས་གཉིས་ཏེ། སྲེད་པ་དང་། ལྟ་བ་ཞས་ཆེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་འདོད་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་འགོག་ལམ་གང་རུང་བོར་ནས་གསུམ་བསྒོམ། དེ་ནས་ཐ་མ་གཉིས་བོར་ནས་སྡུག་ཀུན་གཉིས་བསྒོམ། དེ་ལའང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཉམས་པ་དང་། སྙོམས་ལས་འཛིན་

པའི་ལེ་ལོས་ཉམས་པའི་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་བསྒོམས་པས་བཟོད་པ་འབྲིང་རྫོགས་སོ།།

དེ་ལྟར་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་སུ་དོར་བ་རྣམས་ཕྱུང་དེ། ལྷག་མ་བསྒོམ་པ་རྣམས་བགྲངས་པས་བརྒྱ་ཙ་བཅུ་དགུ་འོང་བ་ནི་གདགས་པ་ལས། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཙ་བཅུ་དགུ །ཞེས་སོ། །དེ་ནས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལན་ཅིག་བསྒོམས་པས་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་རྫོགས་སོ། །དེ་ནས་ལན་ཅིག་བསྒོམས་པས་ཆོས་མཆོག་རྫོགས་སོ། །དེ་ནས་མི་རྟག་པ་མཐོང་བ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་སྐྱེའོ། །ཡང་ལེ་ལོས་ཉམས་པ་དེས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་བསྒོམས་པས་བཟོད་པ་འབྲིང་རྫོགས་པ་སྔར་དང་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་རྣམ་པ་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་བོར་ནས་གསུམ་བསྒོམ་མོ། །དེ་ནས་དང་པོ་གཉིས་བོར་ནས་ཐ་མ་གཉིས་བསྒོམ།

དེའང་གཉིས་ལས། བདག་གིར་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་ན་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་བསྒོམས་པས་བཟོད་པ་འབྲིང་རྫོགས་སོ། །བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་ན། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་བསྒོམས་པས་བཟོད་པ་འབྲིང་རྫོགས། དེ་བཞིན་དུ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་དང་ཆོས་མཆོག་སྔར་དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་སྦྱོར་ལམ་རྫོགས་པའི་རྗེས་ལ། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེའོ། །དེའང་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་ནི། །མ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་སོ། །བཅུ་དྲུག་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་ཡིན་ལ་མཐོང་སྤངས་ཐག་སྲིང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོའང་ཡིན་ནོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] མཐོང་བའི་ལམ་འདིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ཏེ། དྲན་པ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགའ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ །དེ་ནས་བསྒོམ་པའི་ལམ་སྐྱེ་སྟེ། དེའང་ཆུང་ངུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་གསུམ་རེ་རེ་ཞིང་། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ། ཆུང་ངུའི་འབྲིང་། ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ། འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ། འབྲིང་གི་འབྲིང་། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ། ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ། ཆེན་པོའི་འབྲིང་། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྟེ་གཉེན་པོ་དགུའི་སྤྱང་བྱ་ཡང་། ཆེན་པོ། འབྲིང་། ཆུང་ངུ་གསུམ་ལ་གོ་ལྡོག་པས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དགུར་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ།

མཛོད་ལས། ས་དང་ས་ལ་ཉེས་རྣམས་དགུ། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཡོན་ཏན་རྣམས། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས། །ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་ཐ་དད་ཕྱིར། །ཅེས་སོ། །དེའང་ས་དགུའི་ངོ་བོ་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་དགུར་འཕགས་ལམ་བརྒྱད་པོ་བསྒོམ་པ་ཡང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ངག་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཚོ་བ་དང་། རྩོལ་བ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དོ། །

དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། གཟུགས་མེད་དང་། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་སྟེ་བཞི་དང་། འགོག་པ་སྟེ་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པར་

(1) ཐོག་ཛོས། ༡༢༢- ༡༢༣

བྱེད་དོ། །དེའང་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་སྤྱི་ལ་དམིགས་ཏེ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྒོམས་ལ། ཁ་ཅིག་ཏུ་ཐོབ་པ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།

༈ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་གསུམ་སྟེ། བསེ་རུ་ལྟ་བུ། ཚོགས་ན་སྤྱོད་པ་ཆེ་བ། ཚོགས་ན་སྤྱོད་པ་ཆུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ་ལས། རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་དབང་པོ་རྣོན་པོ། ང་རྒྱལ་དང་སྐྱོ་ཤས་ཆེ་བ། གཞན་དོན་གྱི་སྙིང་རྗེ་ཆུང་བ་བསེ་རུ་ལྟར་གཅིག་པུར་གནས་པ་ལ་དགའ་བའོ། །ཚོགས་བསགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཚོགས་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཚོགས་བསྐལ་ཆེན་བརྒྱར་བསགས་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། བསེ་རུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱུས། །ཞེས་སོ།།

དེའང་ཚོགས་བསགས་པའི་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་མེད་པར་ཤེས་ནས། སྨོན་ལམ་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་དུ་༼༡༽ དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མཁས་པར་བྱས་ཏེ། སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་ཤིང་ཉན་ཐོས་ཀྱང་མེད་པའི་ཞིང་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག སྐྱེས་པའི་རྟེན་དེ་ལ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་རང་བྱུང་དུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག གདུལ་བྱ་ལ་ལུས་ཀྱི་བརྡས་ཆོས་སྟོན་ཅིང་སྒྲའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ལམ་གསུམ་འདེབས་སོ།།

ལམ་འགྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས

(1) ཚོག་ཛོས། ༡༢༨-༡༣༢

ནི། །རྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། སྐྱེ་བ་དེའི་འོག་ཏུ་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེས་ནས། དུར་ཁྲོད་དུ་སོང་བ་ལས་རུས་པ་མཐོང་མ་ཐག་འཁོར་བ་ལས་ཡིད་བྱུང་སྟེ། ཀྱེ་མ་རུས་པ་འདི་དག་ཅི་ལས་བྱུང་། ཤ་ཤི་ལས་བྱུང་། ཤ་ཤི་ཅི་ལས་བྱུང་། སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་བཅུ་གཉིས་ལ་བརྟགས་པ་དང་། འདི་ལས་ཇི་ལྟར་ཐར་བར་བྱ་སྙམ་པ་ལས། ཡང་མ་རིག་པ་འགག་ནས་འདུ་བྱེད་འགག་པ་ནས་རྒ་ཤིའི་བར་དུ་འགག་པར་འགྱུར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་བཟློག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ཆོད་དེ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་ཤེས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་བདེན་པ་བཞི་ལ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཙམ་དུ་བསྒོམས་པས་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེའོ། །སྦྱོར་ལམ་བཞི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་བསྒོམས་པས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་དང་། སྒོམ་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟར་སྐྱེའོ། །དེའི་རྗེས་ལ་ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་ལམ་ལྔ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་མཐུན་ཏེ།

མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་བར། །བསམ་གཏན་མཐར་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཅེས་སོ། །གནས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། སྐུ་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་བསེ་རུ་ལྟར་གཅིག་པུར་བཞུགས་ལ། ཐུགས་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་། ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་གནས་པའོ། །རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ནི། མ་རིག་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་མིང་དང་གཟུགས། །སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་རེག་པ་ཚོར་བ་དང་། །སྲེད་པ་ལེན་པ་སྲིད་པ

སྐྱེ་བ་དང་། །ཉ་ཤི་ཞེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལགས། །དེའང་མི་ཤེས་པ་ནི་མ་རིག་པའོ།།

དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་ལྟུང་བས་འདུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་འགྲོ་བའི་ཀུན་གཞི་ལས་མཆེད་པའི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བས་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །དེ་ལས་སོ་སོའི་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དེ་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་དང་དེ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་ཏེ་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་མིང་དང་གཟུགས་སོ། །དེའི་རྟེན་ལ་མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གོ །དེ་ལས་ཡུལ་དབང་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་འདུས་པས་རེག་པའོ། །དེ་ལས་བདེ་སྡུག་བར་མ་གསུམ་ཚོར་བའི་ཕྱིར་ཚོར་བའོ། །དེ་ལས་འདོད་པ་དང་། མི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སོ་སོའི་ཡུལ་སྤྱོད་ལེན་དུ་བདག་གིར་བྱེད་པས་སྲེད་པའོ།།

དེ་ལས་རང་རང་གི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་འབྱུང་བས་འབྲས་བུ་ལེན་པ་ནི་ལེན་པའོ། །དེ་ལས་ཕྱི་མར་མངལ་གནས་སུ་འཇུག་པ་ནི་སྲིད་པའོ། །དེ་ལས་ལུས་བཅའ་བ་ནི་སྐྱེ་བའོ། །དེ་ལས་དར་ལ་བབ་པ་ཡོལ་ནས་རྒ་བ་དང་། དེ་ལས་སྲོག་འགགས་པས་ཤི་བའོ། །འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་རྟག་ཏུ་ལས་ཀྱིས་སྲིད་པ་ན་དེ་ལྟར་འཁོར་བའོ། །འདིའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོར་བལྟའོ། །ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ནི། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་དང་ཡང་དག་སྤོང་བཞི་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་རྐང་པ་བཞི་དང་དབང་པོ་རྣམ་པ་ལྔ། །སྟོབས་ལྔ་བྱང་ཆུབ་ལམ་བདུན་འཕགས་ལམ་བརྒྱད།།

བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ཡིན། །རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་ནི། སྤྲིབ་ཀུན་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ནི་གསུམ། །སྟོང་དང་མཚན་མ་མེད་དང་སྨོན་པ་མེད། །ཅེས་བྱའོ། །དེའང་ཤེས་བྱ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་བདག་མེད་པ་ནི

སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །བདག་གིར་གཟུང་དུ་མེད་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའོ། །མི་དམིགས་པའི་ནི་སྨོན་པ་མེད་པའོ། །ལམ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་འགོག་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ལམ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་ནི་སྨོན་པ་མེད་པའོ། །འབྲས་བུ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལྷག་མེད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་བཅས་ནི་སྨོན་པ་མེད་པའོ།།

ཆོས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་འདོད་ཁམས་པ་ཡིན་པས་ཁམས་ཀྱི་ཟས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གྲོང་ཁྱེར་དུ་བསོད་སྙོམས་ལ་གཤེགས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་བརྡས་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེའང་གདུལ་བྱ་དགེ་བ་བཅུ་དང་། བདེན་པ་བཞི་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་བརྡ་གཅིག་བསྟན་པས་སོ་སོར་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ། །དེ་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ། །སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ་དེ་ལྟར་སྣང་། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ཚོགས་ན་སྤྱོད་པ་ཆེ་བ་ལའང་ལྔ་ལས། རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དབང་པོ་འབྲིང་ང་རྒྱལ་དང་སྙིང་རྗེ་ཤས་ཆེ་བ། སྙིང་རྗེ་ཆུང་ཞིང་མང་པོའི་ཚོགས་ལ་དགའ་བའོ། །དེའང་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་བཤད་དོ། །ཚོགས་སོག་པའི་ཁྱད་པར་ནི་བཟོད་པ་འབྲིང་མན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཚོགས་མི་ཆེ་བརྒྱ་ཙམ་སོག་པའོ། །དེའང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་སྔར་དང་འདྲའོ། །ལམ་འགྲུབ་ཚུལ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །གནས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། སྐུ་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རང་སངས་རྒྱས་མང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏེ་ཚོ་ལྟར་ཁྱུས་ལྡིང་སྟེ་གནས་སོ།།

ཐུགས་གནས་ཚུལ་སྦྱར་དང་གཅིག་གོ །ཆོས་སྟོན་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཚོགས་ན་སྤྲོད་པ་ཆུང་བ་ལའང་ལྔ་ལས། རིགས་ནི་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ང་རྒྱལ་དང་སྐྱོ་ཤས་ཆེ་ཞིང་སྙིང་རྗེ་ཆུང་བའོ། །ཚོགས་སོག་པའི་ཁྱད་པར་ནི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་མན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཚོགས་མི་ཚེ་བཅུ་གསུམ་དུ་སོག་པའོ། །ལྷག་མ་ནི་ཚོགས་སྤྲོད་ཆེ་བ་དང་འདྲའོ། །དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་དུ་བཞག་པ་ནི། སྔོན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་ལམ་ལྔ་དང་བཞི་དང་གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་ལ། དེའང་སྦྱར་གྱི་ཚོགས་སོག་པའི་ཡུན་རིང་བ་དང་བར་མ་དང་ཐུང་བ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའོ།།

དེ་ལྟར་ཉན་རང་གི་དགྲ་བཅོམ་དེ་དག་ལྷག་མེད་དུ་འདས་ནས་འགོག་པའི་དབྱིངས་ན་ཞུགས་པ་ཡང་། ཉན་རང་རང་གི་ལུགས་ལ་དེ་ནས་རྟག་པར་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་མི་གཡོ་བར་འདོད་ལ། ཐེག་ཆེན་པས་ཡས་ ༼༡༽ གཞལ་ན། སྦྱར་ཚོགས་ཇི་ཙམ་བསགས་པའི་ཡུན་ཞིག་ཞི་བའི་ ༼༢༽ དབྱིངས་སུ་བློའི་འཇུག་པ་ཐིམ་ཡང་། དེ་ནས་བདེ་བ་ཅན་དང་། མངོན་དགའ་དང་། པདྨ་ཅན་ལ་སོགས་པ་དག་པའི་ཞིང་དུ་པདྨའི་སྦུབས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་ལོ་བདུན་དུ་པདྨ་ཁ་ཟུམ་ནས་གནས་སོ། །དེའང་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཕྲ་མོའི་མཐུས་སྐྱེས་པའི་དུས་ན། ཞིང་དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཉི་མའི་མཐུས།

གསུང་ངག་གི་འོད་ཟེར་གྲགས་པ་ལས་པདྨ་ཁ་འབྱེད་ཅིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སློས་ཤིང་བརྒྱལ་བ་སློང་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་ལས། འདི་ལྟར་མྱ་ངན་འདས་པར་གང་བརྗོད་པ། །འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དག་ལས་ཁྱེད་ཐར་ཡང་། །ཁྱོད་ནི་ད་དུང་མྱ་ངན་ཡོངས་མ་འདས། །སངས་

རྒྱས་ཐེག་པ་འདི་ནི་བཙལ་བར་གྱིས། །ཞེས་ཐོས་མ་ཐག་ཏུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་པས་བཟློ་ཁ་བྱེ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེའི་དྲུང་དུ་སོང་ནས། གདོད་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ལམ་བསྒོམས་པས་སྐུ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་སོ།།

དེའང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་བསགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །དེའང་ལམ་དང་པོ་ཚོགས་ལམ་ཆུང་དུ་ཁོ་ན་ནས་ཞུགས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་ལྔ་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་འཕགས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་ལྟུང་བར་ཐལ་ཏེ་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའང་མ་གོ་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ། ཚོགས་ལམ་ནས་ལས་དང་པོ་བ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཞུགས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་དེ་ཉིད་ད་དུང་འཕགས་པ་མ་ཐོབ་པས་སོ་སོས་སྐྱེ་བོའི་ས་ཞེས་བཞག་གི ཉན་རང་ཞུགས་དུས་གང་ཟག་དེ་འཕགས་པ་ཡིན་ལ། ལམ་དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་ཡོན་ཏན་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ།།

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམས་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་འགྱུར་ན་ས་བཅུའི་ཆེའང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་འགྱུར་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནའང་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཡོད་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །འོ་ན་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམ་དུས་ཀྱི་ཉན་རང་དེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་ཐལ། འཕགས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཐེག་ཆེན་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་པ་ ༼༡༽ དེ་བསྒོམ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟོས་ནས་འཕགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྤངས་རྟོགས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་དང་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཟུར་དང་པོ་མ་གྲུབ་པས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཡིན།

ཐེག་ཆེན་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྐོམ་ཡང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་མི་འགྱུར་བས་ཁྱབ་པ་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྦྱོང་བར་གསུངས་དུས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཚོས་ཅན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་དུས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སངས་རྒྱས་དེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་ལྔ་དང་ལྡོག་པ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དོན་གསུམ་པ་ཚུལ་དེས་ལམ་ཇི་ལྟར་བགྲོད་པའི་ཚུལ་ལ་ལྔ་སྟེ། ཚོགས་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། མཐོང་བ་དང་། བསྒོམ་པ་དང་། མི་སློབ་པའི་ལམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྟེན་དང་། རང་བཞིན་གཉིས་ལས། རྟེན་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་རྟེན་གང་ཡིན་པ་དེའོ། །དེའང་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོར་ཐོབ་ནས་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུར་འཇུག་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་ལ། རྒྱུ། འབྲས་བུ། ངོ་བོ་གསུམ་ལས། རྒྱུ་ནི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པས་སད་པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མི་སློབ་ལམ་དང་བཞིའོ།།

ངོ་བོ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་དང་པོ་ཞུགས་ནས་ཐེག་ཆེན་དྲོད་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་མ་བྲལ་བའི་དགེ་བ་མཚན་གཞི། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དུ་མཚོན། སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དགེ་བ་ལས་

(1) ཟོག་ངོས། ༡༦༧-༡༧༨

དང་པོ་པས་བསྡུས་པ། གང་ཞིག་ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་སོགས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ་འགྲེལ་ཆུང་ལས། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེས་པའི་སྤྲོ་བ་ཅན་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བས་སོ་ཞེས་སོ།།

མཚན་གཞི་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་དང་པོ་ཞུགས་པ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་གྱི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་ཚོད་ཤེས་པ་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་ཆ་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང་། བླང་དོར་གྱི་བྱ་བ་ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པས་དགའ་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་འགྱོད་པ་དང་། སྤྲོ་བ་དང་དད་པ་དང་། མོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐར་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དགེ་བ་གཞན་དང་། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་། སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ། སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །དབྱེ་ན་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ། འབྲིང་། ཆེན་པོ་གསུམ་མོ།།

ཆུང་ངུ་ནི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་མགོ་བརྩམ་པ་ལ་ཞུགས་པ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་སྒོམ་པའི་དུས་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་བའི་དུས་མ་ངེས་པའོ། །དེའང་ཐེག་བསྡུས་ལས། བཟང་དང་སྨོན་པའི་སྟོབས་ཅན་དག །སེམས་བརྟན་ཁྱད་པར་འགྲོ་བ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲངས་མེད་གསུམ། །ཀུན་ཏུ་བརྩོན་པར་མཛད་ཅེས་བརྗོད། །ཅེས་སོ། །འབྲིང་ནི་ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི་བསྒོམ་པའི་དུས་སྦྱོར་ལམ་ཚེ་ཕྱི་མ་ཕན་ཆོད་ཀྱི་སྐྱེ་དུས་ངེས་པའོ།།

ཆེན་པོ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་བསྒོམ་པའི་དུས་སྦྱོར་ལམ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་

བར་ངེས་པའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལྔ་ལས། གཉེན་པོའི་ཁྱད་པར་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོའོ། །སྤྲངས་བའི་ཁྱད་པར་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ལ་སྐྱོན་དུ་མཐོང་བས་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤྲངས་པའོ། །རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། བདག་མེད་གཉིས་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཤས་ཆེ་ཞིང་སྒོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པའང་ཡོད་དེ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་རུང་སྟེ་ཞེས་སོ།།

ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་སེམས་ལས་སུ་རུང་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་སྣ་ཐེན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ལ། བློ་གནས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེའི་མཐུས་སྤྲུན་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་འཐོབ་ཅིང་། སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་བའི་སྐུ་ལས་གདམས་ངག་ཐོས་པར་བཤད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་ཚེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཞི་གནས་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །འཛིག་རྟེན་ཁམས་ནི་རྣམས་སུ་འགྲོ། །དེར་ནི་ཚོགས་རྣམས་རྫོགས་བྱེད་ཅིང་། །གདམས་ངག་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཅེས་སོ།།

བསྒོམ་བྱའི་གདམས་ངག་གི་ཁྱད་པར་ལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཚོགས་ལམ་གསུམ་ཀར་ལུས་ངག་གི་འཇུག་ལྡོག་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་དང་། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ལྔ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གཏོང་བ་དང་། ལུས་དང་། འཆི་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ

རྒྱུ་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་དྲན་པའོ།།

ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་བསྒོམ་ཚུལ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ནས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་རང་བཞིན་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བར་བསྒོམ་པའི་རྗེས་ལ་བསྔོ་བ་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་གཞན་གྱི་ཚེ་མི་རྟག་པས་འཆི་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསྒོམ་པ་དང་། ལུས་མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་དགུ་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་དང་། སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ནི་དུག་གསུམ་སྤྱིའི་གཉེན་པོར་བསྒོམ་པ་སྟེ། དཔུང་བཟང་གིས་ཞུས་པ་ལས། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་མི་གཙང་ཤ་ཚིལ་དང་། པགས་པ་ཀེང་རུས་བལྟ་བས་རྣམ་པར་བཟློག །བྱམས་དང་སྙིང་རྗེའི་ཚུལ་གདབ་ཞེ་སྡང་ལ། །གཏི་མུག་ལ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ལམ་གྱིས་སོ། །ཞེས་སོ།།

མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་དགུ་ནི། རོ་རྣམ་པར་བམ་པ་དང་། འབུས་གཞིག་པ་དང་། དམར་བ་དང་། སྔོ་བ་དང་། གནག་པ་དང་། ཟོས་པ་དང་། འཐོར་བ་དང་། འཚིག་པ་དང་། རུལ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པའོ། །སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་ནི། བདག་གིས་ནམ་ཞིག་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་ནུས་སྙམ་པ་དང་། ནམ་ཞིག་དབུལ་བས་ཉེན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་ལ་འཇོག་ནུས་སྙམ་པ་དང་། ནམ་ཞིག་ཤ་ཁྲག་དང་བཅས་པའི་ལུས་འདིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་སྙམ་པ་དང་། ནམ་ཞིག་དམྱལ་བར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་སྙམ་པ་དང་།

ནམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་འབྱོར་བ་ཆེན་པོས་སེམས་

ཅན་གྱི་རེ་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་སྙམ་པ་དང་། ནམ་ཞིག་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ངེས་པར་འབྱིན་ནུས་སྙམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་མི་ཕན་པའི་སྐྱེ་བ་དང་དོན་དམ་པའི་རོ་ལ་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཆེམ་པར་མི་བྱེད་པའི་ཚིག་དང་། གཞན་ལ་མི་ཕན་པའི་འཚོ་བ་དང་ལུས་དང་ཤེས་རབ་དང་ནོར་དང་དབང་ཕྱུག་དང་ལྡན་པ་དང་། གཞན་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བར་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་མ་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་པའི་འབྲས་བུ་བདག་ལ་སྨིན་ཅིང་བདག་གི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་ལ་སྨིན་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཞུང་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།

སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་ཚེ་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟ་བུར། །དབང་པོའི་འདུ་ཤེས་སྣ་ཚོགས་འཇུག་གྱུར་པ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རིགས་ཤིང་མཐུན་ཚིག་གིས། །སེམས་ཅན་ཕན་ཕྱིར་དེ་མངོན་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཕལ་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁང་པའི་ནང་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐར་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སེམས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་པ་སྦྱར་ཏེ། ཉལ་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཐོབ་པར། མི་ལམ་མཐོང་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟར་རྟོགས་པར། གཉིད་སད་ཙ་ན་མ་རིག་པ་ལས་སད་པར། ལྡང་བ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ཐོབ་པར། གོས་གྱོན་ན་ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་ཀྱི་གོས་གྱོན་པར། སྐེ་རགས་འཆིང་བ་ན་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བར། སྟན་ལ་འདུག་པ་ན་རྡོ་རྗེའི་སྟན་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུང་པ་༼༧༽ དེ་བཞིན་ཉམས་སུ་བླང་ངོ།།

དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒྲུབ་པའི་སྔོན་རོལ་བའི་ཐབས་རྣམ་
རྟོག་འདུལ་བ་སྟེ། ཁ་དང་སྣའི་རླུང་མདའ་གང་དུ་ཕར་སོང་ཚུར་འོང་བའི་ཁྲུག་པ་ལ་
སེམས་བཟུང་བས་རྟོག་པ་འདུལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀུན་རྫོབ་པ་བྱམས་
སོགས་ཚད་མེད་བཞི་དང་། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ལ་དྲན་བསམ་འཕྲོ་འདུ་
མེད་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། རྣམ་རྟོག་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྒོམ་པའི་ ༼༣༽
ཚུལ་གསུམ་ལས། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུར་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི། བསྒོམ་པའི་དང་
པོ་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ནི། མཉམ་གཞག་ཏུ་ནམ་མཁའ་ལྟར་བསྒོམ་ཞིང་། རྗེས་
ཐོབ་ཏུ་མི་གཙང་བ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་བསྒོམ་མོ། །ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་
གཞག་ལའང་མཉམ་གཞག་ཏུ་མ་སྐྱེས་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གང་ཅི་ཚོར་ཡང་སྡུག་
བསྔལ་དང་། ཆུ་ཤིང་ལྟར་སྙིང་པོ་མེད་པར་བསྒོམ་མོ།།

སེམས་ལའང་མཉམ་གཞག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མི་
འགག་ལ་མི་གནས་པར་བསྒོམ་མོ། །ཚོས་ལའང་མཉམ་གཞག་ཏུ་མཉམ་པ་ ༼༧༽
ཉིད་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྒྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེའང་
ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་བསྒོམས་པས་མཐོང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་
བཞི་ལ་འཇུག་གོ །འདི་ལྟར་དང་པོས་ལུས་སྡུག་བསྔལ་དུ་ཤེས་པས་སྡུག་བསྔལ་
ཤེས་པ་ལ་འཇུག་གོ །གཉིས་པས་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དུ་ཤེས་པས་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་
བ་ལ་འཇུག་གོ །སེམས་མི་རྟག་པར་བསྒོམས་པས་རྟག་འཛིན་འགག་པའི་འགོག་པ་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་གོ།

ཆོས་བདག་མེད་པར་བསྒོམས་པས་བདག་ཏུ་ཞེན་པ་ལོག་ནས་ལམ་བསྒོམ་པ་

ལ་འཇུག་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། གནས་ངན་ལེན་ཕྱིར་སྲིད་རྒྱུའི་ཕྱིར། །གཞི་ཡི་ཕྱིར་དང་མ་རྨོངས་ཕྱིར། །བདེན་པ་བཞི་ལ་འཇུག་བྱ་བས། །དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྒོམ། །ཞེས་སོ། །ཚོགས་ལམ་འབྲིང་དུ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་མི་བསྐྱེད། སྐྱེས་པ་རྒྱུན་གཅད་པའི་ཕྱིར་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད། སྐྱེས་པ་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཕྱིར། བརྩོན་པར་བྱེད་ཅིང་གཉེན་པོ་བདག་མེད་པ་དང་། སྒྱུ་མའམ་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་རྣམས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་ཤེས་ནས། །མི་དགེ་སྤང་ཕྱིར་བརྩོན་འགྲུས་ནི། །རྣམ་པ་བཞི་དག་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་སོ།།

ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་བསྒོམ་པ་ཡང་། ནང་དུ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དུ་བསྒོམས་པས་སྤྱན་དང་མངོན་ཤེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། དེར་གནས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད། །དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་འགྲོར་བར་འགྱུར། །ཅེས་སོ། །སྐབས་འདིར་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ལས་སུ་རུང་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་འདུན་པ། བརྩོན་འགྲུས། སེམས། དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞིའོ། །འདི་ལྟར་དང་པོར་དམིགས་རྟེན་གཅིག་ལ་ཡིད་བསྡུས་ནས་ལྷན་ནེ་བཞག་དུས། རྣམ་རྟོག་འཕྲོ་ན་དེ་མ་ཐག་མ་འབྲུམས་པར་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ལ། ཡང་ཡང་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དམིགས་པ་ཉིད་ལ་སེམས་གཏད་ནས། །དེ་རྒྱུན་རྣམ་པར་གཡེང་མི་བྱ། །རྣམ་གཡེང་མྱུར་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །སླར་ཡང་དེ་ལ་གླན་པར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལའང་། རྟེན་དང་། རང་བཞིན་གཉིས་ལས། རྟེན་ནི་གཉིས། ལུས་ཀྱི་རྟེན་འགྲོ་བ་རིགས་ལྔ་གང་རུང་ངོ་། །བསམ་པའི་རྟེན་ནི་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་ལ། རྒྱུ། འབྲས་བུ། ངོ་བོ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་བསྐྱེད་ནས། །ཞེས་སོ། །འབྲས་བུ་ནི་མཐོང་སྒོམ་མི་སློབ་པའི་ལམ་གསུམ་མོ། །ངོ་བོ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དབྱེ་བ། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དང་བཞི་ལས། མཚན་ཉིད་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་ལ་ ༼༡༽ མཐོང་ལམ་གྱི་ སྔར་བྱུང་བའི་དགེ་བ་ཐེག་ཆེན་དུ་གཏོགས་པ་རྣམས་མཚན་གཞི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དུ་མཚོན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་པའི་རྗེས་ལ་འབྱུང་ཞིང་ཐེག་ཆེན་དུ་གཏོགས་པ་གང་ཞིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ།།

དབྱེ་ན་དོན། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞིའོ། །དེའང་དོན་རྩེ་གཉིས་སུ་དབང་པོ་ལྔ་དང་། བཟོད་ཆོས་གཉིས་སུ་སྟོབས་ལྔ་བསྒོམ་པ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། དབང་པོ་རྣམས་དང་སྟོབས་རྣམས་ལ། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས་གཉིས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དབང་པོ་ལྔ་ནི། དད་པའི་དབང་པོ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། དྲན་པའི་དབང་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྔའོ། །ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ནས། བདེན་པ་བཞིའི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའམ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་ལ། དད་པས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྦྱོ་བ། དྲན་པས་རྗོགས་པ་མ་བརྗེད་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་རྩེ་གཅིག ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་རང་

བཞིན་ཤེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒོམ་མོ།།

དེའང་རྣམ་བྱང་བསྐྱེད་པ་ལ་ ༼༧༽ དབང་པོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་བསྐྱེད་ནས། །འདུན་དང་སྦྱོར་བས་དབང་བྱེད་དེ། །དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་། །མི་འཕྲོ་རྣམ་པར་འབྱེད་ཀྱང་ངོ་། །ཞེས་སོ། །སྟོབས་ལྔ་ནི། དད་པའི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་ལྔ་སྟེ། སྒོམ་ཚུལ་དབང་པོ་དང་མཐུན་ནོ། །དེའང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པས་སྟོབས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་ཆུང་བས་ན། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སྟོབས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །འདི་ལྟར་སྦྱོར་ལམ་ཆ་བཞི་བསྒོམ་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཉམ་གཞག་གི་ཆ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ། དེ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ནི་རྟོག་པ་རྟོག་མེད་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དོ། །འོ་ན་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྡན་རྟེན་པ་ཞེས་པས་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྣམ་རྟོག་ལྡན་པས་རྟོག་པར་འགྲོ་ན་ཞྭ་ཅན་ཞྭར་འགྱུར་ཏེ་ཞྭ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའང་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་བརྟེན་པ་མི་ཟེར་བའི་ཕྱིར། རང་རྒྱུ་འདྲ་བ་ལས་འབྲས་བུ་འདྲ་བ་རྗེས་སུ་བྱེད་དེ། མཚན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བདུད་རྩིའི་ཐིགས་པ་ལས། ཀོ་ཏ་བ་ཡི་ས་བོན་ལས། །སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་མི་འབྱུང་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྣམ་པར་རྟོག་བཅས་ལས། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཅེས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ནི་ཁོ་བོས་བྱས་པའི་རིན་ཆེན་ཐེམ་སྐས་ན་གསལ་བས་དེར་བལྟའོ། །ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རིམ་པའང་ཆུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཅུ་གཉིས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དེ་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཅེས་སོ།།

དེ་དག་གི་རིམ་པ་ཡང་བཞི་ལས། དོན་སྣང་བ་ཐོབ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་མཐོང་བ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས། སྣང་བ་ཅུང་ཟད་ཐོབ་པ་ངེས་དོན་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་ནས་དེ་འདྲར་གྱུར་བ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཉམ་གཞག་པས། །ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་པར། །དོན་ཀུན་རབ་ཏུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་སོ། །རྩེ་མོ་སྣང་བ་མཆེད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་བདག་མེད་བསྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྣང་བ་འབྲིང་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་འཕེལ་བྱའི་ཕྱིར། །བརྩོན་འགྲུས་བརྟན་པས་ཀུན་ཏུ་བརྩམས། །ཞེས་སོ།།

བཟོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཞུགས་པ་ནི་སེམས་ཙམ་དུ་གནས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྣང་བ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་འཕེལ་ནས་ནི། །སེམས་ཙམ་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། །དེ་ནས་དོན་ཀུན་སྣང་བ་ནི། །སེམས་སུ་རབ་ཏུ་སྣང་བར་འགྱུར། །དེ་ཚེ་དེ་ཡི་གཟུང་བ་ཡིས། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྤོང་འགྱུར། །དེ་ནས་དེ་ལ་འཛིན་པ་ཡི། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་འབའ་ཞིག་བསྡུས། །ཞེས་སོ། །ཆོས་མཆོག་དེ་མ་ཐག་པ་ནི། དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་གཡེང་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྣང་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དང་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཚེ་བར་ཆད་མེད་པ་ཡི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མྱུར་དུ་རེག །ཅེས་སོ།།

དེ་འང་དྲོད་རྩེ་མོ་གཉིས་ནི་ཆུང་དུ་སྟེ། མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བའི་དུས་མ་ངེས་པའི་སྦྱོར་

ལམ་མོ། །བཟོད་པ་ནི་འབྲིང་སྟེ་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་སྦྱོར་ལམ་མོ། །ཆོས་མཆོག་ནི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བའི་སྦྱོར་ལམ་མོ། །བཞི་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་ལྔ་ལས། གཉེན་པོའི་ཁྱད་པར་ནི་སྤོང་བ་གཉེན་པོ་ལས། མགོ་གནོན་ནོ། །སྦྱོར་གཉེན་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ། སྤོང་བའི་གཉེན་པོ། རྟེན་གྱི་གཉེན་པོ། ཐག་བསྲིང་གི་གཉེན་པོའོ། །སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་དང་མངོན་འགྱུར་ཉམས་སྨད་པ་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཕོངས་པ་དང་རྒྱུད་པ་ལས་གྲོལ་བའོ། །རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་སྤྱན་དང་མངོན་ཤེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་དང་ལྡན་པའོ།།

ཚོགས་ལམ་ལས་འཕགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་དང་སྒོམ་བྱུང་དུ་འདྲ་ཡང་། མཐོང་ལམ་ལ་ཉེ་རིང་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་བརྟན་མི་བརྟན་གྱིས་ཁྱད་ཡོད་དེ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བར་ཆད་མེད་ན་མཐོང་བའི་ལམ་ཆེས་ཉེ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལས་འདིའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་ཡང་། རྟེན་དང་། རང་བཞིན་གཉིས་ལས། རྟེན་ནི་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་རྟེན་འགྲོ་བ་ལྔ་གང་རུང་སྟེ། བློ་གྲོས་རབ་གནས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་ལྷའི་བུ་རྣམས་ལས་བྲེ་བ་ཕྲག་དགུ་བཅུ་རྩ་དྲུག་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྡུལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག་གོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེའང་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྡུལ་མེད་ཅེས་པས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་གོ་ཞེས་པ་ནི་ས་ ༼༡༽ བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།

བསམ་པའི་རྟེན་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའོ། །རང་བཞིན་ལ། རྒྱུ། འབྲས་བུ། ངོ་བོ་གསུམ་ལས། རྒྱུ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་སྦྱོར་རོ། །འབྲས་བུ་ནི་སྒོམ་ལམ་དང་མི་སློབ་ལམ་གཉིས་སོ། །ངོ་བོ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དབྱེ་བ། ཁྱད་ཆོས་དང་བཞི་ལས། མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཤེས་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་འཁོར་དང་བཅས་པ་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དུ་མཚོན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྫོགས་པའི་རྗེས་ལ་འབྱུང་ཞིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བས་བསྡུས་པ་གང་ཞིག་ཐེག་ཆེན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །མཚན་གཞི་ནི་༼༢༽ སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་འགོག་པ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལའང་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ། ཆོས་ཤེས་པ། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་འཁོར་དང་བཅས་པའམ། སའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའོ།།

དེའང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཆོས་ཤེས་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། །བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །ཞེས་སོ། །དེའང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱོན་བས་འཕགས་པ་ཐོབ་པས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་ལ་ཡང་ཉེ་བ་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་གྲུབ་མཐོང་བ་ལ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེས་གྱུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་བདེན་པ་བཞིའི་རིམ་པས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་རང་བཞིན་ཅན་རྣམས་སོ།།

ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་ལྔ་ལས། དང་པོ་གཉེན་པོའི་ཁྱད་པར་ནི་ཆོས་བཟོད་བཞི་ནི་

མཐོང་སྤྱངས་ཀྱི་ས་བོན་རྩ་བ་ནས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མོ། །ཆོས་ཤེས་བཞི་ནི་རྟེན་གཉེན་པོ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་མོ། །རྗེས་བཟོད་བཞི་དང་རྗེས་ཤེས་བཞི་ནི་ཐག་བསྲིང་གི་གཉེན་པོ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ། །དེའང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ། ཀུན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ་བཞིའི་ཆོས་ཤེས་པ་བཞི། བློ་རྫས་གཅིག་གི་ངོ་བོ་བདེན་བཞིའི་ལྡོག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞིར་བཞག་པ་བཞིན་དུ། དེ་དག་གི་རྗེས་བཟོད་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའང་མཐུན་ནོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དང་པོར་བདེན་པ་བཞིས་ཕྱེ་བའི་ཆོས་བཟོད་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཤེས་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྗེས་བཟོད་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྗེས་ཤེས་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བས། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་བཞི་ལ་ངོ་བོ་རིགས་བཞི་ལྡོག་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་ཤིང་བཟོད་ཤེས་བཞི་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའོ།།

དེའང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་སྟེ། ཁྱད་པར་རྟོགས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྟོགས་པའོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་དུས་སྐད་ཅིག་ལ་སྟོན་ནུས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་དང་། སྤྲུལ་དང་། མངོན་ཤེས་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད་དོ། །དེའང་དུས་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་ཞལ་ལྟ་བ། སངས་རྒྱས་བརྒྱས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པར་ཤེས་པ། སྤྲུལ་པ་བརྒྱ་འགྱེད་པ། དུས་སྐད་ཅིག

(1) རྗོག་རོས། ༡༤༠-༡༤༣

བསྐལ་པ་བརྒྱར་སྟོན་པ། སྟོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་བརྒྱ་ལ་ཡེ་ཤེས་འཇུག་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་བ། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྨིན་པར་བྱེད་པ། ཞིང་བརྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་པ། ཞིང་བརྒྱ་འོད་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ། ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་བརྒྱ་འབྱེད་པ།

རང་གི་ལུས་བརྒྱར་སྟོན་པ། ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བརྒྱ་བརྒྱས་བསྐོར་བར་སྟོན་པའོ། །ས་འདིར་གནས་པ་དེས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེ་བ་འཛིན་པར་ནུས་བཞི་པ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ལའང་། རྟེན་དང་། རང་བཞིན་གཉིས་ལས། རྟེན་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ནི་གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་དང་བཅས་པ་ལ་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆེ་ཞིང་། གཞན་ལའང་སྐྱེར་རུང་སྟེ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།བསམ་བཞིན་སྲིད་པ་ལེན་པ་དང་། །ཞེས་པས་གྲུབ་བོ།།

སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པའོ། །རང་བཞིན་ལ། རྒྱུ། འབྲས་བུ། ངོ་བོ་གསུམ་ལས། རྒྱུ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་པོ་གསུམ་མོ། །འབྲས་བུ་ནི་མི་སློབ་པའི་ལམ་མོ། །ངོ་བོ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དབྱེ་བ། ཁྱད་ཆོས་དང་བཞི་ལས། མཚན་ཉིད་ནི་ས་གཉིས་པ་ཡར་བཅད་རྒྱུན་མཐའ་མར་བཅད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་མཚན་གཞི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དུ་མཚོན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྫོགས་པའི་རྗེས་ལས་འབྱུང་ཞིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བས་བསྡུས་པ་གང་ཞིག་ཐེག་ཆེན་མི་སློབ་པའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །མཚན་གཞི་ནི་ས་བཅུའི་རང་བཞིན་གྱི་འཁོར་དུ་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་སོ། །དབྱེ་ན་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལས་གསུམ་གསུམ་

༼༡༽ ཕྱེ་བས་དགུའོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དེ་ལྟར་སློམ་ལམ་ས་དགུ་ནི་རང་རང་གི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཆེ་འབྲིང་དགུའི་དབང་གིས། ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱེད་ཚུལ་དགུའི་དབང་གིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་ལྔ་ལས། གཉེན་པོའི་ཁྱད་པར་ནི་ས་དགུའི་དྲི་མ་སྤོང་པ་ལ་ལྟོས་ནས། སྦྱོར་བ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་ནི་སྤོང་བའི་གཉེན་པོའོ། །རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་ནི་རྟེན་གྱི་གཉེན་པོའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ནི་ཐག་བསྲིང་གི་གཉེན་པོའོ། །དེའང་སའི་སྤོན་རོལ་རང་རྒྱུས་དེ་དང་དེའི་སྤང་བྱ་གེགས་སུ་གྱུར་པ་རགས་པ་སྤོང་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །ས་དེ་དང་དེ་དང་པོར་སྐྱེ་བཞིན་པས་དྲི་མ་ངོ་སྐལ་དེའི་ས་བོན་དངོས་སུ་སྤོངས་པ་ནི་བར་ཆད་མེད་ལམ་མོ། །ས་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སའི་དངོས་གཞི་རྣམས་ནི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མོ། །སའི་མཇུག་ཏུ ༼༡༽ ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་ནས་ས་གོང་མར་བགྲོད་བཞིན་པ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་༼༢༽ལམ་ཞེས་བྱའོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[2] དེའང་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ནས་ཚེ་ལ་དབང་ཐོབ་པས། སྐྱེ་ཤི་རང་མཚན་པ་མེད་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུད་པ་ལས། ན་དང་ན་དང་འཆི་བ་མེད་ཀྱང་འཆི་འཕོ་སྟོན། །ཅེས་པ་དང་། རྒྱུད་བླ་མས། འཕགས་པས་འཆི་དང་ན་བ་དང་། །ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྩད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཇི་བཞིན་ཡང་དག་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་སོགས་རྣམས་ལས་འདས་གྱུར་ཀྱང་། །སྙིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་། །འཆི་དང་ན་དང་ན་བར་སྟོན། །ཅེས་སོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༥༩

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༥༧-༡༥༥

ལྔ་པ་མི་སློབ་པའི་ལམ་ལའང་། རྟེན་དང་། རང་བཞིན་གཉིས་ལས་རྟེན་ལ་གཉིས་ལས། ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་རྒྱལ་རིགས་སམ་བྲམ་ཟེ་ལས་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་ཀྱང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྟར་ན་འོག་མིན་དུ་སངས་རྒྱ་བའི་རྟེན་གང་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་གནས་སུ་སྤྲུལ་པ་འཆར་བ་ན་སངས་རྒྱས་སུ་སྣང་བའི་རྟེན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །བསམ་པའི་རྟེན་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའོ། །རང་བཞིན་ལ་རྒྱུ། འབྲས་བུ། ངོ་བོ་གསུམ་ལས། རྒྱུ་ནི་སློབ་ལམ་བཞིར་ཚོགས་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའོ།།

འབྲས་བུ་ནི་འཕྲིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་འགོད་པའོ། །ངོ་བོ་ལ་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དབྱེ་བ། ཁྱད་ཆོས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་སྐུ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་དང་བཅས་པ་མཚན་གཞི། ཐེག་ཆེན་མི་སློབ་པའི་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་དུ་མཆོན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་དགེ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མི་སློབ་པའི་ཆོས་བཙུ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གོ །

དབྱེ་ན་རྟེན་སྐུ། བརྟེན་པ་ཡེ་ཤེས། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཆོས་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་ལས། ཆོས་སྐུ་ནི་དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྟེ། སངས་རྒྱས་གཙོ་ལས། ཆོས་སྐུ་མཁའ་འདྲ་གཟུགས་སྐུ་མཛེས་སྐུར་ལྡན། །ཅེས་པ་དང་། སྙིང་ཡིག་བདུད་རྩིའི་ཐིག་ལེ་ལས། ཇི་ལྟར་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་དང་། །མར་ལ་མར་ནི་རྗེས་ཞུགས་ལྟར། །ཤེས་བྱ་སྤྲོས་བྲལ་དེ་ཉིད་དང་། །དབྱེར་མེད་ཡེ་ཤེས་རྣམས་

འདྲེས་པ། །དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཆོས་སྐུ་ཞེས་བྱར་བརྗོད། །ཅེས་སོ། །འདི་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། དབྱིངས་དག་མཉམ་སྟོང་པ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་ལ། ཡེ་ཤེས་སྤྱངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་རིག་པའི་ངོ་བོ་སྟེ་ ༼༡༽ སྟེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ནི་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་འདོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དབྱིངས་རིག་མཐར་ཐུག་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] དེས་ན་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་མཐའ་བཞི་ཅིག་ཆར་ཁེགས་པ་མིན་ཀྱང་། རེས་འཇོག་གི་ཚུལ་དུ་བཞི་ཆར་བཀག་ནས་དམིགས་མེད་ཀྱི་དོན་ཟུང་འཇུག་གི་དབྱིངས་ལ་གོ་སྒྲོང་སྐྱེ་བར་མ་བྱས་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་བཞིན་དུ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བས་ཚོགས་སྦྱོར་དུ་ཡང་ཅི་སྟེ་མི་བསྒོམ། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་ཀུན་དང་བྲལ་བས་ན་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཏེ། བློ་དང་སྒྲ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བློས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་དམིགས་ཤིང་འདུ་བྱེད་པ་དང་། སྒྲས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་སེམས་དང་ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་དེ་ནི་བརྟགས་ན་རྣམ་པར་དབེན་པས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི་དཔྱད་བཟོད་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་ན་དེ་དོན་དམ་པའི་གྲངས་སུ་མི་འགྲོ་

(1) ཆེབ་ངོས། ༠༧-༠༨

ཞིང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་གཅོད་བྱེད་པ། །ཤེས་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས། །རྗེས་སུ་དཔག་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད། །རྣལ་འབྱོར་དབང་རྣམས་མངོན་སུམ་གསལ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔའི་རྩོད་པ་ཤུགས་ལ་འཕང་སྟེ། དེའང་དེ་ལྟར་ཆོས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཡིན་ཀྱང་། རང་བཞིན་དེ་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་ངེས་པ་མེད་ན་དེ་རང་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་རུང་ཅི་ཞིག་ཕན་ཏེ་སུས་ཀྱང་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ་སྙམ་ན།

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཅོད་པའམ་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཉིད་མ་ནོར་བར་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཐོས་ནས་དེ་དག་གི་དོན་ཚུལ་བཞིན་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚོགས་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་ལ། དེའི་དོན་ལ་རབ་ཏུ་གོམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་པོར་གཟིགས་པ་ཡིན་ཏེ།

དེའང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ས་དང་པོ། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གསལ་སྣང་ཇེ་ཆེར་མཆེད་དེ། མཐར་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྫོགས་པར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༧༣-༢༧༩

༄ བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] ད་དུང་མཉམ་བཞག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་སྤྲོས་བྲལ་བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བརྗོད་བྲལ་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་དཔེས་བསྟན་དུ་མེད་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་གོ་སྒྲོང་བསྐྱེད་དུ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་གནས་ལུགས་དེ་ནི་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་གྱི་སོ་སྐྱེ་ལ་གཏན་ནས་འོང་མི་སྲིད་དོ་སྙམ་ན། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་རང་མཚན་མངོན་སུམ་རྟོགས་པ་འཕགས་པ་ལས་སོ་སྐྱེ་ལ་གཏན་མི་འོང་ཡང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ངེས་པའི་ཤེས་པས་བརྗོད་བྲལ་གྱི་གནས་ལུགས་དོན་སྤྱི་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་སྒྲོང་བ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མདོ་ལྟར་ན་ཆོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྔགས་ལས་དཔེ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གསུངས་ལ་གང་ལྟར་ཀྱང་དོན་ལ་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བློ་ཉིད་དོ།།

དེ་འདྲའི་སྤྲོས་བྲལ་རྗེས་མཐུན་པ་དེ་འཆར་བ་དེ་དཔྱད་པའི་ངེས་པ་ཁོ་ནས་ཀྱང་འདྲེན་ནུས་མོད་ཀྱི། ཤིན་ཏུ་རིང་མོ་ཞིག་འགོར་ཞིང་དེ་ཡང་ཚོགས་ཁྱད་པར་ཅན་བསགས་པའི་སྒོ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་སྐྱེའོ། །སྔགས་ཀྱི་ཐབས་ཟབ་མོ་དང་ཁྱད་པར་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཐད་ཀར་ངོ་སྤྲོད་པའི་གདམས་པ་གནད་དུ་ཐེབས་པ་ལ་བརྟེན་ན་མན་ངག་གི་དབང་གིས་མྱུར་དུ་ཚོགས་ཚུང་དུས་རྟོགས་པའང་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲོང་བ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་གང་ཟག་དེ་སྔར་ཐོས་བསམ་གྱི་དཔྱད་པས་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་མཆོག་ཏུ་འདྲོངས་པ་ཞིག་ཡིན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༩༧-༡༩༨

ན་སྔར་དཔྱད་དུས་ཀྱི་སྐྱོང་བ་དང་། ད་ལྟར་དཔྱད་པ་ལ་མི་བརྟེན་པར་འཛིན་པ་གང་ཡང་མེད་པར་རང་བཞག་ཏུ་གནས་པའི་དུས་ཀྱི་སྐྱོང་བ་དེ་གཉིས་ལ་བསམ་ན།

ཀློང་ཆེན་འབྱུང་དབྱེར་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་ཁྱད་ཅི་ཡང་མེད་ན་ཡང་། དཔྱད་དུས་ཀྱི་དེ་མིག་བཙུམས་ནས་མདུན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱས་པ་དང་། འཛིན་མེད་ཀྱི་དུས་སུ་མིག་ཕྱེ་ནས་དངོས་པོ་དེ་དག་ལ་བལྟས་པ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་རང་གིས་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་ཚེ་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་སློད་པའི་ཚིག་ཅི་བརྗོད་ཀྱང་། རང་གི་སྐྱོང་བའི་བུ་རམ་གྱི་རོ་གཞན་གྱིས་གཞན་དུ་བཤད་ཀྱང་རྟོགས་པ་མི་སྐྱེ་བ་ལྟར་འགྱུར་རོ།།

སྔོན་སྦྱང་ཆུང་ཞིང་གནས་ལུགས་ལ་རིགས་པའི་ངེས་པ་མ་འདྲོངས་པའམ། མན་ངག་གི་གནད་དང་མི་ལྡན་པ་དག་སེམས་མ་བཅོས་པར་བཞག་ཀྱང་ཅི་ཤེས་འདི་འབྱུང་ཅི་ཡང་མེད་པ་དེ་འདྲ་སྤྲོས་བྲལ་ལ་ཕྱོགས་ཙམ་ག་ལ་ཉེ་ཡང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་རྫོགས་པའམ་བཞག་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་ལས་མཐའ་ཀུན་ཅིག་ཅར་ཁེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་གསལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་སྤྱིར་དོན་དམ་རྟོགས་པར་འཇོག་དགོས་ཏེ། རིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཚེ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང་།ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་འབྲས་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང་། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་སོགས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་རྟོགས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་དེ་དག་གིས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པར་འཇོག་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] དོན་དམ་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་དཔྱད་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང་། སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་མཉམ་བཞག་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་རིགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་ནི་སྨོས་མ་དགོས་སོ། །ཡང་ཆོས་ཀུན་གདོད་ནས་སྤྲོས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་དང་། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་དོན་དེ་ཉིད། མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྒྲུབ་པ་དེ་གཞི་དབུ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་བདེན་ཏེ། དེ་ལྟར་དཔྱད་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ཡི་ངང་ཚུལ་ལས་མི་འདའ་བར་རྒྱལ་བ་དང་རྒྱལ་སྲས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དྲིན་ཆེ།

༄ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[2] དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཞེས་པའང་བློ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། བློ་གང་གི་ཡང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ན་རི་རྭ་དང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་གཏན་ནས་འབྱུང་བར་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་དམ་དེ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་རྣམས་མི་བདེན་པ་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་སུ་གྲུབ་ལ། དེ་དང་བྲལ་བ་དོན་དམ་ནི་བདེན་པ་རྫུན་མེད་པ་མི་བསླུ་བའི་ཆོས་སུ་གྲུབ་སྟེ། དེ་མ་གྲུབ་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་མཐོང་བའང་མི་སྲིད་དེ་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་དོན་མཐོང་བས་ཐ་མལ་པ་ལྟར་སུ་ཡང་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་རོ།།

(1) ཞིབ་དེབ། ༡༩༩-༡༩༥

(2) ཞིབ་དེབ། ༣༧༩

༄། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] བདག་མེད་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། སྒྲ་དོན། རྩོད་སྤོང་བཞི་ལས། དང་པོ་སྐབས་འདིའི་རྣལ་མངོན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཡུལ་བདག་མེད་གསལ་པོར་སྣང་བ་ཡིན་ལ། དེའང་སྔོར་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་སྤྱི་རིགས་ཙམ་དུ་དབྱེ་ན། ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་སུམ་གསུམ་མམ། ཉན་ཐོས་དང་ཐེག་ཆེན་ལ་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ལྔར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། རང་རྒྱལ་ནི། བསམ་གཏན་མཐའ་བརྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སློབ་པ་ལོགས་སུ་མི་བརྩི་ལ། གྲུབ་མཐའ་འགའ་ཞིག་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེའང་ཉན་ཐོས་དང་ཐེག་ཆེན་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བས། འདིར་རང་རྒྱལ་ལ་མི་སློབ་པ་གཅིག་ཏུ་བརྩིའོ།།

དེ་ལྟ་ལའང་རྗེས་ཐོབ་སྣང་བཅས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། མཉམ་བཞག་སྣང་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་བཅུར་འགྱུར་རོ། །དེའང་སངས་རྒྱས་ལ་མཉམ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་གཟིགས་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་ཕྱེ་བའོ། །དེ་ལ་སྣང་བཅས་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པས་མཐོང་བ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་བསེ་རུ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དང་གྲངས་མེད་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །སྣང་མེད་ནི། ཉན་ཐོས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཅིག་དང་། རང་རྒྱལ་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བདག་མེད་ཕྱེད་གཉིས་དང་། ཐེག་ཆེན་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བག་ཆགས་ཀུན་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༧-༣༧༨

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ལན་བརྗོད་པ། འདི་འདྲའི་ཐལ་བ་འདི་དག་གིས་རེས་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀས་རྟོགས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཁས་ལེན་འདི་སྙེད་བྱས་སོ་ཞེས་བཀོད་ནས། ཡང་རེས་བློའི་ཡུལ་མིན་པར་བཤད་པའི་འགལ་འདུ་འདི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་ཅེས་སུན་འབྱིན་སྨྲས་པ་ནི། ཁོ་བོས་ཁྱོད་ལ་ཚིག་ལན་ཙམ་དུ་སྨྲ་འདོད་གཏན་མིན་ཀྱང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་འགལ་འདུ་དེ་ཙམ་དུ་མཐོང་བའི་བརྗོད་པ་འདིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མི་མཁས་པའི་མཚང་ཞིག་རང་ཤུགས་ཀྱིས་མི་གསལ་ཀ་མེད་དུ་འདུག་པས་མ་སྨྲས་ན་ལེགས་ཀྱི་ཡང་ཡང་སྨྲས་པས་ཕ་རོལ་ལ་སུན་འབྱིན་ཅུང་ཟད་མི་ནུས་པས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།

དོན་དམ་བདེན་མེད་སྤྲོས་བྲལ་དེ་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་བློའི་ཡུལ་དུ་བདག་ཅག་གིས་ཁས་བླངས་ཏེ། སོ་སྐྱེ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་ངོ་བོ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པར་འདོད་དེ། སོ་སྐྱེས་དེ་འདྲའི་སྤྲོས་བྲལ་ལ་འཇུག་མི་ནུས་པ་ཡིན་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དཔེ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་དང་ཆེད་དུ་བསྒྲིགས་ནས། སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོས་བཅས་དང་། དམིགས་པ་ཅན་འབའ་ཞིག་བསྒོམས་པས། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་མེད་སྤྲོས་བྲལ་འབྱུང་ན། དེ་འདྲའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཚོགས་སྦྱོར་དུ་བསྒོམ་པ་སྔོན་སོང་གི་རྒྱུ་མེད་པས། ནས་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལྟར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས། ཀོ་ཏ་བ་ཡི་ས་བོན་ལས། །ཞེས་སོགས་སྔར་དྲངས་ཟིན་པ་བཞིན་ནོ།།

འོ་ན་བློའི་ཡུལ་མིན་པར་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། བློའི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༩༣-༡༩༥

ཡུལ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་དམིགས་མེད་སྤྲོས་བྲལ་དེ་ཉིད་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་བློའི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ཡིན་པས། དམིགས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སམ་རྗེས་མཐུན་པའི་ཡུལ་དུ་ཅིས་མི་འགྱུར། བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་རྟོགས་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡུལ་བདེན་མེད་མེད་དགག་ཁོ་ན་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམ་རྟོག་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པར་ཁྱབ་མཐའ་འཆའ་བ་ནི། ཡུལ་དམིགས་མེད་མཐའ་བྲལ་དང་། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་རང་རྟགས་ངོམས་པར་གསལ་ལོ། །དེས་ན་འོག་གི་ཁས་ལེན་དྲངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ལན་བཏབ་མ་དགོས་སོ།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།[1] ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་པ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་རིགས་པར་བྱའོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[2] བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤྲོ་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་ལ་དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པར་འདོད་དེ། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་སྐབས་སུ། འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོང་ཉིད་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པས་མ་བསྒོམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་འཁོར་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་མེད་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་ནས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༤༣

(2) ལྡེབ་ངོས། ༢༣༠-༢༣༡

ཉམས་སུ་ལེན་པའམ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་དང་ཞེས་པ་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།

སྦྱོར་བ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་དུ་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་བསྒོམ་ཚུལ་མ་ཚང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པའི་བར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་དང་། ཆགས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ནས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པའི་བར་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་དང་། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་རྣམ་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་བར་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་། བཅུ་སྟེ། རྣམ་པ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་དུ་བསྒོམ་པར་གསུངས་པས་ན་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་སྒོམ་པ་ནི་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་གཞིར་གནས་ཤིང་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་དམིགས་པ་མེད་པར་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་གང་དུའང་མ་ཚང་པར་གསལ་ལོ།།

དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དེ་སྦྱོར་བས་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལ་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ། ཡུལ་ཅན་དམིགས་ཞེན་གྱིས་མི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་གསུངས་ཤིང་དེ་འདྲའི་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་གཞི་ལམ་རྣམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པ་འགལ་མེད་དུ་སོང་བའི་ཆ་ནས་ཟབ་པ་དང་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་། ཚད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།(1) ལམ་བསྒོམས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཚོགས་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ལམ་ལྔ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ཚོགས་ལམ་ནི། རང་འབྲས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལས་གང་འདོད་པ་ལ་དམིགས་ནས། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དགེ་བ་གཞན་

(1) ལྕིབ་ཐོས། ༡༡༧-༡༣༡

དང་། འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པས། དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་ཞིང་ཟས་ཀྱི་ཚོད་ཤེས་པ་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བ་སོགས་ཀྱིས། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་ཞིང་ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པར་མངོན་པར་དགའ་བའོ།།

རྒྱུ་དེ་དག་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་རྣམ་པར་ཐར་པའི་གནས་ཀྱི་སྣོད་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུར་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་བསྒོམ་པ་མངོན་པར་གོང་དུ་འཕགས་ཏེ། འབྲིང་པོར་ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་འབྱུང་བ་དང་། ཆེན་པོར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འབྱུང་ངོ་། །སྦྱོར་བའི་ལམ་ནི་ཚོགས་ལམ་དུ་བཤད་པའི་དོན་ལ་གོང་འཕེལ་དུ་འབད་པས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་རྩ་རྣམས་ཐོབ་པ་སྟེ་གང་ཞེ་ན་དྲོ་བ་སོགས་བཞིའོ། །དེ་ཡང་དྲོ་བ་ནི་སོ་སོ་རང་གིས་བདེན་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་ཐོབ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མེ་ལྟ་བུའི་དྲོད་ཐོབ་པའོ།།

རྩེ་མོ་ནི་བདེན་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་མཆེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་དགེ་རྩ་གཡོ་བའི་ནང་ན་རྩེ་མོར་གྱུར་པའོ། །འདི་གཉིས་སུ་རྣམ་བྱང་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་འབྱུང་ངོ་། །བདེན་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་ནི། བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཞུགས་ཤིང་རྗེས་སུ་སོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་

པའོ། །ཆོས་མཆོག་ནི་སོ་སོ་རང་གི་ཤེས་པས་བདེན་པ་རྣམས་ལ་དེ་མ་ཐག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཡིན་པས་དེ་དང་ཉེ་བའོ། །དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། དེའི་རྗེས་ཐོགས་སུ་འཕགས་པའི་ས་མཐོང་ལམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

བཟོད་མཆོག་གཉིས་ན་དབང་པོ་ལྔ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་བརྫི་བའི་སྟོབས་སུ་གྱུར་པ་ཡོད་དོ། །གང་རྩེ་མོ་ཐོབ་ནས་དེ་ཕན་ཆད་ལོག་ལྟས་དགེ་རྩ་འཆད་པ་ནམ་ཡང་མི་འབྱུང་ལ། བཟོད་པ་ཐོབ་ཕན་ཆད་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོའ། །མཐོང་ལམ་ནི་ཆོས་མཆོག་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་མི་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའོ། །འདིར་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འདོད་དེ། གང་ཞེ་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཤེས། ཀུན་འབྱུང་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་བཞི་དང་།

འགོག་པའི་དེ་བཞི་དང་། ལམ་གྱི་དེ་བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་སྐྱེ་བར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་སྔ་མ་སྔ་མ་སྐྱེས་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་དེ་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་ཅིང་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་འདོད་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་པ་བཞི་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་ཤེས་དང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དེ་བཞི་ལ་རྗེས་སུ་བཟོད་ཤེས་ཞེས་བྱ་ལ། བཟོད་པ་ནི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་པ་ནི་དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མོ།།

བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་དག་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། ཅིག་ཆར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་སོ་སོའི་འཇོག་ཚུལ་གྱི་བཞེད་པ་འགའ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་དོན་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱ་བ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་ལྡོག་ཆས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་དུ་བཞེད་པ་ནི་དོན་ལ་གནས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་གཟིགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་ཆེས་འཐད་པ་ཉིད་དོ།།

འོན་ཀྱང་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྤྲོས་བཅས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་དང་། དེ་འགོག་པ་དང་། ལམ་གྱི་རིམ་པས་ངེས་པ་རིམ་ཅན་སྐྱེས་ནས་བདེན་བཞི་མཐོང་བའི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་གཟིགས་པ་ལ་ཆོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྡུལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཟོད་པ་རྣམས་ནི་རྡུལ་མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་རྣམས་ནི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་མཐོང་བ། སོམ་ཉི་ལས་བརྒལ་བ། གཞན་གྱི་དྲིང་ལ་མི་འཇོག་པ། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལས་གཞན་གྱིས་མི་བཀྲི་བ། ཆོས་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ།

སོ་སོ་རང་རིག་པས་ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པས་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་དང་། འཕགས་པ་དགྱེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོབ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་དུ་གཟིགས་པའི་ཆོས་རབ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ། །སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་དེའི་གོང་དུ

གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པ་སྟེ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་། ཐུན་མིན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞིའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་བརྒྱད་དོ།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།[1] མཐར་ཕྱིན་པ་མི་སློབ་པའི་ལམ་ནི། སྤང་བྱ་རྣམས་རྒྱུན་བཅད་ནས་བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་ལམ་གྱི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་དང་ལམ་གྱི་གནས་གྱུར་ཐོབ་ཅིང་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཟད་པ་ཤེས་པ་བདག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་སོ། །ཀུན་འབྱུང་སྤངས་སོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་སོ། །ལམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ཟིན་ཏེ་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ་ཞེས་ཤེས་པ་དང་། ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་བྱར་མེད་སོགས་བདེན་བཞིའི་ཚུལ་ཤེས་སྤང་ཐོབ་བརྟེན་སླར་ཡང་བྱར་མེད་དེ་དྲི་མ་རྣམས་ཕྱིས་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའོ།།

དེ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མི་སློབ་པ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤང་བས་དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་གནས་ངན་ལེན་སོགས་ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཐོབ་ནས་འགོག་བདེན་མངོན་དུ་བྱས་པའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མི་སློབ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ནི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་བས་སྤང་བ་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་པའི་འགོག་བདེན་མངོན་དུ་མཛད་པ་སྟེ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་པའོ། །རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་པ་གང་ཞེ་ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོའི་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པའི་སྤང་བྱ་མཐར་ཐུག་འཛོམས་པ་ལ་

(1) ཁྱིབ་ཇོས། ༡༢༣-༡༢༢

ཐོགས་པ་མེད་པའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མོ།།

དེ་ལའང་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་རྡོར་ཏིང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདྲེན་ནུས་པའི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དངོས་གཞི་ནི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རང་ཉིད་དེ་སྤང་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚུར་མི་ཕྱེད་ལ་ཕར་འཇོམས་པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པའོ། །དེའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་དངོས་འབྲས་སུ་གྱུར་པ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །མི་སློབ་པ་དེ་ནི་མི་སློབ་པའི་ཆོས་བཅུ་དང་ལྡན་ཏེ། གང་ཞེ་ན་མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནས། མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་གྱི་འཕགས་ལམ་བརྒྱད་དང༌། མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང༌། མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་བཅུའོ།།

བཅུ་པོ་དེ་དག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔས་བསྡུས་ཏེ། ངག་ལས་མཐའ་འཚོ་བ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང༌། དྲན་ཏིང་གཉིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དང༌། ལྟ་རྟོག་རྩོལ་གསུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དང༌། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དང༌། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་རིགས་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་དང་ངེས་འབྱིན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སྔོན་དོར་དུ་བྱ་བའི་ཚ་ནས་བསྟན་པ་བདེན་པ་བཞི་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༢༡༽ ཕྲང་བུའི་སྐོར།

༄ ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།[1] ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་མེད་མོད་ཀྱི། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་མཐོང་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་མཐོང་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་མཐོང་བ་ལ་སྒོམ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་སྦྱོང་བར་འགྱུར་རོ།།

ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དེ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བག་ཆགས་བཟློག་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། །སྔོན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དགོངས་ཏེ་སྔོན་དང་ཕྱིས་མེད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྔོན་བཤད་པའི་མི་དེ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་རྟོག་མི་དཔྱོད་པར་ཆོས་འཆད་དེ། མཁྱེན་བཞིན་དུ་མཛད་པ་དང་། དྲན་པ་ཉམས་པ་མེད་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱིས་གཞི་སྤངས་པ་དང་། ཤི་འཕོ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟོག་མི་དཔྱོད་དོ།།

ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་ཡིད་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་བདུན་རྣམས་ནི་དགེ་བ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༥༡བ-༡༥༢ན

མི་འཁོར་བ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྙད་ཅིག་མའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ནི་འཁོར་ཞིང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཡེངས་པའི་བློ་ཅན་དག་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་མི་ཤེས་སོ།།

༄ དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས།[1] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ལགས། ཉེ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་གང་ལགས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆེན་པོ་ནི་གང་ལགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པའང་ཀུན་འབྱུང་ཞིང་དེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་ནི་མི་ནུས་ཀྱི། དེས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་མོས་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ།།

ཡང་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་ཆེས་ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཉིད་དང་ལྡན་ཞིང་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པའང་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་ལ། དེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་དེས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་མི་འགྱུར་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། ས་དང་པོ་ནས་བཟུང་བ་དེ་ནི་ཉེ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་དུས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཉིད་དང་ལྡན་ཞིང་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་བཟུང་བ་དེ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།།

(1) ཆེ་བ་ཇོས། ༤༧ན-༤༡ན

བཅོམ་ལྡན་འདས། ས་དེ་དག་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་རྣམ་པ་དུ་མཆིས་ལགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གྲོགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ས་ལྔ་པོ་དག་ན་ཉོན་མོངས་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བའི་གྲོགས་ཉོན་མོངས་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དེ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་གྲོགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །བག་ལ་ཉལ་སྟོབས་ཆུང་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ས་དྲུག་པ་དང་། བདུན་པ་ལ་ཆ་ཕྲ་མོ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཉིད་དང་། བསྒོམས་པས་མནན་པས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།

བག་ལ་ཉལ་ཕྲ་མོ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ས་བརྒྱད་པ་དང་། དེའི་གོང་མ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཙམ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བག་ལ་ཉལ་དེ་དག་གནས་ངན་ལེན་སྤངས་པ་རྣམ་པ་དུས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཏེ། གནས་ངན་ལེན་ལྤགས་ཤུན་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྤངས་པས་ནི་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །བྲི་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྤངས་པ་ནི་གསུམ་པའོ། །གནས་ངན་ལེན་སྙིང་པོ་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་བག་ལ་ཉལ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་པར་ངས་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཞིང་། །བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༩༡ཀ-༣༩༡ཁ

བྱས་ནས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། །དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ནི་ང་དང་ངའི་སྙམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། །དེ་ལས་བྱུང་བས་ན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཅེ་ན། །ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་སྐྱོན་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྐྱོན་རྣམས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་དང་མྱ་ངན་ལ་སོགས་པ་དག་གོ། །དེ་དག་ནི་མ་ལུས་པར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མདོ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྩ་བ་ཅན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན།

འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཀུན་འབྱུང་བ་ཅན་དག་གོ་ཞེས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། མ་ལུས་པའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེའི་དམིགས་པ་ནི་བདག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ངར་འཛིན་པ་ནི་བདག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྐྱོན་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་འདོད་པས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཁོ་ན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བདག་གིས་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་སྤོང་བར་འགྱུར་བས་ཐོག་མར་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་ཁོ་ན་འགོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཀག་པ་ལས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཡང་སྤངས་པར་འགྱུར་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྐྱོན་མ་ལུས་པར་ལྡོག་པས་ན་བདག་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་པར་གྱུར་པ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྗེ་ཐོག་མར་

བདག་ཁོ་ན་རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་དོ། །

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར། །ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །བདག་མེད་པ་འདི་ནི་མདོར་བསྡུས་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཉེ་བར་བསྟན་ཞེ་ན། བཤད་པ། འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་རྣམ་པར་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་བསྟན་ཏོ། །

དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་རྣམ་པར་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་གཉི་ག་བསྟན་ཏོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་མཐོང་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པ་མེད་དེ། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའི་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མ་ལུས་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཡོད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །

༄ དབུ་མ་རྒྱན་ལས།[2] ཆོས་ལ་བདག་མེད་མཁས་པ་ནི། །རང་བཞིན་མེད་པ་གོམས་བྱེད་པས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པ་མེད་པར་སྤོང་། །

(1) ཞེབ་དེབ། ༡༧༡ན

(2) ཞེབ་དེབ། ༡༠༧

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དེའང་མཐོང་སྤྱངས་ནི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཏེ། དེའང་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དྲུག་སྟེ། མཛོད་ལས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་ཕྲ་རྒྱས་དྲུག །འདོད་ཆགས་དེ་བཞིན་ཁོང་ཁྲོ་དང་། །ང་རྒྱལ་མ་རིག་ལྟ་བ་དང་། །ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ཏེ་འདི་དྲུག་ཀྱང་། །ཞེས་སོ། །དམིགས་པ་དང་ཁམས་དང་ཡོག་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ཏེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སར། ལྟ་བ་ལྔ་དང་། ལྟ་མིན་ལྔ་སྟེ་བཅུའི་རིམ་པས་ལོག་པར་འཇུག་གོ །ལྟ་བ་ལྔ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ཀྱི་ལྟ་བ། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ། ལོག་པར་ལྟ་བ། ལྟ་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བའོ། །ལྟ་མིན་ལྔ་ནི་འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་མོ།།

ཇི་ལྟར་འཇུག་ན། མཛོད་ལས། དེ་དག་བཅུ་དང་བདུན་བདུན་བརྒྱད། །ལྟ་བ་གསུམ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ། །ཞེས་པས། ལྟ་བ་གསུམ་ནི། དང་པོ་གཉིས་དང་ཐ་མ་མ་གཏོགས་ཏེ། གཉིས་ནི་དང་པོ་གཉིས་མི་འཇུག་ལ། གཞན་རྣམས་འཇུག་པས་འདོད་ཁམས་ན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཁོང་ཁྲོ་ཕྱི་བས་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་རྩ་བརྒྱད་དེ་བསྡོམས་པས་མཐོང་སྤྱངས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་དུ་འདོད་དོ། །དེའང་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་ཏེ་བཅུ་ལོག་པར་འཇུག་ཚུལ་ལ། དངོས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ལྔ་དང་། ལོག་པར་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་ཚུལ་ལྔའོ།།

དང་པོ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་བདག་དང་བདག

(1) ཐོག་ཛོས། ༡༡༨-༡༣༥

གི་བར་འཛིན་ནོ། །མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བས་ཡོད་མེད་རྟག་ཆད་དུ་འཛིན་ནོ། །ལོག་པར་ལྟ་བས་མེད་པར་འཛིན་ནོ། །མ་རིག་པས་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་གོ །ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་མ་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བཞིན་དུ་འཇུག་གོ །གཉིས་པ་ལྔ་ནི་ལྟ་བ་ལྔ་གཞིར་བྱས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ལྟ་བ་ལྔ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པར་བྱེད་དོ། །ང་རྒྱལ་གྱིས་སྙེམ་ཞིང་ཁེངས་པར་བྱེད་དོ། །ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱིས་དམ་པར་འཛིན་ཏོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱིས་དག་གྲོལ་དུ་འཛིན་ཏོ། །ཁོང་ཁྲོས་ལྟ་བ་ལྔ་དང་མི་མཐུན་པ་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་ཐོས་པའི་ཚེ་ཁྲོ་བར་བྱེད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཀུན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་གཉིས་ལ་དམིགས་ཏེ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ། མཐར་འཛིན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་བདུན་བདུན་སྡུག་བསྔལ་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལོག་པར་འཇུག་ལ། ལམ་བདེན་པ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་བརྒྱད་བཤད་པ་ལྟར་ལོག་པར་འཇུག་པས་འདོད་པའི་བདེན་བཞི་ལ་བསྡོམས་པས་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། །ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཁོང་ཁྲོ་བོར་ལ་ལྷག་མ་རྣམས་དེ་ལྟར་བརྩིས་པས། དེ་དག་དགུ་དང་དྲུག་དྲུག་བདུན། །ཞེས་འབྱུང་བས། ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་རྩ་བརྒྱད་དེ་བསྡོམས་པས་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་། སྔར་གྱི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དྲིལ་བས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ཡོད་དོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་བཅུ་དང་། བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ལ། འཇིག་མཐར་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བརྒྱད་བརྒྱད་འཇུག་པས་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་བདེན་པ་ ༼༡༽ བཞི་ལ

དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་བཞི་རྣམས་བོར་ནས། སུམ་ཅུ་སུམ་ཅུ་སྟེ་དགུ་བཅུ་རྩ་བཞིར་འདོད་པ་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པ། ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ལོག་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སོ།།

མཐོང་སྤངས་དེ་དག་གི་སྤོང་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། ལམ་རིམ་གྱིས་པས་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔས་མཐོང་སྤངས་ལན་བརྒྱད་དུ་སྤོང་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ལོག་ཞུགས་བཅུ་པོ་དངོས་སུ་སྤོང་སྟེ་སྐྱེ་འགྱུར་ལམ་གྱིས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པས་བཅུ་པོ་དེ་ཐག་བསྒྲིངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ལོག་ཞུགས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དངོས་སུ་སྤངས་ལ། རྗེས་སུ་ཤེས་པས་ཐག་བསྒྲིངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་སྤོང་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཅིག་ཅར་བས་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔས་མཐོང་སྤངས་ལན་བཞིར་སྤོང་བའི་ཚུལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་མཐུན་ནོ།།

མཐོང་བའི་ལམ་འདིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ཏེ། དྲན་པ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགའ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ །དེ་ནས་བསྒོམ་པའི་ལམ་སྐྱེ་སྟེ། དེའང་ཆུང་ངུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་གསུམ་རེ་རེ་ཞིང་། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ། ཆུང་ངུའི་འབྲིང་། ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ། འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ། འབྲིང་གི་འབྲིང་། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ། ཆེན་པོའི་ཆུང་

ངུ། ཆེན་པོའི་འབྲིང་། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྟེ་གཉེན་པོ་དགུའི་སྤང་བྱ་ཡང་། ཆེན་པོ། འབྲིང་། ཆུང་ངུ་གསུམ་ལ་གོ་ལྡོག་པས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དགུར་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། མཛོད་ལས། ས་དང་ས་ལ་ཉེས་རྣམས་དགུ། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཡོན་ཏན་རྣམས། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས། །ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་ཐ་དད་ཕྱིར། །ཅེས་སོ།།

དེའང་ས་དགུའི་ངོ་བོ་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་དགུར་འཕགས་ལམ་བརྒྱད་པོ་བསྒོམ་པ་ཡང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ངག་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཚོ་བ་དང་། རྩོལ་བ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། གཟུགས་མེད་དང་། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་།ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་མུ་བཞི་དང་། འགོག་པ་སྟེ་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེའང་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་སྤྱི་ལ་དམིགས་ཏེ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བསྒོམས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ཏུ་ཐོབ་པ་རྗོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམས་པ་ཡིན་ནོ།།

ས་དེ་དག་ཏུ་སྤང་པར་བྱ་བའི་དྲི་མའང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཏེ་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་ཐ་ན་རི་དྭགས་དང་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །འདི་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ་དང་བཞི་སྟེ། མཛོད་ལས། བཞི་ནི་སྒོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཅེས་སོ། །ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་པ་ན་བཞི། ཁམས་

གོང་མ་གཉིས་སུ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུའོ། །སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་འདོད་པའི་ས་ན་བཞི། བསམ་གཏན་པ་བཞི། གཟུགས་མེད་པ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ན་གསུམ་གསུམ་བསྡོམས་པས་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་དོ།།

ས་དང་ཆེ་འབྲིང་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་པ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པ་བཞི་སྟེ། ས་དགུ་ན། འདོད་ཆགས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་རེ་རེ་ཞིང་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་དགུ་ཚན་དགུ། དེ་བཞིན་དུ་ང་རྒྱལ་དགུ་ཚན་དགུ། མ་རིག་པ་དགུ་ཚན་དགུ། འདོད་པའི་ཁོང་ཁྲོ་དགུ་ཚན་གཅིག་རྣམས་བསྡོམས་པས། ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་དོ། མཛོད་ལས། བཞི་ནི་སྒོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་དེ་དག་ཉིད། །གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་སོ། །སྒོམ་སྤངས་དེ་དག་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ནི། ས་དེ་འགོག་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྤོང་བས་འགག་འགྱུར་གྱིས་སྤོང་སྟེ།

དེ་ཉིད་ལས། མི་སློབ་སེམས་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་བས། །སྒྲིབ་པ་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་འགྱུར། །འགག་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །དེ་ཡི་སྒྲིབ་པ་རབ་ཏུ་སྤང་། །ཞེས་སོ། །དེའང་ལམ་ཅིག་ཅར་བས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་བསྒོམ་སྤོང་དྲིལ་ནས་སྤོང་སྟེ། སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་འགགས་པ་དང་། སྒོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་རྒྱུ་མེད་འགགས་པ་དུས་མཉམ་དུ་བྱུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །རིམ་གྱིས་པས་ནི་ས་དགུ་ན་སྒོམ་སྤངས་དགུ་ཡོད་པ་དེ་དག་རིམ་གྱིས་སྤོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་སྒོམ་ལམ་རྫོགས་པའི་རྗེས་ལ། འབྲས་བུ་ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་པོ་དེ་དག་མངོན་དུ་བྱེད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཟད་དང་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཅེས་སོ། །དེའང་སྟུག་བསྔལ་ཤེས་པར་པའོ།།

ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱའོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱའོ། །ལམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་ཤེས་པས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཟད་པ་ཤེས་པ་བདེན་རྣམས་ལས། །ཡོངས་ཤེས་ལ་སོགས་ངེས་རྣམས་ལའོ། །ཞེས་སོ། །ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་བྱས་ཟིན་ཤེས་པར་བྱ་བ་གཞན་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ། ཡོངས་ཤེས་བྱར་མེད་ཅེས་པ་སོགས། །མི་སྐྱེ་བ་ཡི་བློར་འདོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་དེ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་སྟེ། ལྷག་བཅས་དང་ལྷག་མེད་གཉིས་སོ། །ལྷག་བཅས་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་མ་དོར་བས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་ལྷག་མ་ཙུང་ཟད་ལུས་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་ལས་དབང་པོ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྨྱུང་བར་བྱེད་པའོ།།

ལྷག་བཅས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཏེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤངས་ཀྱང་། བསམ་གཏན་གྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་པ་རྒྱན་མེད་དང་དེ་དག་ཐོབ་པས་རྒྱན་ཅན་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་གཉིས་ཏེ། སྤངས་པ་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཏེ་རིམ་པ་ལྟར། ཤེས་རབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ལས་གྲོལ་བ་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་ཡང་སྙོམས་འཇུག་ལས་མ་གྲོལ་བའོ།།

ཉོན་སྒྲིབ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་དུག་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་བྱིང་རྒོད་ལ་སོགས་པའོ། །དེའང་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཏིང་

ང་འཛིན་གྱི་སྦྱོན་རོལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་དང་། འབྲས་བུ་གནས་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པ་ད ༼༡༽ ལྟ་བའི་སེམས་གནས་སུ་མི་སྟེར་བ་རྣམས་སོ། །འདི་ཉིད་ཐེག་ཆེན་དང་མིང་གཅིག་ཀྱང་དོན་ཐ་དད་དོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།(1) སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ངོ་བོ་དང་། རྣམ་གྲངས་གཉིས་ལས། ངོ་བོ་ནི་རང་གི་ངོ་སྐལ་དུ་གྱུར་ཚད་ཀྱི་མཐོང་སྤངས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པ་དང་། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་བསྟན། །དེར་ནི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཟད་ནས་ནི་གྲོལ་བར་འདོད། །ཅེས་སོ། །དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སེར་སྣ་ལ་སོགས་རྣམ་རྟོག་གང་། །ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཅེས་པས།

སེམས་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་གང་མི་དགེ་བའམ། སྒྲིབ་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ངོ་བོ་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་ལ། འཁོར་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་དང་མ་བྲལ་བ་གང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་སམ་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་རྣམས་ནི་མཐོང་སྤངས་ཡིན་ལ། ལྷན་སྐྱེས་ནི་སྒོམ་སྤངས་ཡིན་ནོ། །ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རགས་པ་རྣམས་ནི་མཐོང་སྤངས་ཡིན་ལ། ཕྲ་བ་རྣམས་ནི་སྒོམ་སྤངས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྣམ་གྲངས་ལ་གསུམ་སྟེ། མཐོང་སྤངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ལོ།།

དང་པོ་ནི་ཀུན་བརྟགས་གང་ཞིག་མཐོང་ལམ་གྱི་གཉེན་བྱར་གྱུར་པའོ། །དབྱེ་བ

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༧༨-༡༨༠

ལ་གསུམ་ལས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དྲུག་སྟེ། ལྟ་བ། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་མོ། །ལོག་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ། ལོག་པར་ལྟ་བ། ལྟ་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་ལྔ་དང་། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་སྟེ་ལྟ་མིན་ལྔ་སྟེ་བཅུའོ།།

དམིགས་པ་དང་ ༼༡༽ ཁམས་དང་ལོག་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནསབྱེ་ན་མཐོང་སྤངས་བརྒྱ་ ༼༢༽ བཅུ་གཉིས་སོ། །དེའང་ལྟ་བ་ལྔས་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ལ་ཞུགས་པ་ན། ལྟ་མིན་ལྔས་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཞུགས་ཏེ་བཅུ་བཅུ་ཡོད་པས་བཞི་བཅུ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ། ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་དགུ་དགུ་འཇུག་པས། བསམ་གཏན་གྱི་སའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་སུམ་ཅུ་ཙ་དྲུག གཟུགས་མེད་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་སུམ་ཅུ་ཙ་དྲུག་རྣམས་བསྡོམས་པས་བརྒྱ་ཙ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ ༼༡༽ བརྒྱ་ཙ་བཅུ་གཉིས་ནི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རིས་ཞེས་སོ། །ཇི་ལྟར་སྤོང་པའི་ཚུལ་ནི་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་མགོ་ནོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱིས་སྤོང་ལ། ཙ་འདོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པས་སྤོང་ངོ་།།

དེའང་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཤེས་པས་བཟོད་པའི་དངོས་རྒྱུ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚོགས་པའི་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་བྱས། དངོས་རྒྱུ་དེས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྐྱེན་བྱས་ནས། ཆོས་བཟོད་དང་ ༼༢༽ དུས་མཉམ་པའི་ས་བོན་

རབས་ཆད་པོ་སྐྱེད། དེ་ལ་འཇིག་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་པར་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པས་ན། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་གྲོལ་བའི་གནས་འགྱུར་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།

རྗེས་བཟོད་བཞི་དང་། རྗེས་ཤེས་བཞི་ནི་རང་རང་གི་སྤང་བྱ་ཆེས་ཕྲའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པ། ས་བོན་ལས་གྲོལ་བ་སྤང་བྱ་ཐག་སྲིང་བྱེད་ཡིན་ནོ། །དེའང་བདེན་བཞི་སོ་སོའི་སྐད་ཅིག་དང་དེའི་སྤང་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་དྲི་མ་རིམ་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་ལ། ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བར་ཆད་མེད་པ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཆོས་བཟོད་དུ་བྱུང་དུས་མ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་བཞག་གོ །དེ་དག་གི་སྤང་བྱ་ནུས་ལྡན་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཕྲད་པས་མགོ་མནན། ནུས་མེད་དང་དངོས་རྒྱུ་ཕྲད་པས་ཉམས་དམན། ཡེ་ཤེས་དངོས་སྐྱེ་དུས་སྤང་བྱ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ། ཡེ་ཤེས་ལྷག་མས་ཐག་བསྲིང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་སོང་ ༼༣༽ བའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

༈ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། མཐོང་སྤངས་མ་ལུས་པ་སྤངས། སྒོམ་སྤངས་ངོ་སྐལ་བ་རྣམས་ཀྱི་རགས་པ་སྤངས། ཕྲ་བ་སྤོང་བ་ལ་འཇུག་པའོ། །དེའང་ངོ་བོ་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་ ༼༣༽ ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་གཉིས་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་བཞི་ལས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དྲུག་སྟེ། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བའོ། ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་པ་ན་དྲུག ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་ ༼༩༽ ལྔ་ལྔ་སྟེ་བཅུ་དང་བསྡོམས་པས་བཅུ་དྲུག་གོ །སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་འདོད་

(1) ཐོག་ཛོས། ༡༤༩-༡༥༥

པ་ནི་དྲུག བསམ་གཏན་བཞི་ན་ལྔ་ཚན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི་ན་ལྔ་ཚན་བཞི་སྟེ་བསྡོམས་པས་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དོ།།

ས་དང་ཆེ་འབྲིང་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའ་དང་། རྣམ་ཤེས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། སྲིད་རྩེ་སྟེ་ས་དགུ་ན། འདོད་ཆགས་ཆེ་འབྲིང་དགུ་དགུ་སྟེ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ང་རྒྱལ་དགུ་ཚན་དགུ། མ་རིག་པ་དགུ་ཚན་དགུ། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དགུ་ཚན་དགུ། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་དགུ་ཚན་དགུ་སྟེ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་གཅིག་པ་ཚན་ལྔ་བསྡོམས་པས་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྔའི་སྟེང་དུ། འདོད་པའི་ཁོང་ཁྲོ་ཆེ་འབྲིང་དགུ་བསྣན་པས་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་དག་སྤྱོར་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་དང་། ཁྱད་པར་ལམ་བཞིར་སོ་སོར་སྤང་པ་ཡིན་ནོ།།

༈ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་ལས།[1] དེ་ལྟར་ས་དགུ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཡི། །གཉེན་པོ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ། །སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྒོམ་སྤང་ཡང་ཆེན་པོ། འབྲིང་། ཆུ་ངུ་རེ་རེ་བཞིན། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ། །ཆེན་པོའི་འབྲིང་། ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ།འབྲིང་གི་འབྲིང་། འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ། ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ། ཆུང་ངུའི་འབྲིང་། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྟེ་དགུའོ། །དྲི་མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་དགུ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་སྦྱོང་ངོ་། །དེའང་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པས་སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྤོང་བ་ནས། སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྒོམ

(1) ཧོག་ངོས། ༣༩༣-༣༩༩

ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པས་སྤྱོད་བ་ཡིན་ནོ།

དེའང་དྲི་མ་རགས་པ་ལ་ཆེ་བར་བཏགས། ཕྲ་བ་ལ་ཆུང་བར་བཏགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟར་སྒོམ་པའི་ལམ་འདི་དག་སྐྱེ་བའི་ལུས་ཀྱི་རྟེན་མཐོང་ལམ་དང་གཅིག་སྟེ། གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་དང་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་ལ་སྐྱེ་བ་ཕལ་ཆེ་ལ། གཞན་ལའང་སྐྱེ་སྲིད་ཅིང་། སྐྱེས་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་ནི་ཐམས་ཅད་རུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཞིང་སྤྱོད་སྒྲུ་མ་ལྟར་གནས་དང་། །བསམ་བཞིན་སྲིད་པ་ལེན་པ་དང་། །ཞེས་སོ། །སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཕལ་ཆེ་ཞིང་གཞན་ལའང་རྟེན་དུ་རུང་བར་འཆད་དོ། །རྒྱུ་ནི་ལམ་དང་པོ་གསུམ་མོ། །འབྲས་བུ་ནི་མི་སློབ་པའི་ལམ་མོ། །ངོ་བོ་ནི་ས་དགུའི་རང་རང་གི་དྲི་མ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ལ་ལྟོས་ནས། སྦྱོར་བ་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་བཞིའོ།།

དེ་དག་ཀྱང་དེའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་ལ། སྦྱོར་བ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་སྤོང་བའི་གཉེན་པོའོ། །རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་ནི་རྟེན་གཉེན་པོའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ནི་ཐག་བསྲིང་གི་གཉེན་པོའོ། །དཔེར་ན་ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ལོགས་ས་དང་པོའི་མཇུག་གི་ས་གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་མངོན་གྱུར་གྱི་ཉོན་མོངས་མགོ་གནོན་གྱིས་སྤོང་། གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བཞིན་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་རང་གི་ངོ་སྐལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་རྩ་བ་ནས་སྤོང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སའི་དངོས་གཞི་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་གྱིས་རྟེན་གཉེན་པོ་བྱེད། སའི་མཇུག་གི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་ཐག་བསྲིང་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་དོ། །ས་དེའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནས་རྫོགས་ཀྱི་བར་རང་རང་གི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་དེས་སྤོང་ཞིང་། དེ་དག་གི་དྲི

མ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་ས་དེ་འགག་པ་དང་དུས་མཉམ་པས་སྤྱོང་བའོ།།

དེ་ལ་དེང་སང་གི་ཕར་ཕྱིན་པ་རྟིང་པོ་ཁ་ཅིག་མཐོང་སྤང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་འགྱུར་ལམ་གྱིས་སྤྱོང་ལ། སྒོམ་སྤང་ཐམས་ཅད་འགག་འགྱུར་ལམ་གྱིས་སྤྱོང་ཞེས་འདོད་པ་ནི་གཉེན་པོའི་ཚུལ་ལ་རབ་ཏུ་རྨོངས་པས་སྐྱོང་བྱེད་དག་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་མཐོང་ངོ་། །དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཡོངས་སུ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དྲི་མ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ས་བཅུའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དྲི་མ་བཅུ་ས་དེ་དག་སྐྱེས་དུས་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་སྤྱངས་ནས། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་རྟེན་གཉེན་པོ་བྱས། ཁྱད་པར་གཉེན་པོས་ཐག་བསྲིང་བར་བྱས་ཏེ་སྤྱོང་བ་ཡིན་ནོ།།

དེའང་མཐོང་སྤང་མ་ལུས་པ་སྤྱངས་པ་དང་། སྒོམ་སྤང་རང་སའི་ཅི་རིགས་སུ་སྤྱངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡོན་ཏན་ནི་ཐར་སའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ས་དགུའི་དྲི་མ་དགུ་ཇི་ལྟར་སྤྱོང་བ་ནི། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དྲི་མ་དྲུག་སྟེ། འདོད་ཆགས་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བའོ། །དེ་དག་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་འདོད་པ་ན་དྲུག །བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་ན་ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་ལྔ་ལྔ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་གོ །སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་འདོད་པ་ན་དྲུག །བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ན་ལྔ་ལྔ་བགྲངས་པས་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་གོ །

དེ་དག་ཀྱང་ཆེ་འབྲིང་གིས་དབྱེ་ན་འདོད་པའི་དྲུག་ལས། འདོད་ཆགས་ལ་ཆེ་འབྲིང་དགུ། གཞན་ལྔ་ལ་དགུ་དགུ་སྟེ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བཞི། བསམ་གཏན་ས་བཞི་ན་ཁོང་ཁྲོ་བོར་བས་ཉོན་མོངས་པ་ལྔ་ལ་ཆེ་འབྲིང་དགུ་དགུ་སྟེ་བཞི་བཅུ་རྩ་ལྔ་པ་ཚན་པ་

ལྷུ། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་མེད་ནའང་བཞི་བཅུ་རྩ་ལྔ་པ་ཚན་པ་ལྔ་སྟེ་བསྡོམས་པས་སྒོམ་སྤྱང་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ། །སྤོང་ཚུལ་སྦྱོར་བས་མགོ་སྨད། བར་ཆད་མེད་པས་དངོས་སུ་སྤྱངས། རྣམ་གྲོལ་གྱིས་རྗེས་གཉེན་པོ་བྱས། ཁྱད་པར་ལམ་གྱིས་ཐག་བསྲིང་གི་གཉེན་པོ་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ས་དགུ་པོ་རྣམས་སུ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་རྣམས་སྤྱངས་པ་ཡིན་ནོ།།

༔ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་དུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ལོག་པས། ཞིང་དང་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གཟིགས་ཏེ། ཁམས་དེའི་སྒྲིབ་པ་ཕྱོགས་གཅིག་དག་པས་སྤྲིན་བར་གྱི་ཉི་ཟེར་གྱི་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ས་བརྒྱད་པར་ཡིད་ཤེས་ལོག་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དགུ་པ་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་ལོག་པས་ཞིང་ཁམས་དག་པ་དང་། བཅུ་པར་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལོག་པས་ཡེ་ཤེས་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱུན་མཐར་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་བག་ཆགས་ཀུན་གཞི་དང་བཅས་པ་ལོག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཁོར་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡང་མེད་པས། སྤྲིན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་ཉི་མ་དང་འདྲ་བ་སྟེ།

ཁམས་དེའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་གྱུར་པས། དག་པའི་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིའང་། སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སངས་རྒྱས་ཁམས་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་དང་། །སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་ནི། །དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཡང་བསམ་བྱ་མིན།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༣༥༩-༣༦༠

༄ དཔལ་སྤྲུལ་སྤྱི་དོན་ལས།[1] གཉིས་པ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་བཞི། མཐོང་སྤང་ཡོག་ཞུགས་དང་། སྒོམ་སྤང་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་དཔྱད། ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་གྲངས་དང་། ཡོག་པར་འཇུག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་སྤྱིའི་གྲངས་ལ་བཤད་ཚུལ་གསུམ་ལས་ཀུན་བཏུས་སུ་ནི། ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་ཁོང་ཁྲོའི་ས་བོན་ཡོད་ཀྱང་མངོན་དུ་རྒྱུ་མེད་པའམ། ས་བོན་དེ་འཇོག་བྱེད་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་དེའི་རྣམ་སྨིན་ཡང་འདོད་པ་ཁོ་ནར་སྨྱོང་བ་ལ་དགོངས་ནས་གོང་མའི་ས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བོར་ནས་འདོད་པ་དང་ཁམས་གོང་གི་ས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྲ་རྒྱས་བཅུ་དང་དགུ་རྣམས་བདེན་པ་བཞི་ཀ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་ལོགས་ཞུགས་སུ་བཤད་དེ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ།།

རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར་ཁམས་གསུམ་ཀའི་སྡུག་བསྔལ་མ་གཏོགས་པའི་བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་འཇུག་པ་དོར་བས་གོ་བཞིའོ། །མཛོད་ལས་ནི། འདོད་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཅུ་དང་། ཀུན་འབྱུང་འགོག་པ་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་། མཆོག་འཛིན་ཐ་མ་སྟེ་གསུམ་དང་ལམ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་ཁོ་ན་དོར་བས་བདེན་བཞི་ལ་རིམ་པ་ལྟར་བཅུ་དང་བདུན་བདུན་བརྒྱད་ཡིན་ལ་གོང་མར་ཁོང་ཁྲོ་ཡང་དོར་བས་དགུ་དང་དྲུག་དྲུག་བདུན་ཡོག་པར་འཇུག་པས་སྤྱིར་གྱ་བརྒྱད་དོ། །གཉིས་པ་ཡོག་པར་འཇུག་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་མཐོང་སྤང་རྣམས་ཡོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་ན། འཇུག་མཁན་ནི་དུ། འཇུག་ཡུལ་ནི་གང་། འཇུག་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཇུག་པ་པོ་ནི་རྩ་ཉོན་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བའི་ཉེ་ཉོན་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་གཙོ་

(1) ཐོག་ཛོས། ༡༩༨-༢༠༨

སེམས་དང་བཅས་པ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་གཙོ་བོ་རིགས་བསྡུ་ན་བཅུ་སྟེ།

འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་ཐེ་ཚོམ་འཇིག་ལྟ་མཐར་ལྟ་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ལོག་ལྟ་སྟེ་མདོར་ན་ལྟ་མིན་ལྔ་དང་ལྟ་བ་ལྔའོ། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡང་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞིའོ། །འཇུག་ཚུལ་བདེན་བཞིའི་ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དེ་ཇི་སྲིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་སྲིད་དུ་བཅུ་པོ་འདིས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེད་ཅིང་རང་རིགས་འདྲ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཕྱི་མའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་དང་འགྲུབ་པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྡུག་ཀུན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་། དེ་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་འདི་དག་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཀྱང་བཅུ་པོ་འདིའི་རྒྱུ་དང་གཞི་བྱེད་ལ་གང་གི་ཚེ་བདེན་པ་བཞི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པར་མངོན་དུ་བྱས་པ་དེའི་ཚེ་དེ་དག་གིས་ཕན་ཚུན་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་བཅུ་པོ་འདི་སྡུག་ཀུན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་བདེན་བཞིའི་བདག་མེད་མ་མཐོང་ན་འཁོར་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་དབང་གིས་ཐར་པ་རྒྱ་འབྲས་ལ་གཡང་སར་འདུ་ཤེས་ནས་སྐྲག་པར་འགྱུར་ལ། མཐོང་བ་ན་སྐྲག་པ་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་འགོག་ལམ་སྐྲག་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྲག་སྟེ་སྤོང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བཅུ་དེ་གཉིས་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའོ། །དེ་ཡང་དངོས་སུ་དང་། བརྒྱུད་ནས་སམ་ལོག་པ་ལ་དང་། དབང་གིས་ལོག་ཞུགས་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དངོས་སུ་ལོག་ཞུགས་ནི་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་ལྟ་བ་ཐ་མ་སྟེ་གསུམ་དང་། མ་རིག་པ་དང་ཐེ་

ཚོམ་སྟེ་ལྟ་མིན་གཉིས་དང་ལྔ་ནི་བདེན་པ་ལ་དངོས་སུ་ལོག་ཞུགས་ཏེ།

རིམ་པ་ལྟར་བདེན་པ་ལ་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་དང་། རྟག་པ་དང་ཆད་པར་འཛིན་པ་དང་། བདེན་པའི་རྣམ་པ་དང་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་པའམ་དེ་དག་གི་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། བདེན་པ་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པ་དང་། དེ་དག་དེ་ལས་བསྟན་པ་ལྟར་ཡིན་མིན་ཡིད་གཉིས་ཟ་བས་བདེན་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་བཏུས་ལས། ཐེ་ཚོམ་གཉེན་པོ་ལ་ལོག་ཞུགས་སུ་བཤད་པ་ནི་བདེན་བཞི་གཉེན་པོའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་ལྟ་བ་ལ་མཆོག་འཛིན་གཉིས་དང་། ལྟ་མིན་ལ་འདོད་ཆགས་ང་རྒྱལ་གཉིས་ཏེ་བཞི་བརྒྱུད་ནས་ལོག་ཞུགས་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་ལྟར་དངོས་སུ་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་།

ལྟ་ངན་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་ངན་ལ་དག་གྲོལ་ངེས་འབྱིན་དུ་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་ངན་གྱིས་སེམས་ཁེངས་པ་དང་། ལྟ་ངན་ལ་སྲེད་པར་བྱེད་པས་བདེན་པ་དང་བར་དུ་དམིགས་ཚུལ་གཞན་གྱིས་ཆོད་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོ་ནི་དབང་གི་ལོག་ཞུགས་ཡིན་ཏེ་རང་གི་ལྟ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་ལ་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པའི་དབང་གིས་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྒོམ་སྤང་ལ་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་སྒོམ་ལམ་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའོ། །དེའི་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རིམ་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་སྒོམ་ལམ

གྱིས་གཞོམ་བྱར་གྱུར་པའོ།།

གཉིས་པ་ལ་འཆད་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། འདོད་ཁམས་ན་སྒོམ་སྤང་དྲུག་སྟེ། འཇིག་ལྟ་མཐར་ལྟ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པའོ། །ཁམས་གོང་མ་ན་ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་ལྔའོ། །དེ་ལ་སས་ཕྱེ་ན་ཞེ་དྲུག་སྟེ་འདོད་པ་ན་དྲུག་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ན་བཞི་བཅུའོ། །ས་དང་ཆེ་འབྲིང་གིས་ཕྱེ་ན་ས་དགུ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་ལྔ་ལ་དགུ་དགུར་ཕྱེ་ནས་གྱ་གཅིག་པ་ལྔ་དང་། འདོད་པར་ཁོང་ཁྲོ་དགུར་ཕྱེ་བས་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལ། །ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ན་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་བཞི། གོང་མར་ཁོང་ཁྲོ་བོར་བས་གསུམ་གསུམ་སྟེ་ཁམས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་བཅུའོ།།

དེ་ས་དང་ཆེ་འབྲིང་གིས་ཕྱེ་ན་ཉིས་བརྒྱ་དང་ང་གཉིས་སོ། །འདི་ནི་བྱེ་སྨྲ་ལྟ་བ་གཉིས་མཐོང་སྤང་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། སྔ་མ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ལྟ་བ་ཐ་མ་གསུམ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ནི་ཀུན་བཏགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཀུན་བཏགས་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་མདོ་སྡེ་པ་ཡང་དེ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་ནི། མཐོང་སྤང་ནི་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་ཡིད་བསླད་པས་བསྐྱེད་པའི་རྟགས་པའི་ཆ་ཡིན་པས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་ལ། སྒོམ་སྤང་ནི་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་ཀུན་བཏགས་པ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་ཕྲ་བ་ཡིན་པས་བདེན་པ་མཐོང་བ་གོམས་པས་ཆེ་འབྲིང་ནས་སྤང་དགོས་ཀྱི་མཐོང་ཙམ་ནས་སྤང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་སའི་སྒོ་ནས་ཆེ་འབྲིང་དུ་བཞག་གོ།

མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བློ་མ་བསྒྱུར་བ་དང་བསྒྱུར་བ་ལ་བྱའི་མངོན་གྱུར་དང་བག་ལ་ཉལ་ལ་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་མཐོང་སྤང་བདེན་པ་དང་། སྒོམ་སྤང་ཡུལ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཡིན་ནོ། །བསྡུ་བ་དང་ཀུན་བཏུས་སུ་མཐོང་སྤང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བཞག་པ་ནི། རགས་ཞིབ་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་སྐབས་སུ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་ཀ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །བཞི་པ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། མཐོང་སྤང་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ནི། བསྡུ་བ་དང་མཛོད་ལས། འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཤེས་གཉིས་དང་། ཁམས་གོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མཐོང་སྤང་སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་སྤོང་ལ། བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ་ཁམས་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྣམས་ཐ་དད་པར་བཤད་དོ།།

དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིན་པར་འབྲེ་བཞེད་དོ། །ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་སྒོམ་སྤང་སྤོང་ཚུལ་ལ་གསུམ། ཆོས་མངོན་པ་ནས་གསུངས་པའི་ཚུལ། དེའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་བརྟགས་པ། སྤང་གཉེན་གྱི་ཁྱད་པར་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་སྤོང་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཏེ། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་སྤོང་བ་དང་། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་སྤོང་བ་གཉིས་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་ས་དགུ་ལ་སྒོམ་སྤང་དགུ་དགུར་དབྱེ་བའི་གཉེན་པོ་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་ཡང་རྫས་དེ་སྙེད་དེ་འོན་ཀྱང་སྲིད་རྩེའི་སྤང་བྱ་དགུ་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱིས་སྤོང་བ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་དང་པོས་མངོན་གྱུར་དང་གཉིས་བག་ལ་ཉལ་སྤོང་ཞིང་དང་པོ་ནི་

སྲུ་སྐྱེགས་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་འདི་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་མོ།།

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ཡང་གཉིས་ཏེ་ཉན་ཐོས་འགའ་ཞིག་གིས་ཁམས་དང་ས་མ་ཕྱེ་བར་བསྒོམས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་བསྒོམས་པས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་བ་དང་། ཕྱེ་སྟེ་ས་རྣམས་ལ་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམས་པས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མ་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་དེའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་བརྟགས་པ་ནི། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ཁམས་རྣམས་ལས་འདའ་བར་གསུངས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་དབང་རྟུལ་སྲིད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་ཞིང་། སྤོང་བའི་བློ་མི་འཇུག་པ་རེ་ཞིག་བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་རིམ་གྱིས་དྲང་བའི་ཐབས་སུ་གསུང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་ལམ་དེས་ནི་ས་དེ་དག་ཏུ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ཡང་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཞོག །ས་དེ་དག་ལ་སྲེད་པའི་སྒོ་ནས་མཆོག་ཏུ་ལྟ་བ་ཙམ་ཞིག་ཉམས་སྨྲོད་པར་བྱེད་ཀྱི་སྲེད་པ་ཡང་མངོན་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་མི་ནུས་ཏེ།

དེས་དེའི་རྒྱུ་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་རྒྱུད་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ནི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དང་བག་ལ་ཉལ་གཉིས་ཀ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སྤོང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་སྤང་གཉེན་གྱི་ཁྱད་པར་གཞན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། རིམ་དང་ཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་བ། སྤང་

བྱའི་ངོ་བོ། སྤངས་ཤིང་གྲོལ་བའི་དོན་གང་ཡིན་བརྟགས་པའོ། །དང་པོ་རིམ་དང་ཅིག་ཆར་ནི། དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་ལ་མ་ཕྱེ་བར་སྒོམ་སྤང་རྣམ་རྟོག་ལ་སྤང་དཀའ་སླ་དགུ་ཡོད་པས་གཉེན་པོ་ཆེ་ཆུང་དགུས་སྤོང་བའོ།།

འདི་དག་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཐད་སོ་ཐད་སོར་དབྱེ་ལ་ཏེ་ཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་སྟེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་བར་བསྒོམས་པས་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཟློག་པ་དེ་ལོག་པ་ན་དེའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ཀྱང་འགག་པར་འགྱུར་ཏེ་བུད་ཤིང་ཟད་པའི་མེ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་སྤང་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དང་བག་ལ་ཉལ་གཉིས་ལས་བག་ལ་ཉལ་སྤོང་བ་གཙོ་བོར་བྱེད་དེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ལས་སྤངས་ལ་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་ན་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་གྱི། བག་ལ་ཉལ་ལས་སྤངས་ན་ནི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་གཉིས་ཀ་གཏན་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་སྤངས་ཤིང་གྲོལ་བའི་དོན་ནི། གཉེན་པོ་ནུས་ལྡན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་རྒྱུད་སྟེང་སྤང་བྱ་དེའི་སྣོད་དུ་གྱུར་པ་ལ་སྣོད་མ་ཡིན་པར་གནས་གྱུར་ནས་སྤང་བྱ་དེའི་རྒྱུན་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མེད་པར་བྱས་པའོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] དེས་ན་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྱི་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཐྱེན་པ་ནི་དེའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་ཉི་ཚེ་བའོ། །ཆོས་བདག་འཛིན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྱི་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༠-༩༩

ནི་དེའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་ཤིང་དང་པ་ལ་ཤ་བཞིན་ནོ། །གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་ནི་སེར་སྣ་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྐྱེ་ཞིང་། ཆོས་བདག་ལས་འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྐྱེའོ། །དེས་ན་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཁྱེན་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་སྤོང་ལ།ཉན་རང་གི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་རྐྱང་པ་སྤོང་།

སྤོང་ཚུལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་སྤོང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་མཉམ་སྤྱང་ནས་ས་བརྒྱད་པར་དང་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་བ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དག་ས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་ཀྱང་དེ་ཕན་ཆད་ཤེས་སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤོང་། ས་བཅུ་པའི་ཐ་མར་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའང་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་འཛིན་གྱིས་བཅོམ་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མངོན་པར་གཤེགས་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་བརྙེས་པ་ཡིན་ཏེ་ཚུལ་འདིར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་དགོངས་པ་གཅིག་པ་ཡིན་གྱི་བོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་དང་བསྲེ་བར་མི་བྱ་ལ། གནད་འདི་ཤེས་ན་གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་འགགས་རང་གྲོལ་ཏེ་དགོངས་པའི་ཚུ་བོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གློང་དུ་འདྲེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལྟར་བདེན་བཞི་མཐོང་བས་ཉོན་མོངས་སྤྱངས་པའི་བུད་ཤིང་ཟད་པའི་མེ་བཞིན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་བཞིན་བདེན་པ་མཐོང་བར་མི་སྲིད་པར་བསྒྲུབས་ནས། སྐྱོན་གཞན་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཐོང་བས་ཉོན་མོངས་ཙམ་སྤྱངས་ཀྱང་དེ་གྲོལ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཉོན་མོངས་སྤྱངས་པ་ཁོ་ནས་གྲོལ་ན་ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་དག་སྤྱངས་པའི་དེ་མ་ཐག

ཏུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རིགས་ཏེ་འཆིང་བ་མེད་པར་འདོད་པས་སོ། །འདོད་ཟེར་ན། ཉོན་མོངས་པ་མེད་ཀྱང་འཕགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་མོད་གལ་བུ་ཆེན་པོ་ལྷ་བུ་ལ་སྡོན་གྱི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་པ་ད་རུང་མཐོང་བ་ཡིན་པས་གནོད་དོ།།

སྐྱོན་མེད་དེ་སྔར་གྱི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་སྐྱུ་ཚེ་འདི་ལ་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་འབྱིན་པར་མཐོང་ཡང་། རེ་ཞིག་ཡང་སྲིད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྲིད་པ་ཡིན་པས་དེ་མེད་ཅིང་དེའི་ཕྱིར་སྲིད་པ་གཞན་དུ་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཞེས་ངེས་པ་ཉིད་དུ་སྨྲོ་ཞེ་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་འདི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པས་སྲིད་པ་རྣམས་སུ་མཚམས་མི་སྦྱོར་དུ་ཆུག་ཀྱང་། འོན་ཀྱང་འདི་ཁྱོད་རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་མར་མེ་རྒྱུན་ཆད་པ་བཞིན་དུ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ་འདི་ལ་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚང་ཞིང་གེགས་མེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཞེ་ན་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྲིད་པ་འདི་ངར་འཛིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། དཔེར་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་ཀུན་སློངས་ཏེ་ཡུལ་དུས་བསྐལ་པའི་དངོས་པོར་མི་ཤེས་པའི་སློངས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའང་ཅི་སྟེ་མེད།

དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཀུན་སློངས་མ་ལོག་པས་དེའི་འབྲས་བུའི་ཆ་ཡང་མི་ལྡོག་སྟེ། འདི་ལྟར་ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲིད་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། ཚོར་བ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་ལའང་ཡོད་པས་སོ་ཞེས་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚང་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ཏེ། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལུས་བསམ་མི་ཁྱབ་འགྱུར་གྱི་འཆི་འཕོ་བ་རྣམས་མ་སྤངས་པས་གྲོལ་བ་གཏན་དུ་བ་མིན་ལ། ཕུང་པོ་ཕྲ་བ་རྒྱུན་ཀྱང་མི་འཆད་པར་གནོད་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་དགོས་

ཏེ། སྒྲང་བྱེ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་མི་སྦྱོང་བའང་ཆོས་བདག་མེད་རྗོགས་པར་རྟོགས་ཤིང་བསྒོམ་པ་མེད་པ་དེས་ནའོ།།

འདི་ལ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཙམ་སྤྱངས་པས་གྲོལ་ན་ཞེས་སྨྲ་དགོས་ཀྱི། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་སྨྲ་བ་མི་འཐད་ཅེས་དཔེ་ལ་ལར་བཤད་ཀྱང་རང་གི་ཞེ་འདོད་དང་མཐུན་པར་ཁྲིད་པ་ཙམ་སྟེ། ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་མངོན་གྱུར་ཙམ་སྤྱངས་པས་གྲོལ་བར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཐལ་བ་དེ་འདྲ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དགྲ་བཅོམ་མོད་གལ་ལྟ་བུ་ལ་སྨྲ་ཏེ་རྒྱ་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ཞལ་འཆམས་པར་བཀྲལ་ཞིང་རིགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་གཞུང་གི་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་བྲ་ཡས་པར་མི་བྱའོ། །ཡང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་བདག་འཛིན་གྱིས་དྲངས་པའི་སྲིད་པ་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤྱངས་ཀྱང་། གང་ཟག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟས་དྲངས་པའི་སྲིད་པ་ཅི་སྟེ་མེད་ཅེས་བཤད་སྨྲར་མཛད་ཀྱང་། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ན་དུས་མཉམ་པའི་བདག་འཛིན་དུ་མས་དྲངས་པའི་སྲིད་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་འགལ་ལ། ཕྱི་མས་དྲངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྲིད་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པ་ཅི་སྟེ་ཡོད།

གཞན་ངོར་ཐལ་བ་འཕེན་པས་མི་སྐྱོན་སྙམ་ན་ཕ་རོལ་པོས་འཇིག་ལྟས་དྲངས་པའི་སྲིད་པ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་དེའང་མི་འཐད་དོ། །སྲིད་པ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་གཞན་ངོར་ཡིན་ཅིང་དེའི་སྔ་མ་མེད་ལ་ཕྱི་མ་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པས་མི་སྐྱོན་སྙམ་ན། ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་སྨྲར་བར་སྲིད་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་ཞེས་དང་། ཀུན་རྫོངས་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་སྲིད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བསྟན་གྱི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ཅི་ལ་སྟོན་ཏེ་ཡི་གེའི་

དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེའང་དཔེ་དང་དོགས་སེལ་སྤྱོན་དུ་སོང་ནས་ཅི་སྐྱེ་མེད་ཅེས་པའི་དམ་བཅའི་ཚིག་ཙམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། ཡོད་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་དང་ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀ་ཉམས་པའི་ངག་འབྲེལ་མེད་དེ་འདྲ་སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་འབྱུང་བ་གནས་མེད་ཅིང་སྐབས་མེད་དོ།།

འོ་ན་སངས་རྒྱས་ལའང་སེང་ལྡེང་གི་ཚལ་པ་ཟུག་པ་སོགས་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མ་མཐོང་ངམ་ཞེ་ན་དེ་ནི་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཚུལ་བསྟན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། ཀུན་རྟོག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ནུབ་ཅིང་སྤྲུལ་པའི་གཟུགས་བརྙན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་ལས་དངོས་སུ་སྨིན་པ་དང་དུཿཁའི་ཚོར་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ནི་སྡུག་བདེན་གྱི་ལྷག་མར་ཕྱིན་འདོད་ཅིང་སེམས་མ་འགགས་ལ་སྦྱོར་བ་མཐའ་དག་འགོག་པའི་རྒྱུ་མེད་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ན་རེ། ལུས་ཞིག་ཚོར་བ་བསིལ་བར་གྱུར། །འདུ་ཤེས་ཟད་ཅིང་འདུ་བྱེད་འགགས། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནུབ་གྱུར་པ། །དེ་འདྲ་འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ།།

ཞེས་པ་བཞིན་དུ་གང་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བའི་ཚེ་ཕུང་པོ་ལྷུ་རྒྱུན་ཆད་ཅིང་ཞི་བར་ཅི་སྐྱེ་མི་འགྱུར་ཏེ། སླར་ཡང་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བས་སྣུམ་ཟད་པའི་མར་མེ་བཞིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་དག་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་སྲིད་པར་མི་སྐྱེ་ཡང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་མ་རྟོགས་པས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་དེ་ནི་འཁོར་འདས་སྤང་གཉེན་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ཕྱོགས་སམ་སྦྱོར་པ་འགའ་ཞིག་ལ་གནས་པར་འགྱུར་གྱི། དམིགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཕྱིར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་གང་ཞིག་མཐའ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་བྲལ་བ་དེ་ནི་རེ་ཞིག་འགོག་པའི་དབྱིངས་སུ་འགགས་པར་གྱུར་པ་དག་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་ལུས་འཕེན་པའི་རྒྱུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་དང་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གཉེན་པོ་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་འགགས་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་གམ་དེའི་འབྲས་བུ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་པའི་ལྷར་སྐྱེས་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་གྲུབ་མཐའ་མཐོ་དམན་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གྲུབ་མཐའ་མཐོ་དམན་དུ་བཞག་པ་དེ་ལ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ནི་སྤྱིར་སྒྲིབ་གཉིས་སྤང་བྱ་དང་དེའི་གཉེན་པོ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་དང་དེ་གཉིས་སྣང་མུན་ལྟར་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཉེན་པོ་སྐྱེས་པ་ན་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་འགག་ཅིང་མཐར་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཕྲ་བའང་ཟད་པར་འདོད་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྨྲ་བ་སྤྱིའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལའང་སེམས་ཙམ་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་བར་དུ་བཞེད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཅིང་བརྗོད་ཚུལ་ཕྲ་མོ་རེ་མི་འདྲ་བ་ཡང་དོན་ཁྱད་མེད་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ལམ་གྱི་གནད་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་དོ།།

དེ་ཡང་སྤང་བྱ་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་ཀུན་བཏགས་སྔོན་དུ་མ་སྤངས་པར་ལྷན

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༦༦–༡༧༠

སྐྱེས་སྤྱང་བ་མི་རིགས་ལ། ལྷན་སྐྱེས་ལའང་རགས་རིམ་ནས་ཕྲ་བའི་བར་དུ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་ཞིང་དེའི་མཐར་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་བག་ཆགས་ཏིལ་ལ་མེ་ཏོག་གི་དྲིས་གོས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པར་སྤྱང་དགོས་པས་ན། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ས་བོན་དང་བཅས་པ་མ་སྤྱངས་བར་དུ་དེའི་བག་ཆགས་མི་སྤོང་བ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། བག་ཆགས་སྤོང་བ་ལ་མ་ཐུག་གི་བར་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་གཏན་ནས་མི་སྤོང་བ་ནི་མི་འཐད་དེ་གོང་དུ་ཞུང་ཟད་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཏ་ཙང་སྨྲོས་པས་ཆོག་ཀྱང་རེ་ཞིག་མི་སྤྲོའ།།

དེས་ན་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།ཉན་རང་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་བསྟན་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལ་སྒྲིབ་གཉིས་སྤྱངས་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་བསྟན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་མཐའ་དག་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བར་ཡང་བསྟན་ཏོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མིན་པར་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་ན་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་མི་ནུས་པར་བཞེད་ན་ཉན་རང་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་ཅེས་གསུངས་མི་རིགས་ཏེ་དེ་ལའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་བསྟན་ཅེས་གསུང་བར་རིགས་སོ། །ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ངོ་སྐལ་གྱི་གཉེན་པོ་མིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ཆེད་དུ་བཀར་ནས་གསུངས་པའང་ག་ལ་རིགས་ཏེ་བདག་མེད་གཉིས་པོ་དེ་ལ་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པར་གསུངས་པ་དོན་མེད་དོ།།

གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་པ་དང་སྒོ་བསྟུན་པ་ཙམ་མོ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལྟ་ནའང་རང་གིས་སྔར་ཉན་རང་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཅི་ཞེས་དོགས་

པ་བཅད་ནས་གསུངས་པས་རང་ལུགས་སུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྙམ་ན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་པོར་ཕྱེས་ཏེ་ཉན་རང་རྣམས་ལ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཙམ་རྟོགས་པ་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཆོས་བདག་མེད་པ་སྒོམ་པ་ནི་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ལ་ཁམས་གསུམ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྤོང་བའི་ཐབས་ཙམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་པར་བཞག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་ངེས་པ་དག་ལ་ཟླ་བའི་བཞེད་པར་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སླག་མཚང་མེད་དུ་དང་བར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་ལུང་དོན་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཡང་དགོངས་པ་ལོན་མ་ལོན་ནི་ལུང་དང་རིགས་པའི་དབང་པོ་ལ་གཏུགས་པ་ལས་སོ་སོའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་དོན་ཅི་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །ཚུལ་འདི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། མདོ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། གཞན་ཡང་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བདག་མེད་པ་མ་རྟོགས་ཤིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཤི་འཕོ་བ་མ་ཐོབ་པས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ཏེ་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་མ་ཡིན་ནོ།།

བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནམ་ཉེས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཤིང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེས་ནི་དེ་དག་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་མྱོས་པ་མེད་པར་གྱུར་ནས་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་ནས་སླར་ཟད་དེ། ཡང་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་

གདོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་ནས།ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། ཤི་འཕོ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་སྤྱངས་པའི་ཕྱིར་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཆོས་དེ་དག་ནི་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དེའི་ཕྱིར་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་དོ།།

༄ བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] གོང་གི་ཐལ་བ་དེ་ལ་བོད་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་འཛིན་བདག་གིས་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མཐའ་དག་སྤྱངས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ཐལ། དེ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤྱངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལུགས་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འཕེན་པ་འདི་ནི་འབེན་རྩད་མ་ཆོད་པའི་མདའ་འཕེན་པ་དང་དངོས་སུ་འདྲ་བར་ཟད་དོ།

བོད་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཞལ་བཞེས་ཡོད་ན་དེ་འདྲའི་ཐལ་བ་འཕེན་རིགས་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་སྨྲ་བ་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་ལ་བདག་འཛིན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ནམ་བདེན་འཛིན་ཡིན་ཚད་སྒྲིབ

(1) ལེབ་ངོས། ༡༣༨-༡༩༦

གཉིས་ཀྱི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་ཉོན་སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གཏན་ནས་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སྤྱན་འདྲེན་སླ་བ་པོ་ན་རེ། དེ་ཙམ་ཀྱང་འདོད་དགོས་ཏེ་རིགས་པ་དང་ལུང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཟེར་ན། རིགས་པས་མ་གྲུབ་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་ཕ་རོལ་གྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ལུང་གི་ཕྱོགས་ལ་བརྟག་པ་ཅུང་ཟད་བྱ་ན། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉེན་པ་གཟིགས་ནས་དེ་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་སླད་དུ་རྩ་ཤེས་བརྩམས་སོ་ཞེས་དང་།

དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོག་པས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བ་དང་རྟེན་འབྱུང་ཤེས་པས་གཏི་མུག་གི་མུན་པ་བསལ་ཞིང་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཆགས་སྡང་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། །སྲིད་པའི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །ཡུལ་རྣམས་དེ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བརྒྱ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་ཤེས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་འགགས་པས་འཁོར་བ་ལྡོག་ཅེས་དང་།

འཇུག་འགྲེལ་ལས། མ་རིག་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་ཅིང་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་བོ་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། །དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་འབྱུང་

བ་ཡི། །ལྟ་བ་མི་བཟད་མ་རུངས་འབྱུང་། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོད་པར་འགྱུར། །དེ་ནི་ལྟ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ། །དེ་མེད་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཡོངས་ཤེས་ན། །ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་བསྟན་པ་དང་།དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་།

དེ་ལས་ཆགས་སྡང་སོགས་སྐྱེ་བ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཤེས་པས་དེ་ སྤོང་བར་གསུངས་པས་ན་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྨོངས་པ་ལས་འཁོར་བ་འབྱུང་བ་དང་། རྨོངས་པ་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མ་རིག་པ་ལས་ཆགས་པ་སོགས་འབྱུང་བ་དང་། རྟེན་འབྱུང་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པས་དེ་ལྡོག་པ་ཙམ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་སྤྱིའི་ལུགས་ལ་གྲུབ་པས་སྤྱིར་དེ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པའི་ལུང་དེས་བདེན་འཛིན་དེ་ཉོན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་ཉོན་སྒྲིབ་ཁོ་ན་སྟོན་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ནས། སྤྱིར་བཏང་བ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ། །བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དངོས་པོའི་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པ་ལས་ཆགས་སོགས་སྐྱེས་ནས་ཇི་ལྟར་འཁོར་བར་འཇུག་སྙམ་ན། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ནས། །ཞེས་སོགས་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་འཁོར་རྩ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྩ་བར་གཞུང་འདི་རྣམས་སུ་ཡང་ཡང་འབྱུང་བས་ཤེས་སོ། །མ་རིག་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་བསྒྲིབས་ནས་སྐྱེ་སོགས་ལྟར་སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེ་སུའི་ངོར་བདེན་ན

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་རྨོངས་པ་དེའི་དབང་གིས་བདེན་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྣང་ཡང་བདེན་པར་མི་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་སྣང་གི་བདེན་པར་མི་སྣང་སྟེ། བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའོ།།

ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །ཡང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས།རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པས་བདེན་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ནམ་སྙམ་ན། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།མ་རིག་སྒྲིབ་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱིར། །འདུ་བྱེད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དག །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། དེ་ཡང་མ་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་གམ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་ངའམ་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་ལས་འཁོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲུབ་པ་ཡིན་པར་ནི། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལས།ནང་དང་ཕྱིར་རོལ་ཉིད་དག་ལ། །བདག་དང་བདག་གི་སྙམ་ཟད་ན། །ཉེ་བར་ལེན་པ་འགག་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཟད་པས་ན་སྐྱེ་བ་ཟད། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཡང་དར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཟད་ནས་འཁོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལྡོག་ན་ཡང་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ནས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་འཆི་འཕོ་བའི་ཐ་ཤེའི་བར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་མ་ཐོབ་བར་དུ་མི་ལྡོག་པར་ལུང་རྣམས་ལས་གསུངས་པས་མ་རིག་པ་ལས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་འབྱུང་ཞིང་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་མ་

རིག་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་ཡང་ལུང་སྔ་མའི་འཕྲོས་ལས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྲོས་ལས་སྤྲོས་པ་ནི། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་གཏི་མུག་བཅོམ་ན་ཉོན་མོངས་ཀུན་ཆོམ་པར་གསུངས་པ་དང་། མ་རིག་པ་དེ་ལྡོག་པ་ལ་རྟེན་འབྱུང་མཐོང་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཡང་རང་བཞིན་སྟོང་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་རྙེད་ནས། །ཉོན་མོངས་སྦྲུལ་གདུག་གཡོ་ཅན་གྱིས། །ཟིན་པར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་སེམས། །གནས་མེད་དེ་དག་ཟིན་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་རྣམས་ལས་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཉོན་མོངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ནི་བདེན་ཏེ།

རྨོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉོན་མོངས་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པ་དགག་ཏུ་མེད་ཅིང་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀུན་ནས་ཀྱང་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འབྱུང་མོད། དེ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པ་ཡིན་ན་གོང་དུ་དྲངས་པ་དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པ་མང་ཞིག་ལས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ལའང་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། སྤྱིར་རྨོངས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་འཇུག་པས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་ཚད་མེད་

ན་དེ་ཐམས་ཅད་ཉོན་སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་གྱི་ཤེས་སྒྲིབ་མིན་ཞེས་གསལ་པོར་བསྟན་པའི་ཁུངས་མེད་བཞིན་ཚིག་གི་འཐེན་ཁྲིགས་ཙམ་གྱིས་ནི་གང་ཡང་མི་འགྲུབ་སྟེ། འགྲུབ་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལའང་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ལུང་ཡོད་ཅེས་སྨྲས་ན་ཚིག་པར་མཛོད་ཏེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། ཆོས་ལ་བདག་མེད་མཁས་པ་ནི། །རང་བཞིན་མེད་པ་གོམས་བྱས་པས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ཉོན་མོངས་བསྒྲིམ་པ་མེད་པར་སྤོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་འདི་འདྲའི་ལུང་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་རྣམས་སུའང་འབྱུང་བས་ཤེས་སོ།།

དེས་ན་འདིར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཚོན་ནས་དེ་འདྲའི་ལུང་ཆེས་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཕ་རོལ་གྱི་ཞེ་འདོད་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཆོས་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཚད་མེད་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིབ་མོད་ཀྱི་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ལུང་དེས་ཉོན་མོངས་ཡིན་ཚད་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྒྲུབས་ན་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་གཙོ་བོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་སྟེ། འཇིག་ལྟ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཅེས་གསུངས་ཤིང་།

སྲིད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་མིན་ལ། འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཀྱང་དངར་འཛིན་ཡོད་ཀྱི་རིང་ལ་འཁོར་བའི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་མི་འདོགས་པ་མིན་ན་ཡང་གཙོ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་བཞག་སྟེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལྡོག་ན་དེ་ལས་བྱུང་བ་འཁོར་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ལྡོག་ངེས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་ན་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་མི་ནུས་ལ་དངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སྤངས་པ་ན་འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྐྱེ་སྟེ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] འདིར་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་སྦྱོར་གྲགས་པ་ལྟར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་འཕྲོས་དོན་ཅུང་ཟད་སྨོས་ན། བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་གནད་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་དགོངས་པ་འགལ་མེད་དུ་འཇུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། སྦྱོར་ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྤང་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཡང་ཚད་མེད་པ་ཡོད་པས། མདོ་རྣམས་ནའང་ཚུལ་མང་དུ་བཀའ་སྩལ་ཀྱང་། སྤྱི་རིགས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་འགྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུས་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་མཆོག་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཡིན་པས་ན། དེ་དག་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༠༢-༣༡༢

པའང་སྒྲི་རིགས་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་བཞག་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་སྐད་དུའང་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པ་དང་། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། །དེར་ནི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཟད་ནས་ནི་གྲོལ་བར་འདོད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཞལ་འཆམ་པར་འདི་གཉིས་ལས་དོན་གྱིས་གཞན་པའི་སྒྲིབ་པ་ཕུང་གསུམ་པ་ཞིག་གསུངས་པ་མེད་དོ། །བག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱང་དོན་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ལས་མ་འདས་སོ། །དེའང་ཐར་པ་ལ་གང་གིས་སྒྲིབ་ན། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་སྒྲིབ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ལ་གང་གིས་སྒྲིབ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྨོངས་པས་སྒྲིབས་སོ།།

དེ་ལ་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་བྱེད་ལས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་གཞུང་སོ་སོར་བྱུང་ཡང་དོན་དུ་གནད་གཅིག་ལ། མདོ་དོན་སྙིང་པོར་དྲིལ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། འཁོར་བར་འཁྲུམས་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་རྩ་བ་ནི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་དེ་ལྟར་རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པ་བཞིན། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ལ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་རྩ་བ

ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཕྲ་རགས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་གོ་བ་གཉིང་སློབས་ནས་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་དང་སྦྱར་ན། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེར་སྣ་སོགས་ཕྱིན་དྲུག་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཞིག་དེ་ཡོད་ན་གཉེན་པོའི་ཕར་ཕྱིན་སོ་སོ་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ལ། ཞུགས་ཀྱང་ཆོས་བདག་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཆོས་བདག་གི་རྒྱ་བ་ཅན་གྱི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ། དེ་སྐད་དུའང་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །སེར་སྣ་ལ་སོགས་རྣམ་རྟོག་གང་། །དེ་ནི་ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ན། བདག་འཛིན་དེ་ཡི་རྒྱ་བ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལྡོག་པར་རིགས་པས་འགྲུབ་སྟེ། གང་བདག་མེད་པར་མཐོང་ན་དེར་འཛིན་པའི་དབང་གིས་ཆགས་པ་དང་སྡང་བ་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་མི་སྲིད་ལ་བདག་འཛིན་ཡོད་ན་དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་པར་ངེས་སོ།།

དེ་སྐད་དུའང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །ལས་ལས་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་།རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་། །དེ་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དེས་ན་བདག་ལ་མངོན་ཆགས་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ། །ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་

ནས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདག་འཛིན་དེ་ནི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་ལ། དེའང་མཐོང་ལམ་དུ་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ་བདེན་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་ལ། དེ་ཕན་ཆད་སྒོམ་ལམ་དུ་ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་ངོ་།།

ཀུན་བཏགས་ལྷན་སྐྱེས་འདི་གཉིས་ཀྱི་གོ་བའི་གནད་རྣམས་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཉན་རང་གིས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་འབའ་ཞིག་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་ནུས་ཏེ་བུད་ཤིང་ཟད་པའི་མེ་བཞིན་སྲིད་པའི་རྒྱུ་མེད་པས་འཁོར་བར་སླར་ལྡོག་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྒོམ་པ་མ་རྫོགས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ལ་སྒྲིབ་པའི་རྨོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་རུང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཉོན་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཟླས་ཕྱེ་བའི་ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་པ་སོགས་སྐབས་ཐོབ་ཤན་ཕྱེད་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གསལ་ཆེའོ། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པས་ནི་མཐོང་ལམ་ནས་བཙམས་ཏེ་ཉོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། ས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་འབད་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངར་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་བ་ཕྲ་མོའང་ཟད་པས་ན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་ནས་དེ་ཕན་ཆད་དག་ས་གསུམ་དུ་གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་སམ། ཤེས་སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ།།

འོན་ཀྱང་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སྒྲིབ་པ་ཕྲ་མོས་ཀྱང་བར་ཆོད་པ་མེད་པས་མཉམ་པ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་སློབ་པ་ལ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་སྐད་དུའང་འཇུག་པ་ལས། ཆགས་པ་མེད་པའི་བློ་ནི་སྐྱོན་རྣམས་དག་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་

ཕྱིར། །ས་བརྒྱད་པ་ལ་དྲི་མ་དེ་དག་རྩ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང་། །ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་ས་གསུམ་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི། །འབྱོར་པ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་བྲལ་མ་ལུས་འཐོབ་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། ཚུལ་འདི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ནས་འབྱུང་བ་ཞིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་མ་དག་ས་བདུན་དུ་ཉོན་སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤྱངས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱང་བོད་འདིར་བྱུང་མོད། གཉེན་པོ་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྤོང་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མ་རིག་པ། །ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་སྒྲིབ་པ་བཅུ། །ས་བཅུའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི། །གཉེན་པོ་དག་ནི་ས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ནས་ས་བཅུའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་ཇི་སྙེད་གསུངས་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེར་ཡང་ལུགས་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་མགོ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་རྩོམ་ཞིང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཤིང་ཉོན་སྒྲིབ་མཐའ་དག་སྤྱངས་ཟིན་པར་འདོད་པས་ན། དེ་ལ་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས་བརྒལ་བ།

དེ་ལྟར་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་ཚེ་མ་དག་ས་བདུན་དུ་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ན་སྤང་བྱ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ས་དེའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཅི་ལས་གྲོལ་བར་ཡང་གཞག་ཏུ་མེད་ལ། གཞན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཐབས་མཐའ་ཡས་པ་དང་བཅས་པས་གྲངས་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཡུན་དུ་བདག་མེད་གོམས་པས་སྤང་བྱ་གང་ཡིན

པ། ཉན་རང་གིས་ཐབས་དང་བྲལ་ཏེ་བསྒོམས་པས་ཚེ་གསུམ་ལ་སོགས་པས་སྤྱོང་ནུས་ན་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་ཐེག་ཆེན་ལས་ཐེག་དམན་མྱུར་བར་འགྱུར་བ་སོགས་རྣམ་དཔྱད་མང་པོ་མཛད་པ། ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་ཐམས་ཅད་དཔྱོད་ལྡན་ཡིན་པས་རིགས་པའི་སྒྲུ་རྩལ་འགྲན་པའི་ཚུལ་ལ་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བའི་བློས་ཉམས་མཚར་གྱི་ཚུལ་དུ་ལྟད་མོར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོའང་རྒྱང་ཆད་དུ་འཇུག་པ་མིན་ཞིང༌། གཉེན་པོ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱང་འདྲེ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དཔལ་རྡོང་ཐེམ་པ་ཆེན་པོས་འདི་སྐད་དུ་གསུངས་ཏེ། སྡུག་ཀུན་གྱི་སྡུང་བྱའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་གཅིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡིན་བརྟགས་ན། གལ་ཏེ་གཅིག་ན་གཉེན་པོ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་ལ། ཐ་དད་ན་ཁམས་དང་འགྲོ་བ་ཆོས་ཐེ་སྙེད་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐ་དད་པ་དག་ཀྱང་སྤང་དགོས་པས་སྤྱོང་བར་མི་ནུས་སོ་སྙམ་ན། འདི་ལྟར་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གནས་ནས་དངོས་པོ་དང་མཚན་མར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ལ་འབྱུང་སྟེ། དེ་དག་ལྡན་གྱི་བར་དུ་དམིགས་པ་ཐེ་སྙེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དེ་སྙེད་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།

བདག་ལྟའི་གནས་ཞིག་ན་སྐྱུ་མ་མཁན་མེད་པས་དེའི་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཉོན་མོངས་དེ་དག་གཅིག་ཐ་དད་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཆོས་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཞེན་པ་དག་གདུལ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་བ་རྒྱུ་འབྲས་དང་མྱང་འདས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཕྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་བསྡུས་ནས་བདེན་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་བསྟན་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་ནས་ཡེ་ཤེས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བར་ཟད་དེ། དངོས་སུ་ཡེ་

ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བོ།།

ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བདག་ཏུ་རློངས་པའི་རྟོག་པའོ། །དེས་ན་གང་ཟག་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྤོང་ལ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྦྱོར་བ་བཅད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐུས་སྤོང་བར་འགྱུར་གྱི། དངོས་པོར་ལྟ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་སྤོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཉན་ཐོས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ས་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོར་ལྟ་བ་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ན། དེ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟར་འཐོབ་ཅེ་ན། དེ་ལ་འདི་སྐད་དུ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོས་རྣམས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལས་ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་འདུས་མ་བྱས་ཐོབ་པར་འདོད་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཟད་པ། བག་ལ་ཉལ་མ་ཟད་པ། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལས་མ་འདས་པའི་གང་ཟག །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་རྣམས་སྤངས་པས་སེམས་ཅན་ལས་ཀྱི་ཚེ་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དེ།

ཇི་སྐད་དུ་རྣམ་སྣང་སྒྲུ་འཕྲུལ་དྭ་བ་ལས། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་རྣམས་སྤྱངས་ཤིང་། །ཕྱི་རོལ་དངོས་ལ་མངོན་ཞེན་པའི། །ཐེག་པ་དམན་པ་པ་རྣམས་ཀྱིས། །བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟར་འཐོབ། །ཅེས་པའི་ལན་དུ། བྱང་ཆུབ་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། །ལྷག་མ་དང་བཅས་ལྷག་མ་མེད། །ལྷག་བཅས་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་སྟེ། །ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་བསྲེགས། །ལྷག་མེད་བག་ཆགས་མེད་པ་སྟེ། །མཁའ་ལྟར་དྲི་མེད་དག་པ་ཡིན། །བྱང་ཆུབ་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུར། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐབས་ཀྱིས་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུར་རིག་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ནི་ཟད་མི་

སྐྱེ་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་ལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གོ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ། བྱང་ཆུབ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་རྣམས། ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་ཞེ་ན། དེ་ལ་འདི་སྐད་དུ། ཁམས་གསུམ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤངས་པས་དགྲ་བཅོམ་པའོ།།

གང་ཅིའང་རུང་སྟེ་ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་དེ་དག་འགོག་པའི་ཆོས་སུ་ཤེས་པས་རང་བྱང་ཆུབ་བོ། །བག་ཆགས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རོང་ཟོམ་པས་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་བའི་ཞབས་ལ་སོགས་པ་དགོངས་པ་གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་ནི་རློངས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྲ་བ་ནི་རྒྱུན་མཐའི་རྡོར་ཏིང་གི་སྤང་བྱ་གཅིག་པུ་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་ལས་མི་སྲིད་ལ། དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་གཅིག་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁོ་ནའོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལས། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་ནི་རིག་དང་མ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཟབ་པར་ཤེས་ནུས་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཉན་རང་བྱང་སེམས་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་གནས་ལུགས་ལ་གཟིགས་པའི་སྒྲིབ་པ་དག་ཅིང་། བྱང་སེམས་རྣམས་ལའང་སའི་ཁྱད་པར་གྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕགས་ལ། མཐར་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་སྟོང་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །དེས་ན་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན

རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེས་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཆ་སྤྱངས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་ལ་གཟིགས་པ་རྣམ་པར་དག་ཚུལ་གྱིས་ཁྱད་ཞུགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་གནད་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ནས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་དོན་བསྡུས་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། གང་ཕྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི། ལྷུར་བྱེད་གཞན་མེད་ཆོས་རྣམས་དེ་ཉིད་རྣམ་འགྱུར་དབྱེ་ལའང་བརྟེན་མིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ཡུལ་ཅན་བློ་གྲོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་ལ་ཐེག་པ་མི་མཉམ་དབྱེར་མེད་བསྟན། ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་གྲུབ་ཀྱི། གཞན་དུ་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་མེད་དོ།།

དེས་ན་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་སྤང་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདོད་དེ། མཐར་ཐུག་གི་ཐར་བ་མྱང་འདས་སངས་རྒྱས་པོ་ན་ཡིན་པའང་། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། དེས་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་མི་འཐོབ་སྟེ། །འོད་དང་འོད་ཟེར་སྤངས་ནས་ནི། །ཉི་མ་བལྟ་བར་མི་ནུས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་នོ། །དེས་ན་ཉན་རང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པའང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤངས་པ་ཡིན་པས་སླར་ལྡོག་པ་དང་འཁོར་བར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ལས་ཀྱི་ཚེ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་མ་ཟད་སྤང་བྱའི་ས་བོན་མ་ཟད་ཀྱང་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་སོང་དུ་མི་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ས་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པས་བདེན་དོན་མངོན

སྲུམ་གཟིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་ལ། གོམས་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྣང་བྱ་ཕྲ་མོ་མ་སྣང་ངེས་ཀྱང་། སྦྲུལ་སྐྱེད་པ་བཅད་པ་ལྟང་མི་ནུས་པ་ལྟར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་སོགས་རང་དབང་མེད་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་དེ།

ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ལས། །འཇིག་ཚོགས་སྙིང་པོ་བཅོམ་རྣམས་ཀྱིས། །སྒོམ་ལམ་ཡེ་ཤེས་སྣང་བྱ་རྣམས། །གོས་རྫུལ་དག་དང་མཚུངས་པར་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་འཕགས་ས་ཐོབ་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་གིས་མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་ལེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་གནས་བཞིར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་སོགས་འཇིག་རྟེན་ཐ་མལ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་སྟེ། ཇི་བཞིན་ཡང་དག་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་སོགས་རྣམས་ལས་འདས་གྱུར་ཀྱང་། །སྙིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་། །འཆི་དང་ཀ་དང་ན་བར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་ནི།མ་དག་ས་བདུན་ལ་གནས་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་བོར་ཐབས་མཁས་དང་སྙིང་རྗེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་ལ། དག་ས་ལ་གནས་པ་རྣམས་ནི་དབང་འབྱོར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སོགས་སུ་སྟོན་ཏོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] འོ་ན་སའི་སྣང་བྱ་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ནའང་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་དུ་གསུངས་ཏེ། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ལ་སྔོན་གྱི་སློབ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༣-༣༧༤

དཔོན་རྣམས་རྩོད་པར་གྱུར་ནའང་། རང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་སྨོན་ཡང་བདག་ཡོད་མེད་དུ་སྨྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ལྟར་ཅི་རིགས་སྣང་ཡང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ལ་ནི་ཕུང་པོར་འཛིན་པའི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་འབྲས་བུ་འཐོབ་མི་སྲིད་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་བདག་མེད་ནི་ཡུངས་འབྲུ་སྲིན་གྱིས་ཟོས་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཆུང་བར་མདོ་སྡེ་རྣམས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་བདག་མེད་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

ཞེས་གསུངས། འདི་ལྟ་བུའི་ལེགས་བཤད་སྨྲ་མཁན་སུ་འང་གངས་ཅན་ན་མ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། དབུ་མའི་རིགས་པས་ཕུ་ཐག་བཅད་ཚེ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ལ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྟོང་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད་པས། ཕུང་པོར་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ངོ་སྙམ་པའི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་ན། རྟག་བདག་ཙམ་སྤྱངས་པས་ཉོན་མོངས་སྤྱོང་མི་ནུས་པར་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ང་ཙམ་པོ་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་རུང་སྟེ། རྒྱ་མཚོ་ཧུབ་གང་འཐུངས་པ་ལ་རྒྱ་མཚོ་འཐུངས་ཞེས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ལྟར། ཉན་རང་ལའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཉན་རང་སྟོང་ཉིད་ལ་སྐྲག་ཅིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་པ་དག་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྤྱོང་ན་རང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུའང་འཐོབ་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་

ཏེ། རྡུལ་གཅིག་འཐུངས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ་རྫོགས་པར་ཁོང་དུ་སོང་བ་མིན་པ་ལྟར། དམན་པ་ལ་དགག་པའི་སྒྲ་སྦྱར་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ཞེས་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀུན་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་བདག་མེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན། ཆོས་ཞེས་པ་དོན་བཅུ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདི་སྐབས་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་ཤེས་ན་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པ་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། སྤྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད། །བཅུ་དྲུག་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། །སླར་ཡང་བཞི་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །འོ་ན་ཉན་རང་གིས་ཆོས་གཅིག་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ན་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཤེས་སྙམ་པ་ནི་ཀྱི་ན་སྟེ། དོན་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གནས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། གཅིག་སྟོང་པར་ཤེས་ན་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་མཐོང་ངེས་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་ལ་ཞེན་ནས་ཆོས་བདག་མེད་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་དང་། སྦྱོང་པ་དང་། ཡོངས་བསྔོའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་རྟོགས་པ་བུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུང་རིགས་འཛིན་པ་དག་ཀྱང་བློའི་རྩལ་འཕང་གིས་ཆོས་བདག་མེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་མ་ཕེབས་དང་། སྒོམ་པའི་སྐབས་ན་སྤྲོས་བྲལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་ནུས་མི་ནུས་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །གང་གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་ན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་བར་གསུངས་པ་ནི་

ཉེ་ཚེ་བ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་བར་གནས་པ་ཉིད་མཐོང་ནུས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་གཅིག་སྟོང་པར་ཤེས་ན་ཆོས་ཀུན་སྟོང་པར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཤེས་དགོས་ན། ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མའི་གཞུང་གི་རིགས་པ་རྒྱས་པ་ཀུན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཆོས་བདག་མེད་ལ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲངས་མེད་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་མཐོང་མི་ནུས་ན། ཉན་རང་དེ་ལས་ལྷག་པས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། ཆོས་གཅིག་སྟོང་ཉིད་དུ་མཐོང་ན་ཀུན་ཀྱང་མཐོང་སྙམ་པའི་ཁྱབ་མཐའ་འཆའ་ན། གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ལས་སླ་བར་འདུག་གོ། དེའང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་ནམ་ཞིག་རྟོགས་དགོས་ཏེ། བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུའི་མཐར་འགོག་པའི་དབྱིངས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་བསྐུལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཆོས་བདག་མེད་ཅེས་པའང་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། གང་རུང་རེ་རེ་ཙམ་ལ་རྟོགས་པས་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའམ། བདེན་བདེན་མེད་གཉིས་ཀའང་བློས་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་གི་ཆོས་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་ཆོས་བདག་མེད་པ་ཅེས་བྱ་

ལ། དེ་ནི་དངོས་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལས་འདས་པའི་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་ཀྱང་དངོས་པོ་བདེན་མེད་རང་ལ་བློ་ཡི་རྟེན་བཅས་ནས་དེ་ལས་འདའ་མ་ནུས་པ་རྣམ་བཅད་དགག་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ།

དེའི་ཕྱིར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་སྟོང་པར་ཕྱུ་ཐག་ཆོད་མོད། དེའི་ཡུལ་ཅན་ཉི་ཚེ་བའི་མཁྱེན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་བསྟུན་ན་རྒྱ་མཚོ་དང་བ་ལང་གི་རྨིག་རྗེས་ཀྱི་ཆུའམ། ནམ་མཁའ་དང་ཡུངས་འབྲུ་སྦྲིན་གྱིས་ཟོས་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་ཁྱད་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མཐོ་དམན་དུ་འང་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། རྟོགས་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ན་སྤོང་བ་ལའང་ཁྱད་ཡོད་པར་མི་རིགས་ཏེ། སྣང་རྟོགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་མཚུངས་ན། སྣང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་འགལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཤིན་ཏུ་སྐྱུར་པ་བཏབ་པ་ལྟ་བུར་དོན་གྱིས་འགྲོ་བས་ན་ཅིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དཀའ་འོ། །དེས་ན་སྣང་བྱ་སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་མ་བསྒྲིབས་པ་ལྟར་རྟོགས་པའམ། སྣང་བྱ་སྒྲིབ་པ་མེད་ཀྱང་བསྒྲིབས་པ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀ་གང་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྨན་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་ཉི་མ་ཤར་བའམ། ཉི་མ་ཤར་ཡང་གཟུགས་མི་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་པ་དང་འདྲ་བས་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ལ་མི་འོས་པ་ཞིག་གོ། །

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] མདོར་ན་ཆོས་བདག་མེད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གང་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༡༨-༣༢༡

ཟག་གི་བདག་མེད་འདུས་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་ཆོས་སུ་མ་འདུས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ཀྱང་། གཙོ་བོར་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་དེ་ཁེགས་ན་ལས་ཉོན་གྱིས་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ཤིང་། ལམ་གང་གིས་ཁེགས་ན་གང་ཟག་དེ་སྟོང་པར་ཤེས་པས་འགོག་དགོས་ལ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་འགོག་ན། ཕུང་པོར་འཛིན་པའམ། དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའམ། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའམ། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པས། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་ལོག་པ་བཞིན་དུ་བདག་འཛིན་ལོག་སྟེ།

རྡུལ་དང་སྐད་ཅིག་ཏུ་མའི་ཆ་ནི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་དེ་རྣམས་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ཤིང་གོམས་པས་བདག་འཛིན་རྩ་བ་ནས་ལོག་ལ། དེས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལོག་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་མཐོང་ནས་ཐེག་དམན་པ་དག་གཞན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་དོན་དུ་མི་གཉེར་མི་བསྒོམ་པ་དེས་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པའང་མེད་ལ། དེ་མེད་པས་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའང་མེད་དོ།།

དེས་ན་ཇི་སྲིད་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་བློས་མ་ཕྱེ་བ་ཙམ་ལ་ང་ཞེས་གདགས་ཤིང་འཛིན་པས་ན། ཕུང་པོ་དེ་དག་ཏུ་མར་བསིལ་ཞིང་བློས་བཤིགས་པར་མ་གྱུར་པ་ཞིག་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་རྟོགས་ཐབས་མེད་དེ། བདག་ཏུ་གདགས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པས་ན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕུང་པོ་ནི་དུ་མ་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་དོན་དུ་མེད་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་

ལས། གཟུགས་ནི་ལྷུ་བ་རྗེས་པ་འདྲ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བཞིན་ཕུང་པོ་ཉིད་དུ་མའི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པ་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།།

དེའང་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་གྲོལ་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཏོ། །ཉན་རང་གིས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་མཐོང་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པ་མེད་དེ། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མ་ལུས་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཡོད་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་འདིས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའང་ངེས་ནུས་ཏེ། ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་མིན་ཆེ་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་རྫོགས་པར་མ་བསྒོམས་ན་ཉོན་མོངས་ག་ལ་སྤོང་སྟེ། དེ་གཉིས་འགྲོ་ལྡོག་མཚུངས་སོ།།

རིགས་པའང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཙམ་ཁོ་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཚུལ་རྣམ་འགྲེལ་དང་རིགས་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། ཆོས་བདག་མེད་མ་རྫོགས་ནའང་དེ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་རྣམ་བདུན་ཤིང་རྟའི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་གོམས་པས་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱང་འབྱུང་བར་གྲུབ་བོ། །དེའང་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་སོགས་མདོར་ན་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མ་ཚང་ན་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་ཤིང་། གང་དུ་རྒྱུ་ཚང་བ་ལ་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སོགས

རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། སྤང་བྱ་དང་བྲལ་ན་དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཀུང་རྫོགས་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མཚུངས་པ་ཡིན་ངེས་ཀྱི། དེ་ལྟར་མིན་ན་དེའི་ནང་གི་གང་ཟུང་ཡོད་ལ་གང་ཟུང་མེད་པ་སོགས་སུ་ཧ་སྒོད་པ་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ།

དེ་ལྟར་ན་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ལ་རྟོགས་བྱ་མཐའ་དག་མ་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་རྣམས་སོ་སོ་ནས་སྲིད་པར་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་ལ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དགག་པ་ཡང་དག་བསྟན་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དཀའ་བོ། །མདོར་ན་ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་མཐའ་དག་གི་ལུང་དང་། རིགས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་གནོད་པ་འདའ་དཀའ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མཐོང་ལམ་སོགས་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ནི་ཉི་མ་དང་མེ་ཁྱེར་ལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་བཞིན་དུ་མཆིས་ན། དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་པ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་འོད་ལྟ་བུ་ལ་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རིགས་པའི་གནད་ཙམ་བསྟན་པས་བློ་ལྡན་རྣམས་ལ་ཚོག་གིཞིན་ལྟ་ཙན་ནི་འདྲེད་དཀའ་བོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] ཞར་བྱུང་དུ་ངེས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ལ་དཔྱད་པ་ཅུང་ཟད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་བཞིན་འབྲི་ན། འདི་ལྟར་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། དངོས་པོ་ཡོད་རྟོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཡུལ་མི་གཅིག་ན་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་སྣང་སྲུན་བཞིན། གཅིག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༦༥-༣༦༦

ན་ནི་ཡུལ་དེ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། ཡུལ་དེ་གྲུབ་ན་ནི་བསལ་བྱ་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཡུལ་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་བཞིན། མ་གྲུབ་ན་སེལ་བྱེད་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ཏེ་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་།

གཞན་ཡང་། ཡུལ་གཅིག་ན་ཡུལ་དེ་བདེན་ནམ་བརྫུན། བདེན་ན་སྒྲོ་འདོགས་བདེན་ལ། བརྫུན་ན་ཚད་མ་བརྫུན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན། དངོས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་བློས་བཟུང་བའི་བུམ་པ་ཙམ་ཞིག་ཡུལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་པས་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། ཞེན་སྣང་ས་ཐ་དད་དེ་སོ་སོར་ཡོད་པས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་དུ་འཇོག་པ་འཐད་དོ། །དེས་ན་ངེས་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཀྱི་བདེན་བརྫུན་ཀྱང་ཞེན་སྣང་དོན་ལ་མཐུན་མི་མཐུན་གྱིས་འཇོག་གི་ཡུལ་རང་དབང་བ་གཅིག་ཏུ་མི་གཟུང་ངོ་། །དེ་ལ་མི་གཉིས་ཀྱི་ཉན་ཤེས་ལ་དུང་གི་སྒྲ་གཅིག་སྣང་བ་ན། གཅིག་གིས་རྟག་གཅིག་གིས་མི་རྟག་སྙམ་ན། གཉིས་ཀ་རང་གིས་བཟུང་བའི་ཞེན་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་། ཡུལ་དུང་སྒྲ་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་བཟུང་བ་ཡིན་པས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཡུལ་གཅིག་ཐ་དད་བརྟགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལེགས་པར་རྟོགས་ན་ཚད་མའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་འགྲོལ་ལོ།།

ཡང་ངེས་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་བློའི་ངོ་བོར་གཅིག་གམ་མི་གཅིག །གཅིག་ན་རལ་གྲིས་རང་མི་གཅོད་པ་ལྟར་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། ཐ་དད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་མ་བསལ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། བློའི་རྒྱུན་ཙམ་དུ་གཅིག་པས་རྒྱུད་ཐ་དད་ལྟར་མི་འགྱུར་ལ། རྣམ་པ་ཐ་དད་པས་རང་ལ་རང་གིས་བྱ་བ་ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་

རོ། །ཡང་དེ་གཉིས་དུས་གཅིག་གམ་མི་གཅིག །དུས་གཅིག་ནི་མི་སྲིད་དེ་སྣང་གཉེན་གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པར་ཐལ་བས་གནོད་ལ། མི་གཅིག་ན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ།

ཉེ་ཟེར་དང་མཚན་མོའི་མུན་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་དུས་མི་གཅིག་པས་ཕྲད་མི་སྲིད་ཀྱང་། བློའི་རྒྱུན་གཅིག་ལ་དང་པོ་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེས། ཕྱིས་ငེས་ཤེས་སྐྱེས་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱེ་མ་ནུས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་སྟེ། བློའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤང་གཉེན་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། འདས་པ་འགགས་ཟིན་པ་དང་། ད་ལྟ་གྲུབ་ཟིན་པས་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱར་མི་རུང་ལ། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པ་ལའང་གནོད་པ་བྱར་མེད་པས་དོན་དུ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སྤང་བྱའི་རྒྱུན་མ་འོངས་པ་འཕྲོ་མཐུད་དུ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱས་སོང་བ་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་བཏགས་པའོ།།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྤང་གཉེན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་འགྲོགས་པ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྒྲིབ་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ཡུན་རིང་དུ་འགྲོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང་། མིང་ཙམ་ལ་བསམས་ན་མ་གཏོགས་དོན་དུ་ལྷན་ཅིག་གནས་ན། དེས་དེ་བསལ་ག་ལ་ནུས་ཏེ། དེས་ན་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རང་རང་གི་གཉེན་པོ་དང་སྤང་བྱ་ནི་འགྲོགས་པ་མེད་ལ། གཟུང་འཛིན་འཁྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཕྲ་མོ་ནི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གཞན་གྱི་སྤང་བྱ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། རྡོར་ཏིང་གི་སྤང་བྱ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ངེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས། ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དུས་གསུམ་ལ་བརྟགས་པ་འདིའང་རིགས་སློང་ལེགས་པོ་ཡིན་པས། རྫེས་སུ་དཔོགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་མཐའ་

དཔྱོད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།[1] ཁམས་གསུམ་ན་ཡོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མཐོང་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། མཐོང་ལམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་འགོག་པ་ལམ་བདེན་བཞི་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་བཞི་དང་། དེ་སྟེང་སྒོམ་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་དང་བཅས་ཏེ་རིམ་ལྟར་དབྱེ་བ་ལས། འདོད་པའི་ཁམས་འདིར་སྡུག་བདེན་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ལྔ་བ་ལྟ་དང་ལྔ་མིན་ལྟ་སྟེ་བཅུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་འཇིག་མཐར་ལོགས་གསུམ་མ་རིག་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་ནི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ལ་དངོས་སུ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་འབྲས་གྱུར་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་བདག་མེད་ཅིང་རྟག་ཆད་མེད་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་ལ། རྨོངས་ནས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་། བདེན་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

འདོད་ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་དང་མཆོག་འཛིན་གཉིས་ཏེ་བཞི་ནི། ལོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་དང་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་སོགས་ལོག་པ་དེ་ལ་ཆགས་ཤིང་ང་རྒྱལ་དུ་བྱེད་ལ། དེའི་ལྟ་བ་དང་། ཐབས་མིན་པ་ལ་ཡང་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོང་ཁྲོ་ནི་དབང་གིས་ལོག་ཞུགས་ཏེ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་རང་མི་མཐུན་པ་ལ་ཁྲོ་བ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་མི་ལྟ་ལ། དེའི་དབང་གིས་བདག་དེ་རྟག་ཆད་དུ་མི་འཛིན་ཞིང་། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་གི་ཕུང་པོ་ཙམ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མིན་པས་དེའི་མཆོག་འཛིན་ཀྱང་མི་འབྱུང་

(1) ཚིག་མཛོད། ༡༠༨-༡༡༡

ལ། དེ་གསུམ་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བདུན་སྤང་བར་བཞེད། འགོག་པ་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ་བདུན་ནོ། །ལམ་བདེན་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་ལ་བདུན་པོའི་སྟེང་དུ་ལམ་ལོག་པ་ལ་ཡང་དག་ཏུ་ལྟ་བ་དེ་འདྲིས་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཀྱང་སྤང་བྱར་འདོད་པས་བརྒྱད་དུ་བཞེད་དོ།།

འགོག་ལམ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་ཡང་དངོས་སུ་ལོག་ཞུགས་ཡོད་དེ་འགོག་ལམ་དེ་ལ་སྐྲག་ནས་སྡང་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཀྱང་བདག་ལྟའི་དབང་གིས་སྐྲག་ཅིང་སྡང་བར་འདྲའོ་སྙམ་མོ། །དེ་ལྟར་ན་འདོད་པར་མཐོང་སྤང་སོ་གཉིས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁྲོ་མེད་པས་ཉེར་བརྒྱད་ཉེར་བརྒྱད་རེ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་ན་ཁྲོན་བསྒོམས་པས་མཐོང་བས་སྤང་བྱ་གྱ་བརྒྱད། འདོད་པ་ན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་བཞི་དང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་རེ་གསུམ་རེ་ཡོད་པས། ཁྲོན་བསྒོམས་ན་སྒོམ་སྤང་བཅུའོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པར་སྤང་བྱ་རིས་ལྔ་ཆར་བསྒོམས་པས་སོ་དྲུག །གཟུགས་ཁམས་ན་སོ་གཅིག་གཟུགས་མེད་ན་ཡང་སོ་གཅིག་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་བསྒོམ་ན་དགུ་བཅུ་གོ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་སོ།།

མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན། ལྟ་བ་ལྔ་དང་ལྟ་མིན་ལྔ་སྟེ་བཅུ་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་བདེན་བཞི་ལ་ཁྱད་མེད་པར་འཇུག་སྟེ། གཞི་དེ་དག་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་དང་། འདག་གྲོལ་གྱི་རྒྱུ་མིན་པའི་ལམ་ལ་མཆོག་འཛིན་ཡོད་པས་སོ་སོའི་བདེན་པ་མཐོང་བས་དེ་དག་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་བཞེད་དེ་དོན་ལ་དེ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདོད་པར་མཐོང་སྤང་བཞི་བཅུ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁྲོ་མེད་པས་སོ་དྲུག་པ་ཚན་གཉིས་ཏེ། ཁམས་གསུམ་ན

མཐོང་བས་སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དོ། །སྒོམ་སྤང་ལ་འཇིག་མཐར་གཉིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་པས་འདོད་ཆགས་སོགས་གོང་གི་སྒོམ་སྤང་བཞི་བཅས་འདོད་པ་ན་སྒོམ་སྤང་དྲུག །གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁྲོ་མེད་པས་ལྔ་རེ་ལྔ་རེ་སྟེ་ཁྱོན་སྒོམ་སྤང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཞེད་དོ།།

མཐོང་སྒོམ་གྱིས་སྤང་བྱ་དེ་དག་ཁམས་དང་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དུ་མར་འགྱུར་རོ། །ཡང་སྒོམ་སྤང་ལ་ཁམས་དང་ས་དང་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་འདོད་པར་སྒོམ་སྤང་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་ནང་གསེས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་སྒོར་དགུས་ཕྱེ་བས་ལྔ་བཅུ་ང་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་བསམ་གཟུགས་ཀྱིས་བརྒྱད་པོ་རེ་རེར་ཡང་སྒོར་དགུར་ཕྱེ་ནས། དེ་རྣམས་སུ་ཁོང་ཁྲོ་མ་གཏོགས་པ་ལྔ་རེ་བརྩིས་པས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ། འདོད་པ་དང་བསྡོམས་པས་ཁམས་གསུམ་སྒོམ་སྤང་བཞི་བརྒྱ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ། །ཡང་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ལ་ནང་གསེས་དགུ་རེར་ཕྱེ་བས་གྱ་གཅིག་ལ་སྒོམ་སྤང་ལྔ་རེ་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པས་གྱ་གཅིག་པ་ཚན་ལྔ་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྔ། དེ་སྟེང་འདོད་པའི་ས་དགུའི་ཁོང་ཁྲོ་དགུ་བསྣན་པས་བཞི་བརྒྱ་བཅུ་བཞི་སྟེ་རྩེ་ལུགས་ཙམ་མ་གཏོགས་སྤྱར་དང་དོན་གཅིག་གོ།།

༈ མཁས་འཇུག་ལས།[1] ས་བཅུ་པོ་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་རིམ་བཞིན་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་ཚུལ་གོང་དང་འདྲ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་བདག་མེད་མཐོང་བས་དེ་ལྡོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་དོན་མ་ནོར་བར་མཐོང་བ་ལ་གེགས་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༡༩༡-༡༩༣

སུ་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པའོ། །དེ་རྒྱུ་གང་ལས་བྱུང་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་མེད་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་མ་རྟོགས་ཤིང་གཟུང་འཛིན་སྣ་ཚོགས་སུ་འཛིན་པ་ལས་སོ།།

དེའི་ཕྱིར་འཁོར་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མགོན་པོ་བྱམས་པས་གསུངས་སོ། །འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པའི་རྩ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་མདོར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ལ། ཆོས་བདག་མེད་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བས་དེ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །དེས་ཇི་ལྟ་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཇི་སྙེད་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ནུས་སྙམ་ན། ཇི་སྙེད་པ་དང་ཇི་ལྟ་བ་རྣམས་དངོས་པོའི་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་མེད་ལ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དང་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་རྨོངས་པས་སེམས་བསྒྲད་པ་དེ་ཉིད་སྤང་ན་དངོས་པོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཇི་སྙེད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རབ་རིབ་དག་ན་གཟུགས་ཇི་སྙེད་པ་གསལ་པོར་ཤེས་པ་དང་།

སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྣོག་གྱུར་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པས་ཆོས་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བར་མ་རྟོགས་པའི་རྨོངས་པ་བསལ་བས་དེའི་རྗེས་ཐོབ་ན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་མ་རྨོངས་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་མཆོན་ནས་ཀུན་རྨོངས་བཅུ་ས་བཅུས་སྤང་བར་དབུས་མཐའ་ལས་གསུངས་པས་མཆོན་ནས་ས་རྣམས་སུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་མེད་པར་གོང་ནས་

གོང་དུ་འཕགས་པར་འགྱུར་རོ།།

དེའི་ཕྱིར་ས་རང་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་བའི་རྗེས་ཐོགས་སུ། ས་དེ་དང་དེའི་གནས་སྐབས་ན་རང་རང་གི་སྐབས་དང་འཚམས་པར་བསྒྲུབ་བྱ་རྫོགས་སྨིན་སྦྱང་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། ས་གོང་མ་གོང་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་རུང་བ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མཐར་སྒྲིབ་གཉིས་ས་བོན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་གཟིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ ལྷ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[1] ཐར་པ་དང་ནི་རྣམ་མཁྱེན་ལ། །གཙོ་བོར་བར་དུ་གཅོད་རིགས་ཟེར། །དེ་ཡི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཙམ། །རྟོགས་པར་ནུས་ཀྱི་རྫོགས་པར་མིན། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ཡི། །སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་མཛད། །ཚུལ་དེས་སྙོམས་འཇུག་སྒྲིབ་པ་ཡང་། །ཉོན་ཤེས་གང་རུང་ཡིན་ཞེས་སྨྲ། །འོན་ཀྱང་ཐར་དང་རྣམ་མཁྱེན་ལ། །གེགས་བྱེད་སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །གསུམ་པ་སྙོམས་འཇུག་སྒྲིབ་པ་ཞེས། །མ་ཕམ་མགོན་གྱི་ཞལ་བཞེས་མཛད། །ཤེས་སྒྲིབ་མཚན་གཞི་ལྡན་མིན་གྱི། །འདུ་བྱེད་ཉིད་དུ་ལ་ལ་སྨྲ། །རྣམ་རྟོག་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅིག།

རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་ལུགས་ན་མེད། །ཐེག་ཆེན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀུན། །དགོངས་པ་གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་ཏུ། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་བཞེད། །འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་འཛིན

(1) ཐོག་ཛོས། ༣༧-༣༨

པ་ལ། །ཉོན་སྒྲིབ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་ཁྱབ་དང་། །དེ་ཡི་བག་ཉལ་ཤེས་བྱ་ཡི། །སྒྲིབ་པ་ཉིད་དུ་ལ་ལ་སྨྲ། །དེ་ཡི་ཉོན་མོངས་བག་ཉལ་ཙམ། །ཤེས་སྒྲིབ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནུས་ཀྱི། །ད་དུང་སྒྲིབ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱི། །རྣམ་གཞག་རྫོགས་པར་མཁྱེན་མ་ལགས། །ས་མཚམས་མ་དག་ས་བདུན་བར། །ཉོན་སྒྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤོང་བ་དང་། །དག་པའི་སར་ནི་ཤེས་བྱ་ཡི། །སྒྲིབ་པ་ཉག་གཅིག་སྤོང་ཞེས་འཆད། །སྤང་བྱ་དང་ནི་གཉེན་པོ་ཡི། །རྣམ་པར་གཞག་པ་ཆེས་ཆེར་འཁྲུགས།།

ཐེག་ཆེན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི། །ས་ལམ་རྣམ་གཞག་རིང་དུ་བྱུས། །ཁ་ཅིག་མ་དག་ས་བདུན་བར། །དམན་ལམ་སྤོན་སོང་འཕགས་པ་ཆེར། །སྤང་བྱ་མེད་པའི་ཉེས་སྤོང་དུ། །ཤིན་རྨོངས་སྒྲིབ་པ་སྤོང་སོགས་སྨྲ། །དེ་འདྲ་སྒྲིབ་གཉིས་གང་ཡིན་ཞེས། །དྲིས་ཤིང་བརྟད་པས་མཚན་ཉིད་དང་། གྲངས་ངེས་དང་ནི་ས་མཚམས་སོགས། །ཞལ་བཞེས་དམ་བཅའ་སྤོང་ལ་རིང་། །ཁ་ཅིག་བྱང་སེམས་ས་དང་པོར། །ཉན་རང་སྤོང་བ་རྫོགས་ཞེས་སྨྲ། །ད་དུང་བག་ཉལ་མིང་ཙན་གྱི། །ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པ་ཡོད་དོ་ལོ། །དེ་འདྲ་ཉོན་ཤེས་གང་རུང་དུ། །དྲིས་ཤིང་བརྟད་པས་དམ་བཅའ་འཇིག། །ཉོན་སྒྲིབ་ལྷན་སྐྱེས་མཐོང་སྤང་དུ། །རྒྱ་བོད་མཁས་རྣམས་བཞེད་མ་ལགས།།

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ཀུན། །འགལ་མེད་དབྱངས་སུ་ལེན་མཁས་པ། །ཀུན་མཁྱེན་བརྒྱུད་པའི་ལེགས་བཤད་བཞིན། །མི་ཕམ་ཆོས་རྗེས་འདི་ལྟར་བཀྲལ། །དེ་ལ་སྤང་བྱའི་མཚན་ཉིད་ནི། །རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་བྱེད་ལས་ཀྱིས། །སྤྱི་ལས་བྱེ་བྲག་ཉོན་ཤེས་ཀྱི། །སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་འཇོག། །རྒྱུ་ནི་བདེན་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཆོས་དང་གང་ཟག་བདག་འཛིན་གཉིས། །ཆོས་སུ་བདེན་འཛིན་ཤེས་

སྒྲིབ་དང་། །གང་ཟག་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ལགས། །ངོ་བོ་ཆགས་སོགས་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་རྟོག་ཤེས་སྒྲིབ་ཉིད།།

བྱེད་ལས་ཐར་དང་རྣམ་མཁྱེན་ལ། །བར་དུ་གཅོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །དེ་ཕྱིར་སྒྲིབ་པ་མཚན་ཉིད་པ། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཞེད། །གསུམ་པ་སྙོམས་འཇུག་སྒྲིབ་པ་ནི། །སྒྲིབ་པའི་རྣམ་གྲངས་བཏགས་ཙམ་ཉིད། །མཚན་གཞི་ཉོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡང་། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེམས་ཀྱི་ཆོས། །དེས་ན་གཟུང་འཛིན་རྣམ་རྟོག་ལ། །ཀུན་བྱང་རྫས་བཏགས་རྟོག་པ་བཞི། །འཁོར་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལ། །བདེན་པར་རྟོག་དང་མཚན་མར་རྟོག། །གཉིས་སྣང་ཙམ་གྱི་རྟོག་པ་སྟེ། །གསུམ་ཀ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་ངེས། །དང་པོར་མངོན་གྱུར་སོ་སྐྱེ་དང་། །གཉིས་པ་མ་དག་ས་བདུན་སྐབས། །གསུམ་པ་དག་སའི་རྗེས་ཐོབ་ན། །མངོན་གྱུར་ཉིད་ཀྱང་རེ་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་སོ།། །། །། །།

༣༩༽ ཐུན་མོང་བསྡུ་བའི་སྐོར།

༄༅ འཕགས་པ་དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པའི་མདོ་ལས།[1] བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་བསྒྲུབས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་བསྒྲུབས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རང་གི་སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་ལྟ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་འདོད་པས་རང་གི་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ལ་ནན་ཏན་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟ་བུར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དེ་འདྲ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཇི་ལྟ་བུར་སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དེ་འདྲ་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་ན། དེ་སེམས་ཡོངས་སུ་མ་དག་གམ། ཅི་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ལྟ་བུར་ཡོངས་སུ་མ་དག་པར་སྣང་སྙམ་མོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུའི་སེམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ཐུགས་ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ཡོངས་སུ་མ་དག་གམ་ཅི་ན་དམུས་ལོང་དག་གིས་མི་མཐོང་། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟར་མ་ལགས་སོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༥༠ན-༡༥༡ན

དེ་ནི་དམུས་ལོང་གིས་ནོངས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་ཟླ་བས་ནི་མ་ནོངས་སོ། །བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱན་བཀོད་པ་མི་མཐོང་བ་དེ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མི་ཤེས་པས་ཉེས་ཀྱི་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཉེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ནི་ཡོངས་སུ་དག་མོད་ཀྱི་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མི་མཐོང་ངོ་། །དེ་ནས་ཚངས་པ་རལ་པ་ཅན་གྱིས་གནས་བརྟན་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ།།

བཙུན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་མ་དག་གོ་ཞེས་མ་ཟེར་ཅིག །བཙུན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་བཙུན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བཀོད་པའང་ཁོ་བོས་དེ་འདྲ་བ་མཐོང་ངོ་། །དེ་ནས་གནས་བརྟན་ཤཱ་རིའི་བུས་ཚངས་པ་རལ་པ་ཅན་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཚངས་པ་ཁོ་བོས་ནི་ས་ཆེན་པོ་འདི་མཐོ་དམན་དང་། ཚེར་མ་དང་། གཡང་ས་དང་། རིའི་རྩེ་མོ་དང་། ངམ་གྲོག་དང་། འཛིམ་དྲན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་མཐོང་ངོ་།།

ཚངས་པ་རལ་པ་ཅན་གྱིས་སྨྲས་པ། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་འདྲ་བར་ཡོངས་སུ་མ་དག་པར་མཐོང་བ་ནི་བཙུན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་སེམས་ལ་མཐོ་དམན་ཡོད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པར་ངེས་སོ། །གང་དག་བཙུན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་མཉམ་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ཡོངས་

སུ་དག་པར་མཐོང་ངོ་། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ལ་ཞབས་ཀྱི་མཐེ་བོས་བསྣུན་པ་དང་། བསྣུན་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མ་བརྩེགས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མའི་ཚོགས་དག་རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་སོ་སོར་བཀོད་པར་གྱུར་པ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་བཀོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་མཐའ་ཡས་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིའང་དེ་འདྲའོ།།

དེ་ནས་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་དེའང་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་ཅིང་བདག་ཉིད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་པདྨ་བཀོད་པའི་སྟན་ལ་འདུག་པ་སྣམ་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཀོད་པ་འདི་མཐོང་ངམ་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཐོང་ལགས་སོ། །སྔོན་མ་མཐོང་མ་ཐོས་པའི་བཀོད་པ་འདི་དག་གདའོ། །བཀའ་སྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ནི་རྟག་ཏུ་འདི་འདྲ་མོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དམན་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ལྟ་བུར་ཉེས་པ་མང་པོའི་སྐྱོན་ཆགས་པར་སྟོན་ཏེ། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ལྷའི་བུ་རྣམས་རིན་པོ་ཆེའི་སྣོད་གཅིག་ཏུ་ཟས་ཟ་ཡང་བསོད་ནམས་ཇི་ལྟ་བུ་བསགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ལྷའི་ཟས་བདུད་རྩི་ཉེ་བར་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཤཱ་རིའི་བུ་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པ་དག་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཀོད་པ་མཐོང་ངོ་།།

༄ གསང་བ་སྙིང་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་ལས།[1] ཡང་དག་ཤེས་པའི་རང་རིག་བློ་མེད་ན། །བདེ་གཤེགས་ཞིང་ཡང་དེ་སོང་གནས་སུ་མཐོང་། །ཐེག་མཆོག་མཉམ་པའི་དོན་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི། །དེ་སོང་གནས་ཉིད་འོག་མིན་དགའ་ལྡན་གནས།།

༄ བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་ལས།[2] ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་སོས་ཀའི་དུས་སུ་ནི། །ཟླ་བའང་ཚ་ལ་དགུན་ནི་ཉི་མའང་གྲང་། །ལྗོན་ཤིང་འབྲས་བུ་མེད་འགྱུར་འདི་དག་གིས། །བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀླུང་ཡང་བསྐམ་པར་འགྱུར།།

༄ ཐེག་བསྡུས་ལས།[3] ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང་། །ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།།

༄ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པའི་བཤད་སྦྱར་ལས།[4] ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ལ་མི་རྣམས་ཆུའི་བློ་འབྱུང་བ་དེ་ལ་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱིས་ཐང་བུར་མཐོང་ངོ་། །གང་ལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་མི་གཙང་བའི་བློ་འབྱུང་བ་དེ་ལ་དུད་འགྲོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་ཟས་ཀྱི་བློ་འབྱུང་ངོ་། །གང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣམས་དང་དུད་འགྲོ་རྣམས་གཙང་བའི་བློ་འབྱུང་བ་དེ་ལ་མི་རྣམས་མི་གཙང་བའི་བློ་འབྱུང་ངོ་། །གང་ལ་མི་རྣམས་ཁ་ཟས་ཀྱི་བློ་འབྱུང་བ་དེ་ལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མི་གཙང་བར་མཐོང་སྟེ། འགལ་བ་རྣམས་ནི་གཅིག་ལ་མི་སྲིད་པས་ཀུན་བརྟགས་པའི་དོན་མེད་དོ།།

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༠༣ན

(2) ཞེབ་ངོས། ༩༥ན

(3) ཞེབ་ངོས། ༢༨ན

(4) ཞེབ་ངོས། ༡༧༠བ-༡༧༢ན

གལ་ཏེ་མེད་ན་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་ཀུན་དུ་འབྱུང་ཞེ་ན། འདི་ལ་དྲི་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་འཇུག །རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྲིམ་དན་པ་ཆུང་དུའི་ནང་ན་ཉལ་བའི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་རི་དང་ཆུ་ཀླུང་དང་གླང་པོ་ཆེ་མང་པོའི་ཤེས་པ་དང་། རང་གི་མགོ་གཅོད་པར་མཐོང་བ་ཡང་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] གལ་ཏེ་ཡུལ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། འོ་ན་གང་ཟླ་མའི་མན་ངག་ལས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ས་གཞི་གེང་རུས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གང་བར་མཐོང་བ་དེ་ཅི་ལྟར་བཤད་པ། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་ཟླ་མའི་མན་ངག་ལས། །གེང་རུས་ཀྱིས་གང་ས་གཞི་མཐོང་བ་གང་། །དེར་ཡང་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་། །སྡེ་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི། ལོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

འདི་ནི་གནོད་མི་ཟ་བར་དེ་ལྟར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་བློའི་ཡུལ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ། །དེ་ལྟར་མི་སྡུག་ཡིད་ཀྱི་ཡང་འགྱུར་ན། །དེ་བཞིན་ཡུལ་དེར་བློ་གཏད་ཅིག་ཤེས་ཀྱིས། །རྟོགས་འགྱུར་དེ་ནི་བརྫུན་པར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བློས་གར་གྱི་ལྟད་མོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བ་ན། ཡུལ་དེར་མིག་གཏད་པ་རྣམས་ལས་ཇི་ལྟར་གཅིག་ལ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དག་ལ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་

(1) ཕྱི་བ་ཛོས། ༡༧༡ཝ-༡༧༡ཁ

པ་མ་ཡིན་པ་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལྟ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་ཡིད་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ། རབ་རིབ་དང་ལྡན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ། །ཆུ་འབབ་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣམ་བློ་ཡང་། །ཞེས་པར་བྱའོ། །རབ་རིབ་མཐུ་ལས་སྐྲ་རྣམས་གང་མཐོང་བ། །ཞེས་གང་བཤད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་རིག་པར་བྱ་སྟེ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །མདོར་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་བྱ་མེད་དེ་བཞིན། །བློ་ཡང་མེད་ཅེས་དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས། །ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པར་རིག་པར་བྱའོ།།

༈ སྤྱོད་འཇུག་ལས།[1] ལྕགས་སྲེག་ས་གཞི་སུ་ཡིས་བྱས། །མེ་ཚོགས་དེ་དག་ཅི་ལས་བྱུང་། །དེ་འདྲ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །སྡིག་སེམས་ཡིན་པར་ཐུབ་པས་གསུངས།།

༈ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་ལས།[2] དེ་ལ་ལས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྣང་བ་དག་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབང་དུ་ན། ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མེ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཞེ་འམ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབང་ལྟར་ན། ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སེམས་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྟར་སྣང་བ། གཟུགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་མེར་སྣང་བ་གཅིག་ལ་ཞེས་ཆོས་ཅན་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༨

(2) ཤོག་ངོས། ༤༣༦-༤༣༧

པ་ལ། ནང་གི་བྱེ་བྲག་མི་མཐུན་པར་སྣང་བ་ནི་འདི་ལྟར། མི་རྣམས་དང་དུད་འགྲོ་ཕལ་ལ་ནི་མེ་ལ་རེག་ན་འཚིག་པར་སྣང་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སུ་སྣང་ངོ་།།

དུད་འགྲོའི་རིགས་ལས་རི་དྭགས་མེའི་གཙང་སྦྲ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མེ་ཡིས་ཁྲུས་བྱེད་དེ་འཚིག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་སྤུའི་ཁ་དོག་དང་གྲ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆུའི་བྱ་བ་མེས་བྱེད་དོ། །དུད་འགྲོའི་རིགས་ལས་མེའི་བྱི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེ་ཁྲོད་རྒྱུན་དུ་གནས་པའི་གནས་དགའ་ན་གནས་ནས། མེ་དོང་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་ཏུ་ཞུགས་ཏེ། གནས་དང་ཟས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་མེས་བྱེད་དོ། །ཡི་དྭགས་ཀྱི་རིགས་ལས་མེའི་ཡི་དྭགས་མ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷའི་རིགས་ལས་ལྷའི་དྲང་སྲོང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སྦྱིན་བསྲེག་ལེན་པར་བྱེད་པ་མེ་ལྷ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས། ལུས་ཉིད་མེའི་ཁམས་ལས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་གྲགས་སོ། །འདི་ལྟ་བུ་ནི་ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྣང་བ་དག་གོ །དེར་ཡང་མ་ཟད་རྟ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་དུད་འགྲོ་ཕལ་ལ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གནས་སུ་སྣང་སྟེ། སྲོག་འཛིན་པའི་བྱ་བ་ཡང་བྱེད་དོ།།

ཕལ་དང་མི་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་སྣང་སྟེ། འཚོ་བའི་བྱ་བ་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །འདི་ལྟ་བུའང་ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱེ་བྲག་དག་གོ །གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་གནས་ན། ལྕགས་བསྲེགས་པའི་ས་གཞི་དང་ཤལ་མ་རིའི་ཚལ་ལྟ་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སུ་སྣང་བ་དང་། ལྷའི་གནས་ན་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་བུམ་པ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སུ་སྣང་བ་དེ་དག །སོ་སོ་རང་རང་གི་སྣང་བ་ཁོ་ན་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བ་མིར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིའང་ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའམ། ཐུན་མོང་གི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སེམས་ཉིད་ཐུན་མོང་གི་དོན་དུ་སྣང་བར་ནི་

གྲུབ་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་དབང་གིས་མི་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྐྱེན་ཡང་མི་བྱེད་དོ།།

དེར་ཡང་མ་ཟད་དེ་མི་རྣམས་ཀྱི་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་དང་བགོ་བ་ལ་སོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་ཅིང་ཐུན་མོང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ལ་ལ་ནི་དབང་ཕྱུག་གཞན་དང་གཞན་གྱིས་དབང་བྱས་ཏེ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དབང་མེད་དོ། །ལ་ལ་ནི་རང་དབང་ཐོབ་སྟེ་ཅི་དགར་ལོངས་སྤྱོད་དོ། །འདི་ལྟ་བུ་དག་ནི་ལས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྣང་བའི་བྱེ་བྲག་དག་གོ །དེ་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་དག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཆུ་ཀླུང་གངྒཱ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ། མི་དང་ཡི་དྭགས་གཉི་གས་ཀྱང་ས་ཕྱོགས་ཞིག་ན། ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་ཞིག་འབབ་པར་ནི་མཐུན་པར་སྣང་སྟེ། གཞི་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་ནི་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་ནི་ཆུར་ཡང་སྣང་ལ་མ་དག་པར་ཡང་སྣང་སྟེ། རྣག་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་གང་ཞིང་ལོངས་སྤྱོད་དུ་མི་རུང་བར་སྣང་ངོ་། །མི་རྣམས་ལ་ནི་ཆུར་ཡང་སྣང་ཞིང་དག་པར་སྣང་སྟེ། དྲི་མ་མེད་ཅིང་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བར་སྣང་ངོ་།།

༈ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་ལས།[1] སྣང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །ཐམས་ཅད་དུ་མཐུན་པར་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དག་པ་དང་མ་དག་པ་སོ་སོར་སྣང་ངོ་། །འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྣང་བའི་བྱེ་བྲག་དག་གོ །དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་སྣང་བ་དག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་འགྲོ་བ་མིར་གྱུར་པ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ན་གནས་པ་ལས། གཅིག་ནི་ར་རོའམ་བརྒྱལ་བར་གྱུར་

(1) ཐོག་མཚམས། ༩༣༥-༩༣༨

ཏེ། ཚོར་བ་དང་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་མི་ལྡན་ནོ།།

གཅིག་ནི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དུ་ལྡན་ཏེ་གནས་པ་ལས། གཉི་ག་ལ་མེས་མཉམ་དུ་རེག་པར་གྱུར་པ་ལ། གཅིག་ནི་མེས་རེག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བཞིན་དུ་ཚིག་གོ །གཅིག་ནི་མྱོང་བཞིན་དུ་ཚིག་སྟེ། གཉི་གའང་ལས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པར་སྣང་བ་ཡིན་པས་ཚིག་ནི་མཉམ་དུ་ཚིག་གོ །འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་སྣང་བའི་བྱེ་བྲག་དག་གོ །དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་གང་ཞེ་ན། འགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་ལ་འཁོར་ལོར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྣང་བ་གང་ཞེ་ན། གང་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བའོ།།

གཉི་གའི་ཆ་དང་ལྡན་པར་སྣང་བ་གང་ཞེ་ན། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་མཐོང་བའི་ཚེ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ནི་སྦྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་ངོ་། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་ནི། སྦྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དང་ཡང་ལྡན་ཏེ། འདི་ལྟ་བུ་ནི་གཉི་གའི་ཆ་དང་ལྡན་པར་སྣང་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བཅས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་འགལ་མེ་བསྐོར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བ་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་འགལ་མེ་བསྐོར་བ་ལྟ་བུའོ།།

༄ སྣང་བ་ལྷར་བསྒྲུབ་ལས།[1] འོ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ན། སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ངོར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྲུབ་པའི་འཐད་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་ཡང་ཅིག་ཅར་

(1) ཐོག་ཚོས། ༥༧༣-༥༧༨

བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའམ། ཅོན་ཏེ་རིམ་གྱིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཞེན་པ་ཆུང་བ་རྣམས་ནི་ཅིག་ཆར་བསྒྲུབ་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོ་ཉིད་དུ་དཔེ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།

ཇི་ལྟར་ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱིས་ཆུ་ཀླུང་ལ་རྣག་ཏུ་མཐོང་བ་ལས། ཁ་ཅིག་གིས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆུར་མཐོང་བ་ཡང་ཐོས་ཏེ། དེ་ལ་ལ་ལ་ནི། རྣག་གི་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆུ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་སུ་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་རྣག་ནི་སྣང་བ་མ་དག་པ་ཡིན་པས་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཆུ་ཉིད་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་པ་ལས། དེས་སྨྲས་པ། གྲོགས་པོ་དག་བདག་ཅག་ལྟ་བུའི་ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བའི་རྣག་གིས་གང་བའི་ཀླུང་འདི་ནི། མི་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཆུ་ཀླུང་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆུ་ལ་སྤྱོད་པར་དབང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསོས་ཏེ་བྱིན་ན་ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་ཡང་ཆུ་ཉིད་དུ་སྣང་ཞིང་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་ཉིད་ཀྱིས་ཐོན་ཆད་སྐབས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཆུ་བཞིན་ནོ།།

ཞེས་འབྲེལ་བས་བསྒྲུབ་ན་འདི་ནི་སྐྱོན་མེད་པར་འབྲེལ་བ་འགྲུབ་བོ། །ཡང་གང་ཆུ་ལ་དབང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསོས་ཏེ་བྱིན་ན། ཆུ་ཉིད་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཆུ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བདག་ཅག་གིས་ཐོས་ཐོས་པའི་ཆུ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཡང་ཆུ་ལ་སྤྱོད་པར་དབང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསོས་ཏེ་བྱིན་ན་ཆུ་ཉིད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཡོད་པའོ་ཞེས་ཁྱབ་པར་ངེས་པར་གྲུབ་པ་བཞིན་མི་རྣམས་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དུ་སྣང་བ་འདི་དག་ལ། ཁ་ཅིག་གིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མཐོང་བ་དང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ལས་ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཡིན་པར་སྟོན་པའང་ཐོས་ཏེ། དེ་ལས་ལ་ལ་ནི་ཐ་མལ་པའི་ལུས་དང་ལོངས་

སྤྱོད་དུ་སྣང་བ་ནི་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་དེ། ལྷར་མཐོང་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཐ་མལ་པའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ནི་སྣང་བ་མ་དག་པ་ཡིན་པས།

གང་ཟག་དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་དང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ལས་གྲགས་པ་བཞིན་དུ། ལྷ་ཉིད་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལས། དེས་སྨྲས་པ། གྲོགས་པོ་དག་བདག་ཅག་ལྷ་བུ་མི་རྣམས་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བའི་ཐ་མལ་པའི་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་འདི་ནི། གང་ཟག་དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་སྤྱད་པར་དབང་བ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་གྲུབ་བྱིན་ན་མི་རྣམས་ལ་ཡང་སྤྱོད་ཡུལ་འདི་དག་ལྷ་ཉིད་དུ་སྣང་ཞིང་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་ལྷ་བུའི་མི་ལས་སྔོན་ཆད་སྐབས་སྐབས་སུ་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ།།

ཞེས་འབྲེལ་བ་བསྒྲུབས་ན་འདི་ནི་སྐྱོན་མེད་པར་གྲུབ་པའོ། །ཡང་གང་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་དབང་བ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་གྲུབ་བྱིན་ན་ལྷ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལྷ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དངོས་གྲུབ་ཅན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ལྷའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལྷ་བུའོ། །ཐ་མལ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་འདི་ཡང་། ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་སྤྱོད་པར་དབང་བ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་གྲུབ་བྱིན་ན་ལྷའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་གྲུབ་པའོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་གནོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པས་བསྒྲིབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྔོན་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་བུད་མེད་དབུལ་མོ་ཞིག་ལ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་ནས་གསེར་བྱིན་པ་ལས་སོལ་བར་སོང་བ་བཞིན་ནོ། །ལས་དང་སྙིང་རྗེའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་

པ་རྣམས་ལ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་སྣང་བ་འབྱུང་སྟེ། འདི་ལྟར་དབུལ་མོ་དེ་ཉིད་ལ་མེ་ལྟས་བྱིན་པའི་གསེར་ཙུང་ཟད་ཙམ་སྣང་བར་ཞུས་ནས་ཡོངས་སྤྱོད་ཙུང་ཟད་ཙམ་སྒྲུར་བ་བཞིན་ནོ།།

གང་དག་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ནི་དང་པོ་རང་གི་སྣང་བ་བདེན་པར་མ་བསྒྲུབ་ན། གཞི་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བས། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཐོག་མར་རང་གི་སྣང་བ་ཡང་བསྒྲུབས་ནས། དེ་ནས་གྲུབ་མཐའ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡི་དྭགས་གཉིས་ཐ་མ་བཞིན་དུ་གྲུབ་མཐའ་མི་མཐུན་པ་ལས་གཅིག་གིས་སྨྲས་པ། བདག་ཅག་ལྟ་བུ་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བའི་རྣག་གི་ཀླུང་འདི་ནི་རྣག་གི་མཚན་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་ཆུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར། བསྒོས་ནས་ཐོབ་པའི་ཆུ་དང་རྣག་ཏུ་སྣང་བ་འདི་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།

ཡང་གང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི། མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། བསྒོས་ནས་ཐོབ་པའི་ཆུ་དང་ཐ་མལ་པས་རྣག་ཏུ་སྣང་བ་འགའ་ཞིག་བཞིན་ནོ། །རྣག་གིས་གང་བའི་ཀླུང་ཆེན་པོ་འདི་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའོ། །རྣམ་པ་ཡང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཤེར་བ་མཐུན་སྣང་བར་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རྣག་ཏུ་སྣང་བ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བསྒྲུབས་ན། སེམས་སྣང་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་རིགས་པ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དང་པོ་མཚུངས་པར་བསྒྲུབས་ནས། དེ་ནས་རྣག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་གཉིས་ཀ་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཡིན་པར་མཚུངས་མོད་ཀྱི་རྣག་ནི་སྣང་བ་མ་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་པ་ཡིན་ལ། ཆུ་ནི་སྣང་བ་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བའོ།།

འདི་ལྟར་གང་འབྲེལ་པ་དེ་ནི་མ་དག་པ་ཡིན་ལ། མ་དག་པ་དེ་ནི་འཁྲུལ་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཁྲབ་པ་མཚུངས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དག་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ལ་ཡང་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཁྲབ་པ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས། རྣག་ནི་སྣང་བ་འཁྲུལ་བའོ། །འཁྲུལ་བའི་སྣང་བའོ། །ཆུ་ནི་མ་འཁྲུལ་བའོ། །མ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་སྣང་བའི་དོར་ཡང་འགྲོ་བ་ཕལ་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལུས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་འདི་དག་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན། ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་པོ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དག་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྡོ་རྗེས་བསྡུས་པ་ཞིང་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གྲུབ་དམ་པ་ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། ཐ་མལ་པ་ལ་བྲུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་།

ཡང་གང་དང་གང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ལ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཁ་ཅིག་ལ་ཀ་བ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ཐ་མལ་པ་ལ་སྣང་བའི་ལུས་དང་གནས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་འདི་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བའོ། །རྣམ་པ་ཡང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལུས་དང་གནས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་སྣང་བ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀ་བ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེས་བསྒྲུབས་ན། སེམས་སྣང་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་རིགས་པ་འདི་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་དང་པོ་མཚུངས་པར་གྲུབ་ནས། དེ་ནས་སྒྱུ་བསྒྱུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དགག་པར་བྱ་སྟེ། སྣང་བ་འདི་གཉིས་ཀ་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཡིན་པར་མཚུངས་མོད་ཀྱི། སྒྱུ་བསྒྱུལ་དང་སྒྱུ་བསྒྱུལ་གྱི་གནས་སུ་སྣང་བ་ནི། སྣང་བ་མ་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། ཐར་པ་དང་ཐར་པའི་གནས་སུ་སྣང་བ་ནི་དག་པའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བ་སྟེ། གང་འཁྲུལ་བ་དེ་ནི་མ་དག་པ་ཡིན་ལ། མ་དག་པ་དེ་ནི་འཁྲུལ་བ་སྟེ། འདི་ནི་ཁྱབ་པ་མཚུངས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དག་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཡང་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་བས་ན་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་པར་སྣང་བ་ནི་སྣང་བ་འཁྲུལ་བའོ། །འཁྲུལ་བའི་སྣང་བའོ། །ལྷ་ནི་སྣང་བ་མ་འཁྲུལ་བའོ། །མ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བའོ། །ཞེས་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་རྣམ་པ་ཡང་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གང་ཟག་ཁ་ཅིག་གིས་བཏགས་པ་བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྷར་བསྒོམས་ན་སྐུ་གསུང་ཐུགས་དང་ལྡན་པའི་ལྷ་ཉིད་དུ་སྣང་དུ་རུང་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་ཀ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་ཇི་ལྟར་མི་སྡུག་པ་བསྒོམས་པས་ས་ཕྱོགས་རུས་པ་ལ་སོགས་པས་གང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་བསྒོམ་པའི་སྣང་བ་ཡང་དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཞིག་ཡིན་པས། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷར་སྣང་བའི་ཚེ་རང་གི་སྣང་བ་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་མཐུན་པར་སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།

ཞེས་རྒོལ་བ་ལ། རྣམ་པ་ཡང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཡི་དྭགས་ལ་རྣག་ཏུ་སྣང་བ་ཡང་ལས་མཐུན་རང

གི་སྣང་བ་ཡིན་ལ། ཚུར་སྣང་བ་ཡང་ལས་མཐུན་རང་གི་སྣང་བ་ཡིན་པས་གཞི་ཐ་དད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་རུང་སྟེ་གཞིར་བར་མཐུན་པར་སྣང་བ་གཉིས་ག་ལ་མ་ལོག་པས། དེ་བས་ན་ཀླུང་ཆོས་ཅན་དུ་བྱ་བར་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་ཡང་དག་གོ་ན། རྣག་ཏུ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱང་རང་རང་གི་སྣང་བ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་གྲོལ་བ་དང་ཕྱིར་གྲོལ་བ་གཉིས་ག་ལ་གྲུབ་པ་གང་ཡང་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཐུན་མོང་གི་སྣང་བ་ལ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་དག་པར་སྣང་བ་དང་། ལྷའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་སྣང་བ་དག་པ་གཉིས་ག་ཡང་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཞིང་དང་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་གཉིས་ག་ལ་མ་ལོག་པར་མཐུན་པར་སྣང་བས། དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་སྣང་བ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་སྟེ་རང་རང་གི་སྣང་བ་ཡིན་པས་ཀུན་ཀྱང་ཐ་དད་དོ་ཞེས་མཐུན་སྣང་བཀག་ན་ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་སྣང་བ་ཡིན་པས་ཆོས་ཅན་གྲོལ་བ་དང་ཕྱིར་གྲོལ་བ་གཉིས་ག་ལ་གྲུབ་པ་གང་ཡང་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་བས་ན་སྣང་བ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་འདི་ཡང་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཡང་དྲིས་པ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྷ་ནི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱེ་སྟེ་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྷ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བཞག་སྟེ། ཇི་ལྟར་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་ནི་མེ་ལོང་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། མེ་ལོང་དུ་བཞག་པ་དང་། བྱད་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པས། བྱད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་ལྷའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་སུ་སྣང་བ་ཡང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་དབང་དང་། ཐུགས་རྗེས་སྨོན་ལམ་བསྒྲུབ་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། ཡེ་ཤེས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱེ་

བཏོ། །ཞེས་བཞག་པ་དང་།

ལྟར་སྣང་བ་དེ་དག་ཀུང་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ཡིན་པས་སེམས་ཉིད་དུ་བསྡུས་པའོ། །དེ་ལ་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུས་ཇི་ལྟར་སྣང་ཞེ་ན། དེ་ལ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ནི། དེ་ཡང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །དཀར་པོ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ནི་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ལ་སོགས་པས་བརྒྱན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར། གཞན་ཡང་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ནི་བདག་དང་ལྷ་རྒྱུད་སོ་སོར་སྣང་བ་དང་ཡུལ་ཕྱིག་ལིང་དུ་ཆད་པར་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ནི་མཚན་མ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །སྲིད་པ་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ལས་ནི་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་དུ་སྣང་སྟེ། བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡང་སྣང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་པའི་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་དམ་མེད་པ་ནི་བརྟག་པར་བྱ་བ་སྟེ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཡིན་ནོ།།

ཡང་དྲིས་པ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྷ་ཡུལ་གྱི་བདག་ཉིད་བཞག་པའི་ཚེ། ཡེ་ཤེས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱེ་བར་བཞག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཐ་མལ་པའི་སེམས་འབྲུལ་བར་སྣང་བའི་བདག་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཤེས་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་བྱང་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀུང་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བདག་ཅག་ལྟ་བུ་གཉི་ག་ལ་མཐུན་པར་གྲུབ་པའི་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པའང་། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་རྣམ་བྱང་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། ལྷའི་བུ་རབ་མཆོ་མའི་གནས་སུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་སྐབས་སུ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་མང་ལ་ལ་དག །བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་འཚིག་འགྱུར་ཡང་། །ནམ་མཁའ་འཚིག་པར་མི་འགྱུར་བཞིན། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ལས་གྲགས་པ་ནི་ལྷག་པར་སྨོས་ཀྱང་མི་དགོས་ཏེ། དེ་བས་ན་སྒྲིབ་པ་ཀུན་ནས་རགས་པ་དག་པས་ན་ཐུན་མོང་གི་སྣང་བ་ཕལ་ཆེར་མ་ལོག་ཀྱང་ཞིང་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་པར་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།།

དེ་བས་ན་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་མ་ཡིན་ནོ། །མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ན་ཇི་སྲིད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་ལུས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གདོད་མ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི་གང་ཡང་མེད་དེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁས་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་སྐྱོན་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] ཆུ་གཅིག་འགྲོ་བ་སོ་སོ་ལ། །མི་གཅིག་དངོས་པོར་སྣང་བའི་ཚེ། །ལ་ལས་ཐུན་མོང་བལྟ་བྱ་དེ། །ཆུ་ཡིན་དེ་མཐོང་ཡུལ་ཅན་རྣམས། །ཀུན་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། །ཆུ་ལ་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་ན། །ཚད་མ་ཚད་མིན་མི་སྲིད་ཅིང་། །སོ་སོའི་ཡུལ་སྣང་ཐུན་མིན་ན། །ཀ་བུམ་མཐོང་བའི་བློ་བཞིན་དུ། །ཐུན་མོང་བལྟ་བྱ་མི་སྲིད་འགྱུར། །ལ་ལས་ལྷན་གཤེར་ཙམ་ཡིན་ཟེར། །ཐུན་མོང་སོ་སོར་ལྷན་གཤེར་ཙམ། །མ་ལོག་ཡོད་ན་ལྷན་གཤེར་ལ། །མི་གཅིག་མཐོང་སྣང་མང་བྱུང་

(1) ཞིབ་ཛོས། ༡༠༠-༡༠༨

ཞིང་། །གཅིག་མཐོང་གཅིག་ལ་མེད་པ་ཡི།།

ཆུ་དང་རྣག་སོགས་གཞི་དེ་གང་། །གཞན་ཡང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པར། །ལྷན་གཅིག་ཤེར་གཞི་རུ་ག་ལ་འགྱུར། །ལྷན་ཅིག་ཤེར་ཆུ་དང་གཅིག་ཡིན་ན། །རྣག་སོགས་ཉིད་དུ་སྣང་མི་རུང་། །ཆུ་ལ་སོགས་ལས་ཐ་དད་དུ། །ལྷན་ཅིག་ཤེར་ཅི་ཡང་དམིགས་པ་མེད། །མི་གཅིག་མཐོང་སྣང་སོ་སོ་ལ། །ཐུན་མོང་བལྟ་བྱ་མི་སྲིད་ཅིང་། །ཐུན་མོང་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ལ། །སོ་སོར་སྣང་བ་མི་སྲིད་ཕྱིར། །ལྟོས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་ལས། །དཔྱད་པའི་གཞི་ཞིག་ཁས་ལེན་ན། །གནས་ལུགས་ཡིན་པར་གྲུབ་དགོས་པས། །གང་ལྟར་བརྟགས་ཀྱང་མི་འཐད་ཉིད། །ཐུན་མོང་བལྟ་བྱ་མེད་གྱུར་ན། །སེམས་ཙམ་བཞིན་དུ་ཡུལ་མེད་པར། །ཤེས་ཉིད་ཡུལ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས།།

དེ་ནི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཡུལ་མེད་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཡང་། །དོན་ལ་མེད་པར་འདྲ་བ་ལ། །ཟུང་འཛིན་གཉིས་པོའང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །སྣང་བར་མཉམ་ཕྱིར་གང་སྣང་བ། །དེ་ལ་བརྟགས་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས། །ཡོད་མེད་ཕྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། །ཡུལ་སྣང་ཡོད་ཀྱང་རྫུན་པ་ལྟར། །འཛིན་པ་སྣང་ཡང་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །སྣང་ཙམ་ཐུན་མོང་བལྟ་བྱ་ནི། །མཐུན་པར་སྣང་དང་མི་སྣང་གཞིར། །ཡོད་པར་གྲུབ་ཕྱིར་དེ་མེད་པར། །མི་རུང་གློས་གར་མཐོང་སོགས་བཞིན། །ཡོད་ཙམ་འདི་ལས་མ་གཏོགས་པའི། །ཡོད་པ་གཞན་ནས་མི་སྲིད་པས། །འདི་མེད་ན་ནི་སྣང་བ་ཀུན། །མི་སྣང་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་འགྱུར། །ཕྱི་དང་ནང་གི་རྐྱེན་གྱིས་ནི། །དོན་དངོས་ཇི་བཞིན་མི་མཐོང་བ། །སྒྱུ་མའི་སྔགས་ཀྱིས་ཤིང་བུ་ལ། །རྟ་དང་གླང་པོར་སྣང་བ་བཞིན།།

དེ་ཕྱིར་ཐུན་མོང་བལྟ་བྱ་ནི། །འདི་ཞེས་ངེས་པར་གཞག་མི་རུང་། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི། །སྣང་སྟོང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི། །གཞི་ཉིད་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པ། །གང་

སྣང་ཀུན་ལ་མཉམ་པའི་ཕྱིར། །དངོས་གཅིག་སྣ་ཚོགས་པར་ཡང་སྣང་། །གང་ལ་སྣང་སྟོང་རུང་བ་ན། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །གང་ལ་སྣང་སྟོང་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར། །འོ་ན་ཚད་མ་ཚད་མིན་གྱི། །རྣམ་དབྱེའང་འཐད་པ་མེད་ཅེ་ན། །གང་སྣང་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དུ། །མ་སྣང་དེ་ཕྱིར་ཚུལ་མཐོང་དེས། །གཞལ་བྱ་མི་གྲུབ་མ་ཡིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་པ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྱར་རུང་བའི། །ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །དེ་ཕྱིར་ལྟོས་ཏེ་ཚད་མ་ཉིད།།

གྲུབ་ཀྱི་རང་དབང་ཆོས་རྣམས་ནི། །ཚད་མས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །གྲུབ་ན་གནས་ལུགས་ཉིད་དུ་ཐལ། །ཆུ་གཅིག་པོ་ཡང་རང་འཛིན་གྱིས། །ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་ལྟོས་མེད་དུ། །རང་དབང་ཁོ་ནས་གྲུབ་མིན་ཏེ། །དོན་དམ་དཔྱོད་པས་མི་གྲུབ་ཅིང་། །ཡི་དྭགས་ངོར་ཡང་གྲུབ་མི་འགྱུར། །རང་འཛིན་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། །རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ངེས་པ་ན། །དེ་ཡུལ་འཇུག་ལྡོག་མི་བསླུའི་ཕྱིར། །ཚད་མ་དོན་མེད་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་ཆུ་གཅིག་ལ་ཞེས་པ། །མི་ཡི་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་ནས། །བཞག་སྟེ་ལྷ་ལ་ལྟོས་ན་ནི། །བདུད་རྩི་གཅིག་ལ་བལྟ་གཞིར་འཛིན།།

ཆུ་ལ་རྣག་ཆུ་བདུད་རྩི་རྣ། །མཐོང་ཚེ་གསུམ་ཀ་ཚོགས་མིན་ལ། །དེ་གསུམ་གཅིག་ཀྱང་ཚད་མིན་ན། །དེ་ལས་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་ཏུ། །མཐོང་བ་ཚད་མས་སྒྲུབ་མི་ནུས། །མཐོང་དོན་གསུམ་ཀ་མེད་འགྱུར་བས། །མི་མཐོང་ཆུ་འདི་ཆུ་མིན་ན། །གཞན་ཞིག་ཆུ་རུ་མི་འཐད་པས། །ཆུ་ཞེས་བྱ་བ་གཏན་མེད་འགྱུར། །དེ་ལྟའི་ལུགས་ལའང་ཚད་མ་ཡི། །རྣམ་གཞག་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེཕྱིར་འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡིས། །མ་བསླད་དབང་པོའི་ཡུལ་དེ་ཉིད། །ཚད་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་དགོས

ཏེ། །ཆུ་དང་སྨིག་རྒྱུར་ཆུར་སྣང་བཞིན། །དེས་ན་གནས་སྐབས་ཡི་དྭགས་ཉིད། །ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པས་ཆུ་གཙང་མ། །རྣག་ཏུ་སྣང་ཡང་སྐྱོན་སེལ་ན། །ད་གདོད་ཆུ་རུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། །ལྟོས་ནས་མིས་མཐོང་ཚད་མ་དང་། །གཞན་པ་རྐྱེན་གྱིས་བསླུར་བའི་ཕྱིར།།

རེ་ཞིག་ཆུ་ནི་ཚད་མར་བསྒྲུབས། །མཐར་ཐུག་རིག་པས་དཔྱད་པས་ན། །དེ་ཀུན་བག་ཆགས་སྣང་བ་སྟེ། །གཞན་དུ་ཆུ་ཉིད་དག་པ་ཡི། །ཞིང་དང་སྐུ་ཡང་སྣང་བའི་ཕྱིར། །མི་ཡིས་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན། །མཐའ་གཅིག་ཚད་མར་རུང་མ་ཡིན། །དེས་ན་སྒྲིབ་རྐྱེན་ཇི་དག་པས། །མཐོང་བ་འོག་མ་ལ་ལྟོས་ནས། །གོང་མ་གོང་མ་ཚད་མ་རུ། །ཁས་བླང་བ་ནི་འཐད་པ་ཉིད། །མཐར་ཐུག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི། །གཅིག་ལས་མེད་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན། །མཐོང་བའི་ཚད་མའང་གཅིག་ཡིན་ཏེ། །ཚད་མ་གཉིས་པ་མི་སྲིད་དོ།།

གནས་ལུགས་བདེན་གཅིག་ཟུང་འཇུག་སྟེ། །ཚད་མ་རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཉིད། །སྤང་བྱ་མ་རིག་གཅིག་པུ་ལས། །མེད་ཕྱིར་རིག་དང་མ་རིག་ཙམ། །དེ་ཕྱིར་ཚད་མའི་ཚུལ་འདི་ཡིས། །སྣང་ཀུན་རང་བཞིན་ལྷར་སྒྲུབ་པ། །སྔ་འགྱུར་རང་ལུགས་ཁོ་ན་སྟེ། །ཀུན་མཁྱེན་རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏའི། །ལེགས་བཤད་སེང་གེའི་ང་རོ་ཡིན། །གཞན་ན་ལུགས་འདི་ཚུལ་བཞིན་དུ། །སྨྲ་བ་མེད་པས་འདི་ཡི་ཐད། །གང་ལྟར་ཁས་བླང་འགལ་བར་མཐོང་།།

དེ་ལ་ཐུན་མོང་བལྟ་བྱ་དེ། །སྣང་སྟོང་རེ་རེ་མི་རུང་སྟེ། །གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཙམ་ཡིན་ན། །འགྲོ་བ་སུ་ཡང་རུང་ལ་ཡང་། །མཁའ་ཡང་བུམ་པར་སྣང་འགྱུར་ཞིང་། །བུམ་པ་མཁའ་ལྟར་སྣང་མི་འགྱུར། །སྣང་བ་དང་བྲལ་སྟོང་པ་ཙམ། །བལྟ་བྱར་རུང་ན་ཅིས་མི་སྣང་། །དངོས་རྣམས་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ། །མེད་པར་ཐལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་ལ། །ཇི་སྐད་བརྗོད་ཀུན་འདི་ལ་མཚུངས། །སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་བཞིན་དུ། །སྣང་མེད་དེ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། །མ་སྟོང་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། །སྟོང་ཙམ་སྣང་གཞིར་བཞག

དང་འགལ། །འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གོང་དུ་ནི། །སྟོང་སྣང་མི་འགལ་ཅི་ཞེ་ན། །འདིར་ནི་མཐོང་དོན་ཐ་སྙད་པའི། །ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་སྐབས་ཡིན་པས། །དེའི་ངོར་ཡོད་མེད་འགལ་བ་སྟེ། །དངོས་གཅིག་སྟེང་གི་བདེན་པ་གཉིས། །མི་འགལ་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་སྟོང་པ་དང་བྲལ་བའི། །སྣང་ཙམ་སྣང་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། །སྣང་དེ་གང་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན།།

འདི་ཞེས་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི། །སྣང་བ་བསམ་པར་མི་ནུས་ཕྱིར། །སྣང་གཞིར་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཤེས་བྱེད་ཚད་མས་མ་མཐོང་བཞིན། །ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་ཙམ་དུ་ཟད། །གང་སྣང་རིས་སུ་ཆད་གྱུར་ན། །དེ་ལས་གཞན་དུ་སྣང་མི་རུང་། །མི་སྟོང་སྣང་བ་ཡིན་ཕྱིར་ཡང་། །དེ་ཉིད་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་འགྱུར། །ཆུ་རྣག་བདུད་རྩི་སོགས་ཀྱི་གཞི། །དེ་གསུམ་གང་ཡིན་ཀྱང་འགལ་ཏེ། །གལ་ཏེ་ཆུ་དེ་རྣག་ཡིན་ན། །ཆུ་རུ་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་རྣག་མིན་ཆུ་ཡིན་ན། །རྣག་སོགས་གཞན་དུ་ཅི་ལ་སྣང་། །ཡི་དྭགས་ཡུལ་དུ་སྣང་དེ་ཡང་། །ཆུ་ཡིན་ཞེ་ན་རྣག་སྣང་ཡང་། །མེད་པར་ཁས་བླང་ཉིད་དུ་ཐལ། །གང་ཕྱིར་རང་ལ་སྣང་དེ་ལས། །སྣང་གཞི་ལོགས་སུ་ཡོད་མིན་ཏེ། །ཡོད་ན་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཕྱིར། །ཀ་བུམ་གཅིག་གཞི་གཅིག་མིན་བཞིན།།

དེས་ན་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་གམ། །བདེན་སྟོང་སྣང་བ་ཙམ་ཞིག་དེ། །རྒྱ་ཆད་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བ་ཡི། །ཟུང་འཇུག་རོ་མཉམ་ཆེན་པོ་རུ། །ཆོས་ཀུན་གདོད་ནས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། །མཉམ་ཉིད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་རུ། །གྲུབ་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་བྱས་ནས། །ཚུལ་དེ་གོམས་པའི་ལམ་གྱི་སྐབས། །དག་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །མ་དག་སྣང་བ་རང་གྲོལ་བའི། །སྣང་སྲིད་དག་པའི་ཆོས་སྐུ་ཞེས། །ཡིད་ཆེས་རྡོ་རྗེའི་ལུང་དོན་འབྱོར།།

ངེས་ན་སྒྱུ་འཕྲུལ་དྲྭ་བ་ལས། །ཕུང་ལྔ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡི། །སྣང་བ་རིས་སུ་མ་ཆད་པ། །དེ་ཉིད་དག་པའི་ལྷ་སྣང་ཞེས། །དགོངས་པའི་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་ཉིད། །འདི་ལྟར་རྣག་འཛིན་ལས་ཟློག་ཚེ། །འཁྲུལ་བར་རྟོགས་ཤིང་དེ་གོམས་པས། །དེ་ལ་ཆུ་རུ་སྣང་བ་ཉིད། །དག་པའི་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཡིས། །ཆུ་ཡི་རྟུལ་རེར་གྲངས་མེད་ཞིང་། །མཐོང་ཞིང་ཆུ་དེ་སྣ་མ་གིར། །མངོན་སུམ་སྣང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །མཐར་ཐུག་སྒྲིབ་གཉིས་སྤྱངས་པའི་སར། །ཟུང་འཇུག་རོ་མཉམ་ཆེན་པོར་གཟིགས། །དེ་ཕྱིར་དག་པའི་གཟིགས་པ་ནི། །སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་སྤྱངས་པའིཕྱིར། །དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་མ་ནོར་པ། །དེ་ཡིས་མཐོང་བ་ཁོ་ན་ལས། །གཞན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །དེ་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཚད་མ་རུ། །བཟུང་སྟེ་འདི་ཀུན་གདོད་ནས་ཀྱང་། །དག་པའི་ཆོས་སྐུར་གནས་སོ་ཞེས།།

དམ་བཅའ་གྲུབ་པའི་རྟེ་མོ་རུ། །རིགས་པའི་མིག་ལྡན་རྣམས་ལ་གྲུབ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐེག་པ་དེ། །ངོ་མཚར་འོད་ཟེར་སྟོང་མདའ་བས། །དམན་པའི་ཡིད་ཅན་འབྱུང་པོའི་བྱ། །ཕལ་ཆེར་ལོང་བ་ལྟ་བུར་གྱུར། །དེ་ལ་མཐར་ཐུག་མཉམ་ཉིད་དབྱིངས། །ལྷ་སྣང་ཁོ་ནར་སྣང་ངོ་ཞེས། །ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་ཀྱང་། །རང་བཞིན་གདོད་ནས་དག་པ་ཡི། །དབྱིངས་དང་སྣང་ཆ་ཡེ་ཤེས་སྐུ། །འདུ་འབྲལ་མེད་ཕྱིར་སྣང་བའི་ཆ། །གདོད་ནས་ལྷ་རུ་དག་པ་ལ། །གནས་ལུགས་དཔྱད་པས་ཀྱང་མི་གནོད། །གང་ཕྱིར་སྒྲིབ་གཉིས་སྤྱངས་པ་ཡི། །སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་དབྱིངས་དེ་ནི། །མཐར་ཐུག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན།།

དེ་ལས་གཞན་དུ་གང་ལྟར་དུ། །རྟོགས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་དོན་མིན་ཏེ། །སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་མ་སྤྱངས་པས། །གནས་སྣང་རྣམ་ཀུན་མི་མཐུན་ཕྱིར། །གནས་སྐབས་

ལམ་གྱི་སྣང་བ་ལ། །མིག་སྐྱོན་དག་པའི་རབ་རིབ་བཞིན། །ཡུལ་ཅན་དྲི་མས་དག་པ་ལས། །ཡུལ་ཀུང་དེ་བཞིན་དག་མཐོང་སྟེ། །ཡུལ་ཅན་དག་ཀྱང་ལོགས་ཤིག་ན། །ཡུལ་དེ་མ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གང་ཟག་གཅིག །འཚང་རྒྱ་དེ་ཚེ་མ་དག་དངོས། །གཞན་ལ་མི་སྣང་མི་འགྱུར་ཏེ། །རང་སྣང་སྒྲིབ་པས་རང་བསྒྲིབས་ཕྱིར།།

དེས་ན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས། །རང་བཞིན་གདོད་ནས་དག་ན་ཡང་། །གློ་བུར་དྲི་མས་བསྒྲིབས་པའི་ཕྱིར། །དྲི་མ་སྦྱང་ལ་འབད་པར་བྱ། །སྦྱང་བྱའི་དྲི་མ་རྣམས་ཀྱང་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་དག་པ་ལས། །ལོགས་ཤིག་མ་དག་པ་མིན་པས། །རང་བཞིན་འོད་གསལ་མཉམ་པ་ཉིད། །དེ་ལྟར་སྣང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ། །མ་རྟོགས་དུས་ན་སོ་སོར་འཛིན། །ཞྲིས་པ་གང་ལ་སེམས་ཆགས་པ། །དེ་ནི་ཞྲིས་པ་རྨོངས་པ་སྟེ། །རྨོངས་པ་དེ་ཡིས་འཆིང་བར་བྱེད། །རྟོགས་ན་ཀུན་ཀྱང་རོ་མཉམ་གྱི། །ངང་དུ་འབྲས་བུའི་བཙན་ས་ཟིན། །དུས་གསུམ་དུས་མེད་གཉུག་མའི་གློང་། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་བར་འགྱུར། །དག་མཉམ་ཆེན་པོ་ཁས་ལེན་པའི། །ཚུལ་འདི་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་སྟེ། །སྣང་སྟོང་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པས། །ཅིར་ཡང་རུང་ལ་ཅིར་ཡང་སྣང་། །དེ་ལས་གཞན་དུ་གང་བཏགས་པ། །ཅིར་ཡང་མི་རུང་ཅིར་མི་སྣང་། །ཚུལ་འདིའི་ཡིད་ཆེས་རྙེད་པའི་སྒོ། །སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་ལམ་ཡིན་ཏེ། །སྣང་སྟོང་འདི་ལ་ངེས་ཤེས་ན། །བྲི་གང་བྲལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །སྲིད་པ་སྟོང་དང་མི་སྟོང་སོགས།།

ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ལ། །ཟབ་མོའི་བཟོད་པ་ཐོང་ནས་སྐྱེ། །རྡུལ་གཅིག་ཁྲོན་ལ་རྡུལ་སྙེད་ཞིང་། །མཐོང་ཞིང་སྐད་ཅིག་ཡུན་ལ་ཡང་། །བསྐལ་པར་སྣང་སྟེ་དངོས་པོ་རྣམས། །བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས། །སངས་རྒྱས་སྤྱོད་ཡུལ་ཉིད་ལ་འཇུག །དེ་ཕྱིར་རང་སྣང་རིས་མེད་དང་། །རྒྱ་ཆད་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བ་དང་། །གཞི་

དབྱིངས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་དང་། །ཆོས་ཉིད་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་དང་། །སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་སོགས། །གྲུབ་མཐའི་ཆོས་སྐད་ཙམ་འདིའི་དོན། །ལོ་བརྒྱར་བསྒྲིམས་ཏེ་བསམ་བྱས་ཀྱང་། །སྔོན་གོམས་སྨིན་པའི་རྒྱུ་མེད་ན། །བློ་ཆེན་སྦྱངས་པ་མི་དམན་མོད། །ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་གྲུབ་མཐའ་མཐའ་དག་གི །གཏིང་ཐུག་གང་དུ་གནོལ་བ་ཡི། །བརྒྱ་ཕྲག་ཆོས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱང་། །འབབ་པའི་མཚོ་ཆེན་འདི་ཆད་བྱུང་། །སྣང་ཚུལ་གཞན་རྣམས་མ་ངེས་ཤིང་། །འགྱུར་བ་དག་དང་བཅས་ཏེ་སྣང་། །མཐར་ཐུག་ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་ནི། །བསླུ་མེད་དོན་གཟིགས་འགྱུར་བ་མེད།།

༄ སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྙིང་པོ་ལས།[1] དང་པོ་ལ། དག་པའི་ཚུལ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྣང་བ་ལྷར་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་སུ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པ་ཚད་མས་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་བསྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ་འདི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་དག་སྣང་ཚུལ་ལྟར་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ངོར་སྣང་བ་ལྷར་བསྒྲུབ་པ་ལ་རིགས་པའི་སྒོ་མང་དུ་མཆིས་ཀྱང་སྙིང་པོའི་གནད་ཙམ་བསྟན་ན། འདིར་ཚུ་གཅིག་ལའང་ཡི་དྭགས་ཀྱིས་རྣག་ཁྲག །མིས་ཆུ། ཞིང་དག་པ་ན་གནས་པས་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན། གཟིགས་པ་དག་པའི་འཕགས་པ་རིག་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་མ་མ་ཀཱིའི་སྐུར་སྣང་སྟེ། དེ་ལ་རེག་པས་བརླན་པའིབྱ་བ་བྱེད་ལ། རོལ་པའི་བདེ་བ་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་འཛིན་ཡང་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།།

བག་ལ་ཉལ་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བའི་གཟིགས་ངོར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཏེ་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་དང་། ཇི་སྙེད་པའི་གཟིགས་

(1) ལེབ་གྲངས། ༧༧-༨༩

ངོར་ཤིན་ཏུ་དག་པ་རང་སྣང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཚད་མེད་པར་སྣང་བའི་བདག་ཉིད་དུ་གཟིགས་སོ། །དེ་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་དག་ལས་གང་ཞིག་ཚད་མ་དང་། ཡུལ་གང་ཞིག་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དུ་གྲུབ་སྙམ་ན་ཡུལ་ཅན་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དག་པ་དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང་། དེས་མཐོང་བ་གནས་ཚུལ་ཡིན་པར་གྲུབ་སྟེ། དུང་སེར་འཛིན་དང་དཀར་འཛིན་གྱི་བློ་དང་ཡུལ་བཞིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། གནས་ཚུལ་ལ་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བསླད་པ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དག་པར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མིག་སྐྱོན་མེད་པས་དུང་དཀར་པོར་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་ནི་ལུང་དང་རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། དང་པོ་ནི་གནས་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པས་དག་པའི་ས་ལ་གནས་པ་སོགས་ལ་ཞིང་སོགས་དག་པར་སྣང་བ་ལུང་སྡེ་ལས་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ།།

འཕགས་པས་མཐོང་བ་རང་སྣང་ཡིན་ལ་ཐ་མལ་པའི་མཐོང་བའི་ཡུལ་འདི་རྣམས་དག་པར་མཐོང་བ་མིན་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན་རྒྱུད་དག་པ་དང་མ་དག་པས་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་པ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ་ནའང་། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་ཤཱ་རིའི་བུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་མ་དག་པར་མཐོང་ཞིང་། ཚངས་པ་རལ་པ་ཅན་གྱིས་དག་པར་མཐོང་ནས་བརྩད་པ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞིང་དག་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་བར་མཛད་ནས་ངའི་ཞིང་ནི་རྟག་ཏུ་འདི་ལྟར་དག་ཀྱང་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡུལ་གཅིག་ལ་དེའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཇལ་བར་མི་བྱེད་ན། རང་རང་གི་གང་མཐོང་བ་ཙམ་ཚད་མར་གྲུབ་པས་དུང་སེར་སྣང་དང་དཀར་སྣང་ལ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་

པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས། དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་ལུས་པ་ནུབ་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་རང་སྣང་དག་པ་དེ་ཉིད་ལས་དོན་མ་དག་པ་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། སྡུད་པ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དག་པ་འབྲས་བུ་དག་པར་རིག་པར་བྱ། །འབྲས་བུ་གཟུགས་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དག་པར་འགྱུར། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་འབྲས་བུ་དག་དང་གཟུགས་དག་པ། །ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་མཚུངས་ཏེ་དབྱེར་མེད་གཅད་དུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཅན་དྲི་མས་དག་པ་ན་ཡུལ་དག་པར་མཐོང་བ་དེ་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་དུང་སེར་འཛིན་ལོག་པའི་སྣང་བ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རིགས་པས་ཀུང་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྣང་བ་མི་འདྲ་བར་མཐོང་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་ལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་དབྱིངས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པར་གོམས་པ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྣང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བ་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་འབྱུང་བར་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ་དག་པས་མཐོང་བ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེས་མཐོང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པས་ཁྱབ་བོ།།

གལ་ཏེ་མ་ཁྱབ་ན་དག་པས་མཐོང་བ་རྫུན་ལ་མ་དག་པས་མཐོང་བ་བདེན་དགོས་པས་ན། འཕགས་པ་རྣམས་ལོག་ཤེས་ཅན་དང་བྱིས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ན་དེ་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་འདི་ལ་གུས་པ་དང་རིགས་པ་ཤེས་པ་སུ་ཞིག་གིས་སྨྲ་བར་ནུས། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་གོང་མས་འོག་མ་སུན་འབྱིན་ནུས་ལ།

འོག་མས་གོང་མ་ལ་གནོད་མི་ནུས་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། །རབ་རིབ་མེད་ཤེས་ལ་གནོད་མིན་ཇི་ལྟར། །དེ་བཞིན་དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤྲངས་པའི་བློས། །དྲི་མེད་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་དྲི་མ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པའི་གཟིགས་ངོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་ཐོགས་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །ཚུལ་དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་འདི་དག་ལ། འཁྲུལ་ངོར་སྣང་ཚུལ་དང་། ཀུན་རྫོབ་རང་གི་གནས་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་པ་ཅི་ནས་གལ་ཆེ་སྟེ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ཐ་མལ་པའི་ཚུར་མཐོང་པོ་ན་ཡིན་པ་དང་།

དེས་མཐོང་བ་ཙམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་ཡིན་བསམ་ན་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆུང་བ། ལེགས་པར་བརྟགས་ན་དུང་དཀར་འཛིན་དང་སེར་འཛིན་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འཐད་ཚུལ་ཡང་མ་ཕྱེད་པ་ཙམ་དུ་བློ་རྩིང་བར་ཟད་དེ། ཐ་མལ་པ་རང་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ལས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཞན་མེད་ན། སེར་འཛིན་ཅན་ལ་དུང་སེར་པོར་སྣང་བའང་དུང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་བདེན་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་མཐོང་བ་ཡིན་པས་གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་མིན་སྙམ་ན། བག་ཆགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསླད་པའི་མ་དག་པའི་སྣང་བ་འདི་རྣམས། ཐ་མལ་པ་ལ་སྣང་ཡང་དུང་འདིའི་གནས་ཚུལ་ནི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུད་དག་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་ཡིན་པར་ཁས་བླང་བ་ལས་འོས་མེད་དོ།།

དེའི་ཕྱིར་ན་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་གནད་ཅུང་ཟད་བསྟན་ན། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དང་། དག་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་བརྗོད་ན། རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་བྱེད་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་བཞི་ལས། དང་པོའི་རྒྱུ་ནི་རང་ཡུལ་ཆོས་ཅན་ཉི་ཚེ་བ་ལ་ཚུལ་བཞིན་བརྟགས་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའོ།།

ངོ་བོ་རང་ཡུལ་ཙམ་ལ་གནས་སྐབས་མི་བསླུ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ཚུར་མཐོང་གི་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའོ། །འབྲས་བུ་སྐབས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པའོ། །ཕྱི་མའི་རྒྱུ་ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་ཚུལ་བཞིན་དམིགས་པའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའོ། །ངོ་བོ་ཇི་སྙེད་པའི་ཡུལ་ཅན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤེས་རབ་བོ། །བྱེད་ལས་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུར་མཐོང་གིས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའོ། །འབྲས་བུ་ཇི་སྙེད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་པའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་ནི་མི་དང་ལྷའི་མིག་ལྟ་བུ་དེ། ཚུར་མཐོང་གི་ཡུལ་ཕྱི་མས་ཤེས་ཀྱང་། ཕྱི་མའི་ཡུལ་ཚུར་མཐོང་གིས་མི་ཤེས་པའོ།།

དེས་ན་ཕྱི་མ་འདིའི་རང་ཡུལ་ཐུན་མིན་ནི། རྡུལ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་ཞིང་སྣང་བ། དུས་སྐད་ཅིག་ལ་བསྐལ་པ་མང་པོའི་མཛད་པ་སྟོན་པ། ཆོས་དབྱིངས་འགྱུར་མེད་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་པའི་རོལ་པ་སྟོན་པ། རྣམ་རྟོག་དང་བྲལ་བའི་ཐུགས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་མཁྱེན་པ་སོགས། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ཞིག་ཐ་མལ་བའི་ཚུར་མཐོང་གི་ཡུལ་དུ་འགལ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་སྟེ་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པ་རྣམས་ཚད་མ་འདིས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་བསྒྲུབ་ནུས

པའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་རྣམ་དག་གི་ཚད་མ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རིགས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་ན། ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་ཞིང་ནམ་དུ་ཡང་མི་བསླུ་བ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་དག་པ་དང་བླ་ན་མེད་པ་དང་མཉམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་ཐུན་མོང་དུ་སྟོན་པ་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཚུར་མཐོང་གི་ལམ་ནས་ཀྱང་བསྒྲུབ་པར་ནུས་པ་རྣམས་ནི་སྔ་མས་བསྒྲུབ་ལ། ཐུན་མིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྗེས་སུ་སོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱི་མས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་ཟབ་མོ་རྣམས་ཚུར་མཐོང་པོ་ནས་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཏན་མེད་པའང་མ་ཡིན་པར་གནད་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།།

ཚུལ་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ནས་ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོའི་ཁྲོན་ཙམ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྲལ་དང་འཕགས་པ་བཞིས་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་ཁྱད་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ལ། འོག་པའི་ཤེས་པ་རྗེ་ཆེར་སོང་བ་ལྟ་བུ་ལས་གཟིགས་པ་རྗེ་བཟང་དུ་སོང་བའི་ཁྱད་བསྒྲུབ་མི་ནུས་ལ། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་པའི་ས་བོན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟིགས། དགྲ་བཅོམ་པས་མ་གཟིགས་པ་ལྟ་བུ་འོག་མས་མི་ཤེས་ལ་གོང་མས་ཤེས་པ་དག་ལའང་བཟང་ངན་མི་འབྱེད་པ་དང་། མདོ་ལས། སྐྲ་ཡི་རྩེ་མོ་གཅིག་ལ་ཡང་། །ཞིང་རྣམས་བྱེ་བ་བསམ་མི་ཁྱབ། །སྣ་ཚོགས་དབྱིབས་ཀྱང་ཐ་དད་དེ། །དེ་དག་འདྲེས་པར་གྱུར་བ་མེད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མདོ་སྔགས་གང་ལའང་གནད་འདི་གལ་ཆེའོ།།

༄ བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་བཤད་ལས།[1] ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཡང་སྣང་བ་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མེད་པ་ནི། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་སྣང་དམྱལ་བའི་ཚ་གྲང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རྣག་ཁྲག་ལ་སོགས་པ་མ་དག་པའི་སྣང་བ་དང་། རིག་པ་འཛིན་པ་སོགས་རྒྱུད་དག་པ་རྣམས་ལ་ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྣང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་དག་མ་དག་གི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡོད་པ་ནི་དགག་ཏུ་མེད་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་ཙམ་དུ་འདྲ་ཡང་སྣང་བ་གང་དམ་པར་གཟུང་ཞེ་ན། ལྷའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྣང་བ་འདི་དམ་པར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་པ་ཐོབ་ཅིང་མི་བསླུ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་སྣང་བ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་དང་། གཞན་ཡང་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སུ་ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་སྣང་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མེད་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་མི་བསླུ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཚད་མར་གཟུང་དགོས་པའིཕྱིར་ན་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གནད་ལོག་རྟོག་གི་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་བསྟན་པ་ནི་གཞུང་དེ་ཉིད་དུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། འདི་དག་གི་དོན་གནད་མདོ་ཙམ་ནི་གསང་བ་སྙིང་པོའི་སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་རྒྱས་པར་མི་སྤྲོ།།

༄ བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་བཤད་ལས།[2] མ་ཧཱ་ཡོ་ག་པས་ནི་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ལྷག་པའི་ཆོས་སྐུ་ཆེན་པོའམ། དག་མཉམ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་སོགས་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ནང་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་གཞི་གཏན་ལ་དབབ་ཚུལ་གྱི་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་སངས་རྒྱས་པར་འདོད་ཚུལ་ལའང་འདི་ལྟར། མ་ཧཱ་ཡོ་གའི་གཞུང་གིས་ནི། གནས་ཚུལ་ལ་དག་པ

(1) ཀློབ་ངོས། ༩༡

(2) ཀློབ་ངོས། ༦༡-༧༠

ལྷའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱང་། སྣང་ཚུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་མ་ནུས་པར་འདོད་དེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྷ་དང་མ་དག་པའི་འཁོར་བ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྣང་བའི་རང་བཞིན་ལྟར་བསྒྲུབ་པའོ།།

འདི་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་ངོར་ཚད་མས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་སྣང་གི་བློ་ཅན་རྟོག་གེ་བའི་རྒོལ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུང་གི་གཞུང་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་ལས་རླབས་ལྟར་བདེ་ཆེན་གཅིག་ཉིད་དུ་མའི་རོལ་པར་ཤར་བ་ལ་ཁྱད་མེད་པས། སྐྱེ་བ་རྒྱུའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སངས་རྒྱས་སུ་འདོད་པ་ནི། སྣང་སྲིད་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་བའི་ལུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་ཅན་ལ་ལམ་གྱི་སྟོབས་ལས་དེ་ལྟར་བསླུ་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ཨ་ཏིའི་གཞུང་ལས་རིག་པ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ངོས་ཟིན་པའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དེའི་རྩལ་དུ་ཤར་ཞིང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྣང་ཚུལ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་སྣང་ཡང་རུང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པར་སྣང་ཡང་རུང་། དེ་གཉིས་ཀ་ངོ་བོ་ཡེ་ནས་འཁོར་འདས་མིང་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོར་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཅན་གྱི་ངོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་རང་སར་གྲོལ་བ་ལས། གནས་སྣང་འབྱེད་པ་དང་། དག་དང་མ་དག་ཅེས་རིས་སུ་ཆད་པ་མེད་པས་ན། ཐ་མལ་གྱི་སྣང་བ་འདི་རྣམས་མདོག་མ་ཇེས། སྤྱི་མ་བསྒྱུར་བར་སངས་རྒྱས་སུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཡེ་

ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ཀུན་བཟང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་ཉིད་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་ཞིག་ཏུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྡུལ་ཙམ་མེད་པར་འདོད་དོ། །འདི་ནི་རིག་པ་རང་སྣང་གི་བློ་ཅན་གྱི་ངོར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པའི་སྙིང་པོ་ཡིན་ནོ།།

༈ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] དངོས་མཐའ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཐུག་ནས། རྒྱུ་མཚན་འཚོལ་དུ་མེད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ན། དེ་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཉིད་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མེ་ཚ་བར་སྣང་བ་ལའང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་གྱིས་མ་བསྒྲུབ་པར་དུ་མི་འགྲུབ་ན། མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་བསྒྲུབ་པ་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཐུག་མེད་དུ་གྱུར་ནས་ཚད་མ་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གོ་ཆོད་པས་སུ་ཡང་དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་མི་འདྲི་སྟེ། དྲིས་ན་མེ་ཚ་བ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་དགོས་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེ་སྨྱོན་པ་མིན་པ་སུ་ཞིག་ཡོད་དེ་རང་གིས་རང་ལ་ཅོ་འདྲི་བར་འགྱུར་རོ།།

གལ་ཏེ་མེ་ཚ་བ་དང་ཆུ་གཤེར་བར་སྣང་བ་ནི་སྔོན་བས་གྲུབ་ཕྱིར་སྔོན་དུ་མེད་མོད། ཚ་བ་དང་གཤེར་བ། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ལ་འདི་ཅི་ལས་བྱུང་ཞེས་འདྲི་ན། སེམས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་སྟེ། སེམས་མེད་ན་ཚ་གྲང་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་མི་འཛིན་ནོ། །ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན་སེམས་ལས་སོ། །སེམས་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན་སྔ་མ་སྔ་མའི་སེམས་ལས་སོ། །སྔ་མ་སྔ་མའི་སེམས་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་བག་ཆགས

(1) ལྡེབ་ངོས། ༨༢༥-༨༣༣

ལའོ། །སྦྱོར་བའི་བག་ཆགས་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། སྔ་མ་སྔ་མ་སྟེ་ཇི་སྲིད་དུ་བརྗོད་ཀྱང་མཐའ་མེད་དོ། །མཐའ་མེད་པ་ཅི་ལས་དེ་ལྟར་གྱུར་ཞེ་ན། སེམས་དང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དམིགས་སུ་མེད་པ་ལས་བྱུང་སྟེ། དམིགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཐོག་མེད་མཐའ་མེད་མི་སྲིད་དོ།།

དམིགས་སུ་མེད་པ་ཅི་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། དམིགས་སུ་མེད་པ་ལ་ནི་ཅི་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བྱུང་བ་ངོ་བོ་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་སུ་མེད་ན་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་འཚོལ་བ་གང་ཡང་མེད་དེ་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་སོགས་ལྷུང་། ལྷུང་ནས་མཁར་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ཅི་ལ་གནས་ཞེས་དྲིས་ཚེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས། བྲམ་ཟེ་ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ། ནམ་མཁའ་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལའང་མི་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐའ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཐུག་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུང་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་དོ། །མཐའ་དང་དབུས་མེད་དོ། །འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མེད་དོ།།

ཇི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཅན་ལ། སྐྱེ་འགག་དང་བདེ་སྡུག་སོགས་མི་མཉམ་པས་སྣང་བ་ཐམས་ཅད། རྟོག་པའི་དབང་གིས་སྣང་ཞིང་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཚད་གྲུབ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ཆོས་གང་ཡང་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཡང་དག་པར་ན་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་གང་ཡང་མེད་པ། དེའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཉམ་པ་ཉིད་ལས་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མེ་ཚ་བའི་དངོས་གཞི་ལོག་པ་རྣམས་ལ་མེ་མི་ཚ་ཡང་། དེས་ཐུན་མོང་པའི་ངོར་ཚ་བ་དགག་མི་ནུས་ཏེ། རྟོག་པ་གོམས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གང་སྣང་བ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་རང་གིས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་སོགས་ཚུལ་འདིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།

༄ དངོས་མཐའ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཐུག་ནས་རྒྱུ་མཚན་མི་འཚོལ་བ། རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ལ་ཐུག །དེའི་ཕྱིར་ན་ཕྱི་དོན་གྱི་མེ་ཚ་བ་ཡོག་པའི་རི་དྭགས་མེའི་གཙང་སྦྲ་ཅན་སོགས་ལྟ་བུས་ཚད་མ་མ་གྲུབ་པ། ནང་གི་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ལས་ཕྱི་དོན་རང་དབང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་གནད་ལ་ཐུག །དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་འབྲས་འཚོལ་ལོ་སྙམ་ན། མི་འཚོལ་བའི་ཚུལ། རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་ཚད་གྲུབ་ལ་དཔྱད་ན། མེ་ཚ་བ་ཚད་གྲུབ་ལ། རི་དྭགས་མེའི་གཙང་སྦྲ་ཅན་ལ་མེ་ཚ་བ་དང་། བཙན་དུག་གིས་འཆིའམ་གནོད་པ། རྨ་བྱ་ལ་ཕན་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན། ཆུ་གཅིག་ལའང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སྒོ་ནས་མེ་ནང་བཛྲིས་ཀྱང་མི་འཚིག་པ་དང་།

སྔགས་ཀྱིས་མེ་མི་ཚ་བ་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ། ལས་དང་། བསམ་གཏན་དང་སྔགས་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་བསྙོན་དུ་མེད་པ་འདི། ཕྱི་དོན་ནམ་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་མེད་པའི་གནད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་ལུགས་ཀྱི་སྣ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བས། ཆོས་ཉིད་བྱ་བྱེད་ལྡོས་རིགས་གསུམ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བསླུ་མེད་དང་སྦྱར་ནས་དཔྱད་དོ།།

འོ་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱིར་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་མོད། རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་འཆི་བ་ཆོས་སུ་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ་ཁ་ཅིག་ལ་བདེ་འབྲས་སྐྱེད་པ་ཡོད་དམ། ཡོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་བསླུ་མེད་མིན་ནོ་སྙམ་ན། སྲོག་གཅོད་སོགས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མི་དགེར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ནི་སེམས་ཀྱི་སྙིང་གི་ནམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། དེ་བདེ་འབྲས་སྐྱེད་པའི་དགེ་བར་བཏགས་ཀྱང་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། མེ་ཚ་བ་ལ་མི་

ཚ་བར་བཏགས་པ་གོམས་ཀྱང་ཚ་བ་མི་ལོག་པ་བཞིན་ནོ། །རི་དྭགས་བཞིན་དུ་མེ་ཚ་དུས་ཡོང་སྲིད་ཟེར་ན་སྲོག་གཅོད་ལྟ་བུས་ཀྱང་སྲོག་མ་བཅད་པར་འགྱུར་ན་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཡང་མི་སྐྱེད་མོད། སྲོག་བཅད་ན་རྣམ་སྨིན་ངན་པའང་མི་བཟློག་སྟེ། མེ་མ་བཏང་ན་སྲེག་པ་མི་གཏོང་བ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སྲོག་གཅོད་པར་ཤེས་བཞིན། དེས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་བྱེད་ཅེས་ལོག་རྟོག་ཡིན་པས་དེས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་མི་འབྱིན་ནོ། །གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལུས་བཅད་པ་ལྟ་བུའི་སྡུག་བསྔལ་བདེ་བར་ཚོར་ཞིང་། རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུའང་སྡུག་བསྔལ་དུ་མཐོང་བ་ཡོད་མོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་འདྲ། སེམས་རང་ཉིད་ལ་བདེ་དང་ཡིད་བདེ། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་དངོས་སུ་ཤར་བ་དེ་ལ་བདེ་མི་བདེ་ཞེས་འདོད་པས་ན། བདེ་སྡུག་ཕན་ཚུན་འཆོལ་བ་ནམ་ཡང་མེད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་དུག་གསུམ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལས་ལ་དགེ་མི་དགེར་འཇོག་གི། འདི་དགེའོ་སྡིག་གོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་ནམ་ཡང་མི་འཆོལ་ལོ། །བསད་ནས་ཤ་ཟོས་པས་ཕན་པ་དང་། དགྲ་བསད་པས་ཡིད་བདེ་བ་སོགས་མྱོང་བ་ནི། ད་ལྟའི་རྐྱེན་ཡིན་གྱི་རྐྱེན་དེས་བྱས་པའི་བདེ་སྡུག་ནི། རྐྱེན་དེའི་རྣམ་སྨིན་འབྲས་བུ་མིན་ནོ། །དེས་ན་དགེ་སྡིག་གི་རྒྱུ་འབྲས་ནམ་ཡང་མི་བསླུ་ལ། རྐྱེན་གྱིས་བྱེད་པ་ནི་རྐྱེན་གང་དང་གང་འཚོགས་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་དེ་བདེ་སྡུག་མྱོང་བའི་ངེས་པ་མེད་དོ།།

ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཐའ་ཆོས་བྱ་ལྟོས་གསུམ་ཚུགས་ཐུབ་པ་མེད་པས་ཐལ་ཟྲག་གི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་ལ་ངེས་པ་མེད་པས་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་

བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། རྐྱེན་ཅི་དང་ཅི་ཚོགས་པའི་སྣང་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་ངོ་བོ་ཆོས་ཉིད་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་འདྲའི་རྒྱུ་བྱ་བྱེད་དང་། རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟོས་རིགས་དང་། དེ་ལྟར་མ་ནོར་གཏན་དབབ་འཐད་རིགས་ཡིན་ཏེ་ནམ་ཡང་། དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཆུ་སོགས་ལ་རྟེན་གཞིར་རམ། ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ཅུང་ཟད་མཐུན་པ་དེ་སྲིད་དུ་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བར་འཛོག་ལ་དགག་མ་དགག་གི་ཁྱད་ཀྱང་འབྱེད་དོ། །མི་ལ་ཆུ་དང་རྣག་དང་ཁྲོ་ཆུ་ཐ་དད་སོ་སོར་སྣང་། ཡི་དྭགས་ལ་ཆུ་ཉིད་རྣག་གམ་ཁྲོ་ཆུར་སྣང་བས་སྣང་བ་ཐ་དད་དེ་གང་བདེན་མ་དཔྱད་པར། བག་ཆགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཡིན་ཕྱིར་ཁྱད་མེད་པར་བསྒྲུབ་ན་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་ངེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

གལ་ཏེ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྣང་བ་མཐར་དཔྱད་ན་ཆུ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་ནམ་ཡང་མི་འགྲུབ་པས་མཚུངས་པར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། སྣང་ཚུལ་གྱི་ཚད་གྲུབ་མི་འགལ་ཏེ། སོ་སོ་ལ་གང་སྣང་བ་དེ་ཉིད་རང་ངོར་བསླུ་མེད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ཙམ་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་། རེ་ཞིག་ཡི་དྭགས་ལ་ཆུ་ཐམས་ཅད་རྣག་ཏུ་སྣང་ཡང་ཆུའི་སྣང་བ་གཏན་ཁེགས་མི་འབྱུང་སྟེ་ཆུ་སྣང་ཡོད་པས། སྤྱིར་ཐ་སྙད་དུ་ཆུ་དང་རྣག་སོགས་གང་སྣང་བསླུ་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྤྱོད་བ་ཡོད་ཚད། སྤྱོད་བས་ཚད་གྲུབ་ཏུ་སོང་གི་དཔྱད་བཟོད་བདེན་གྲུབ་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ། །འོན་དུང་དཀར་སེར་ཚད་གྲུབ་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་ཐལ། དེ་བཞིན་རྟོག་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། བག་ཆགས་བརྟན་མི་བརྟན་སོགས་ཀྱིས་ཚད་ཚད་མིན་འཐད་དོ།།

མཐར་ནི་ཕྱི་དོན་མེད་དེ་བག་ཆགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་སྟེ། དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །སོགས་བཞིན་དུ་ངེས་པར་

འགྲུབ་བོ། །ཕྱི་དོན་ཡོད་ཡོད་ལྟ་བུར་བསྒྲུབ་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་རེ་ཞིག་སྣང་ངོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཡོད་པར་བཞག་པ་སྟེ་ལམ་རང་ངོའི་རྟ་གླང་བཞིན་ནོ། །དཔྱད་ཅིང་དཔྱད་ན་ནང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་ལ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཕྱུགས་ཏེ། སེམས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དང་། །སོགས་བཞིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་སྲིད་པར་རང་སེམས་དབང་གིས་འཆིང་ལ། རང་སེམས་གྲོལ་ན་གྲོལ་བ་ཡིན་གྱི་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱིས་འཆིང་གྲོལ་མི་བྱེད་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་བོ། །གོམས་པའི་དབང་གིས་མེ་གཅིག་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་ཚ་བ། ཁ་ཅིག་གིས་མི་ཚ་བ། ཁ་ཅིག་གིས་གནས། ཁ་ཅིག་གིས་སྲེག་བྱེད་སོགས་སུ་འཛིན་པ་བཞིན་ཏེ་མི་དང་མེ་ལྷ་སོགས་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཕྱི་དོན་ལའང་འཕྲུལ་དུ་སྔགས་སོགས་ཀྱིས་མེ་མི་ཚ་བ། དུག་མེད་པར་ཡང་བྱེད་དེ། དེ་དག་ཀྱང་འཕྲུལ་གྱི་རྟེན་འབྱུང་ལས་མི་འདའོ། །ཕྱུགས་བཅད་ན་སྣོད་བཅུད་རྣམས་ལས་ཀྱིས་བཀོད་ལ་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །སོགས་བཞིན་ནོ།

༄ ལེགས་བཤད་སྣང་བའི་གཏེར་ལས།[1] ཕྱི་དོན་མེད་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བཞག་པ་མི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་སྣང་བ་དེ་ཡང་གལ་ཏེ་ཕྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་དེའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་དེ་དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དུ་སྣང་བའི་བློ་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་དག་རྒྱུ་དང་འདི་དག་འབྲས་བུའོ་ཞེས་རྟོགས་པར་བྱེད་ན་འགལ་བ་དག་ན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། རྒྱུ་འབྲས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བློ་སྣང་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་སུ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༨༣༨-༨༤༣

སྣང་བ་མ་ཉམས་པར་གནས་ལ། ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པས་ཀྱང་དེ་ལས་ལྷག་པར་སྣང་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀླུ་རྣམས་ཀྱིས་ཕབ་པའི་ཆར་གཅིག་ལའང་ལྷ་དང་མི་དང་དྣ་སོང་གི་འགྲོ་བར་སོ་སོའི་སྣང་བ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་སོ་སོའི་སྣང་བ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་རྒྱུ་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་ཡང་རང་གིས་ཇི་ལྟར་མཐོང་བའི་སྣང་བ་དེ་ལས་དེ་ལྟར་འདོགས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་སྤངས་ནས་དོན་རང་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་རང་རྒྱ་བ་ཞིག་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། ཉི་མ་ཚ་བར་སྣང་བ་འདི་ཡང་ཡི་དྭགས་ལ་བསིལ་བར་སྣང་བ་ན་དེ་དག་གི་གྲང་བའི་རེག་བྱ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་སྣང་བ་ཐ་དད་པས་རང་རང་གི་སྣང་བ་དེ་ལས་དེ་ལྟར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་བྱ་བ་བསྒྲོན་དུ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ལས་ཕྱི་དོན་འགྲུབ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང་ནི་དེ་ཡི་ལན། །དང་པོ། ཕྱི་དོན་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་འདི་ལྟར་ལ་ལ་དུ་བ་གསལ་བར་སྣང་བ་འདི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་མིན་ལ་ནང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལས་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་ད་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་མིན་ལ། མེར་སྣང་དེ་དུ་སྣང་དེ་ཡི་རྒྱུ་དག་ནི་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་དུ་བའི་རྟགས་གང་ལས་མེ་དེ་ངེས་པར་རྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། འདིའི་སྐྱོན་དུ་མེ་སྣང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་སྔ་ལ་རྒྱུ་ཕྱི་བའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་དུ་བ་གསལ་བར་སྣང་བ་འདི་ཕྱིས་མེར་སྣང་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ན་ཡང་འབྲས་རྟགས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་ཙམ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འབྲས་རྟགས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལན་ནི། དུ་བ་ལས་མེ་དཔོག་པའི་ཚེ་ན་ཕྱི་དོན་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་སྤྱིའི་ལུགས་ལའང་ད་ལྟ་བའི་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ནི་སྤྱི་ཙམ་བློ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱི་མེའི་རང་མཚན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ལ། རྟགས་དེ་ལས་མེ་ཉིད་མངོན་གྱུར་དུ་ཐོབ་པ་ནི་ཕྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དོན་ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱོགས་དང་དུ་བ་ཙམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེར་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མེའི་བློ་འབྱུང་བ་ཙམ་ནི་ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལའང་ཡོད་ཅིང་དེ་ལས་ལྷག་པར་ཕ་རོལ་པོ་ལའང་སྣང་བ་མེད་དོ།།

ཕྱིས་མེ་སྣང་བ་ནའང་དོན་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་ཕྱི་དོན་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་ལས་སྣང་བ་ལ་ནི་ཁྱད་མེད་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་རུང་བས་ན་སྣང་བའི་རང་བཞིན་གྲ་མ་ཉམས་པར་འགྱུར་ན་འབྲས་རྟགས་ཇི་ལྟར་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པ་དེ་ལའང་དུ་བར་སྣང་བའི་བློས་གང་དཔོག་སྙམ་ན་མེའི་རང་མཚན་དཔོག་གོ་ཞེས་སྒྲིར་གྲགས་ཀྱང་། རང་མཚན་དེ་ནི་དོན་སྨྲ་བས་ཕྱི་རོལ་ན་བཅོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་བརྟགས་ན་བཅོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་པར་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ལས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ནམ་ཡང་མི་འཐད་པས་ན་ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པ་ཅན་གྱི་མེར་སྣང་བ་ཡི་བློ་ཉིད་ཙམ་དུ་འདོད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེའི་རང་མཚན་ཞེས་པ་བློ་ལས་ཐ་དད་པར་མི་འཐད་དོ།།

དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་མེར་སྣང་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེར་ཉིད་ནི་ནམ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་མེ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བག་ཆགས་གསལ་པོར་སད་པའི་མེར་སྣང་ལ་བསམས་ན་འབྱུང་རུང་ཡིན་ཏེ་ཕ

རོལ་པོས་ཀྱང་ཕྱོགས་དེར་ཕྱིན་ན་མེ་མངོན་གྱུར་དུ་མཐོང་རུང་བར་དཔོག་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དཔེར་ན་ བསམམས་ན་མེར་སྣང་གི་བག་ཆགས་སད་རུང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཕྱི་རོལ་ན་མེ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་ཙམ་དུ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་སྟེ། ཚི་ལམ་ན་དུ་བ་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཕྱོགས་དེར་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེས་ན་ཕྱོགས་གྱུར་ལ་ཞེན་པས་དེ་དོན་དུ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་རློམ་པ་དང་། མངོན་གྱུར་ལ་འདི་དང་འདིའོ་སྙམ་པ་གཉིས་ཀ་སྣང་བ་ལྟར་ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་ཀྱང་རུང་སྣང་བ་ཙམ་དུ་འདོད་ཀྱང་རུང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པའི་མཐུ་ལས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་མ་གྱུར་པའི་དུས་སུ་རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པ་ལྟར་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ནི་མི་འདྲ་བ་མེད་པས་ན་ཕྱི་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྣང་ཚུལ་ལ་འགལ་བ་གང་ཡང་མེད་དེ། བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུ་ལས་སྣང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྣང་བ་དང་། ལས་ཀྱི་མཐུས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོའི་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་པ་གཉིས་ཀར་སྣང་ཚུལ་མཐུན་པར་འཆར་བ་ཡིན་នོ།།

གནད་འདི་མ་ངེས་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་དཀའ་བས་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །ཕ་རོལ་པོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་ན་དུ་བ་འདི་མེ་ལས་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མེའི་བག་ཆགས་གསལ་པོར་སད་པ་དེ་ཙམ་ལས་མེ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་མེད་ན་དེ་འདྲའི་མེར་སྣང་དེ་མེད་བཞིན་དུ་བ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དུ་བ་འདི་དུ་བར་སྣང་བ་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཞིག་ན་དེའི་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གྱི་མེ་ཡང་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་མོད་ཀྱི་དུ་བ་ཡང་རང་སྣང་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་རྒྱུར་མི་དགོས་ཏེ། ནང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ནང་གི་བག་ཆགས་སད་ཙུང་བར་དཔོག་པ་དེ་ལ་མེ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་དེ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་མེ་ལས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འགལ་ཏེ། མེ་ཉིད་ཀྱང་བག་ཆགས་སད་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མི་འདོད་པ་དེའི་ལུགས་ལ་ཕྱོགས་ཏུ་གྱུར་པའི་མེ་ཡང་བག་ཆགས་སད་ཙུང་ཙམ་དེ་ལ་འཇོག་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་དེའི་རྒྱུར་ཙུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་ནི་མེར་སྣང་མཐོན་སུམ་པ་དེར་སྐྱེ་བར་ཙུང་བ་ཡི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་དུ་བར་ནི་སྣང་བའི་བློ་དག་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུའམ་རྐྱེན་ཡིན་པ་དེས་ན་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་སྔ་མ་སྔ་མ་རྒྱུ་དང་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པའི་སྣང་བ་དེ་དག་ཀྱང་འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་གི་བག་ཆགས་ད་ལྟ་བ་སད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་འབྲའི་རྒྱུ་ཡི་བག་ཆགས་འཇོག་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་པས་ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་བློའི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་པ་ཀུན་སྣང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞན་དབང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་no།།

༄ ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་ལས།[1] ཕྱི་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་འདི་སྐམ་དུ་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་རི་ལ་སོགས་པ་རྟུལ་དུ་གྲུབ་པ་རྣམས་འདི་ལྟར་བསྐོན་མེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་གྲུབ་བོ་སྙམ་ན་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་གང་ཞིག་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བ་རི་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ནང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་དོན་བེམ་པོའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་མེད་དེ།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༨༣༣-༨༣༨

བག་ཆགས་མཐུན་པར་སད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་གི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་གཟུགས་ལྟ་བུའོ།།

དེའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་ཕྱི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་། རྒྱུད་མི་གཅིག་པའི་འགྲོ་བ་དུ་མ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སོ་སོའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་ཕྱི་དོན་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི། རྒྱུད་སོ་སོའི་ངོ་སྐལ་ལ་སྣང་ལུགས་འདྲ་བ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཐུན་མོང་བའི་ཕྱི་དོན་ཞེས་འཇོག་པར་རྒྱུད་ན་སྣང་བ་དེ་དག་ནི་རང་རང་སོ་སོའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་ཐུན་མོང་བ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་ལ། སྣང་བ་ཙམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་དོན་ཞེས་པ་ཐུན་མོང་བ་ཞིག་ནི་འདིའོ་ཞེས་རིགས་པས་ནམ་ཡང་བསྟན་མི་ནུས་ཏེ་སེམས་ལ་སྣང་བ་ལས་ཡུལ་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་དགོས་ཀྱི། མ་སྣང་བར་ནི་འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་མེད་པས་ན་འཇོག་མི་རིགས་སོ།།

དེས་ན་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཞེས་པ་འདི་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ན་ཐུན་མོང་བ་ཞེས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱུད་སོ་སོའི་སྣང་བ་འདྲ་བས་འཇོག་ན། སྣང་བ་དེ་ནི་འདྲ་བ་ཡིན་ནའང་། དེའི་རྒྱུ་ཕྱི་དོན་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་ངེས་པར་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། སྒྱུ་མའི་སྔགས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་མཐུན་པར་འཆར་བ་བཞིན། བག་ཆགས་མཐུན་པར་སད་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་བག་ཆགས་དེའི་ནུས་པ་མ་ཟད་ཀྱི་རིང་ལ་གནས་ལ་སོགས་པ་འདྲ་བར་སྣང་ན་ཡང་། འདྲ་བར་སྣང་བའི་རྒྱུ་གཅིག་

ཕྱི་རོལ་ན་དོན་དུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ་ཚུ་གཅིག་ལའང་ལས་སྣང་བ་དད་པའི་འགྲོ་བ་དྲུག་གི་མཐོང་སྣང་བ་དད་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་རང་གི་ནང་གི་སེམས་ཀྱི་རང་སྣང་ཙམ་དུ་ཞེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་གང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་སྣང་བ་ཡིན་པ་ཙམ་ནི་སུས་ཀྱང་བཟློག་མི་ནུས་མོད་ཀྱི། དེས་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དང་། སྣང་བ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་མེད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་ཤེས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེས་ཕྱི་དོན་བཞིན་དུ་རྒྱུད་གཞན་གྱི་སེམས་མེད་པ་ན་སྒྲུབ་པ་དང་། ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་སྣང་བ་དེ་རང་གི་སེམས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་ན། སྔོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སོགས་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལས་ཅིག་ཤོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟུང་བ་གང་ཞིག་རྣམ་པར་རིག་པའམ་ཞེས་པའི་དོན་ནམ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ།

སེམས་ཅན་རྒྱུད་གཞན་གྱི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་དེས་ནི། རིགས་སྔགས་དང་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་ཞེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་མཉམ་པར་བཞག་པའི་དུས་ཀྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ལ་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་སེམས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཕན་ཚུན་དངོས་སུ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ན་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དག་ལ་ནི། རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པ་དག་ལ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འདས་མ་འོངས་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་དང་འདྲ་བར་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་ཏེ་དེ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཙམ་རབ་ཏུ་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་སེམས་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་། སེམས་རང་ཉིད་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྦྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་ཤེས་ཚུལ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་པས། ཐལ་པའི་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་སོགས་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་ཀྱང་། དེ་དང་སྦྱོང་བ་འདྲ་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་དོན་ཀྱང་དངོས་སུམ་སྦྱོང་བར་རྣམ་པ་ཤར་བས་སྦྱོང་ན་ཅི་འགལ་སྙམ་ན། ནང་གི་བག་ཆགས་སད་པའི་དབང་གིས་ཤེས་པ་ཉིད་དོན་ལྟར་སྣང་བ་དེ་མེད་ན་ཕྱི་དོན་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་མི་སྣང་སྟེ། ཡི་དྭགས་ཀྱིས་ཆུ་དང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པས་གཟུགས་བཞིན་ནོ།།

ནང་གི་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་ན་ཕྱི་དོན་ཡན་གར་བ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ་ཡི་དྭགས་ལ་རྣག་དང་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་ནམ་མཁའི་སྣང་བ་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྣང་བ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བར་ཟད་དེ། སྣང་བའི་དབང་གིས་སེམས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་གཞན་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཅི་སྣང་བ་དེའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ན་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་བདག་དང་སེམས་ཅན་ཐ་དད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་སྟེ་ཆོས་ཉིད་བཞིན་དུ་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ན་དེ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་དུ་དཔག་པར་མི་ནུས་པར་གསུངས་ཏེ། མ་སྐྱེས་པ་དང་མི་འགག་པ། །ཆོས་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་དང་མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ གཞུང་ཁུངས་འགའ་ཞིག་གི་པར་མའི་རེའུ་མིག

ཨང་།	གཞུང་ཁུངས།	པར་མ།
༡༽	བཀའ་འགྱུར།	སྡེ་དགེ་པར་མ།
༢༽	བསྟན་འགྱུར།	སྡེ་དགེ་པར་མ།
༣༽	གསང་སྔགས་ལུང་གི་བང་མཛོད།	གསེར་རྟ་པར་མ།
༤༽	ཀུན་མཁྱེན་རོང་ཟོམ་གྱི་གསུང་འབུམ།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༥༽	པ་ཚབ་ལོ་ཙ་བས་མཛད་པའི་ཐལ་བཟློག་གི་འགྲེལ་པ།	དཔེ་དགོན་ཐོར་བུའི་སྐོར་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།
༦༽	དབུ་མ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཊཱིཀ་ཀ་སྒྲོན་མ་གསལ་བྱེད།	བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྟེ་གནས།
༧༽	རྒྱ་ཤེས་རྣམ་བཤད་འཐད་པའི་རྒྱན།	རིས་མེད་དཔེ་མཛོད་ཁང་།
༨༽	ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་གྱི་གསུང་འབུམ།	མེས་པོའི་ཤུལ་བཞག
༩༽	ཀློང་ཆེན་ཆོས་འབྱུང་།	བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༡༠༽	གསང་བདག་ཞལ་ལུང་།	བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྟེ་གནས།
༡༡༽	སྡོམ་གསུམ་དཔག་བསམ་སྙེ་མ།	དར་ཐང་པར་མ།
༡༢༽	ལོ་པཎ་བཀའ་ཐང་།	མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༡༣༽	ཡོན་ཏན་མཛོད།	རྣམ་གླིང་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།
༡༤༽	ཡོན་ཏན་མཛོད་འགྲེལ།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༡༥༽	དྲི་ལན་ལུང་གི་གཏེར་མཛོད།	སྡེ་དགེ་པར་མ།
༡༦༽	དཔལ་སྤྲུལ་གསུང་འབུམ།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༡༧༽	ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ།	ཨྰ་དར་ཤའི་ནང་ཡོད་པའི་མི་ཕམ་གསུང་འབུམ།
༡༨༽	དོན་རྣམ་ངེས་ཤེས་རབ་རལ་གྲི།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༡༩༽	ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༢༠༽	ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༢༡༽	བཞི་བརྒྱ་པའི་རྣམ་བཤད་ཀླུ་དབང་དགོངས་རྒྱན།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༢༢༽	མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དཔལ་འབབས་ཀྱང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འབྱེད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །དཔར་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྣོ་མོ་སྙིང་ཐུག་བརྒྱ། །གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡུའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །ཅེས་པ་འདིའང་དེང་དུས་ཡིད་སྨུན་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་བླ་སློའི་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གདངས་ཡོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉི་མའི་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ནས་རྟུལ་ཐུབ་ཀྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྣོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོ་བའི་རྒྱུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྫོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྤར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྣོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲུལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་ཐུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་སྒྲུབ་དང་བསྒྲུབ་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཚོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །།

རང་རིག་ཡེ་ཤེས་འཕོ་འགྱུར་མེད་ཀློང་ནས། །འགག་མེད་ཐུགས་རྗེའི་རྩལ་ལས་སྙིང་རྗེའི་སྐུར། །གང་འདུལ་གདུལ་བྱའི་རོལ་གར་དུ་འཆར་བའི། །ཕྱོགས་བཅུའི་རྩ་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དགོངས། །འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་གཞུང་གི་མཛོད། །མི་ཉམས་འཕེལ་ཕྱིར་འཕྲུལ་པར་གསར་སྐྲུན་གྱིས། །ལྷག་བསམ་དག་པས་སྤེལ་བའི་དགེ་བ་འདིས། །རྒྱལ་བསྟན་དམ་ཆོས་ལུང་རྟོགས་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་དང་འདུས་པའི་སྡེ། །སྡོམ་གསུམ་འཛིན་པས་ས་ཆེན་ཡོངས་གང་སྟེ། །འབྲེལ་རྟོག་ཞགས་པས་བཅིངས་པའི་མཁའ་ཁྱབ་འགྲོ། །གཉིས་འཛིན་དྲ་བའི་ཚོགས་ལས་རབ་གྲོལ་ནས། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་གནས་ལུགས་མངོན་གྱུར་ཏེ། །གདོད་མའི་གཞི་ཡི་གོ་འཕང་མངོན་གྱུར་ཤོག །ཅེས་པའང་སངས་རྒྱས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བསྐུལ་བའི་ངོར་དཔལ་སྤྲུལ་པདྨ་ནོར་བུས་སྨོན་པའོ།།

དེབ་གཟུགས་དང་ནང་དོན་ལ་འགྱུར་བ་མ་བཏང་བའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་སྙེར་སུས་པར་སྐྲུན་བྱས་ན་ཆོག

པར་སྐྲུན་བྱེད་པ་པོ། སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།

རྩོམ་སྒྲིག་པ། སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།

དཔར་གྲངས། དཔར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས་ ༥༠༠ པར་སྐྲུན་ཞུས།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གི་དྲ་ཚིགས་ཁ་བྱང་། (www.namlingrizod.com)

དེབ་གཟུགས་དང་རྒྱབ་ཤ་བྱུས་འགོད་པ། སློབ་དཔོན། ཟླ་བ་བསྟན་པ་ཤར་པ།

Ngagyur Rigzod Editorial Committee (NREC)
Ngagyur Nyingma Institute, Namdroling Monastery
P.O. Bylakuppe-571104, Mysuru, Karnataka, India
E-mail: rigzod.editor@gmail.com

Ngagyur Rigzod Editorial Committee (NREC)
Ngagyur Nyingma Institute, Namdroling Monastery
P.O. Bylakuppe-571104, Mysuru, Karnataka, India
E-mail: rigzod.editor@gmail.com

དབུ་མའི་ལུང་ཚོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྨད་ཆ།

དབུ་མའི་ལུང་ཚོགས་བསྒྲིགས་
བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྨད་ཆ།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་།
Namdroling Monastery
NNI 2022

cover 2.indd All Pages
26-04-2022 10:36:47 AM